

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЇ**

*«Інноваційні технології навчання іноземної підготовки у
зкладах вищої освіти в контексті європейської інтеграції»*

18 лютого 2025 року

м. Харків

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЇ

*«Інноваційні технології навчання іношомовної підготовки у
зкладах вищої освіти в контексті європейської інтеграції»*

18 лютого 2025 року

м. Харків

Затверджено рішенням кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України (протокол № 7 від 11.02.2025)

Організаційний комітет:

Оксана РОМАНОВА, завідувач кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент (керівник);

Ірина БЕРЕЗНЕВА, доцент кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України

Збірник матеріалів доповідей Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції: Інноваційні технології навчання іншомовної підготовки у закладах вищої освіти в контексті європейської інтеграції. Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2025. 306 с.

До збірника увійшли тези та статті доповідей Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції, присвяченої обговоренню актуальних проблем викладання іноземної мови професійного спілкування у вищих закладах освіти під час воєнного стану; тенденцій розвитку іншомовної професійної освіти в контексті входження України до єдиного світового інформаційного та освітнього простору; проблем наступництва у викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти.

Матеріали розповсюджуються в електронному вигляді та відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права, точність цитування, граматичні та стилістичні помилки несуть відповідальність автори

ЗМІСТ

Анісенко О.В. TEACHING PHONETICS IN UNIVERSITY: SIMPLE APPROACHES AND STRATEGIES.....	11-12
Антонян І.М. ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ ТЕХНОЛОГІЇ BLENDED LEARNING.....	13-15
Безбавна Г. І. НОВІТНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ	16-20
Березнева І.М. Крупіцький Д.А. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	21-24
Березнева І.М. Пуц Б. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	24-26
Божко Ю. О. SUSTAINABILITY IN LANGUAGE EDUCATION :GREEN TECHNOLOGIES FOR EUROPEAN LANGUAGE PROGRAMS..	27-29
Ведернікова Т.В. INTERNATIONAL ACTIVITY OF H.S. SKOVORODA KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINIAN HIGHER EDUCATION.....	30-34
Волкова І.В. СКЛАДНИКИ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	34-38
Глуховська М. С. IMPLEMENTATION OF CLIL IN PROFESSIONAL TRZINING OF MILITARI SPECIALISTS IN FVIATION SEKTOR.....	38-41
Гончарук О.М. РЕКУРЕНТНІСТЬ У МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ТЕКСТАХ.....	41-44
Гризодуб Р.В. ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК.....	44-46
Гуртова Я.В. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	47-49

Гутник О.Є. ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ЗВО.....	49-52
Демидюк О.Б. Шаталюк ЮВ. РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ.....	52-55
Дзюба Я. П. Товарицька І. Р. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЧЕРЕЗ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	56-58
Драган О. МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ НЕГУМАНІТАРНИХ НАПРЯМІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	58-61
Єрмоменко І. В. ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ	62-65
Жук І.І. Коваль АВ. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПРИЙОМІВ НАВЧАННЯ В ПРАКТИЦІ ОВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ.....	65-69
Жукова А.Р. Матіїв Ю.В. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	70-73
Зеленська О. М. Величко В. А. MASTERING ENGLISH FOR SUCCESS IN INTERNATIONAL MILITARY TRAINING.....	74-76
Ісаєва І.Ф. Бачинська Д.О. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	76-80
Косова С.О. ПРОГРЕСИВНІ МЕТОДИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (НА ПРИКЛАДІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ).....	80-81
Кравченко Н.І. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ.....	82-84

Кухарська Л.В., Буга Л.В., Мельник О.С. FOREIGN LANGUAGE LEARNING STRATEGIES AND THEIR TRANSFORMATIONAL PROCESSES.....	85-89
Кухарська Л.В. Бойченко В.В. Плекан Н. Б. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS AN IMPORTANT COMPONENT IN MODERN FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	89-93
Лазаренко Т.В. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ПРОЄКТНОГО МЕТОДУ.....	94-100
Левко М.І. Торська М.О. УСНА СПІВБЕСІДА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВОЛОДІННЯ НАВИЧКАМИ ГОВОРІННЯ ЗА ВИМОГАМИ НАТО STANAG 6001.....	100-105
Лисичкіна І.О. ВИКОРИСТАННЯ CHATGPT ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ КУРСАНТІВ У ВИЩОМУ ВІЙСЬКОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ....	105-107
Лисичкіна О. О. CHATGPT – ДРУГ ЧИ ВОРОГ ДЛЯ КУРСАНТА.....	108-111
Михайлюк Н.В. ДІЛОВІ ІГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З «ФАХОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ».....	111-113
Молчанова К. К. Лупаренко С. Є. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ.....	114-117
Монастирська Л. В. READING ALOUD AS A TOOL TO IMPROVE SPEAKING SKILLS.....	117-121
Моргунова Н. С. МОЖЛИВОСТІ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У МОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ.....	120-126
Мудрик В.Г. USING FOREIGN LANGUAGES IN THE CONDITIONS OF TRAINING STAFF OFFICER.....	126-127
Мудрик О.Б. КУЛЬТУРА ЯК ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ	128-131
Мудрик О.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	132-136

Нанівський Р.А. Пащук Ю.М. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ КУРСАНТАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	135-141
Нікіфорова С.М. THE ETHICS OF LANGUAGE IN ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR FOREIGN LANGUAGE TRAINING IN HIGHER EDUCATION...	141-145
Одерій Д. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ.....	146-149
Олендра Н. Б. ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩУ ОСВІТУ УКРАЇНИ.....	149-152
Павлова О.О. THE ROLE OF MICROLEARNING IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION AT HIGHER PROFESSIONAL INSTITUTIONS.....	152-155
Павлова С. Д. AI AS A TOOL FOR ENHANCING PROFICIENCY IN TRANSLATING ONOMASTICS.....	155-157
Пантелєєва О.Я. МЕТОДИ ФОНЕТИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ У НАВЧАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	158-159
Пилаєва Т.В. ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ СФЕРИ ІТ ЧЕРЕЗ ПРАКТИЧНУ СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ.....	160-163
Підлужна І. А. ВИКОРИСТАННЯ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	164-166
Плотнікова Н.В. TECHNICAL FOREIGN LANGUAGE AS A COMPONENT OF THE SOCIAL-HUMANITARIAN DIRECTION OF THE FUTURE SPECIALIST PROFESSIONAL COMPETENCE.....	166-170
Помогайбо О.В. ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ.....	170-174
Попова Н.В., Болотна О.В. ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАРКЕТОЛОГІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	175-177

Приходько С.О. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЗВО.....	178-183
Пряницька В.Б. AI-POWERED LANGUAGE LEARNING.....	184-185
Путівцева К.І. INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING AT SCHOOL.....	185-188
Радванська Т. І. ПРОМІЖНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	188-190
Радченко І.Б. ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	190-196
Романова О.О. МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	197-200
Рязанцева Д.В. МОВЛЕННЄВА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	201-203
Савицька А.П. ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНИ «АНГЛІЙСЬКА МОВА. ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНИЙ КУРС» ДЛЯ КУРСАНТІВ ЛЬОТНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХНУПС ІМЕНІ ІВАНА КОЖЕДУБА.....	203-206
Сазанова Л.С. Кочин В.Д. INTRODUCING INFORMATI ON TECHNOLOGIES: EXPERIENCE OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES.....	206-209
Сергієнко М.С. АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	209-211
Сергієнко О.О. ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВОГО СЕРВІСУ “QUIZIZZ”, ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	212-215
Сергієнко Р. В. Сергієнко Т.М. Діхтярик М.В. ON THE ISSUE OF IMPROVING SPOKEN ENGLISH THROUGH INNOVATIVE TOOLS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO SIMULATE REAL-LIFE INTERACTIONS.....	216-219
Сіренко А.Є. АНАЛІЗ СТРУКТУРНОЇ МОДЕЛІ ПОЛІМОВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	220-223

Скиба О.М. USING AUGMENTED REALITY TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING.....	223-228
Скиба О.М. Курілова Ю.О. «PROBLEM-BASED LEARNING AS AN EFFECTIVE MEANS OF DEVELOPING LANGUAGE SKILLS IN FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS».....	228-233
Совгар О.М. Совгар Г.П. IMPLEMENTATION OF CLIL METHODOLOGY INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	234-238
Спільник Т.М. ON THE ISSUE OF USING MOBILE DEVICES IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES.....	238-239
Суслов В.В. МЕТОДОЛОГІЯ ДІАГНОСТИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	240-248
Твердохліб Ю. М. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ КУРСАНТАМ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ГРУПАХ ПОВНОГО СКЛАДУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ.....	248-251
Твердохліб Ю. М., Жукова А.Р. СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ КУРСАНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	251-255
Твердохліб Ю. М. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО СКЛАДАННЯ ТЕСТУ НА ВИЗНАЧЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО РІВНЯ СМР	256-259
Тетеріна Е.П. EDUCATION UNDER MARTIAL LAW: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN TERMS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING.....	260-262
Тихонова М. Є. ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE ФОРМ В ЯКОСТІ ДІЄВОГО ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ ОРГАНІЗАТОРА КОНФЕРЕНЦІЇ.....	263-265
Ткаченко С.В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ.....	266-268

Тодорова К.Л. EXPERIENTIAL LEARNING IN TEACHING ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE TO THE CADETS OF HIGHER MILITARY EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS.....	269-270
Топоркова М.М. ЧИТАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ВИД САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	271-273
Труш А. В. ДИДИКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ТА ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	274-278
Ушакова С.В. Рачковський О.В. THE MAIN ELEMENTS OF LANGUAGE GAME IN MODERN COLLOQUAL LANGUAGE.....	278-281
Филипська В.І. ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВІОЇ ОСВІТИ.....	281-286
Хорошилова Ю.О. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	287-289
Шевченко Д. О. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВІЙСЬКОВИХ ЗВО: СИТУАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ, РОЛЬОВІ ІГРИ ТА КРИЗОВІ КОМУНІКАЦІЇ.....	289-292
Шульга А.К. INTERACTIVE LEARNING PROCESS OF EDUCATION FOR MILITARY PERSONNEL - PEDAGOGICAL CONDITIONS, WAYS OF IMPLEMENTATION.....	293-298

TEACHING PHONETICS IN UNIVERSITY: SIMPLE APPROACHES AND STRATEGIES

Teaching phonetics at the university level is important for language learning. It helps students understand pronunciation, intonation, and how sounds work in different languages. Phonetics is especially useful for students studying linguistics, teaching, or learning foreign languages.

Why Phonetics Matters

Phonetics teaches students how language sounds are made, heard, and understood. It includes:

- **Articulatory phonetics:** How sounds are produced.
- **Acoustic phonetics:** The physical properties of sounds.
- **Auditory phonetics:** How sounds are heard.

Learning phonetics helps students improve pronunciation and overcome challenges with sounds that do not exist in their native language.

How to Teach Phonetics

1. **Basic Theory:** Start with the basics, like the International Phonetic Alphabet (IPA) and sound patterns. This helps students understand and analyze sounds.
2. **Practice Activities:** Use exercises like sound transcriptions, pronunciation drills, and role-playing. These help students practice what they learn.
3. **Use Technology:** Tools like language apps and software (e.g., Praat) help students see and practice sounds.
4. **Compare Languages:** Show the differences and similarities between the students' native language and the language they are learning. For example, compare English and Ukrainian vowel sounds.

5. **Teach Intonation and Stress:** Help students learn the rhythm, stress, and melody of the language.
6. **Interactive Methods:** Use games and group activities, like phonetic bingo or tongue twisters, to make learning fun.
7. **Feedback:** Regularly check students' progress. Use recordings or speaking tasks to give constructive feedback.

Common Challenges

Teaching phonetics can be hard because students have different language backgrounds, skill levels, and access to resources. Teachers must be flexible and use simple tools if advanced ones are unavailable.

Conclusion

Teaching phonetics combines theory, practice, and fun activities. It helps students improve their speaking skills and feel more confident using a new language.

References:

1. Celce-Murcia, M., Brinton, D. M., & Goodwin, J. M. (2010). *Teaching Pronunciation: A Course Book and Reference Guide*. Cambridge University Press.
2. Roach, P. (2009). *English Phonetics and Phonology: A Practical Course* (4th ed.). Cambridge University Press.
3. Kelly, G. (2000). *How to Teach Pronunciation*. Pearson Education.

УДК 811.11
Антонян Ірина Михайлівна
старший викладач
кафедри іноземних мов
Національна академія
Національної гвардії України

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ ТЕХНОЛОГІЇ BLENDED LEARNING

Медіа значною мірою характеризують життя сучасних дітей та молоді в нашій культурі. Книги, газети та журнали, радіо і телебачення, телефон, комп'ютер та Інтернет доступні для них у будь-який час. Медіа відіграють також важливу роль і в інших сферах: бізнес, культура, політика чи наука – жодна сфера вже не може обійтися без сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Знання того, як ними користуватися, стає все більш важливим для професійного життя.

Можна визначити три різні категорії медіа:

1. Первинні медіа, які не потребують технологій для виробництва та отримання інформації (сюди входить повсякденне спілкування людей віч-на-віч, театр);
2. Вторинні медіа, які потребують (технічних) засобів у процесі їх виробництва або передачі, наприклад, книги та газети;
3. Третинні медіа, які потребують технічних засобів як для виробництва, так і для прийому, наприклад, музичні компакт-диски або відеокасети.

Термін «нові медіа» часто вживається в публічному просторі, особливо в шкільному середовищі. Під цим терміном маються на увазі всі процеси і засоби, що використовують цифрові технології, тобто комп'ютерну техніку, для забезпечення раніше незвичних форм передавання інформації, її зберігання, а також нових форм комунікації.

Змішане навчання – це змішана форма аудиторного та комп'ютерного навчання, яку можна умовно поділити на три сценарії. Ці сценарії відрізняються один від одного співвідношенням очного та онлайн-компонентів, а також використанням засобів інтернет-комунікації. Змішане навчання має сенс, коли медіа використовуються цілеспрямовано, залежно від завдання і контексту. Також важливо, щоб комп'ютерне навчання було узгоджене з етапами викладання іноземної мови.

Додаткові переваги змішаного навчання полягають у тому, що ви можете працювати вдома, особливо на онлайн-етапах, і таким чином економити час. Від цього виграють і студенти, і викладачі. Крім того, студенти можуть отримати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час. З іншого боку, змішане навчання поєднує в собі переваги очного та суто онлайн-викладання. Соціальна взаємодія, чіткі часові рамки, спонтанність, цільова допомога, що дає змогу сконцентруватися на конкретних проблемах і змісті, - це переваги очного навчання.

Онлайнові етапи змішаного навчання надають можливість спілкування, взаємодії та співпраці незалежно від часу та місця. Носії мови також можуть бути залучені до занять, наприклад, студенти спілкуються з носіями мови на форумах. Викладачі також можуть краще зрозуміти групові процеси завдяки функціям пам'яті, доступним в онлайн-фазах. Крім того, на онлайн-етапах легше отримати доступ до культури країни, мова якої вивчається. У результаті можна забезпечити більш ефективне, міжкультурне та комунікативне навчання іноземної мови. Існують також деякі недоліки та ризики, пов'язані зі змішаним навчанням. Одна з найбільших небезпек полягає в тому, що онлайн-і очний етапи не пов'язані між собою значущим чином. Це може призвести до того, що студенти з часом втратять мотивацію, бо не зможуть встановити зв'язок між онлайн та очним етапами.

Ще один важливий момент для успішного змішаного навчання - це самоконтроль. Адже без хорошого самоконтролю ризик невдачі для студентів зростає. Змішане навчання також може мати недоліки для викладачів, бо воно

може забирати в них багато часу. Базові умови для змішаного навчання також дуже важливі. Сюди входять вибір завдань і інструментів, вимоги до студентів і викладачів, а також форми навчання. Завдання мають бути дидактично значущими і не повинні визначатися технічними можливостями. Зокрема, студенти повинні володіти широким спектром медіа-навичок, включаючи не лише суто технічні, а й аналітичні та творчі навички.

Використання нових медіа особливо рекомендується в галузі вивчення іноземних мов. Студенти мають доступ до автентичних текстів, фільмів та аудіодокументів іноземною мовою через Інтернет і можуть вступати в прямий контакт з носіями мови. Крім того, за допомогою нових медіа можна підвищити мотивацію студентів, оскільки вони (медіа) надають більше можливостей для продуктивної активності. Для того щоб використовувати цей потенціал, необхідно впровадити нові медіа в навчальний процес.

Література:

1. Бугайчук, К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 54, вип. 4. 1-18с. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_54_4_3
2. Tulodziecki G., Herzig B. Computer & Internet im Unterricht. Medienpädagogische Grundlagen und Beispiele: Monographie. Berlin, 2002. 207 S.
3. Kandler M. Lernsoftware aus der Sicht von Schülerinnen und Schülern. Interesse- und lernmotivationsfördernde Aspekte: Monographie. Frankfurt/M., 2002. 314S.

НОВІТНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Одним із пріоритетних напрямів реформування освіти є необхідність досягнення якісно нового рівня у вивченні іноземних мов. Іноземна мова — це ціла галузь знань, яка розкриває перед людиною скарбницю іншомовної культури, нові стилі життя.

Але українська система освіти зіткнулася із новим викликом — війною в Україні. Проте, українських освітян не зламати, та українські заклади освіти продовжили проводити навчання в дистанційній формі.

Перед викладачами вищих навчальних закладів постала складна задача: відчувати своїх учнів через екран монітору, спостерігати за їхньою реакцією під час викладання, слідкувати за ними під час практичних занять, мотивувати їх до самостійного опрацювання матеріалу.

Сучасні інноваційні технології в освіті — це використання інформаційних та комунікаційних технологій у навчанні, проектна робота, робота з навчальними комп'ютерними й мультимедійними програмами, дистанційні технології, створення презентацій у програмному середовищі Microsoft PowerPoint, використання ресурсів всесвітньої мережі Інтернет. Ці технології допомагають реалізувати орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей людини, її рівня знань. Вчителі французької мови усвідомлюють важливість використання інноваційних технологій в освітньому процесі, вважають нововведення у методиці викладання і навчання доречними та своєчасними. Внесення змін у стереотипи стандартного уроку дає учню відчуття того, що він не просто бере участь у вивченні конкретної теми на

занятті, а проводить час в комфортному для нього середовищі, позаяк головна ціль педагогічної діяльності вчителя іноземної мови — не привчати учня до пасивності, а, навпаки, — пробудити в ньому ініціативність і зацікавленість в іншомовній діяльності.

Методика викладання іноземної мови за допомогою Інтернет-ресурсів представляє поєднання неформального навчання із традиційною освітою. Варто зазначити, що саме дистанційна освіта зумовила появу та поширення в Інтернеті різноманітних освітніх платформ, сприяла розробці електронних сторінок із ресурсами викладання французької мови. Було виявлено, що найбільш популярними освітніми платформами для вивчення не тільки французької, але й інших іноземних мов у навчальних закладах, є такі:

1)TV5MONDE. На сайті представлені такі тематичні розділи, як: кіно, музика, світові культури, ігри, прогноз погоди тощо. Сайт забезпечує проведення онлайн-занять з іноземних мов. TV5MONDE є єдиним міжнародним телеканалом, який пропонує безкоштовну навчальну платформу, розроблену для користувачів різного віку і доступну в будь-якій частині світу.

Навчальна діяльність на сайті TV5MONDE використовується, переважно, для розвитку навичок аудіювання. Завдяки різноманітним вправам можливо не тільки покращити слухове розуміння інформації, але й поповнити і збагатити словниковий запас французької мови, вдосконалити знання граматики. Відповідно до рівнів володіння французькою мовою пропонуються різні теми та завдання до них.

2) Le point du FLE — освітній сайт ресурсів для активної іншомовної діяльності. Вправи знаходяться не лише безпосередньо на сторінці сайту, але доступні також за посиланнями, що спрямовують користувача на різноманітні навчальні сайти з вивчення французької мови. Мовою сайту є французька. Розділ, який пропонує різні типи вправ і завдань, стосується усіх видів мовленнєвої діяльності. Серед них можемо виділити аудіотексти, пісні, вірші для розвитку монологічного та діалогічного мовлення; аудіювання на теми, пов'язані з кіно, розвитком світової цивілізації, заснуванням та

поширенням франкофонії, історією французьких свят, культурами різних народів. Завдання і вправи на освітній платформі покращують розуміння та сприйняття інформації, урізноманітнюють процес вивчення мови за допомогою інноваційних засобів.

3) RFI Savoirs — освітній веб-сайт Радіо Франції, призначений для широкої громадськості та освітніх фахівців з метою вивчення французької мови та кращого розуміння франкомовного світу. Він надає для цього необхідні ресурси і інструменти, представлені в розділі «Apprendre et enseigner le français». Освітній досвід, здобутий службою RFI у галузі викладання і навчання французької мови як іноземної, дозволяє учням вдосконалити свої знання, а вчителям — інтегрувати радіо у процес викладання. Телевізійні програми, радіо-ефіри та тематичні файли становлять основу для вивчення французької мови від рівнів A1 до B2. Вони класифіковані за темами, що покращує їх розуміння та сприйняття, доповнені вправами на аудіювання, завданнями до конкурсів і вікторин. Їх можна використовувати для урізноманітнення іншомовної діяльності, активізації усного та писемного мовлення.

4) Discord. Платформа призначена для спілкування французькою мовою у режимі відео, голосовому та текстових чатах (каналах). Вона була розроблена з метою створити віртуальний майданчик для іншомовної діяльності, для міжнаціональної та міжкультурної взаємодії, що в кінцевому результаті сприятиме ефективному володінню французькою мовою.

5) Stereo. Одна з головних соціальних платформ для прямого ефіру, яка дозволяє вести розмову в режимі реального часу. Вона дає можливість музикантам, художникам, політикам та викладачам розвивати мовну взаємодію із фан-зоною, залучаючи співрозмовників до комунікації на різні теми повсякденного життя. Користувачі стерео-системи можуть взаємодіяти, беручи участь у цікавих дискусіях, здійснюючи пошук та вибір актуальних тем. Функція пошуку Stereo дозволяє фільтрувати теми, жанри, бесіди, а також здійснювати відбір комунікантів.

Звісно, що учні можуть також отримувати необхідну інформацію самотійно, використовуючи комп'ютер, що є ефективним засобом оптимізації розумової діяльності, завдяки його технічним характеристикам і встановленим програмним забезпеченням:

1. Мультимедія, що є основою ІКТ, у широкому значенні — це сукупність різноманітних програмних та технічних засобів, які використовуються з метою найефективнішого впливу на користувача, що одночасно стає читачем, слухачем та глядачем.

2. Інтернет з його постійно зростаючими можливостями.

3. Телебачення. Забезпечує дозвілля, орієнтацію в суспільних процесах, має великі можливості для світогляду людини.

4. Відеозаписи. Сьогодні вони поширюються головним чином на цифрових носіях і в сукупності з розширення відповідними засобами інформаційно- комп'ютерних технологій можуть забезпечити як дозвілля, так і дистанційне навчання».

Час не стоїть на місці, технології також. Задля оновлених змін у програмах викладання і навчання іноземних мов слід заохочувати вчителів до активного використання інноваційних освітніх платформ.

Інакше кажучи, надбання сучасної освіти так чи інакше пов'язані з набутих досвідом, а, отже, адаптування теперішньої освіти до педагогічних інновацій здійснюється завдяки модернізації та оновленню традиційних (старих) правил і підходів до викладання іноземних мов. Реалізація цього процесу можлива завдяки інноваційним освітнім платформам.

Література:

1. Афанас'єва Л.В. Інноваційні підходи до вивчення іноземної мови професійного спрямування (впровадження мультимедійних технологій)/ Л.В. Афанас'єва// Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. Матеріалів всеукраїнської

науково-методичної Інтернет-конференції. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2014. – С.11-13.1.

2. Бернацька Г. Нові стратегії у викладанні французької мови професійного спрямування. Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини». 2017. Вип.42. С.318-326.

3. Боряк Н. Комунікативний метод навчання граматики французької мови у вищому навчальному закладі. Вісник Черкаського університету. 2016. №16.С.12-17

4. Коломієць А., Коломієць Т. Розвиток інформаційної культури педагога в ‘процесі професійної інноваційної діяльності/А. Коломієць, Т. Коломієць// Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. – Серія: Педагогіка. – 2009. – №.3. – С.80-83.

5. Купчинська О.В. Інноваційні технології у вивченні і викладанні іноземних мов/ О.В. Купчинська// Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. Матеріалів всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2014. – С. 32-35.

*Ірина Березнева,
доцент кафедри іноземних мов,
Національна академія
Національної гвардії України,
Дмитро Крупницький,
студент групи ЕД-22,
факультет управління персоналом та економіка праці,
Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Актуальність теми обумовлена важливістю підвищення мотивації студентів до вивчення економічних дисциплін англійською мовою в умовах дистанційного навчання. Процес дистанційного викладання економічних дисциплін англійською мовою визначається об'єктом дослідження, а шляхи пошуку ефективних способів підвищення мотивації студентів – метою наукової роботи.

Проаналізувавши сучасні підходи до розуміння мотивації в контексті дистанційного навчання визначено, що мотив – це внутрішнє прагнення особистості до певного виду активності (діяльності, спілкування, поведінки), пов'язане із задоволенням певної потреби. Відповідно до закону Йеркса-Додсона, ефективність діяльності взаємопов'язана із силою мотивації, тобто більш сильне спонукання до дії обумовлює вищу результативність діяльності. Ми погоджуємось з думкою Г. Бородіної, яка вважає, що обов'язкова та беззаперечна умова досягнення успіху в діяльності незалежно від загального та розумового потенціалу людини, полягає в позитивній мотивації, у глибокій зацікавленості, у прагненні до досягнення мети цієї діяльності [2, с. 60].

Мотивація студентів до навчання – це складний процес, який залежить від багатьох факторів. У контексті дистанційного вивчення економічних дисциплін англійською мовою, ці фактори набувають особливого значення. Ось деякі з них:

1. Зовнішні фактори:

- Якість навчальних матеріалів: чітко структуровані, цікаві та актуальні матеріали, що включають різноманітні формати (тексти, відео, інтерактивні елементи), підвищують зацікавленість студентів;

- Зв'язок з викладачем: регулярний зворотний зв'язок, індивідуальна підтримка та доступність викладача для консультацій сприяють мотивації студентів;

- Взаємодія з одногрупниками: можливість обмінюватися думками, працювати в групах, брати участь в онлайн-форумах створює відчуття спільноти;

- Технічні можливості: стабільний інтернет-зв'язок, сучасні пристрої та зручна платформа для навчання є необхідними умовами для ефективного дистанційного навчання;

- Оцінювання: систематичне та справедливе оцінювання знань стимулює студентів до більш активної роботи.

2. Внутрішні фактори:

- Інтерес до предмета: якщо студенти бачать практичну цінність вивчення економіки, вони будуть більш мотивованими;

- Потреба в досягненні: бажання досягти високих результатів є потужним мотиватором;

- Ціннісні орієнтації: студенти, які цінують знання та саморозвиток, швидше досягнуть успіху в навчанні.

Проаналізувавши фактори, що впливають на мотивацію студентів до вивчення економічних дисциплін англійською мовою в умовах дистанційного навчання, була виявлена така специфіка дистанційного навчання економічних дисциплін англійською мовою:

1. Мовний бар'єр: недостатній рівень володіння англійською мовою може ускладнювати розуміння матеріалу і знижувати мотивацію;

2. Відсутність безпосереднього контакту з викладачем: відсутність можливості задати питання особисто може викликати труднощі у студентів;

3. Самодисципліна: дистанційне навчання вимагає від студентів високого рівня самоорганізації та самодисципліни.

Тому, для підвищення мотивації студентів необхідно: створювати цікаві та інтерактивні навчальні матеріали; забезпечувати регулярний зворотній зв'язок; сприяти розвитку спільноти навчання; індивідуалізувати навчання; підтримувати емоційний комфорт студентів. Щодо, підвищення мотивації з боку здобувачів вищої освіти, то студент може поставити перед собою чіткі цілі навчання; визначити конкретні, досяжні і вимірювані цілі, що дозволить д зосередитися на навчанні та відчувати прогрес; організувати свій навчальний процес шляхом створення розкладу, вибором оптимального місця для занять та використання різних технік навчання підвищують ефективність; активно взаємодіяти з викладачем та одногрупниками, брати участь в обговореннях та співпрацювати над проектами, що сприятиме глибшому засвоєнню матеріалу.

Важливо розуміти, що мотивація – це динамічний процес, який потребує постійної підтримки. Таким чином, для підвищення мотивації необхідно створювати сприятливе навчальне середовище, використовувати різноманітні методи навчання та забезпечувати зворотній зв'язок.

Література:

1. Березнева І.М. Особливості формування позитивної мотивації до вивчення іноземної мови у курсантів вищих військових навчальних закладів. Інноваційна педагогіка: зб. Наук. Праць. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2019. Вип. 9. Т. 2. С. 7-10.

2. Бородіна Г.І. Щодо проблеми формування стійкої мотивації до вивчення іноземної мови у студентів інженерних спеціальностей/ Г.І. Бородіна//Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Між предметні зв'язки. – Харків: вид-во ХНУ, 2013.-№22. – с. 59-67.

3. Povoroznyuk, R., Tonkonoh, N., Berezneva, I., Sobkov, Y., Trebyk, O., & Gembaruk, A. (2022). The Organization of a Foreign Language Distance Learning in Quarantine During the Postmodern Era. *Postmodern Openings*, 13 (1 Sup1), 494-508. <https://doi.org/10.18662/po/13.1Sup1/438>

УДК 61

*Ірина Березнева,
доцент кафедри іноземних мов,
Національна академія
Національної гвардії України,
Богдан Пуц,
молодший сержант,
курсант 252 навчальної групи КШФ,
Національна академія
Національної гвардії України*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Щодня, боронячи Україну від російських військ, отримують поранення та травми чимало військовослужбовців. Вони жертвують своїм здоров'ям та, на жаль, і життям для того, щоб зберегти свою країну. Для того, щоб втрат в цій боротьбі було якомога менше, сучасні реалії вимагають удосконалення знань щодо тактичної медицини, адже саме навички надання першої невідкладної допомоги на полі бою є гарантією збереження життя та здоров'я побратимів.

На сьогоднішній день існує особливий порядок дій, що дозволяє виконати завдання, не витрачаючи цінного часу. Цей порядок є адаптованим до умов поля бою та вимагає неухильного покрокового виконання, що можливо опанувати під час вивчення курсу тактичної медицини для курсантів вищих військових навчальних закладів.

Розвиток тактичної медицини в Україні включає в себе навчання медичного персоналу, якій бере участь у військових операціях, а також курсантів вищих військових закладів освіти, з використанням сучасних методів та стратегій, таких як Tactical Combat Casualty Care (TCCC). Курс тактичної медицини входить у базовий курс військової підготовки курсантів та спрямований на навчання основних навичок самостійного та взаємного надання медичної допомоги в зонах обстрілу та укриттях. Тренування та підготовка курсантів відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної медичної допомоги в умовах бойових дій та надзвичайних ситуацій. Цей процес включає в себе:

1. Спеціалізовані навчання: курсанти отримують спеціалізовані навички та знання, орієнтовані на конкретні виклики тактичної медицини, включаючи важкі поранення, евакуацію та роботу в умовах обмеженої доступності.

2. Сценарії бойових ситуацій: Тренування проводяться за реалістичними сценаріями, що імітують бойові умови, щоб курсанти могли випробувати свої навички в реальних ситуаціях.

3. Екіпіровка та обладнання: курсанти навчаються ефективно використовувати спеціальну медичну екіпіровку та передове обладнання для швидкого та точного реагування на травми та екстрені стани.

4. Командна координація: Тренування включають елементи командної роботи, щоб забезпечити ефективну співпрацю між різними ланками ланцюга медичної допомоги.

5. Навчання самодопомозі: курсант вивчає методи самодопомоги в умовах стресу та обмежених ресурсів, що може бути важливим в бойових ситуаціях.

Отримання необхідних навичок та умінь в рамках адаптації до умов воєнного часу, включають симуляцію різних сценаріїв. Так, сучасні інноваційні тенденції медичної освіти пропонують використання симуляційної техніки, що дозволяє досягти максимально якісного реалізму імітації різноманітних сценаріїв, а також відпрацювання практичних навиків окремих діагностичних і лікувальних маніпуляцій. Медичні працівники та викладачі медичних вишів усього світу зазначають, що навчання на базі моделювання тих чи інших невідкладних

ситуацій сприяє покращенню якості надання першої медичної допомоги та виживання навіть з важкими пораненнями.

Ефективний навчальний процес за використання інноваційних віртуальних технологій дозволяє формувати й удосконалювати професійні знання, вміння та навички в курсантів за відсутності пацієнтів, проте з використанням комп'ютерних симуляторів, спеціальних фантомів, муляжів і тренажерів, які забезпечують створення віртуальної реальності медичного втручання і процедур допомоги. Як результат, зазначені інноваційні технології навчання зменшують кількість помилок, орієнтують курсантів на майстерність командної праці, а також сприяють розвитку інтелектуальної самостійності та професіоналізму фахівця. Постійне вивчення інновацій у медичній технології сприяють підвищенню ефективності та результативності тактичної медицини, забезпечуючи швидку та точну реакцію на складні ситуації та врятовуючи більше життів.

Література:

1. Модернізація організації навчального процесу в університеті: сучасні принципи викладання на європейських засадах / Н. К. Гребень, Л. І. Остапюк, М.Р. Мруга, О. В. Стеченко // Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України : тези доп. Всеукр. Навч.-наук. Конф. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – С. 87–88.
2. Mokoy L. Gamification and multimedia for medical education: A landscape review / Lise Mokoy, Joy H. Lewis, David Dalton // Medical Education. The Journal of the American Osteopathic Association. – 2016. – Vol. 116, No. 1.

SUSTAINABILITY IN LANGUAGE EDUCATION: GREEN TECHNOLOGIES FOR EUROPEAN LANGUAGE PROGRAMS

Sustainability is becoming an increasingly important consideration in all sectors, including education. In language education, the integration of green technologies can contribute to sustainable practices while enhancing learning outcomes. This article explores how green technologies are shaping European language programs, fostering both environmental awareness and effective language acquisition.

The Need for Sustainability in Language Education

The global push toward sustainability has emphasized the need to rethink traditional educational practices, including those in language education. Higher education institutions, particularly in Europe, are actively seeking ways to align their programs with the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs). According to Tilbury [1], education for sustainable development emphasizes the interconnectedness of ecological, social, and economic systems. Language programs are uniquely positioned to contribute to this agenda by promoting sustainable practices and fostering cross-cultural understanding.

2. Digital Transformation and Resource Efficiency

One of the key advancements in sustainable language education is the shift toward digital learning resources. Digital textbooks, online language courses, and e-learning platforms reduce the reliance on printed materials, thereby decreasing paper consumption. Studies by Hockly [2] highlight the environmental benefits of digital learning, including reduced carbon footprints associated with traditional educational materials. Furthermore, the flexibility of digital platforms supports personalized learning, which aligns with the goals of efficiency and sustainability.

3. Virtual Classrooms and Remote Collaboration

Virtual learning environments and collaborative online tools are instrumental in promoting sustainability in language education. Platforms like Microsoft Teams, Zoom, and Moodle enable students from diverse geographical locations to participate in language courses without the need for physical travel. According to Bates [3], virtual classrooms not only reduce the environmental impact of commuting but also encourage cross-border interaction, which is vital for European integration. These technologies promote intercultural dialogue while contributing to the reduction of greenhouse gas emissions.

4. Green Technologies in Language Labs

Language labs in European institutions are increasingly incorporating energy-efficient technologies. For instance, modern labs utilize low-energy computers, smart lighting, and energy-saving systems to minimize environmental impact. As discussed by Garton and Graves[4], such innovations align with broader institutional goals for sustainability, ensuring that technological advancements are both effective and environmentally conscious.

5. Promoting Ecological Literacy Through Language Content

Language education can also integrate sustainability themes into its content. Language programs that incorporate discussions on environmental issues, renewable energy, and sustainable practices help raise awareness among students. Cates [5] argues that language education is an ideal platform for addressing global challenges, as it inherently involves cultural and social dimensions. This approach not only enhances linguistic competence but also fosters a sense of global responsibility.

6. Challenges and Future Directions

Despite the promise of green technologies, challenges remain. The digital divide continues to hinder equal access to these technologies, particularly in less-developed regions. Additionally, educators need training to effectively integrate green practices into their teaching. To address these challenges, Dudeney and Hockly [6] advocate for targeted professional development programs that emphasize both technological and environmental literacy.

Collaboration between European institutions and policymakers is essential to further promote sustainability in language education. Initiatives such as the Erasmus+ program can play a critical role in disseminating best practices and supporting research on green technologies in education.

Conclusion

Sustainability in language education is a crucial step toward achieving broader environmental and educational goals. By adopting green technologies, European language programs can reduce their ecological footprint while providing students with innovative and effective learning experiences. These efforts contribute not only to linguistic and cultural development but also to the cultivation of a more sustainable future.

References :

1. Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning. *UNESCO Report*.
2. Hockly, N. (2016). *Focus on Learning Technologies*. Oxford University Press.
3. Bates, A. W. (2015). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. Tony Bates Associates.
4. Garton, S., & Graves, K. (2014). *International Perspectives on Materials in ELT*. Palgrave Macmillan.
5. Cates, K. A. (2000). Green Language Teaching: Communicating a Sustainable Future. *Greening ELT Journal*, 54(3), 222–230.
6. Dudeney, G., & Hockly, N. (2012). *Digital Literacies: Research and Resources in Language Education*. Pearson.

**INTERNATIONAL ACTIVITY OF H.S. SKOVORODA KHARKIV
NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY IN THE CONTEXT OF
EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINIAN HIGHER EDUCATION**

Higher education in Ukraine plays a crucial role in the country's European integration process. This effort is primarily aimed at aligning Ukrainian educational standards, structures, and practices with those of the European Union, ensuring compatibility, competitiveness, and mutual recognition. Ukraine joined the Bologna Process in 2005, which marked a key step in integrating its higher education system into the European Higher Education Area (EHEA). Key measures include:

- Three-cycle degree system: Bachelor's, Master's, and Doctorate programs aligned with European standards.
- European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS): Enables the transfer of academic credits between Ukrainian and European universities.
- Diploma Supplement: Issued to graduates, providing internationally recognizable documentation of qualifications [6].

Ukraine is working on modernizing its quality assurance system to comply with European standards. The establishment of the National Agency for Higher Education Quality Assurance (NAQA) ensures that Ukrainian universities meet EHEA benchmarks[1]. Ukrainian students and faculty increasingly participate in EU-funded programs like Erasmus+, which fosters academic mobility, collaboration, and capacity building in higher education. This enhances international exposure and prepares students for global opportunities.

In recent years, Ukraine has passed legislative reforms to modernize its education system. The Law on Higher Education (2014) was issued, which

decentralizes university governance and introduces new quality standards. The national policy stimulates to promote autonomy of universities, empowering institutions to adapt curricula to European standards. Ukrainian universities are forming partnerships with European institutions, enabling joint degree programs, international research projects, and exchange initiatives. These partnerships are key to fostering innovation and aligning Ukrainian research with EU priorities[3].

Despite progress, Ukraine faces challenges in its Eurointegration process, including:

- Funding gaps: Limited state funding impacts infrastructure and research capabilities.
- Brain drain: Many talented students and researchers leave Ukraine for better opportunities abroad.
- War and geopolitical issues: The ongoing conflict has disrupted educational institutions and resources, particularly in affected regions.

The European Union actively supports Ukraine's educational reforms and integration through financial aid, capacity-building programs, and technical assistance. Initiatives like Horizon Europe and EU neighborhood programs are crucial in facilitating modernization[4].

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University(HNPU) is one of Ukraine's most prominent higher education institutions specializing in teacher training, humanities, and social sciences. Its commitment to fostering academic contacts and international cooperation has made it an essential player in promoting Ukraine's Eurointegration efforts.

Established in 1804, HNPU has a long tradition of preparing qualified educators and researchers, making it a center of excellence in pedagogical sciences in Eastern Ukraine with academic focus on teacher training for secondary and higher education, research in pedagogy, psychology, philosophy, philology, and other fields of humanities, development of innovative teaching methods aligned with international standards[2].

The university consists of multiple faculties and departments, offering Bachelor's, Master's, and Doctoral programs across diverse disciplines. HNPU

actively promotes international cooperation to strengthen its academic standards and contribute to global research. Key areas of collaboration include:

1. Partnerships and Collaboration with Foreign Universities. HNPU maintains partnerships with various institutions all over the world and has developed strong academic contacts with universities across Europe, Asia, and beyond. These collaborations include: joint educational programs, exchange of students and faculty under Erasmus+ and bilateral agreements, academic visits, seminars, conferences that foster cross-cultural understanding.

2. Participation in European Programs. HNPU offers opportunities for students and faculty to participate in exchange programs through Erasmus+, bilateral agreements, and other mobility initiatives. These programs enable participants to gain international experience, broaden their horizons. Through programs like Erasmus+, the university enables student and staff mobility between Ukrainian and European universities, cross-border research projects in pedagogy and education reforms and collaborative research[5].

3. Participation in International Conferences and Projects. HNPU encourages its faculty and students to participate in international conferences, workshops, and research projects, contributing to global discussions on pedagogy, educational technology, and teacher training.

4. Support for International Students. The university provides programs for international students, offering courses in English and Ukrainian. It also facilitates cultural adaptation through various extracurricular activities.

5. Research and Development. The university collaborates with international partners to conduct research in education, psychology, and related fields, focusing on innovative teaching methods and educational reform. HNPU engages in research partnerships with global institutions, focusing on: pedagogical innovations, comparative education studies, cross-cultural communication and educational methodologies.

6. Membership in International Organizations. HNPU is often a member of global educational associations, which helps in aligning its teaching methods with

international standards and promoting best practices in pedagogy. The university is affiliated with European and global educational networks, such as: The European Association for International Education (EAIE) and The International Association of Universities (IAU).

Every year HNPU organizes numerous international academic events, including: Conferences on pedagogy and humanities, workshops for teachers and educational leaders, guest lectures by visiting professors from partner universities.

The international activity of HNPU fosters global academic standards, enriches its curriculum, and strengthens its reputation worldwide. It also prepares students to be globally competitive professionals in education and related disciplines. While HNPU has made significant strides in building academic contacts, challenges like funding limitations and the ongoing conflict in Ukraine impact its global engagement. Nevertheless, its commitment to aligning with European educational standards positions it as a vital institution for Ukraine's Eurointegration goals.

The Eurointegration process has brought significant advancements to Ukraine's higher education system, making it more competitive and internationally recognized. While challenges remain, the commitment to reform and collaboration with the EU continues to strengthen Ukraine's position within the European Higher Education Area.

References:

1. Офіційний сайт НАЗЯВО. URL: <http://naqa.gov.ua>
2. Офіційний сайт ХНПУ Імені Г.С. Сковороди URL: <http://hnpu.edu.ua>
3. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 №1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-181>
4. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки. Розпорядженням КМУ від 23 лютого 2022 р. №286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
5. Україна в Програмі ЄС Еразмус+ 2014-2022 рр.

URL:<https://erasmusplus.org.ua/novyny/2485-uchast-ukrainy-u-statusi-krainy-partnera-prohramy-yes-erazmus-2014-2020-r>

6. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. URL:<https://rm.coe.int/16802fc1bf>.

УДК 378.1

*Ірина Волкова,
аспірант, старший викладач
служби мовного тестування мовного відділу
Національна академія Національної гвардії України*

СКЛАДНИКИ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Останні роки стали визначними для нашої держави з огляду на активні процеси європейської та євроатлантичної інтеграції. Реалії сьогодення вплинули на особливості підготовки майбутніх фахівців сектора безпеки й оборони України, зокрема і майбутніх офіцерів Національної гвардії України (далі – НГУ). Так, курсанти Національної академії НГУ беруть активну участь у заходах міжнародного співробітництва (різноманітних військових навчаннях, семінарах, конференціях тощо), які відбуваються із залученням представників країн-членів НАТО. При цьому ефективність професійної іншомовної комунікації залежить від рівня володіння військовослужбовцями іноземною мовою.

Розвиток основних компонентів іншомовної комунікативної компетентності (далі – ІКК) курсантів Національної академії НГУ став одним із ключових факторів, що сприяє формуванню загальної професійної компетентності майбутніх офіцерів НГУ та характеризує їхню готовність до ефективного виконання службових завдань засобами іноземної мови.

В умовах професійного спілкування ІКК розглядається науковцями як комплексний особистісний ресурс, що дозволяє здійснювати мовленнєву діяльність іноземною мовою у професійному середовищі. Високий рівень сформованості основних компонентів ІКК відіграє важливу роль для успішної інтеграції фахівця в іншомовне професійне середовище, забезпечує ефективну міжкультурну взаємодію у ході спілкування із закордонними колегами, сприяє кар'єрному зростанню та досягненню різноманітних професійних цілей.

Компоненти ІКК не зводяться лише до знання правил граматики, синтаксису, морфології та фонології іноземної мови, а також передбачають здатність фахівця застосовувати здобуті знання на практиці під час професійної комунікації із закордонними колегами. Використання мовних засобів та успішність комунікативного процесу залежать від соціально-культурного контексту, дискурсивних характеристик, іллокутивних цілей учасників процесу комунікації тощо.

Науковці вирізняють різні компоненти, що формують загальну ІКК фахівця. Так, Н.М. Бідюк вважає, що структура ІКК включає: цілі навчання для різних мовленнєвих навичок (аудіювання, говоріння, читання, письмо); знання, навички, вміння та досвід як результат комунікативної діяльності [1, с.160]. Н.Б. Завіниченко виділяє такі компоненти, як: гностичний (знання про сутність та особливості спілкування загалом та професійного зокрема, знання про стилі іншомовного спілкування; загальнокультурна компетентність особистості); комунікативний (комунікативні вміння, які дозволяють встановлювати контакт зі співрозмовником, керувати ситуацією взаємодії з суб'єктом іншомовної комунікації; культура мовлення, вміння сприймати та відтворювати інформацію іноземною мовою тощо); емоційний (гуманістична установка на спілкування, інтерес до іншої людини; готовність вступати в особистісні, діалогічні взаємини, розвинені емпатія та рефлексія; високий рівень ідентифікації з виконуваними професійними та соціальними ролями; позитивне самосприйняття та психоемоційний стан) [3, с.47]. І.А. Вяхк розглядає поняття ІКК як сукупність знань, умінь і навичок, що охоплюють: функції спілкування й особливості

комунікативного процесу; види спілкування та основні його характеристики; засоби спілкування; види читання і слухання; наявність зворотного зв'язку; психологічні та комунікативні типи учасників комунікативного процесу та специфіку їх взаємодії; форми і методи ділової взаємодії; самопрезентацію і стратегію успіху; методи генерування ідей для конструктивної взаємодії [2, с.32-33].

Проведений нами аналіз наукової літератури дозволив виокремити компоненти, що утворюють загальну структуру ІКК фахівця, а саме: лінгвістична компетентність, стратегічна компетентність, дискурсивна компетентність та психоемоційна компетентність. Розглянемо компоненти ІКК фахівця у контексті їх сформованості у курсантів Національної академії НГУ:

1. Лінгвістична компетентність. Іншомовна професійна підготовка курсантів НГУ передбачає засвоєння граматичних правил іноземної мови в обсязі нормативної граматики, формування відповідної лексичної бази як загальної, так і професійної військової лексики, знання фонетичних особливостей іноземної мови тощо. При цьому граматичні, лексичні та фонетичні явища розглядаються в єдності як засоби успішного виконання комунікативних завдань. Саме розвиткові лінгвістичної компетентності майбутніх офіцерів НГУ приділяється найбільше уваги у військових закладах вищої освіти.

2. Соціолінгвістична компетентність. Майбутні офіцери НГУ успішно адаптуються до міжкультурного середовища під час проведення заходів міжнародного співробітництва, що, у свою чергу, сприяє успішній комунікації із закордонними колегами. Цей компонент ІКК фахівця потребує всебічного культурного розвитку курсантів, наявності відповідних фонових знань та врахування соціокультурних відмінностей між представниками різних країн та культур у процесі професійного іншомовного спілкування.

3. Стратегічна компетентність. Використання відповідних комунікативних стратегій і тактик у професійному спілкуванні із закордонними партнерами є доволі складним завданням для курсантів Національної академії НГУ з огляду на

нестачу професійного досвіду та недостатній рівень сформованості навичок стратегічної комунікації. Цей компонент ІКК фахівця є одним із ключових факторів для успішного досягнення іллокутивних цілей, однак формується він не лише завдяки теоретичній та практичній підготовці в аудиторних умовах, а й безпосередньо у ситуаціях реальної професійної мовної взаємодії із зарубіжними колегами.

4. Дискурсивна компетентність. Майбутні офіцери НГУ здатні планувати та продукувати логічно зв'язні усні та письмові тексти у професійному контексті. Цей компонент ІКК, як засвідчують результати експериментального дослідження, є добре сформованим у більшості курсантів Національної академії НГУ.

5. Психоемоційна компетентність. Майбутні офіцери НГУ, як засвідчує практика, загалом здатні контролювати власні емоції під час професійного іншомовного спілкування, а також розпізнавати емоції інших учасників комунікативного процесу. Однак, вплив на співрозмовників з метою досягнення поставлених цілей може викликати певні труднощі у курсанта через брак досвіду спілкування із представниками різних країн, недостатньо розвинену емоційну стійкість, нестачу знань у конкретній предметній галузі тощо.

Таким чином, серед основних компонентів ІКК майбутніх офіцерів НГУ удосконалення потребують стратегічна, психоемоційна та соціолінгвістична компетентності, які вимагають безперервного процесу саморозвитку військовослужбовця, поглиблення його фонових знань, набуття відповідного життєвого та службового досвіду тощо.

Література:

1. Вяхк І. А. Педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій : дис. ... канд. Пед. Наук: 13.00.04. Вінниця, 2013. 225 с.

2. Бідюк Н. М. Формування міжкультурної комунікативної компетенції у майбутніх фахівців міжнародних відносин. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. Черкаси, 2012. Вип. 135. С. 141-146.

3. Завіниченко Н. Б. Особливості розвитку комунікативної компетентності майбутнього практичного психолога системи освіти: дис. ... канд. Психол. Наук: 19.00.07. Київ, 2003. 2016 с.

УДК 811.111'243

*Марина Глуховська,
завідувач кафедри авіаційної англійської мови
факультету післядипломної освіти,
канд. Філологічних наук
Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Maryna Hlukhovska
Head of the Department of Aviation English
at the Faculty of Postgraduate Education,
Candidate of Philological Sciences
Ivan Kozhedub Kharkiv National
Air Force University, Kharkiv City*

IMPLEMENTATION OF CLIL IN PROFESSIONAL TRAINING OF MILITARY SPECIALISTS IN AVIATION SECTOR

In today's context of globalization and Ukraine's integration into the Euro-Atlantic Partnership Military Committee, in particular within some framework of cooperation with NATO, high-quality training of military specialists is of particular importance. Modern vocational education requires new approaches to training specialists that will allow them to function effectively in the context of globalization and Ukraine's European integration. Aviation sector is one of the most standardized in the world, and English is its main communication tool. The professional training of military aviation specialists must meet standards of ICAO (International Civil Aviation Organization), where the level of language proficiency is critical. For aviation sector

where English is like official language of aviation, this issue is particularly relevant. One of some innovative approaches to ensure high quality training is the CLIL (Content and Language Integrated Learning) methodology [4].

CLIL is an approach that combines teaching of professional subjects with simultaneous study of a foreign language. It involves integrating educational content (e.g., technical disciplines) with a foreign language that serves as a medium for mastering the material. In the context of military aviation education, this means studying aviation disciplines, such as aerodynamics, navigation or aviation safety in English [3].

The key principles of CLIL are:

- using of authentic materials;
- a balance between language and subject content;
- active participation of cadets in some learning process [3].

The CLIL methodology enables military specialists not only to master necessary terminology but also to learn how to use it in real professional situations, such as negotiations, performing flight tasks, working with documentation or solving emergency situations [1].

Features of CLIL application in military aviation include combining study of aviation disciplines (aerodynamics, navigation, aviation safety, etc.) with language training; using specialized English terminology that complies with ICAO standards; creating simulated real-world professional scenarios including aviation simulators.

Advantages of implementing CLIL in the training of military aviation specialists are development of professional English skills (Cadets acquire the terminology and communication skills necessary for effective interaction in a multinational environment); integration of theory and practice (Learning occurs through studying practical aviation cases in English); increased motivation (CLIL fosters conditions that closely replicate real professional tasks); preparedness with international standards (Military aviation specialists enhance their ability to work in joint missions with NATO) [2].

However, despite the advantages of CLIL, there are challenges in its implementation: insufficient language proficiency among instructors for teaching subjects in a foreign language; lack of adapted educational materials that meet CLIL requirements; the need for additional student training in basic language skills.

To address these challenges the following measures can be proposed: conducting language courses for instructors with a focus on professional aviation terminology and providing advanced teacher training; developing national standards for military CLIL programs; utilizing modern technologies, such as virtual reality for simulations or aviation simulators with integrated language support; creating interdisciplinary training modules using CLIL for military aviation specialties; introducing project-based work in English to simulate real tasks, such as flight planning or solving aviation safety issues [5; 6].

Implementing CLIL in professional training of military specialists in aviation sector is a significant step towards integrating Ukraine into the global educational space and improving quality of military personnel training. This approach helps develop specialists who meet international standards and are capable of effectively performing their duties in some global context.

For successful implementation of this methodology, it is essential to create conditions for interdisciplinary training, enhance language proficiency of instructors and ensure access to specialized educational materials.

Література:

1. Євтушенко Н. І. Використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у процесі підготовки студентів за спеціальністю «інформатика і мова» (бакалаврського рівня). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70) № 4. Ч. 2. 2020. С. 68-72.
2. Стиркіна Ю. Переваги та проблеми предметно-мовного інтегрованого навчання. Scientific World Journal. 2020. № 4. С. 39-46.

3. Ходаковська О. Особливості методики предметно-мовного інтегрованого навчання. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/63.pdf> (дата звернення: 15.10.2020).

4. Яременко Н. Сутність предметно-мовного інтегрованого навчання під час вивчення англійської мови немовних факультетів. Проблеми теорії і методики навчання іноземних мов. 2019. № 1. С. 134-139.

5. Європейська платформа для багатомовності та CLIL: <https://www.ecml.at>

6. CLIL Cascade Network (CCN): <https://clil-cascade.eu> (Офіційний ресурс, присвячений CLIL, із практичними матеріалами).

УДК 81'33

*Олег Гончарук,
професор кафедри мовної підготовки,
кандидат філологічних наук, доцент
Харківський національний університет внутрішніх справ*

РЕКУРЕНТНІСТЬ У МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ТЕКСТАХ

Рекурентність, або повторення елементів, у мультимодальних текстах, таких як комікси, презентації, відео та інтерактивні медіа, відіграє ключову роль у формуванні смислу та емоційного відгуку аудиторії. Взаємодія лінгвістичних та візуальних елементів створює багатий спектр можливостей для використання рекурентності як потужного інструменту комунікації.

Поняття мультимодальності у вузькому сенсі слова відноситься до розмежування між людськими органами чуття, в першу чергу зоровим і слуховим каналами. Проте, в рамках кожного з цих каналів є подальші, дрібніші відмінності, які також охоплюються поняттям мультимодальних. Так, в мовленні присутній вербальний компонент і безліч просодичних параметрів. Візуальний

канал включає жестикуляцію, погляд, міміку й інші аспекти «мови тіла». Письмовий дискурс також сприймається візуально і, окрім вербального компонента, включає цілий набір графічних параметрів, таких як шрифт, кольори, формат, тощо. Сучасне поняття мультимодальності включає все це різноманіття [1, с. 24].

У проявах візуальної рекурентності – це такі маркери, як: *колір*: повторення певного кольору або колірної палітри пов'язує різні елементи тексту, створює асоціації та емоційний настрій. Наприклад, червоний колір часто асоціюється з небезпекою або пристрастю, а синій – зі спокоєм та довірою. *Форма*: повторення геометричних форм або композиційних елементів створює візуальну гармонію та ритм. Це може бути повторення певних ліній, кругів, квадратів або динамічних композицій. *Символи*: повторення символів або логотипів створює сильний візуальний образ, який легко запам'ятовується та асоціюється з брендом або ідеєю.

Щодо інтеграції лінгвістичної та візуальної рекурентності, то це *текст та образ*: повторення ключового слова або фрази, що супроводжується відповідним візуальним образом, створює синергічний ефект, який посилює запам'ятовування та розуміння інформації. Це також може бути *звук та образ*: в мультимедійних текстах повторення звукових ефектів або музичних тем, пов'язаних з певними візуальними елементами, створює емоційну атмосферу та підкреслює важливі моменти. До цього ряду ще можна додати *рух та текст*: в анімації або відео повторення певних рухів або жестів, синхронізованих з текстом, може підкреслити динаміку та емоційність повідомлення.

Рекурентність в мультимодальних текстах виконує наступні функції:

Структурування інформації: Рекурентність допомагає організувати складну інформацію в логічну послідовність, виділяючи ключові моменти та створюючи чітку структуру тексту.

Створення когезії: Повторення елементів забезпечує зв'язність між різними частинами тексту, створюючи відчуття цілісності та завершеності.

Підсилення емоцій: Рекурентність може викликати сильні емоційні реакції у аудиторії, підкреслюючи важливість певної ідеї або створюючи атмосферу інтриги чи напруги.

Створення ідентичності: Повторювані елементи формують унікальний візуальний стиль, який дозволяє легко ідентифікувати бренд, продукт або ідею.

Підсилення смислів: Рекурентність може створювати багатозначність смислів, дозволяючи глядачеві знаходити нові інтерпретації при повторному перегляді.

В різних типах мультимодальних текстів рекурентність має свої особливості. Наприклад, в коміксах рекурентність використовується для створення характерних образів персонажів, вираження емоцій, підкреслення сюжетних ліній та створення символічних значень. В презентації рекурентність допомагає структурувати інформацію, підкреслювати ключові ідеї, створювати єдиний візуальний стиль та робити презентацію легшою для запам'ятовування. У відеофайлах рекурентність використовується для створення ритму, підкреслення темпу, створення емоційного настрою та підсилення сюжетної лінії. В інтерактивних медіа рекурентність дозволяє створити інтерактивні елементи, які повторюються при певних діях користувача, забезпечуючи якіснішу взаємодію.

Глибоке розуміння рекурентності в мультимодальних текстах є ключовим для створення ефективних та вражаючих комунікацій. Взаємодія між текстом, зображеннями, звуком та іншими елементами створює синергетичний ефект, де повторення певних елементів посилює їхню значимість та вплив на аудиторію.

Рекурентність може відігравати роль інструменту структурування та підсилення. Повторювані елементи не лише прикрашають текст, а й виконують важливі функції. Вони допомагають структурувати інформацію, створюючи логічні зв'язки між різними частинами повідомлення. Крім того, рекурентність підсилює емоційний вплив тексту, допомагаючи створити атмосферу, яка резонує з аудиторією. Наприклад, повторення певного кольору або звуку може викликати асоціації та емоції, пов'язані з брендом або ідеєю.

В епоху візуальної комунікації рекурентність виступає, як будівельний блок унікальності, відіграючи ключову роль у створенні сильного бренду або візуальної ідентичності. Повторювані елементи, такі як логотип, шрифт, колірна палітра, стають візитною карткою бренду, допомагаючи аудиторії легко його впізнати та запам'ятати. Більш того, рекурентність може створювати унікальну атмосферу та стиль, який відрізняє один бренд від іншого.

Отже, рекурентність є потужним інструментом для створення ефективних мультимодальних текстів. Розуміння її функцій та особливостей дозволяє створювати більш вразливі, інформаційно розширені та емоційно насичені повідомлення.

Література:

1. Гудзь Н. О. Мультимодальність як визначальна риса веб-сайтів екологічної тематики. *Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблем перекладу: тези доповіді Всеукр. Наук. Конференції пам'яті доктора філологічних наук, професора Д. І. Квеселевича*. 2014. С. 24-27.

УДК 81'243:37.02

Роман Гризодуб,
заступник начальника мовного відділу,
начальник служби мовної підготовки,
Національна академія
Національної гвардії України

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК

Сучасний світ вимагає високого рівня комунікативної компетенції, важливою складовою якої є мовленнєва компетенція. Вона значною мірою залежить від рівня володіння лексичним запасом, проте в освітній практиці недостатньо уваги приділяється розвитку лексичних навичок. Це ускладнює здатність учнів та студентів ефективно застосовувати отримані знання у

реальних комунікативних ситуаціях. Основною проблемою є відсутність комплексного підходу до розвитку лексичної компетенції, що передбачав би інтеграцію традиційних та інноваційних методів. Необхідність пошуку ефективних методик навчання, які забезпечують не лише запам'ятовування, а й активне використання лексики, є актуальним завданням сучасної педагогіки.

Проблема формування лексичної компетенції активно досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями. Сучасні дослідження підтверджують ефективність контекстного вивчення лексики, що сприяє її глибшому засвоєнню. Особливу увагу приділено врахуванню психологічних особливостей учнів та використанню інтерактивних методів, таких як ігри, дискусії, рольові моделювання. Значний акцент зроблено на важливості автентичних текстів у процесі навчання, що сприяє розвитку комунікативної гнучкості. Також підкреслюється ефективність цифрових ресурсів, мультимедійних технологій та мобільних застосунків для збагачення словникового запасу та підвищення мотивації учнів.

Формування лексичної компетенції передбачає засвоєння значень слів, їхніх стилістичних і контекстуальних особливостей, використання інтерактивних методик, таких як рольові ігри, дебати, симуляції реальних комунікативних ситуацій, інтеграцію сучасних технологій у навчальний процес (мультимедійні платформи, онлайн-курси, мобільні додатки), використання автентичних текстів для практичного застосування нової лексики та адаптацію методик навчання до вікових та когнітивних особливостей учнів. Додатково, важливо впроваджувати персоналізовані навчальні програми, що враховують рівень підготовки кожного учня, його інтереси та особливості засвоєння нової інформації.

Ефективність розвитку лексичної компетенції підвищується завдяки використанню ігрових методів, що активізують навчання через конкурси, вікторини, інтерактивні завдання, контекстному навчанню, яке допомагає учням засвоювати лексику через її використання у текстах, діалогах, сценаріях. Використання мультимедійних технологій сприяє засвоєнню лексики через

відео, аудіоматеріали та інтерактивні вправи, а проєктна діяльність допомагає розвинути вміння застосовувати лексику у практичних завданнях, пов'язаних із реальним життям. Також важливим елементом є впровадження лексичних вправ, які включають асоціативні завдання, створення тематичних словників, роботу з синонімами та антонімами, що підсилює якість засвоєння матеріалу та сприяє довготривалому запам'ятовуванню.

Формування лексичної компетенції є ключовим аспектом розвитку мовленнєвих навичок та загальної комунікативної компетенції. Використання сучасних методик навчання, включаючи інтерактивні вправи, мультимедійні ресурси та автентичні матеріали, значно покращує ефективність засвоєння лексики. Врахування індивідуальних особливостей учнів сприяє підвищенню їхньої мотивації та результативності навчання. Подальші дослідження мають бути спрямовані на оптимізацію методик викладання лексики, розробку нових технологічних рішень та створення умов для її активного використання у реальному мовному середовищі. У перспективі важливо досліджувати інтеграцію адаптивних алгоритмів навчання, що дозволяють створювати персоналізовані траєкторії для кожного учня, забезпечуючи ефективніше засвоєння матеріалу та його практичне застосування.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поняттям «інновація» позначають нововведення, новизну, зміну, введення чогось нового. Стосовно педагогічного процесу інновація означає введення нового в цілі, зміст, форми і методики навчання та виховання, в організацію спільної діяльності студента та викладача. Однією з основних причин важкого становища світової системи освіти називають її інертність, нездатність швидко реагувати на умови розвитку соціуму. У свою чергу сучасні темпи останньої можна назвати «інформаційним вибухом» [1, с. 14].

Під інформаційним вибухом, що так чітко проявив інертність і консервативність існуючої системи освіти, можна розуміти різке збільшення об'єму й швидкості обертання інформації в сучасному суспільстві. Все це призвело до того, що частота оновлень технологій і виробництва стала вимірюватися двома-трьома роками, з'явилась велика кількість нових спеціальностей, різко зросла складність і обсяги матеріалу, що призначені для засвоєння, стало проблемним традиційне видання навчальної літератури, що припускає компактний і зрозумілий виклад знань тощо.

Впровадження інноваційного підходу до набуття знань супроводжується застосуванням активних методів навчання. Під активним методом у педагогічній літературі розуміють групу методів навчання, завдяки яким у навчально-виховному процесі вияв активності студента перевищує активність викладача.

Традиційна дискусія і надмір інформації в добу швидкого розвитку техніки втрачає значення і витісняється на інший план більш результативними методами. Наведу декілька з них, зокрема – *метаплан*, тобто тиха дискусія або розмова-

плакат. Полягає вона в тому, що під час обговорення (дискусії) спільними зусиллями створюють плакат, який стає графічним скороченням дискусії. Учасники записують свої думки щодо порушених питань на папері, заданої форми та кольору, у вигляді коротких речень. Різноманітні вислови групуються згідно з довільно прийнятими критеріями, і після впорядкування їх розміщують у таблиці. Цей метод можна використовувати як в групах, так і в індивідуальній роботі. Використання метаплану не тільки підсилює активність студентів, а й формує серед учасників повагу до думки інших, відчуття співпраці, а також показує можливість розв'язання проблем завдяки так званій мудрості усіх разом узятих.

Метод, який спричиняє рух інтелектуальної та емоційної форми активності уможлиблює навчальних процес за допомогою діяльності та досвіду, називається – *драмою* [2, с. 42]. Основою цього методу є активність у вигаданій ситуації, яку створюють учасники. Ця ситуація вимагає повної емоційної та інтелектуальної віддачі. Переживання та поринання у цю ситуацію повинно допомогти найглибшому та найособистісному осмисленню цієї проблеми. Фіктивний досвід перетворюється на реальний. Дякуючи драмі студенти відкривають, а не дізнаються. Драму розглядають як педагогічну стратегію, яка полягає у тому, щоб створити ситуацію і позначити проблеми та спроби їх розв'язання через активне входження в роль.

Використання активних методів дає студентам шанс самореалізуватися, розвиває вміння ставити питання, розв'язувати важливі проблеми, а також презентувати оригінальні ідеї, які знайдуть застосування у житті.

Освітні нововведення є продуктами інноваційної діяльності, які за мету мають позитивно змінити як систему освіти взагалі, так і компоненти зокрема, але для впровадження їх треба дотримуватись соціально-педагогічних, організаційно-педагогічних і психолого-педагогічних умов. Все це, в свою чергу вимагає нових підходів до підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів для освітніх закладів. Процес їх навчання та підвищення кваліфікації має бути

зорієнтований на психолого-педагогічну підготовку випускників до роботи в нових соціально-економічних умовах.

Традиційний процес навчання потребує суттєвої модернізації, а саме: студент повинен учитися самостійно, адже якість підготовки фахівців освітніх закладів визначається не тільки обсягом певних знань і навичок, а й здатність до самоосвіти і творчої діяльності. Такі умови зумовлені потребами сучасного ринку праці. Це у свою чергу стимулює інновації у навчальній сфері, які спрямовані на досягнення і виконання головної ідеї: студент постає активним учасником навчального процесу.

Література:

1. Басоля А. Особистісно-зорієнтоване навчання: цілепокладання, рефлексія, оцінка. Київ, 2004. С. 14–15.
2. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. *Методичний посібник*. Київ, 2002. С. 42–43.

УДК 378.1

Ольга Гутник

викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Харківській національний університет

міського господарства імені О. Бекетова

ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ЗВО

Особистісно орієнтований підхід до навчання іноземної мови набуває все більшого значення в сучасній педагогіці, оскільки сприяє розвитку індивідуальних здібностей та потреб кожного студента. Цей підхід передбачає адаптацію освітнього процесу до особистісних характеристик студентів, що

забезпечує ефективніше засвоєння матеріалу та підвищення мотивації до навчання.

Особистісно орієнтований підхід базується на принципах гуманістичної педагогіки та психології, де центральною фігурою навчального процесу є особистість студента. «Основною метою особистісно-орієнтованої освіти є підтримка людини, розвиток у неї механізмів самореалізації, саморозвитку, саморегуляції, самоосвіти, самовиховання» [2, с. 258]. Він передбачає врахування вікових особливостей, інтересів, можливостей та потреб студентів, а також застосування принципів диференціації та індивідуалізації навчання. Це дозволяє створити умови для самореалізації та саморозвитку кожного студента.

Щодо основних принципів реалізації підходу, то можна визначити такі:

- Індивідуалізація навчання: пристосування змісту, форм та методів навчання до індивідуальних особливостей студентів.
- Активна участь студентів: залучення учнів до процесу прийняття рішень щодо організації власного навчання, що сприяє розвитку автономності та відповідальності.
- Рефлексія: стимулювання студентів до аналізу власної навчальної діяльності та результатів, що сприяє усвідомленню власних досягнень та визначенню напрямків для подальшого розвитку.

«Особистісно-орієнтований підхід до навчання іноземних мов ефективно поєднується із такими підходами, як комунікативний, діяльнісний, гуманістична психологія та педагогіка, компетентнісний підхід, навчання у співпраці, проєктна методика навчання» [3, с. 79].

Для реалізації особистісно орієнтованого підходу використовуються різноманітні методи та форми навчання, серед яких:

- Проєктна діяльність: студенти працюють над проєктами, що відповідають їхнім інтересам та потребам, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та розвитку творчих здібностей.

- Робота в малих групах: сприяє розвитку комунікативних навичок та вміння працювати в команді, а також дозволяє врахувати індивідуальні особливості кожного студента.

- Індивідуальні завдання: надання завдань, що відповідають рівню підготовки та інтересам конкретного студента, що підвищує мотивацію та ефективність навчання.

Сучасні технології навчання у вищому навчальному закладі «зорієнтовані на створення умов для самовираження і саморозвитку здобувачів вищої освіти» [1, с. 16]. Застосування цього підходу в навчанні іноземної мови має низку переваг:

- Підвищення мотивації: студенти відчують особисту зацікавленість у навчанні, оскільки матеріал та методи навчання відповідають їхнім потребам та інтересам.

- Розвиток автономності: учні набувають навичок самостійного навчання, що є важливим для подальшого професійного та особистісного розвитку.

- Покращення результатів навчання: індивідуалізація підходу дозволяє досягти кращих результатів у засвоєнні іноземної мови завдяки врахуванню особистісних особливостей студентів.

Таким чином, особистісно орієнтований підхід до навчання іноземної мови є ефективним засобом підвищення якості освіти, оскільки він враховує індивідуальні особливості студентів та сприяє їхньому всебічному розвитку. Використання цього підходу дозволяє створити сприятливі умови для самореалізації та саморозвитку студентів, що є ключовим фактором у сучасній освіті.

Література:

1. Березнева І. М., Філатова Л. С. Особливості застосування особистісно орієнтованого підходу до навчання іноземної мови курсантів військових ЗВО. *Від традицій до інновацій в навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти :*

тези доп. міжвуз. наук.-метод. Семінару. Харків, 25. січ. 2022 р. / Нац. акад. Нац. гвардії України. Харків : 2022. С.15–18.

2. Мазайкіна І. О. Особистісно орієнтовані технології викладання іноземних мов. *«Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми».* Вінниця, 2016. Вип. №45. С. 258-263.

3. Юрченко В. В. Особистісно-орієнтований підхід до навчання іноземних мов в закладах вищої освіти. *Наукові записки кафедри педагогіки: зб. наук. пр.* Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. Вип. 54. С. 78-86.

УДК 159.9:72.01:316.77

*Оксана Демидюк,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
кандидат психологічних наук,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
Юлія Шаталюк,
кандидат архітектури,
доцент кафедри архітектури та урбанізму,
Приватний заклад «Інститут
«Харківська школа архітектури»*

РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

У сучасному світі професійне спілкування виходить за межі національних кордонів, що робить міжкультурну компетенцію важливим компонентом ефективної комунікації у професійній сфері.

Міжкультурна компетенція визначається як здатність розуміти, оцінювати та адаптуватися до культурних відмінностей, що забезпечує ефективне спілкування в міжнародному середовищі. Це особливо важливо у сфері архітектури, де здатність зрозуміти інші культурні контексти може впливати на

успіх проєктів. У сучасних умовах ключове значення має формування у студентів необхідних комунікативних компетенцій у сфері професійного спілкування, які дозволять їм ефективно співпрацювати в міжнародному професійному середовищі, розширять фахові горизонти та сприятимуть співробітництву у глобалізованому світі [1, с. 49].

У психолого-педагогічній літературі при розгляді процесу формування і розвитку професіоналізму використовуються два поняття: компетентність і компетенція. Компетентність і компетенція є взаємодоповнюючими і взаємообумовленими поняттями. Компетентна людина, що не володіє компетенціями, не може в повній мірі і в соціально-значущих аспектах її реалізувати [2, с. 103].

Слід також розмежовувати терміни «іншомовна комунікативна компетенція» та «міжкультурна комунікативна компетенція». Незважаючи на те, що проблема навчання міжкультурної комунікації посідає вагомe місце в науково-методичних дослідженнях, нерозробленим залишається питання формування міжкультурної комунікативної компетенції магістрів на заняттях з іноземної мови з урахуванням їх майбутньої професійної діяльності [3]. Оскільки англійська є мовою міжнародного спілкування в архітектурі, вивчення її є необхідним елементом міжкультурної компетенції. Але важливим є не лише знання мови, а й здатність розуміти культурні контексти, що передаються через мову, наприклад, через архітектурну термінологію або комунікаційні стратегії в роботі з клієнтами з різних культур.

У цілій низці наукових і методичних джерел вказується, що процес формування міжкультурної комунікативної компетенції пов'язаний із визнанням і розумінням особливостей своєї та культури, мова якої вивчається, тобто йдеться про діалог культур, а не просто про спілкування з представниками інших лінгвосоціумів [4, с. 25].

Міжкультурна компетенція включає не лише знання про інші культури, а й навички спілкування та здатність адаптуватися до різних культурних контекстів. Вона складається з кількох складників: когнітивного (знання про

інші культури), емоційного (готовність до спілкування з людьми з різних культур), а також поведінкового (уміння адаптувати свою поведінку та комунікаційні стратегії відповідно до культурних відмінностей).

Розвитку міжкультурної компетенції сприяє аналіз міжкультурних кейсів. Дослідження реальних ситуацій і проблем, які можуть виникати в результаті культурних відмінностей, допомагає підготувати студентів до реальних викликів у професійному середовищі.

Участь у спільних міжнародних проєктах або програмах обміну надає студентам та викладачам унікальну можливість здобути практичний досвід міжкультурного спілкування, що безпосередньо сприяє розвитку міжкультурної компетенції як важливої складової професійного спілкування. Міжкультурне спілкування, у свою чергу, активно сприяє формуванню екзистенційно значущих якостей особистості, серед яких можна виокремити відкритість до нових ідей, здатність ефективно працювати в команді, толерантність та вміння розуміти й враховувати різні погляди [5]. Ці якості не лише сприяють професійному зростанню, а й мають безпосередній вплив на особистісний розвиток, оскільки вони допомагають людині адаптуватися до швидко змінюваних умов, розширювати горизонти сприйняття та розвивати здатність будувати здорові міжособистісні стосунки. Людина стає більш гнучкою та здатною до конструктивної взаємодії в умовах різноманітних культурних контекстів, що в свою чергу відкриває нові можливості для ефективної роботи в міжнародному середовищі.

Для успішної реалізації міжкультурної освіти в Україні необхідно активно інтегрувати міжкультурну компетенцію в програми навчання, що сприятиме розвитку фахівців, здатних до ефективної міжнародної співпраці.

Література:

1. Демидюк О. Б., Шаталюк Ю. В. (2024). Іншомовна професійно-спрямована компетентність як інтегральна якість особистості архітектора. Тези доповідей Міжвузівського науково-методичного семінару: *Сучасні виклики*

розвитку вищої школи в Україні – основні тенденції, проблемні питання, шляхи реалізації. Харків: Національна академія Національної гвардії України, 48–49.

2. Пустовойченко Д. В. (2018). Формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх психологів засобами іноземної мови як один з пріоритетних напрямків професійної підготовки. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. Вип. 4 (63), 102–107.

3. Воротняк Л. І. (2015). Деякі аспекти формування міжкультурної комунікативної компетенції магістрів вищих педагогічних навчальних закладів. *Вісник На*

4. *ціональної академії Державної прикордонної служби України*. Вип. 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2015_1_3

5. Бондар Г. О. (2024). Особливості формування міжкультурної комунікативної компетенції студентів у процесі навчання іноземних мов у ЗВО. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, Вип. 1(54), 24–27. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2024.54.24-27>

6. Демидюк О. Б. (2015). Психолого-педагогічні засади розвитку метаздібностей та метаякостей особистості студента : *Дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 19.00.07*. Харків. 213 с.

УДК 37.015.3

*Дзюба Ярина Петрівна –
лейтинант, викладач кафедри
іноземних мов та військового перекладу Національної академії сухопутних
військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
Товарницька Ірена Ростислава –
працівник ЗСУ, викладач кафедри
іноземних мов та військового перекладу Національної академії сухопутних
військ імені гетьмана Петра Сагайдачного*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЧЕРЕЗ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вважаємо, що заняття з іноземної мови є важливим чинником формування лідерської компетенції здобувачів освіти. На наш погляд, цьому сприяє застосування активних методів навчання, адже саме такі методи навчання ґрунтуються на діяльнісному та комунікативному підходах, передбачають наявність інтерактивності, ігрових елементів, діалогічності, групової роботи, творчого характеру навчального матеріалу й методики викладання, рефлексії. [3: 189]. До таких методів варто, на нашу думку, віднести метод проєктів, кейс-метод, дискусії, презентації, рольові ігри, сценарії, «мозковий штурм», навчання «по станціях», розробку портфоліо, створення дерева рішень тощо. Так, метод проєктів є новітньою педагогічною технологією, що містить сукупність творчих, дослідницьких та проблемно-пошукових методів. Проєктну методику можна вважати своєрідним поштовхом до творчого розвитку особистості студентів, адже цей метод базується на принципах рефлексії, толерантності, неординарності, креативності, партнерства тощо. Використання кейс-методу у викладанні іноземної мови студентам закладів вищої освіти спирається як на традиційні дидактичні принципи, так і на спеціальні, зокрема на принципи ефективності й різноманітності дидактичного

забезпечення, творчості, партнерства, прагматизму, зміни ролі викладача та студента тощо. Кейс-метод передбачає розв'язання різноманітних проблемних ситуацій, які пов'язані з майбутньою професійною діяльністю, інакше кажучи, навчання способам розвитку аналітичних умінь та вмінь приймати рішення, інтернаціоналізації навчання, розвитку вмінь усної англомовної комунікації та роботи в команді. Погоджуємося з О.Хмизовою, яка стверджує, що головна мета застосування кейс-методу на занятті з іноземної мови полягає у створенні дискусії іноземною мовою, спонуканні студентів формулювати свої думки, відстоювати погляди та аргументувати рішення, здійснювати вибір тощо. Здобувачі освіти й викладачі повинні усвідомлювати те, що розвиток лідерського потенціалу, мовних навичок та лідерської компетенції під час обговорення ситуацій, читання та прослуховування є можливим тільки за умови активної участі в обговоренні й дискусії та здійсненні рефлексії [1]. Тому важливо мотивувати здобувачів освіти, спонукати їх до ведення дискусії та обирати ті теми, які є цікавими та значущими для них [16: 148]. Рольова гра є методом, коли здобувач освіти повинен вільно імпровізувати в контексті заданої ситуації, виступаючи в ролі одного з її учасників. Цей метод також належить до активних методів навчання, він допомагає активізувати мовленнєву діяльність студентів, формує у них уміння самотійно висловлювати свої думки, виховує почуття впевненості в собі, сприяє створенню позитивного психологічного мікроклімату на занятті, а також залучає до активної мовленнєвої діяльності всіх учасників. Метод сценарію базується на поєднанні запланованих навчальних змістів з інтересами студентів. Здобувачі освіти отримують змогу самотійно обирати, яким чином пройде частина або ціле заняття з іноземної мови. До прикладу, вони можуть запланувати, що спочатку виконають завдання, передбачені викладачем, потім проведуть дискусію на певну проблемну тему, а після цього працюватимуть у парах чи у групах. [3: 167]. Саме використання таких методів дає можливість не тільки покращувати мовленнєві компетенції здобувачів освіти, підвищувати мотивацію до вивчення іноземної мови,

забезпечувати мовленнєву практику учасників, але й розкривати їхній потенціал, розвивати лідерські якості та здібності, які є необхідними для професійної діяльності та повсякденного життя у сучасному динамічному світі.

Література:

1. Волківська Д.А. Сучасні підходи до визначення лідерства. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2014. №115. С. 45–47.
2. Хмизова О.В. Актуалізація лідерського потенціалу студентської молоді у процесі вивчення іноземних мов за професійним спрямуванням. Актуальні проблеми психології. 2012. Т.6. Вип. 8.С. 215–223
3. Шаргун Т., Жукова А. Сучасні компетенції вчителя іноземної мови в умовах освітнього процесу//Теоретичні та прикладні аспекти публічного управління в умовах правової держави: стан і перспективи / Монографія - E-science space, Warszawa, 2024 – 277 с.

УДК 372.881.5

Оксана Драган

старший викладач

*Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця*

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ НЕГУМАНІТАРНИХ НАПРЯМІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У світі вивчення іноземних мов набуло особливої актуальності. Зі зміцненням міжнародних зв'язків знання мов стало важливою необхідністю. В умовах зростаючої значущості цього напрямку від педагогів очікують більшого, ніж раніше. Їм треба відходити від традиційних підходів до навчання, щоб пробуджувати інтерес та мотивувати студентів до вивчення мов. Це передбачає

створення навчального середовища, що сприяє інноваціям, індивідуалізації освітнього процесу та розвитку захопленості у студентів. Таким чином, акцент на оволодінні мовою ставить перед викладачами нові завдання, включно з необхідністю мотивувати учнів та формувати у них любов до вивчення предмета. Особливо непростим завданням залишається підвищення інтересу до іноземних мов серед студентів немовних спеціальностей.

На думку Н. Арістової, мотивація в навчанні може бути поділена на три типи: негативну, позитивну, не пов'язану з особистими інтересами, та особисту. Негативна мотивація обумовлена страхом перед можливими негативними наслідками, такими як критика оточуючих. Позитивна мотивація ґрунтується на соціальних прагненнях, наприклад, бажанні досягти мети у житті. Особиста мотивація включає індивідуальні мотиви, такі як прагнення схвалення або бажання поліпшити свій добробут. Навчання мотивується прагненням до набуття нових знань, задоволення від процесу пізнання та реалізації своїх здібностей [1, с. 141].

На основі досвіду навчання виділяють три групи причин, які знижують мотивацію до вивчення іноземної мови, які можна розглядати з погляду внутрішніх та зовнішніх факторів мотивації.

Чинники, що перешкоджають розвитку внутрішньої мотивації, включають:

- Низький рівень мовної підготовки, здобутої у школі, відсутність інтересу до навчальної діяльності, особливо до самостійного здобуття знань;
- Нестача емоційного комфорту у міжособистісних відносинах з колективом чи викладачем, а також особливості організації та проведення занять;
- Застарілі знання викладачів у галузі сучасних інтерактивних освітніх технологій та не завжди вдалий вибір навчальних матеріалів.

Зовнішня мотивація, зазвичай, формується під впливом стимулів, як-от прагнення отримати «хорошу оцінку» чи інший матеріальний чи соціальний заохочувальний чинник.

У сучасних умовах інформаційні технології стають ключовим інструментом для доступу до різноманітних джерел інформації та формування мотивації до самостійної роботи. Вони допомагають шукати, обробляти, сприймати та застосовувати отримані знання, що особливо важливо в освітньому процесі вищих навчальних закладів.

Використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов дозволяє прискорити навчальний процес, підвищити його ефективність, стимулювати інтерес студентів та активізувати їхню навчальну діяльність. Такі технології створюють умови для індивідуального підходу, спрощують контроль за виконанням завдань, забезпечують практичне застосування знань та сприяють зростанню мотивації до вивчення мови.

Включення мультимедійних засобів у процес навчання викладачами, наприклад, створення презентацій навчальних матеріалів, дозволяє підвищити залучення студентів, систематизувати роботу з граматичним та лексичним матеріалом, а також покращити розуміння та засвоєння матеріалу на практичних заняттях [4. С. 241].

Онлайн спілкування з людьми різного віку відіграє важливу роль у підвищенні мотивації до вивчення іноземної мови. Воно сприяє розвитку розмовних навичок і дозволяє дізнатися більше про життя та інтереси молоді з інших країн.

Крім того, важливим фактором мотивації є можливість продовження вивчення мови у європейських вищих навчальних закладах. Перспективи працевлаштування за кордоном чи роботи в міжнародних компаніях усередині країни також посилюють інтерес студентів до вивчення іноземної мови.

Таким чином, для досягнення кращих результатів важливо розвивати у студентів пізнавальний інтерес та наголошувати на значущості володіння іноземною мовою в сучасному світі, а також його ролі у професійній діяльності.

Вивчення мови має стати невід'ємною частиною підготовки фахівців у немовних вишах. Застосування сучасних інформаційних технологій у навчанні іноземних мов сприяє інтенсифікації навчального процесу, підвищенню його ефективності та мотивації студентів. Це стимулює інтерес до отримання знань з іноземної мови, активізуючи навчальну діяльність у тих, хто пов'язаний із нефілологічними напрямками.

Література:

1. Арістова Н.О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих навчальних закладів: монографія. Київ: ТОВ «ГЛІФМЕДІЯ», 2015. 240 с.
2. Клепікова Т.Г. Професійно орієнтоване навчання іноземної мови на заключному етапі у немовному вищому закладі освіти// Вісник КНЛУ. Серія “Педагогіка та психологія”/ Т.Г.Клепікова. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2001. Вип. 4. С. 59 – 63.
3. Дмитренко П.В. Дистанційна освіта / П.В. Дмитренко, Ю.А. Пасічник. – К.: НПУ, 1999. 25с.
4. Олійник В.О. Інноваційні технології дистанційного навчання іноземної мови для студентів немовного ВНЗ. Лінгвістичні дослідження. 2019. Вип.38. С. 238-246.

УДК 378:811.111

*Інна Єрмоменко,
старший викладач кафедри філології,
перекладу та стратегічних комунікацій
Національна академія
Національної гвардії України*

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Стрімкий розвиток військового співробітництва України з країнами-партнерами, організація та проведення спільних навчань, розширення сфер обміну інформацією військового характеру вимагає військових фахівців, які вільно володіють іноземними мовами для здійснення професійної діяльності.

Іншомовна підготовка майбутніх військових фахівців у вищому навчальному закладі сьогодні спрямована на придбання лінгвістичних та соціокультурних знань, а також на формування розумових, інтелектуальних здібностей, які дозволять їм виконувати комунікативні, військово-професійні завдання за допомогою засобів іноземної мови. Одним з найважливіших напрямків при навчанні курсантів іноземній мові у військовому виші є формування навичок та вмінь професійно орієнтованого спілкування, яке може виникнути при прямому контакті з військовослужбовцями інших країн. Для армії сучасної України першочергову важливість представляє організація партнерських відносин та стратегічної взаємодії з арміями інших країн шляхом налагодження діалогу. Підтримка відносин та зв'язків між арміями країн союзників та супротивників вимагає від військових готовності та здатності підтримувати професійну комунікацію з представниками інших культур.

Сьогодні спостерігається необхідність вдосконалення навчального процесу під час викладання іноземної мови у військових вишах. Комплексна іншомовна підготовка курсантів може бути досягнута тільки за допомогою

ефективної організації освітнього процесу з навчання іноземній мові у військовому вищому навчальному закладі. У сучасній методиці викладання іноземних мов актуальності набуває компетентнісний підхід як засіб кардинальної перебудови системи іншомовної підготовки військових кадрів та покликано зменшити розрив між теоретичними та практичними основами підготовки курсантів й забезпечити формування компетенцій, розвиток особистісних та професійних якостей, накопичення необхідного практичного досвіду, які складають основу компетентності фахівця.

Сучасний період становлення системи професійно орієнтованої іншомовної підготовки курсантів характеризується двома напрямками. Перш за все, це тенденція, яка найбільш чітко охоплює специфіку навчання іноземної мови у військовому виші – «ESP – English for specific purposes» (Іноземна мова для спеціальних цілей). Другий напрямок пов'язаний з реалізацією комунікативного та компетентнісного підходу у процесі професійно орієнтованої іншомовної підготовки курсантів. Таким чином, цілі іншомовної професійно орієнтованої підготовки курсантів у вищому навчальному закладі доцільно визначити як: формування та розвиток знань, умінь й особистісних якостей курсантів, що потрібні їм для здійснення майбутньої професійної діяльності; придбання курсантами практичних навичок та компетенцій у професійній сфері діяльності; підготовка фахівця, який володіє іноземною мовою в обсязі, який потрібен для загальної та професійної комунікації; вміє використовувати знання іноземної мови у професійній комунікації та міжособистісному спілкуванні.

Особливе значення набуває організація самостійної пізнавальної діяльності курсантів (аудиторної й позааудиторної), яка стимулює творчі сили й здібності курсантів, актуалізує внутрішні пізнавальні мотиви навчання, впливає на розвиток навичок самоосвіти, прагнення до самоосвіти. Важливою та обов'язковою складовою підготовки та становлення військового фахівця вважається наукова робота курсантів, яка сприяє розвитку інтересу до обраної

професії, глибшого вивчення та розуміння дисциплін, що зміцнює впевненість у своїх силах, активізує творчу діяльність курсантів. Робота над проектом та доповіддю іноземною мовою сприяє розвитку та вдосконаленню творчих здібностей курсантів, гнучкості мислення, формуванню професійно-значущих якостей, умінь й навичок роботи з іншомовною інформацією, та що найбільш важливо у сучасних умовах курсанти навчаються критично аналізувати отримані знання та використовувати їх на практиці. Вищезазначені фактори сприяють успішному формуванню прагнення курсантів до особистісного та професійного зростання.

Оскільки компетентнісний підхід полягає в орієнтації всіх компонентів навчального процесу на набуття майбутніми військовими фахівцями компетентності та компетенцій, необхідних для здійснення їх професійної діяльності, доцільно виділити ключові напрямлення застосування компетентнісного підходу у процесі викладання іноземної мови у вищому військовому навчальному закладі: самостійна робота, оскільки вона є одним з ефективних засобів розвитку та активізації творчої діяльності курсантів; інформативність навчання, що полягає у різноманітній презентації іншомовного навчального матеріалу (презентації, круглі столи, дискусії, тощо); практична спрямованість навчання, яка сприяє формуванню у курсантів здатність розв'язувати військово-професійні завдання.

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. Наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Николаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. №2. С. 11-17.
3. Bingham, A. J., Adams, M. and Stewart, R. L. (2021) Competency-based education: Examining educators' experiences. *The Qualitative Report*, 26(3), 674–695.

4. Martínez, M.F.C., Velazco, D.J.M., Cejas, M.N., Villacis, J.L.R. and Freire, Y.M.O. (2019). A Performance-Centred Competency-Based Approach to Quality University Teaching. *Integration of Education*, 23(3), 350–365.

УДК 811.111'276.6:614.233.4

*Ірина Жук,
ст. викладач кафедри авіаційної англійської мови
Анастасія Коваль,
доцент кафедри авіаційної англійської мови
Харківський Національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба*

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПРИЙОМІВ
НАВЧАННЯ В ПРАКТИЦІ ОВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНО-
ОРІЄНТОВАНОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ**

Суспільство, яке дбає про своє майбутнє, має усвідомити чисельні можливості, привнесені новими інформаційними технологіями, та навчитися досвідчено застосовувати їх насамперед в освіті. “Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, окрім усього іншого, є обов’язковою передумовою формування інформаційного суспільства у широкому розумінні”, – зазначив Василь Кремень [2, 4].

Освіта в Україні набуває нових рис: комп’ютеризація навчального процесу спонукає до перегляду традиційних форм і методів викладання іноземної мови, виникнення нових форм проведення занять. На відміну від традиційних методик, коли викладач звик надавати певні знання і вимагати їх засвоєння, при використанні інтерактивних форм навчання здобувач освіти сам стає головною фігурою і відкриває шлях до засвоєння знань. Викладач виступає в цій ситуації

активним помічником, і його головною функцією є організація і стимулювання навчального процесу.

Питання вивчення іноземних мов для здобувачів освіти вищих навчальних військових закладів є актуальним на сьогоднішній день. Це пов'язане, в першу чергу, із необхідністю майбутніх фахівців авіаційної галузі спілкуватися, обмінюватися досвідом, проходити навчання за кордоном. Саме тому викладачі приділяють багато уваги вдосконаленню методики викладання англійської мови, використання новітніх технологій під час навчальної, самостійної та індивідуальної діяльності. Це дає змогу сформувати у здобувачів ті навички, які знадобляться їм у майбутній професії, забезпечать конкурентоспроможність та допоможуть адаптуватися у динамічному світі.

На сьогоднішній день в галузі освіти триває активний процес інформатизації, який передбачає інтенсивне впровадження нових інформаційних технологій та їх застосування, використання засобів комунікацій, що сприяють формуванню інтелектуально розвиненої особистості, яка добре орієнтується в інформаційному просторі, готова до саморозвитку та застосування цих знань у майбутній професійній діяльності. Використання нових інформаційних технологій допомагає реалізувати особистісно орієнтований підхід у навчанні, забезпечує індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей здобувачів освіти, рівня їхньої навченості, тощо. Це сприяє активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, стимулює і розвиває когнітивні процеси: мислення, сприйняття, пам'ять.

Інтерактивне навчання відноситься до педагогічних технологій на основі ефективності управління і організації навчального процесу. Інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, під час якого здійснюється взаємодія викладача та здобувача освіти. З досвіду викладання англійської авіаційної мови майбутнім фахівцям авіаційної галузі слід зазначити, що найкращі результати досягаються тоді, коли навчальний процес організовано так, що практично всі слухачі заохочені до процесу пізнання, вони розуміють й

висловлюються з приводу того, що вони знають і про що думають, на занятті організовується індивідуальна, парна робота та робота з невеликими групами здобувачів освіти, використовуються різні джерела інформації, багато оригінальних матеріалів (експлуатаційна документація авіаційної техніки, вивчення конструкції та принципу дії систем пристроїв агрегатів літака, застосування досвіду обслуговування авіаційної техніки під час ведення воєнних дій, проходження військової практики на теренах країни, де державною мовою є англійська, вивчення праць теоретиків і практиків фахівців авіаційної сфери, відвідування лекцій спеціалістів-новаторів, перегляд досягнень світової науки в сфері авіаційного озброєння на різних Інтернет-ресурсах).

Здобувачі освіти мають змогу під час прослуховування аудіо-матеріалів та перегляду відео покращити свої фонетичні навички, та тренувати слухову та зорову пам'ять. Навчання проходить у процесі спільної злагодженої роботи групи слухачів та викладача, під час якої аналізуються та розв'язуються навчальні та професійні завдання. Принципи інтерактивної роботи: одночасна взаємодія (всі курсанти працюють одночасно), однакова участь (для виконання завдання кожному курсанту дається однаковий час), позитивна взаємодія (група виконує завдання при успішній роботі кожного курсанта), індивідуальна відповідальність (при роботі у групі у кожного курсанта своє завдання) [3, с.31] представляють для нас достатній інтерес. Робота в парах, наприклад, дуже корисна під час засвоєння фахової лексики, вона дозволяє обговорювати анотації до тексту, принципи побудови агрегатів, брати інтерв'ю та визначати ставлення партнера до заданої тематики, протестувати та оцінити один одного, підготувати діалог та відповідати на запитання викладача. Принцип ротації, так звані ротаційні трійки, підходить для засвоєння граматичного матеріалу. Цей варіант кооперативного навчання сприяє активному, ґрунтовному аналізу та обговоренню нового матеріалу з метою його осмислення, засвоєння та закріплення. З метою підвищення ефективності та продуктивності модульного навчання та кращої іншомовної компетенції здобувачів військових вищих навчальних закладів слід залучати

різноманітні технології: відео- та аудіо-матеріали, комп'ютерні засоби, періодичні видання, Інтернет тощо. Наведені засоби доцільно використовувати для організації аудиторної, поза аудиторної та самостійної роботи.

Як зазначає Васюкович О.М., студент отримав можливість побудови більш гнучкого і самостійного способу навчання, більш широкого вибору кращих технологій процесу навчання. Тепер завдання студентів полягає не стільки в набутті певного обсягу знань, скільки в ухваленні рішення про те, що необхідно вивчити, як знання відповідають потребам і як адаптувати технологію навчання до свого способу життя [1, с. 54].

Викладач – це лише помічник, який дає можливість повною мірою виявляти та розвивати їхній потенціал. Для використання інформаційно-комунікаційних технологій необхідно, щоб викладач вмів: обробляти текстову, цифрову, графічну та звукову інформацію для підготовки дидактичних матеріалів (варіанти завдань, таблиці, схеми, малюнки), щоб працювати з ними на заняттях; створювати слайди з даного навчального матеріалу, використовуючи редактор презентації Power Point та демонструвати презентацію на занятті; використовувати наявні готові програмні продукти для своєї дисципліни; застосовувати навчальні програмні засоби; здійснювати пошук необхідної інформації в Інтернеті у процесі підготовки до аудиторних та поза аудиторних занять; організовувати роботу зі здобувачами освіти щодо пошуку необхідної інформації в Інтернеті; самостійно розробляти тести або використовувати готові програми-оболонки, проводити комп'ютерне тестування.

Таким чином, аналіз Інтернет-ресурсів з вивчення англійської авіаційної мови як іноземної дозволяє зробити висновок, що використання Інтернету не є саме собою методикою, Інтернет виступає як середовище, де може бути реалізовано безліч методів і підходів.

Можна зробити висновок про те, що інформаційно-комунікаційні технології допомагають вдосконаленню базових навичок володіння мовою: робота з електронними словниками іноземних слів; публікації робіт в Інтернеті;

пошук матеріалу для досліджень; аудіо- та відео-комунікації застосування лінгвістичних програм, що імітують читання тексту англійською мовою; захист дослідницьких та творчих робіт з обов'язковим мультимедійним супроводом.

Література:

1. Васюкович О.М. Інноваційні технології навчання у вивченні професійної англійської мови у вищих технічних навчальних закладах Європи. / Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2020. № 191. С. 52–55.
2. Кремень В. Г. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і формування інформаційного суспільства. / Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах, 2006. - № 6 - С. 4
3. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія та практика. Київ, 2002. 136 с.

УДК 378.011.33

*Жукова Анна Робертівна
доктор філософії у галузі педагогіки,
доцент кафедри іноземних мов та військового
перекладу Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
Матіїв Юлія Василівна – аспірант
Інституту краєзнавства імені І.Крип'якевича,
викладач англійської мови кафедри іноземних мов та
військового перекладу Національної академії
сухопутних військ імені Петра Сагайдачного*

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У сучасному світі, зокрема в контексті європейської інтеграції, спостерігається формування нових соціокультурних відносин, трансформація духовних ідеалів та цінностей, що спричиняють зміну освітньої парадигми. Ця парадигма відзначається активним розвитком теоретичних та методологічних підходів до професійної підготовки фахівців у технічній та гуманітарній сферах, застосуванням інноваційних технологій, спрямованих на формування загальнокультурної компетентності та розвитку комунікативної культури. Таке підґрунтя освіти дозволяє гуманізувати взаємодію учасників освітнього процесу. Головною метою освіти ХХІ століття є підготовка фахівців, здатних активно реалізовувати свій потенціал на принципах взаєморозуміння та співпраці, з гуманістичним світоглядом. У цьому контексті іноземна мова виступає потужним інструментом для розвитку комунікативної компетентності та культури майбутніх фахівців.

Сучасні тенденції в системі вищої освіти вимагають підготовки нових типів фахівців, здатних адаптуватися до швидко змінюваних умов і ефективно реагувати на зростаючі вимоги суспільства. Для досягнення цих цілей необхідно

впроваджувати такі методи навчання, які не тільки відповідають міжнародним стандартам, але й забезпечують підготовку висококваліфікованих спеціалістів.

Ми вважаємо, що інтерактивні технології є ефективним засобом навчання, адже вони передбачають активну взаємодію студентів з освітнім середовищем, яке є джерелом їхнього досвіду. Цей підхід передбачає навчання через співпрацю, де студенти та викладачі стають рівноправними учасниками навчального процесу.

Термін «комунікативна культура» має різні трактування серед науковців. Зокрема, О.Д. Кулик визначає комунікативну культуру як складову загальної культури, у рамках якої здійснюється цілеспрямований обмін інформацією між двома чи більше особами за допомогою різноманітних знакових систем. Це дає можливість орієнтуватися в конкретному соціокультурному середовищі, організовувати власну життєдіяльність, прогнозувати її результати та вибирати відповідні типи, форми і способи спілкування [3,105].

Дослідники вказують, що комунікативна культура — це здатність узгоджувати свої дії з діями інших учасників взаємодії, враховувати їх індивідуальні особливості, обирати та аргументувати свої позиції, використовувати різні способи передачі інформації, проявляти розуміння та повагу до думок співрозмовників, бути відкритим до конструктивного діалогу, ефективно управляти відносинами для досягнення спільної мети, демонструвати гнучкість та тактовність у спілкуванні, а також застосовувати мовленнєві навички в будь-якій професійній ситуації [4, 322].

Вважаємо, що інтерактивні технології є ефективними для формування комунікативної культури майбутніх фахівців під час вивчення англійської мови. Насамперед зауважимо, що заняття з англійської мови мають одну унікальну особливість, що пов'язана з процесом комунікації, ця унікальність виявляється у тому, що спілкування виступає не лише засобом, але й метою навчання. Вивчення іноземної мови дає змогу взаємодіяти з людьми з різних країн та культур, може змінити бачення світу, розширяє кругозір, сприяє розвитку толерантності та внутрішньої культури особистості, збагачує картину світу

кожного здобувача освіти. До того ж на заняттях з англійської мови розкриваються відмінності представників однієї культури від представників іншої, що формує почуття гідності, толерантності, терпимості. У ході занять особливі зусилля викладача повинні бути скеровані на те, щоб показати, що однією з головних перешкод у спілкуванні між людьми є помилка стосовно того, що всі люди відчують та мислять однаково. [2, 304-305]

Протягом інтерактивного навчання на заняттях з англійської мови відбувається розвиток комунікативної компетентності та комунікативної культури, що є результатом інтерактивного навчання спілкуванню. Окрім того, інтерактивні технології спонукають здобувачів освіти до творчо-пошукової діяльності, створюють розвивальну та освітню траєкторію задля формування професійних та особистісних якостей, що необхідні для гармонізування взаємних комунікативних дій у сучасному суспільстві [1, 41-42]. Основними перевагами інтерактивного навчання на уроках англійської мови є глибоке вивчення матеріалу, активність та зацікавленість здобувачів освіти, навички спільної діяльності, творчий підхід тощо.

На нашу думку, серед інтерактивних технологій, що застосовуються на уроках англійської мови, особливо ефективними є дискусії, рольові та ділові ігри, а також методи конкретних ситуацій. Наприклад, ділові ігри дозволяють учням «випробувати» різні стратегії поведінки, виконувати різні ролі та швидко вирішувати складні ситуації, що можуть виникнути в професійній сфері. Перевагою таких ігор є те, що процес адаптації до них відбувається значно швидше і легше, ніж до реальної професійної діяльності. Навички, здобуті в ході гри, допомагають ефективно налагоджувати взаємодію з різними людьми, досягати комунікативних цілей і розвивати професійні якості, які будуть корисні у майбутньому житті.

Однак важливо пам'ятати, що інтерактивні технології не слід застосовувати на кожному занятті. Їх доцільно використовувати помірковано, лише там, де вони справді необхідні та можуть дати найкращий результат. У порівнянні з традиційними методами, інтерактивні підходи мають бути менш

керованими викладачем, стимулюючи здобувачів освіти до самостійного пошуку інформації, завжди орієнтуючись на досягнення конкретного результату.

Література:

1. Виноградова Т.І. Порівняльний аналіз традиційного та інтерактивного видів навчання. *Філософські обрії сьогодення*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 2019 р. Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2019. С. 40-44.
2. Жукова А. Р. Лінгводидактичні засади навчання іноземних мов для військових навчальних закладів. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2024. Вип. 61. С. 304-313.
3. Кулик О.Д. Комунікативна культура особистості майбутнього фахівця: логічно впорядковане та мозаїчне в ієрархії споріднених понять. *Професійна освіта*. 2020. №3. С. 96-113.
4. Шалівська Ю. Дефініція і сутнісне наповнення поняття «формування комунікативної культури майбутнього фахівця» у різних галузях і спеціальностях. *Інноватика у вихованні*. 2023. Випуск 17. С. 322-333.

УДК 355.233:316.72

*Олена Зеленська,
професор, к. пед. н., доцент,
Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба,
Вікторія Величко
старший викладач
Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба*

MASTERING ENGLISH FOR SUCCESS IN INTERNATIONAL MILITARY TRAINING

The growing need for international collaboration necessitates foreign language proficiency among Ukrainian military personnel. Senior officials emphasize the importance of English for career advancement and alignment with Western military standards. In the last few years English has become the “language of international communication” requiring officer-level military personnel to have minimum language proficiency (SLP 2) [3].

The challenges and strategies to improve language training are defined by the key documents in military education.

For example, the Roadmap for Enhancing language Training (2021-2030) sets language proficiency targets, requiring cadets to reach Standardized Language Profile (SLP) 1 by 2024 and SLP 2 by 2025. Foreign military training programs demand minimum English Comprehension Level (ECL) scores, with 55 for technical personnel and 80 for flight personnel [2]. Apparently, higher initial scores shorten training time, but many cadets struggle due to insufficient prior learning and limited preparation periods.

Achieving SLP 1 requires 200-300 instructional hours while SLP 2 takes 300-500 hours, and SLP 3 – 400-500 hours. Many cadets start at very low levels, making it difficult to meet language expectations, especially if they had gaps in learning due to military service or combat deployment.

Setting SLP 1 as an entry requirement could help, but it may reduce enrollment, which is undesirable during wartime. Hence, increasing cadets' motivation is crucial for successful language training. There are four levels of motivation [4]. Unfortunately, most military cadets demonstrate low-elementary or basic levels. Strategies to enhance their motivation include:

1. creating a supportive learning environment, e.i. well-equipped classrooms, access to digital resources, and personalized consultations with instructors which improve engagement. Peer support and mentoring (buddy system) also enhance learning outcomes [5];
2. relevant training materials – English courses should align with military-specific needs, such as compliance with ICAO and NATO STANAG 6001 standards, operational scenarios, and professional duties [1];
3. reward and punishment system – recognizing high-performing cadets through certificates, promotion points, and leadership opportunities can boost motivation. Conversely, remedial training or restricted privileges can address poor performance, maintaining discipline while fostering language improvement.

Thus, English proficiency is vital for cadet' success in international programs and career advancement. The Ukrainian Armed Forces are aligning their language training with NATO and ICAO standards, emphasizing systematic instruction. Addressing motivation, refining curricula, and closing proficiency gaps are essential for preparing cadets for global military roles. A structured, incentive-based approach can enhance learning outcomes and integration into international military environments.

References:

1. International Civil Aviation Organization (ICAO). (2018). Manual on the implementation of ICAO language proficiency requirements. ICAO Publications.
2. Лагодинський О. Іншомовна підготовка у збройних силах Сполучених Штатів Америки та Великої Британії: досвід для України. Збірник

наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2019. Вип. 3. С. 164-179.

3. Основні засади мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України: вих. Документ Міністерства оборони України № 1524/3/84 від 08.08. 2019 р. 2019. 34 с.

4. Резнікова О.С. Класичні теорії мотивації: еволюція підходів / О.С. Резнікова // Класичні теорії мотивації: еволюція підходів // Вісник економічних наук України. 2011. № (19). С. 133-136.

5. Smith, J. (2018). Peer mentoring in language education: The buddy system in practice. Language Learning Research Journal, 12 (1), 34

УДК 378.14

*Ілона Ісаєва,
професор кафедри іноземних мов,
канд. педагогічних наук, доцент,
Дар'я Бачинська,
курсантка,
Національна академія
Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького*

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У сучасному світі штучний інтелект (далі – ШІ) відіграє дедалі важливішу роль у різних сферах життя, зокрема в освіті. Одним із найперспективніших напрямів його використання є навчання іноземних мов, про це свідчать численні дослідження. Так, Давидюк А., Марусич О., Дерняєва О. [1] розглядають ШІ як важливий фактор змін у підході до навчання іноземних мов, Бондар А., Самар О., Фурманчук Н. [2] розкривають можливості ШІ як ефективного інструменту у викладанні іноземних мов; Романищін І., Чухно Т., Фийса Н. [3] вивчають

трансформацію методів викладання англійської мови у вищій школі й наголошують на доцільності використання ІІІ; Савицька Л., Ковальова К., Безугла І. [4] показують, як за допомогою використання ІІІ можна покращити вимову у здобувачів вищої освіти. Якщо узагальнити результати сучасних досліджень цієї проблеми, можна стверджувати, що ІІІ здатний персоналізувати навчальний процес, зробити його більш ефективним і доступним для широкого загалу. Завдяки алгоритмам машинного навчання та обробки природної мови студенти можуть вдосконалювати свої мовні навички у зручний для них спосіб, отримуючи миттєвий зворотний зв'язок і рекомендації.

Одна з головних переваг використання штучного інтелекту в освіті – це можливість адаптації навчального процесу під потреби кожного студента. Традиційні методи навчання зазвичай орієнтовані на групові заняття, де викладач не завжди може приділити достатньо уваги кожному учню. У свою чергу, ІІІ-алгоритми аналізують рівень знань користувача, визначають його сильні та слабкі сторони й пропонують відповідні завдання для покращення мовних навичок. Сучасні платформи, такі як Duolingo, Babbel і LingQ, використовують ІІІ для створення індивідуальних навчальних планів. Наприклад, якщо студент часто робить помилки у використанні певного граматичного правила, система автоматично генерує більше завдань на цю тему. Таким чином, навчання стає більш ефективним і продуктивним.

Ще одним важливим аспектом вивчення іноземної мови є правильна вимова. ІІІ-технології, зокрема розпізнавання голосу, можуть значно допомогти в цьому. Програми аналізують мовлення студента, порівнюють його з носіями мови й надають рекомендації щодо покращення вимови [5]. Наприклад, Google Assistant, Siri та Alexa використовують технології розпізнавання мовлення для розуміння запитів користувачів різними мовами. Також існують спеціалізовані платформи, такі як ELSA Speak, що пропонують детальний аналіз вимови та тренування для виправлення акценту. Ці технології особливо корисні для тих, хто вивчає мову самостійно й не має змоги спілкуватися з носіями. Вони

забезпечують миттєвий зворотний зв'язок, що сприяє швидкому вдосконаленню навичок усного мовлення.

ІІІ також надає можливість інтерактивного навчання через чат-боти та віртуальних співрозмовників. Такі технології дозволяють студентам практикувати мовлення в реальних ситуаціях, що значно покращує їхню комунікативну компетентність. Одним із прикладів є чат-боти на базі штучного інтелекту, які імітують розмову з реальною людиною. Такі програми, як ChatGPT, Mondly або Speakly, можуть вести діалог із користувачем, виправляти його помилки й пояснювати значення слів. Ці інструменти особливо корисні для тих, хто соромиться розмовляти з реальними людьми або не має можливості практикувати мову в живому спілкуванні. Вони допомагають подолати мовний бар'єр і здобути впевненість у своїх навичках.

Штучний інтелект значно покращив якість автоматизованого перекладу. Завдяки таким системам, як Google Translate, DeepL та Microsoft Translator, користувачі можуть швидко перекладати тексти, отримуючи досить точний результат. Окрім перекладу, ці інструменти також допомагають у розширенні словникового запасу. Багато додатків, таких як Reverso Context або Linguee, пропонують приклади вживання слів у контексті, що сприяє кращому розумінню їхнього значення та використання.

ІІІ також може рекомендувати нові слова для вивчення на основі тем, якими цікавиться користувач. Наприклад, якщо студент читає статті на тему екології, програма може пропонувати йому пов'язані слова та фрази для запам'ятовування.

Навчання іноземної мови включає не лише усне мовлення, а й писемне. ІІІ допомагає студентам покращувати їхні письмові навички, аналізуючи тексти на наявність граматичних, орфографічних та стилістичних помилок. Популярні сервіси, такі як Grammarly, LanguageTool і QuillBot, використовують алгоритми ІІІ для перевірки текстів і надають рекомендації щодо покращення написаного матеріалу. Це особливо корисно для тих, хто пише есе, електронні листи або наукові статті іноземною мовою. Крім того, деякі платформи, такі як Google

Docs, мають вбудовані функції виправлення помилок, що значно полегшує роботу студентів і викладачів.

Використання штучного інтелекту у навчанні іноземних мов відкриває великі можливості для студентів та викладачів. Персоналізоване навчання, вдосконалення вимови, інтерактивні чат-боти, автоматизований переклад і перевірка письмових робіт – усе це сприяє підвищенню ефективності вивчення мов.

Попри всі переваги, існують і певні виклики, зокрема залежність від технологій, можливі помилки в автоматичному перекладі та недостатня емоційна взаємодія порівняно з живим спілкуванням. Втім, з правильним підходом і поєднанням традиційних методів навчання зі штучним інтелектом можна досягти відмінних результатів у вивченні іноземних мов.

З огляду на стрімкий розвиток технологій, можна припустити, що ШІ й надалі відіграватиме ключову роль у сфері освіти, роблячи навчальний процес ще доступнішим, ефективнішим і більш захопливим.

Література:

1. Давидюк А., Марусич О., Дєрняєва О. Штучний інтелект як фактор змін у навчанні іноземних мов: український контекст. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (12). <https://doi.org/10.5281/zenodo.14059368>.

2. Бондар А., Самар О., Фурманчук Н. Особливості використання штучного інтелекту як ефективного інструменту викладання іноземних мов. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 214. С. 133–137. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-133-137>.

3. Романищин І., Чухно Т., Фийса Н. Трансформація методів навчання й викладання англійської мови у вищій школі: використання штучного інтелекту, аналіз впливу, перспективи. *Академічні візії*. 2023. Вип. 24. С. 101–116. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10023920>

4. Савицька Л., Ковальова К., Безугла І. Вплив технологій штучного інтелекту на якість навчання вимови іноземних мов у здобувачів вищої освіти.

Педагогічна Академія: наукові записки. 2024. Вип. 9. С. 10–22. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13309616>.

5. Fitria T. The use technology based on artificial intelligence in English teaching and learning. *ELT Echo: The Journal of English Language Teaching in Foreign Language Context*. 2021. Vol. 6. № 2. P. 213–223. DOI: <https://doi.org/10.24235/eltecho.v%vi%i.9299>.

УДК 378.147

Софія Косова,

*Викладач відділення мовної підготовки мовного відділу
Національної академії Національної гвардії України*

ПРОГРЕСИВНІ МЕТОДИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (НА ПРИКЛАДІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ)

Вектор направленості України, визначений чітким рухом та участю в європейському освітньому та науковому просторах, вимагає модернізації, реструктуризації та зміни підходів до покращення рівня іншомовної підготовки в закладах вищої освіти.

З огляду на ситуацію та воєнний стан в країні, не менш важливим є питання підготовки викладачів та вибору нових підходів до викладу та подачі матеріалу, застосування інноваційних технологій для реалізації та досягнення мети викладання, визначення проблемних точок та шляхів їх подолання, покращення та вдосконалення. Невід’ємним паралельним рушійним фактором до змін також являється безперервний прогрес в науці та техніці, що й визначає основний запит сьогодення, а саме, - володіння іноземною мовою та її використання.

Актуальним є тема переносу орієнтованості в навчанні на розвиток навичок мовленнєвого спілкування на професійні теми та побудування комунікації з використанням інноваційних технологій.

Розглянемо приклад дослідника Кріса Девісона, який запропонував проект «Віртуальні зв'язки: аудиторія як місце для міжкультурного навчання», основною метою якого є створення ситуації комунікації між студентами з різних куточків світу за допомогою імейл листування. Було зазначено успішність проведення проекту завдяки використанню інформаційно-комунікативних технологій, що значно розширює спектр можливостей залучення учасників до процесу навчання, без залишення ними автентичного мовного середовища. Стирання кордонів та побудова реалістичної картини виходу за межі аудиторії, країни, континенту, тощо, формує правильну оцінку своїх можливостей, моделювання бажання та розвитку внутрішньої мотивації, впевненості та орієнтованості в ситуації в можливому реальному майбутньому акті комунікації чи взаємодії [1].

Таким чином, нам слід рухатися до розширення наших кордонів за допомогою застосування інноваційних технологій при навчанні іноземної мови через зміну глобальної обстановки в освіті та ситуації в країні на тепер. Важливе чітке розуміння, що мотивація професійної практики вкрай важлива для ефективного навчання, реалізації, розуміння та керування змінами в іншомовній підготовці слухачів.

Література:

1. Davison Ch. Information Technology and Innovation in Language Education. Hong Kong: Hong Kong University Press. 2005. 304 p.
2. <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/45/19.pdf>
3. https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17755/1/SHokina_73-75.pdf

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ

У наш час інформаційні технології розвиваються настільки стрімко, що це суттєво впливає на всі сфери життя, зокрема й на освіту. У цьому контексті викладання та навчання в основному характеризуються широким використанням цифрових інструментів у навчальному процесі, таких як комп'ютери, інтернет-ресурси, мультимедійні матеріали, програмне забезпечення, тощо. Епоха цифрової освіти передбачає трансформацію традиційних методів навчання та впровадження інноваційних підходів для забезпечення ефективного та актуального освітнього процесу, що враховує потреби сучасного інформаційного суспільства. У зв'язку з цим важливо дослідити ключові аспекти інноваційних підходів до викладання в епоху цифрової освіти.

Цифрові технології змінюють підхід до отримання та передачі знань, що призводить до виникнення більш інтерактивного, індивідуалізованого та співпрацюючого навчання.

Ключовою особливістю цифрового навчання є забезпечення доступу до необмеженої кількості інформаційних ресурсів. Завдяки Інтернету учні можуть швидко знаходити необхідні матеріали, розширювати знання та самостійно досліджувати нові теми. Цей процес сприяє розвитку автономності в навчанні, а також формуванню навичок критичного мислення й аналізу [1].

Цифрові освітні матеріали та спеціалізоване програмне забезпечення дозволяють учителю і учню ефективніше збирати, обробляти та аналізувати інформацію. Наприклад, використання цифрових підручників надає можливість швидко знаходити необхідну інформацію, переходити до потрібного розділу та

отримувати доступ до додаткових матеріалів. Це значно спрощує доступ до знань, а також збагачує навчальний процес інтерактивними компонентами.

Однією з ключових переваг навчання в епоху цифрових технологій є можливість дозволити учням здобувати знання в зручному для них темпі, в будь-який час та в будь-якому місці через онлайн-курси та відеоуроки. Це сприяє глобалізації освіти, розвитку міжкультурної комунікації та підвищенню доступності освіти для всіх. Крім того, цифрові технології дозволяють індивідуалізувати процес навчання, забезпечуючи адаптацію матеріалу до потреб кожного учня.

Важливо зазначити, що в епоху цифрових технологій змінюється не лише підхід до навчання, а й сам процес навчання. Учні стають активними учасниками навчального процесу, досліджуючи та вивчаючи матеріал самостійно. Також з'являється можливість співпрацювати з учителем та однокласниками з будь-якої точки світу, що розширює можливості навчання.

Глобалізація освіти, спричинена поширенням цифрових технологій, відкриває нові можливості для міжкультурної комунікації. Учні з різних країн можуть об'єднуватися в спільних проектах, обмінюватися ідеями та співпрацювати, що стимулює розвиток як професійних, так і міжособистісних навичок.

У цифрову епоху роль учителя також змінюється. Він стає не просто джерелом знань, а й наставником та партнером у навчанні. Учителя повинні володіти сучасними технологіями, інтегрувати їх у свої методики та використовувати для створення ефективного навчального середовища. Однак, важливо зазначити, що цифрові технології не можуть повністю замінити учителів. Вони залишаються ключовими фігурами в навчальному процесі, які допомагають учням зрозуміти складний матеріал та мотивують їх до навчання [4]. Тому підтримка мотивації учнів і формування навичок, необхідних для розв'язання складних завдань залишається важливим завданням [3].

Хоча цифрові технології відкривають безліч можливостей, їх використання також пов'язане з певними викликами. Вони включають

необхідність постійного вдосконалення матеріально-технічної бази, підвищення цифрової компетентності учителів та забезпечення рівного доступу до технологій для всіх учнів [2].

Отже, підсумовуючи, зазначимо, що інноваційні підходи до викладання в епоху цифрової освіти відкривають нові можливості для розвитку та удосконалення системи освіти. Вони необхідні для підготовки учнів до життя в сучасному світі, де швидкі зміни та високі технології стали важливою частиною кожної сфери діяльності. Завдяки інтернету та мережі, навчання стає глобальним явищем. Інноваційні підходи дозволяють учням взаємодіяти та навчатися разом, незалежно від їхнього місцезнаходження. Важливо поєднувати традиційні методи з сучасними технологічними рішеннями для створення ефективного та цікавого навчального процесу, щоб адаптувати освітні системи до сучасних викликів та потреб.

Література:

7. Биков В., Спірін О., Пінчук, О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. *Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2020. (1). – С. 27-36.

8. Власій О. Формування особистості школяра в цифрову епоху: можливості та виклики. *Молодь і ринок*. № 6–7 (185–186), 2020. – С. 146-151.

9. Северина Л., Здоровець О., Беляєва О. Цифрова трансформація освіти. *Педагогічні науки та освіта* : збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – Вип. XLIV-XLV. – Запоріжжя : СТАТУС, 2023. – С. 76-83.

10. Толочко С. В. Цифрова компетентність педагогів в умовах цифровізації закладів освіти та дистанційного навчання. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Серія: Педагогічні науки, 2021. №13 (169). – С. 28-35.

UDC 37.091.3(477)
Liliia Kukharska,
Associate Professor of the Department of
Foreign Languages and Military Translation,
PhD in Management
Hetman Petro Sahaidachnyi
National Army Academy;
Lesia Buha,
Senior Teacher of the Department of
Foreign Languages and Military Translation,
PhD in Law
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy;
Olena Melnyk,
Teacher of the Department of
Foreign Languages and Military Translation
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy

FOREIGN LANGUAGE LEARNING STRATEGIES AND THEIR TRANSFORMATIONAL PROCESSES

Nowadays, foreign language skills are essential for successful communication, where effective and adaptive learning strategies are especially important. Transformations in learning processes and the use of strategies are driven by the emergence of new technologies and cultural shifts in educational approaches.

The main transformational processes in the application of foreign language learning strategies are: technology integration, individualization of learning, cultural context, cognitive strategies, psychological support and motivation.

Integration technologies include digital platforms, mobile applications, and online courses that expand access to resources and increase student motivation by offering the opportunity to learn in an interactive way.

Today's world dictates new rules for teachers and students to adapt to new learning formats. The information and educational space offers a multifunctional range of opportunities for a high-quality and flexible educational process. Online platforms (Google Meet, Microsoft Teams, Zoom) provide real-time classes, which ensures continuous contact between participants in the educational process, even remotely.

Google Classroom and Moodle online learning servers allow you to organize learning content, assignments, and assessments. Virtual rooms and interactive whiteboards (Miro, Padlet) create collaborative spaces for discussions, brainstorming, and visualization of ideas. The use of interactive tasks such as quizzes, surveys (Kahoot, Mentimeter), and group work assignments help develop communication and teamwork skills. This approach allows us to take into account the individual needs and learning styles of higher education students. Mobility, studying in a comfortable home environment, and the ability to study from anywhere are the main advantages of learning through an information technology strategy. [1, p. 95-96].

Individualized learning is designed to meet the personal needs and learning styles of each student. Adaptive learning systems based on progress analysis allow you to create individualized learning programs. Individual work in terms of form, intensity and nature is determined by the level of students' readiness, degree of difficulty, type of educational material and other psychological characteristics of the student. Psycho-emotional complex, namely: interest, relationships, concentration, attention, mental state, emotional experiences, learning and communication associations. They play an important role in the learning process. The teacher must arouse interest and activate the necessary mental state. Individualized learning programs provide for an approach to each student, regardless of his or her academic performance. The main task is to prevent weaknesses in the formation of communication skills, ensure the highest quality work, and manage the external and internal complex of students' psycho emotional characteristics.

The study of culture is closely intertwined with language learning. The latest methods cover many parts of the cultural context, which helps you learn a language and understand the worldview of its speakers. Cultural context is an effective factor in language learning. Culture and language are closely related because language reflects thoughts, conveys the peculiarities of the worldview, traditions, and norms of behavior in the society of its speakers. Modern methods of teaching English are aimed not only at mastering grammar and vocabulary, but also at understanding the cultural connotations of phrases, idioms, and common phrases.

Integrating cultural aspects also helps to avoid common misunderstandings that can arise from direct translation or literal understanding of culturally based expressions. In addition, this approach makes language learning much more interesting, as students are immersed in the realities of another culture, which motivates them to continue learning.

In the course of forming a linguistic personality, an important aspect is the addition of cultural elements and culturally marked vocabulary. This contributes to the development of a broader understanding of the language as a carrier of culture, traditions and worldview of the people. A linguistic personality is able to communicate interculturally, to present the interconnection of cultures. It is necessary to accept another culture without losing one's own identity. Creating a positive result of intercultural communication aimed at forming intercultural competence is undoubtedly an important component of various methods of learning a foreign language [3, p.77].

Cognitive strategies are strategies that focus on the development of communication skills. They are the basis of foreign language learning methods. Foreign scholars distinguish three main groups of strategies that help in the process of learning a foreign language: metacognitive, cognitive, and socioaffective strategies. Each of these groups has its own characteristics and is used in different aspects of learning.

The development of metacognitive abilities and skills in applying thinking strategies is the main goal, which helps to better navigate difficult life situations when conventional ways of solving problems are ineffective. Metacognitive strategies are management-type methods of that realize the possibility of self-control of the learning process. They include: planning (each student independently determines the amount of material to be studied); goal setting (a clear outline of what needs to be learned, understood or read); monitoring (a strategy that ensures verification of the learning process); evaluation (the ability to assess the effectiveness of the strategies used at different stages of learning a foreign language).

The use of metacognitive strategies results in the formation and development of all types of universal learning actions. Teaching metacognitive strategies helps to

increase the effectiveness of learning activities in general, ensures the formation of the most important skill such as learning, and implements the achievement of basic educational standards.

Socio-affective strategies in the process of learning a foreign language cover social and affective factors that significantly affect the effectiveness of learning. They combine elements of interaction with other people and management of emotional aspects of the learning process. This helps create a positive learning environment. Socio-affective strategies include: cooperation, clarifying questions, self-regulation [2, p. 297-299].

It is important to teach critical thinking, decision-making, problem-solving, reasoning, controlling the process of learning new things, and using effective learning strategies to acquire new knowledge and skills. The most important personality traits are the ability to perceive information, analyze and evaluate it, draw conclusions, and organize their activities in the right way when faced with tasks.

In Ukraine, cloud technologies are increasingly used in the professional activities of teachers. They provide accessibility, no software and technical support costs, interactivity, group work, mobile devices, and cooperation and interaction of all participants in the educational process. Also, educational materials are available from any device with a high-speed Internet connection. Modern web services allow teachers to quickly create interactive tasks and situations to actively engage students.

Psychological aspects are important elements of transformation. Many strategies are aimed at increasing motivation, overcoming the fear of making mistakes, and developing confidence in language skills.

Using these transformational processes, higher education institutions and teachers are able to develop effective teaching strategies that meet the modern needs of students. Modern strategies are becoming more flexible, interactive, and adaptive, ensuring high-quality foreign language learning.

Understanding the transformational processes in the use of foreign language learning strategies plays an important role. Strategies allow teachers to adapt the learning process to the individual needs of students, which in turn creates opportunities

for better understanding and assimilation of knowledge, as well as promotes the development of critical thinking.

References:

1. Akıllı E., Konoplianyk L., Pryshupa Y. (2019). ICT in teaching ESP to future civil engineers at technical university. *Advanced Education*. 93-99.
2. Larrivee B. (2000). Transforming teaching practice : Becoming the critically reflective teacher. California : Reflective Practice, 1(3), 293–307.
3. Nadzhafova S. (2015). Intehratsiini protsesy v osviti [Integration processes in education]. *Nauka i osvita*. № 2. 75–79. [in Ukrainian].

UDC 37.091.3(477)

*Liliia Kukharska,
Associate Professor of the Department of
Foreign Languages and Military Translation,
PhD in Management
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy;
Viktoriiia Boichenko,
Senior Teacher of the Department of
Foreign Languages and Military Translation
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy;
Nataliia Plekan,
Teacher of the Department of
Foreign Languages and Military Translation
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy*

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS AN IMPORTANT COMPONENT
IN MODERN FOREIGN LANGUAGE TEACHING**

The introduction of artificial intelligence (AI) into language education is becoming a modern trend both in Ukraine and globally. This is shaping new approaches

to learning and teaching. The concept of artificial intelligence development in Ukraine defines AI as an organized set of technologies that can perform complex tasks, create knowledge bases, build decision-making models, and develop algorithms to achieve goals [5]. This option offers significant prospects for improving the language learning process.

Of course, due to the war in Ukraine, the development of language education with the help of AI is still at the implementation stage, as the implementation of any process is carried out as soon as possible under favorable conditions. The concept emphasizes the importance of a comprehensive understanding of students' needs and pedagogical principles for the productive use of these technologies. Higher education institutions are introducing platforms where they use AI algorithms to assess language skills such as pronunciation, grammar, or vocabulary. In addition, Ukrainian higher education institutions want to implement global experience by maintaining partnerships with international organizations that develop AI and implementing it in their educational strategies.

Areas of artificial intelligence use in language education include a wide range of innovative approaches designed to improve the learning process and make it more efficient and adaptive. Automated assessment of students' knowledge is one of the main areas. AI technologies can also be used to analyze written works, check grammar, vocabulary, and stylistic correctness of texts. Moreover, it is possible to provide students with detailed reports and recommendations for improving their writing. These systems are designed both to save teachers' time and to provide a more objective approach to assessment. [2, p. 183].

Another important area of development is the personalization and individualization of learning. Modern technologies make it possible to create curricula that take into account the individual characteristics of the student, his or her strengths and weaknesses, the speed of learning, and language needs. For example, adaptive platforms change the pace and complexity of tasks (depending on the student's progress), which makes learning not only more convenient but also more progressive.

Adaptive learning based on AI involves the use of algorithms that select tasks by complexity according to the student's performance. For example, if a student is easily completing tasks, the system offers more difficult ones. And when there are difficulties in completing tasks, the program automatically returns the student to the primary topics to consolidate knowledge. This approach not only avoids overload, but also does not reduce motivation to learn.

Voice assistants or chatbots are virtual assistants that provide real-time support to students (they answer questions, help with translation, explain grammar rules, or even train language skills through dialogues). These are the main assistants in distance learning, providing interactivity and quick access to the necessary information.

The latest AI systems also take into account the psychological aspects of learning. They can assess a student's level of stress or motivation by analyzing speech, behavior, or even facial expressions (if a camera is used). This allows teachers to respond quickly to possible difficulties in students, creating a comfortable environment for consolidating knowledge.

Another niche reason is the ability to automate routine tasks that are time-consuming for teachers. For example, AI systems can check written papers, grade test tasks, and provide students with real-time feedback. This frees teachers from routine work and allows them to focus on the creative and pedagogical aspects of teaching.

Undoubtedly, AI significantly increases student motivation. With the use of interactive technologies, learning becomes an exciting process, as it is based on the principles of gamification. Learning platforms and apps use game elements such as rewards, competitions, or interesting challenges to engage students and encourage them to practice regularly. This approach makes learning more interesting and emotionally charged.

Artificial intelligence also allows expanding access to quality education, especially for those with disabilities or living in regions with insufficiently developed infrastructure. Online courses, interactive platforms, and virtual tutors create barrier-free educational opportunities for everyone. This unlocks the potential for developing knowledge and skills.

The implementation of AI in language education is an effective tool for designing learning processes that take into account the individual needs of students. This improves the quality of learning and opens up new opportunities for the development of educational technologies.

ChatGPT is the most widely used AI-based tool for teaching foreign languages. It is constantly used by teachers and students to improve four types of language competencies (listening, speaking, reading, and writing). Developed by OpenAI, this efficient chatbot can generate text, provide recommendations, explain grammar rules, and adapt learning materials to the specific needs of students [4, p. 162-163].

It is worth noting that the implementation of artificial intelligence in foreign language learning is realized not only by opportunities, but also by challenges and risks that should be addressed [1, p. 213-214]. The problem of using artificial intelligence is ethical and responsible. Since AI processes a large amount of information, including students' personal data, it poses a risk of protecting their personal data. In addition to ensuring technical aspects, it is necessary to implement legal aspects that would guarantee the security and confidentiality of data.

Privacy and data protection is also a problem in the use of artificial intelligence. Due to the large amounts of information used for training and personalization, AI increases the risk of data leakage or unauthorized access to confidential user information. In the context of modern cyber threats, this is extremely important.

In addition, there is the problem of unequal access to technology. Integrating AI into the educational process requires the necessary financial investments, uninterrupted access to the Internet and technical support.

There is also the issue of teacher training. To use AI in teaching effectively, teachers need specific knowledge and skills to work with such tools. Lack of teacher training can lead to the misuse of technology, which will reduce its effectiveness and minimize trust in innovations.

But on the other hand, there is a risk of over-reliance on AI, which can lead to a loss of an individualized approach to learning [3, p. 33]. Teachers who do not know

how to use these technologies well may either resist their implementation or trust them more than necessary, neglecting basic pedagogical principles.

Thus, the introduction of artificial intelligence in education is a multifaceted process that requires technical, organizational, ethical, and methodological preparation. Understanding the challenges and risks will ensure the creation of strategies that minimize negative consequences and maximize the potential of technology for learning.

References:

1. Chetveryk V. (2024). Resursy zi shtuchnym intelektom u navchanni inozemnym movam: ohliad mozhlyvostei ta perspektyv vykorystannia [Resources with artificial intelligence in teaching foreign languages: a review of possibilities and perspectives of use]. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems - Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 72, 205-219. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-205-219> [in Ukrainian].
2. Kalko R.M., Dekusar H.H., Lahun K.D. (2024). Teoretychni ta praktychni zasady vykorystannia metodiv shtuchnoho intelektu pry vyvchenni inozemnykh mov u ZVO [Theoretical and practical principles of using artificial intelligence methods in learning foreign languages in higher education]. Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky - Proceedings. Series: Philological sciences. 208, 181-187. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-208-25> [in Ukrainian].
3. Khairulina N.F. (2024). Vykorystannia shtuchnoho intelektu pid chas vyvchennia inozemnykh mov zdobuvachamy vyshchoi osvity v protsesi yikh fakhovoi pidhotovky [The use of artificial intelligence during the study of foreign languages by students of higher education in the process of their

- professional training]. Innovatsiina pedahohika - Innovative pedagogy. 70. 2. 32-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.2.6> [in Ukrainian].
4. Konovalchuk N. (2024). Perspektyvy zastosuvannya instrumentiv na osnovi sztuchnoho intelektu u vykladanni ukrainskoi movy yak inozemnoi [Prospects for using tools based on artificial intelligence in teaching the Ukrainian language as a foreign language]. Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal - Ukrainian Pedagogical Journal, 3, 160-166. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-3-160-166> [in Ukrainian].
5. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku sztuchnoho intelektu v Ukraini vid 02.12.2020 № 1556-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

УДК 811:378

*Тетяна Лазаренко,
старший викладач,
Харківський національний
економічний університет
імені Семена Кузнеця*

РОЗВИТОК КОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ПРОЄКТНОГО МЕТОДУ

Швидкий розвиток педагогічної теорії та практики в Україні, зумовлений новими соціально-економічними та політичними умовами, спричинив необхідність створення цілісної та системної методологічної основи для педагогіки, яка охоплювала б усі рівні суспільної освіти. Важливим аспектом цієї модернізації став компетентнісний підхід, що став орієнтиром для освітніх закладів у всьому світі. Цей підхід акцентує увагу на формуванні ключових

компетентностей, які дозволяють особистості орієнтуватися в сучасному суспільстві, інформаційному просторі та продовжувати навчання протягом усього життя. Однією з найважливіших компетентностей для майбутніх фахівців є комунікативна компетентність

Поняття комунікативної компетентності в педагогіці та методиці викладання іноземних мов не є новим і було предметом досліджень як зарубіжних, так і вітчизняних учених. Їхні наукові розвідки підкреслюють, що для розвитку комунікативної компетентності важливо практично занурюватись у мовне середовище навчання. Формування комунікативної компетентності досліджували такі науковці, як А. Богуш, Н. Бабич, Т. Донченко, Л. Мамчур, М. Пентилюк та інші. Однак, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності студентів університетів – як ключового компонента готовності особистості до усвідомленого життєвого вибору, самореалізації, професійної відповідальності та громадянської активності – залишається недостатньо вивченим. Комунікативна компетентність охоплює не лише мовні та мовленнєві знання, а й професійні навички, здатність до соціальної взаємодії та адаптації у спілкуванні. За визначенням Л. Мамчур, вона є найвищим рівнем культурної соціальності, а володіння мовою та структурою мовленнєвого спілкування є необхідними умовами розвитку власного мовного інтелекту [4, с.14].

Сучасні вимоги до підготовки майбутніх фахівців, зокрема спеціалістів у сфері мовної освіти, визначаються низкою нормативних документів, серед яких важливе місце займає Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR). Згідно цих рекомендацій, рівень володіння мовою С2, визначений для випускників вищих мовних навчальних закладів, передбачає оволодіння стратегіями активізації загальних і комунікативних компетентностей. Цей рівень дозволяє здійснювати діяльність, пов'язану з продукуванням і сприйняттям текстів, будувати мовлення на різні теми та ефективно виконувати завдання в різних соціальних контекстах.

Одним із найефективніших методів досягнення цієї мети є проєктний метод навчання. Цей метод, започаткований Дж. С. Вілсоном, Дж. Дьюї, В. Кілпатріком і Е. Торндайком у США у XIX столітті, базується на принципі "навчання через дію". Навчаючись за цією методикою, студенти занурюються в активний дослідницький процес, під час якого вони формують гіпотези, збирають і аналізують інформацію, знаходять рішення проблеми та роблять висновки. У результаті цього процесу формуються критичне мислення, навички орієнтації в інформаційному потоці, самоконтроль, а також ключові компетентності – комунікативні, лінгвістичні, соціокультурні та професійні – необхідні для успішної комунікації у реальних життєвих ситуаціях.

При вивченні іноземних мов проєктний метод може застосовуватися у форматі як індивідуальних, так і групових завдань, що сприяє розвитку як самостійної роботи студентів, так і їхньої взаємодії з колегами. Основними формами роботи за цією методикою є:

1. дослідницькі проєкти, коли студенти самі обирають актуальну тему (або її пропонує викладач), аналізують джерела, проводять опитування або соціологічні дослідження, після чого презентують результати у вигляді письмових звітів, статей або мультимедійних презентацій;
2. ситуаційні кейси, коли аналізуються реальні або змодельовані ситуації, що вимагають застосування комунікативних навичок, наприклад, переговори, дипломатичні зустрічі, ділові переговори або культурні обміни;
3. рольові ігри, що заключаються у моделюванні професійних ситуацій, де студенти виконують ролі, які передбачають активне використання мови (наприклад, журналісти, перекладачі, менеджери міжнародних компаній, дипломати);
4. колективні проєкти, які представляють собою роботу в групах над створенням спільного продукту, як то відеоролики, подкасти, веб-сайти або інтерактивних презентації на обрану тему;
5. міждисциплінарні проєкти, що інтегрують мовне навчання з іншими дисциплінами, наприклад, написання аналітичних оглядів міжнародних

відносин або створення доповідей з економічних, соціальних чи культурних аспектів певної країни.

В Харківському національному економічному університеті більшість студентів вивчає іноземну мову на протязі 7 семестрів (на першому курсі 2 семестри і на останньому курсі 1 семестр як обов'язковий предмет, а на 2 і 3 курсах як предмет за вибором). І в кожному семестрі навчальним планом передбачено виконання двох проєктів, результатом яких має бути PowerPoint презентація. Крім цього, після кожної із трьох вивчених тем студенти четвертого курсу пишуть коротке есе на запропоновані теми, що також сприяє розвитку комунікативних компетенцій. Представлення результату роботи над проєктом у вигляді есе або статті сприяє розвитку письмової комунікації, навичок аргументації та доказів, розумінню складних тем та їх викладенню.

Студентам першого року навчання пропонуються теми нескладних дослідницьких проєктів, які вони виконують, в основному, самостійно (з урахуванням дистанційної форми навчання). Заохочується і самостійний вибір теми студентом, яка була б актуальною і цікавою для нього. Такі проєкти можна вважати також міждисциплінарними, бо вони виконуються на теми, пов'язані з економічною діяльністю. Результати представляються у вигляді PowerPoint презентації. Таким чином, така робота сприяє розвитку як уміння виступати перед публікою, так і умінню слухати і розуміти. Це два основних аспекти комунікації, які активно розвиваються в процесі проєктної роботи.

Студенти 2 і 3 курсів мають приймати участь в аналізі і обговоренні ситуативних кейсів, які пропонуються після кожної вивченої теми (зазвичай 5-6 тем за семестр). Це також вимагає застосування комунікативних навичок і компетенцій, активної взаємодії в групі, розвиває навички слухання і сумісного прийняття рішень. Таким чином, проєктна робота сприяє розвитку як активної, так і пасивної комунікації, що важливо для професійного і особистісного зростання студентів.

Важливе місце в застосуванні проєктного методу займає оцінювання робіт студентів. Викладачеві слід приділяти особливу увагу цьому процесу. На

останніх етапах проєктної діяльності як студент, так і викладач аналізують та оцінюють результати роботи. Дуже часто допускається помилка, коли враховується лише фінальний продукт. Однак процес оцінювання та аналізу має на меті охарактеризувати цілісний процес підготовки проєкту та його фінальну презентацію. Навіть невдала презентація має позитивні наслідки: розширення лексичного запасу іноземної мови, практика монологічної та діалогічної мови, розвиток навичок співпраці при роботі в групі та досвід використання власних знань у реальному світі проблем. Оцінка викладача впливає на формування студентів як особистостей, їх самооцінку, прагнення до подальшої освіти, а також на загальне ставлення до таких понять, як справедливість, чесність, рівність тощо.

Саме тому, під час реалізації методу проєктів, необхідно звертати увагу на короткі підсумки спостереження за результатами роботи студентів, оскільки це дозволяє бути об'єктивним при виставленні оцінок і мотивує студентів до подальшого навчання та саморозвитку. Доцільно оцінювати за конкретними вимогами, критеріями, шкалами, наприклад:

- кінцевий продукт проєкту;
- якість проєктного продукту;
- якість презентації;
- внесок кожного студента в роботу над проєктом;
- здатність до взаємодії в групі;
- складність інформації.

Таким чином, при використанні проєктів на заняттях з іноземної мови викладач повинен сприймати цей метод не як одноманітний спосіб навчання, а як складний метод з численними рекомендаціями та умовами. Залучення студентів до наукових проєктів різного типу сприяє формуванню комунікативної компетенції, розвитку творчого потенціалу, їх самореалізації, накопиченню життєвого досвіду та лідерських компетенцій, а також є засобом перевірки відповідності особистісного досвіду потребам суспільства.

Використання методу проєктів також сприяє вирішенню низки педагогічних завдань, які ставляться перед викладачами [2]. Це включає в себе підвищення ефективності та якості освітнього процесу, а також інтенсифікацію навчання студентів; інтеграцію різних навчальних завдань та розвиток навичок дослідницької діяльності студентів; формування відкритої освітньої системи, що дозволяє кожному учаснику (як викладачеві, так і студенту) визначити свій шлях самонавчання. Крім того, метод проєктів сприяє розвитку інформаційної культури як у студентів, так і у викладачів. Водночас важливо звертати увагу на роль мотиваційного розвитку, який є важливим процесом і має бути керованим. Мотивація починається з професіоналізації навчання у вищій школі шляхом створення професійно-креативного навчально-виховного середовища. Таке середовище допомагає формувати систему умов для організації життєдіяльності майбутніх фахівців, яка сприяє розвитку їхнього ставлення до світу та майбутньої професії.

Література:

1. Гавриляк Л.С. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця. ЛОГОС. Мистецтво наукової думки. 2019. № 3. С. 70-73.
2. Кравченко Г. Ю. Проектна діяльність у навчанні студентів вищих навчальних закладів. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика» (м. Харків, 30 -31 березня 2017 р. – Харків: видавець ФОП Панов А.М., 2017. – С. 333 – 336
Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/16592>
3. Логутіна Н. В. Формування готовності до професійного іншомовного спілкування у майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2006. 20 с.
4. Мамчур Л.І. Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи: автореф.дис.... д.

пед.наук: спец. 13.00.02. «Теорія та методика навчання (українська мова)». Херсон, 2012. 44 с.

5. Мармаза О. І. Проектний підхід до управління навчальним закладом. Х. : Основа, 2003. 80 с.

6. Удалова О. Формування комунікативних умінь студентів у процесі професійної підготовки. Нові технології навчання [інтернет]. 03, Березень 2020 [цит. за 04, лютий 2025];1(94):326-31. Режим доступу: <http://journal.org.ua/index.php/ntn/article/view/51>

УДК 378.147

*Мар'яна Левко,
доцент кафедри іноземних мов
та військового перекладу,
кандидат педагогічних наук, доцент
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
Марина Торська,
викладач кафедри іноземних мов
та військового перекладу,
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного*

УСНА СПІВБЕСІДА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВОЛОДІННЯ НАВИЧКАМИ ГОВОРІННЯ ЗА ВИМОГАМИ НАТО STANAG 6001

Дотримання стандартів НАТО щодо володіння мовою за STANAG 6001 гарантує, що військовослужбовці всіх збройних сил Альянсу та країн-партнерів досягнуть єдиного рівня мовної компетенції. Ця стандартизація є практичною необхідністю, яка зумовлена потребою в ефективній координації багатонаціональних зусиль.

За стандартом STANAG 6001 особовий склад проходить належну підготовку і оцінюється на відповідність конкретним вимогам щодо володіння мовою. Крім того, дотримання STANAG 6001 забезпечує, що комунікація у військовому контексті відповідає високим стандартам чіткості та безпеки. В умовах високих ризиків під час військових операцій, коли відбувається обмін секретною інформацією та чіткими наказами, найменша двозначність може призвести до катастрофічних наслідків.

Консультативно-дорадчим органом НАТО, відповідальним за організацію мовної підготовки і тестування за стандартами STANAG 6001, є Бюро міжнародної мовної координації НАТО (BILK) [3]. Вони організовують численні зустрічі, семінари, круглі столи та курси для викладачів іноземних мов і представників національних центрів мовного тестування, щоб сприяти стандартизованим процесам якісного навчання та тестування.

Дотримання настанов НАТО STANAG 6001 щодо володіння мовленнєвими навичками аудіювання, говоріння, читання та письма вимагає стандартизації усіх тестів, зокрема і тесту для перевірки навичок говоріння, який проводиться у формі усної співбесіди для визначення рівня володіння мовою (Oral Proficiency Interview). «Це стандартизоване глобальне оцінювання функціональних усних мовленнєвих здібностей, яке оцінює ефективність виконання низки мовленнєвих завдань відповідно до заданих критеріїв» [4].

Американська рада з питань викладання іноземних мов (American Council on the Teaching of Foreign Languages) зазначає, що усна співбесіда «оцінює здатність ефективно та доречно використовувати мову в реальних життєвих ситуаціях» [2]. Цей тип усної співбесіди зосереджується на тому, що кандидат, який проходить тестування, може робити з мовою в ситуаціях, які неможливо передбачити або підготувати заздалегідь.

Усна співбесіда для визначення рівня володіння мовою повинна адаптуватись до рівня мовлення, гарантуючи, що кожна особа проходить тестування у відповідному діапазоні складності. Це забезпечує більш точне відображення справжньої мовленнєвої компетенції. Співбесіда повинна

відображати реальні розмовні сценарії, забезпечуючи більш достовірну оцінку здатності людини брати участь у змістовному діалозі.

Відповідно до рекомендацій Американської ради з питань викладання іноземних мов усна співбесіда повинна складатись з чотирьох етапів: розминки (warm-up), перевірки рівня (level checks), зондування більш високого рівня (probes) та завершення (wind-up) [5]. Кожен з чотирьох етапів має певну мету, яку потрібно розглядати з трьох різних точок зору: психологічної, лінгвістичної та оціночної.

Усна співбесіда для визначення рівня володіння мовою розпочинається з розминки, яка дозволяє учаснику тестування почати говорити мовою, рівень якої оцінюється. Незалежно від рівня володіння мовою, деяким екзаменованим потрібен час, щоб звикнути до використання мови, особливо якщо вони не розмовляють нею часто. Розминка дає можливість встановити професійні та дружні стосунки між тим, хто проводить і хто проходить тестування.

На сайті Бюро міжнародної мовної координації НАТО можна переглянути відеозаписи прикладів усних співбесід і ознайомитися з рекомендацією для екзаменаторів користуватися аббревіатурою FORTE, яка англійською мовою розшифровується як family, occupation, recreation, traveling, education і відповідно під час розминки розпитувати екзаменованого про сім'ю, рід занять, відпочинок, подорожі та освіту [3].

З психологічної точки зору метою розминки є зробити так, щоб учасники тестування почувалися комфортно. З лінгвістичної точки зору вона дозволяє екзаменованим адаптуватися до розмовної мови та звикнути до вимови і манери спілкування з екзаменатором. З точки зору оцінювання, це надає початкові дані для визначення робочого рівня екзаменованого. Цей етап також є важливою можливістю для екзаменатора занотувати теми, які можуть бути опрацьовані на наступних етапах усної співбесіди.

На другому етапі відбувається перевірка рівня (level check). З психологічної точки зору перевірка рівня — це можливість для екзаменованих продемонструвати, що вони можуть робити з мовою. З лінгвістичної точки зору

перевірка рівня визначає функції та змістові області, з якими можуть упоратися учасники тестування. З точки зору оцінювання перевірка рівня встановлює так званий «поріг» (floor), тобто здатність екзаменованих демонструвати продуктивність на цьому рівні [2].

Таким чином визначається робочий рівень, який, за припущенням екзаменаторів, є фактичним рівнем знань учасника тестування. Він базується на доказах, продемонстрованих під час розминки. Початковий робочий рівень може підвищуватися або знижуватися під час тесту, залежно від того, як екзаменований відповідає на різні запитання та перевірки рівня (probes) під час усної співбесіди. Упродовж однієї усної співбесіди екзаменатори повинні постійно перевіряти та коригувати робочий рівень, якщо це необхідно. Наприкінці перевірки рівня визначається робочий рівень, який підлягає остаточному формальному оцінюванню і перевірці за допомогою дескрипторів відповідного рівня у вимогах НАТО STANAG 6001 [1].

Третім етапом усної співбесіди є зондування більш високого рівня (probes), на якому екзаменатор намагається підвищити рівень мови екзаменованого, ставлячи запитання більш високого рівня [2]. З психологічної точки зору зондування демонструє екзаменатору те, чого не можуть зробити з мовою учасники тестування. З лінгвістичної точки зору на цьому етапі визначають завдання та змістові області, з якими екзаменований не може впоратися, що призводить до розладу мовленнєвого зразка. З точки зору оцінювання є три можливі результати зондування:

1. Екзаменований не може впоратися з жодним із лінгвістичних завдань, представлених на цьому етапі усної співбесіди, що підтверджує рівень, встановлений під час перевірки володіння іноземною мовою.

2. Екзаменований успішно справляється з кожним завданням послідовно і точно, і таким чином встановлює новий поріг та робочий рівень на наступному, вищому етапі.

3. Екзаменований не зазнає повної невдачі та не досягає повного успіху у виконанні лінгвістичних завдань, представлених на цьому етапі співбесіди. Від

того, наскільки він зможе досягти результатів на наступному вищому рівні, залежить, чи присвоїть екзаменатор рівень «плюс» відповідно до дескрипторів НАТО STANAG 6001.

Останній етап усної співбесіди – завершення. З психологічної точки зору цей етап повертає екзаменованого до комфортного рівня та завершує усну співбесіду для визначення рівня володіння мовою на позитивній ноті. З лінгвістичної точки зору, це дає можливість екзаменатору переконатися, що процес визначення робочого рівня завершено. З точки зору оцінювання, етап завершення співбесіди не повинен нічого додавати до мовленнєвого зразка. Якщо це відбувається, слід відновити перевірку рівнів і зондування.

Впровадження STANAG 6001 дає військовим інструмент для ефективного розподілу ресурсів на мовну підготовку і навчання. Аналізуючи рівні володіння мовою серед особового складу, керівники можуть визначити сфери, де необхідна додаткова підготовка, гарантуючи, що інвестиції в мовну освіту принесуть оптимальні результати. Такий підхід підвищує оперативну ефективність і забезпечує максимальне використання навчальних ресурсів.

Усна співбесіда для визначення рівня володіння мовою є дієвим інструментом для перевірки мовленнєвих навичок, значною мірою завдяки своїй автентичності у відтворенні реального мовного спілкування.

Література:

1. Угода про стандартизацію STANAG 6001. Рівні мовленнєвої компетенції. 5-е видання. 2014. Офіс НАТО з питань стандартизації. 38 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/dodb_stanag_6001.pdf
2. ACTFL (American Council on the Teaching of Foreign Languages) URL: <https://www.actfl.org/assessments/postsecondary-assessments/opi>
3. BILC (Buero for International Language Co-ordination) URL: <https://natobilc.org/en/info/about-us/>
4. Breiner-Sanders, Karen E.; Pardee Low, Jr.; John Miles; Elvira Swender (January–February 2000). “ACTFL Proficiency Guidelines–

Speaking” (PDF). Foreign Language Annals. 33 (I): 13–18. doi:10.1111/j.1944-9720.2000.tb00885.x. Retrieved 23 January 2012. URL: https://www.researchgate.net/publication/227988255_ACTFL_proficiency_guidelines-Speaking

5. Brown, H. D. & Abeywickrama, P. (2018). Language assessment: Principles and classroom practices (3rd Ed.). Pearson Education

УДК 378. 147: 811

*Ірина Лисичкіна,
завідувач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій,
канд. філологічних наук, доцент
Національна академія
Національної гвардії України*

ВИКОРИСТАННЯ CHATGPT ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ КУРСАНТІВ У ВИЩОМУ ВІЙСЬКОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Штучний інтелект (ШІ) відіграє дедалі важливішу роль у сучасній освіті, зокрема у викладанні іноземних мов. Його впровадження забезпечує нові можливості для розвитку навичок комунікації, особливо у середовищах, де потрібен індивідуальний підхід та інтерактивні методи навчання. Діалогічне мовлення англійською мовою є ключовим для міжнародного співробітництва, отже ефективна інтеграція ШІ, зокрема ChatGPT, може значно підвищити якість навчання [3]. Використання інноваційних технологій [1; 2; 4] дозволяє створити середовище, максимально наближене до реальних комунікативних ситуацій, зокрема у діалогічному форматі.

Мета нашого дослідження полягає в окресленні можливостей ChatGPT для навчання іншомовного діалогічного мовлення курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ).

ChatGPT спроможний формувати комунікативну компетентність курсантів шляхом симуляції практики живого ситуативного діалогу. Так, ШІ може імітувати спілкування з носієм мови або військовим інструктором, що дозволяє курсантам тренувати навички спілкування у реалістичних сценаріях. Взагалі корисним постає і власне створення сценаріїв для специфічних військових ситуацій (командування, переговори, вирішення конфліктів) у контексті іншомовного середовища. ChatGPT може імітувати різноманітні сценарії спілкування – від повсякденних розмов до складних професійних дискусій – з урахуванням рівня курсантів.

Урахування індивідуального рівня курсанта та адаптація до нього підсилюються спроможністю ChatGPT надавати конструктивний зворотний зв'язок, пояснення правил та пропозицій щодо коректного використання мовних одиниць та виправлення помилок. Курсанти мають можливість практикувати мовлення у зручному темпі. Програма доступна у будь-який час, що дозволяє курсантам займатися самостійно у позааудиторний час.

ChatGPT сприяє розширенню тематичного діапазону, оскільки здатний моделювати діалоги на військові теми, такі як стратегія, тактика, безпека, логістика тощо, а також відпрацьовувати тематику міжнародних тренувань для спілкування в умовах міжнародних навчань та миротворчих місій.

ChatGPT може враховувати різноманітність культурних сценаріїв шляхом імітації діалогів із врахуванням культурних особливостей різних країн, що допомагає курсантам уникати культурних бар'єрів та розвитку навичок спілкування в офіційних і неофіційних контекстах.

До переваг використання ChatGPT для навчання іншомовного діалогічного мовлення курсантів доцільно віднести розвиток мовної впевненості, оскільки курсанти можуть практикувати мову без страху зробити помилку перед

викладачем або одногрупниками, розширення словникового запасу курсантів, зокрема професійної спрямованості.

Недоліками використання ChatGPT можна вважати відсутність емоційного інтелекту, оскільки ШІ не здатний відчувати емоції, що може обмежувати реалістичність спілкування, залежність від технологій через потребу в стабільному інтернет-з'єднанні та технічних засобах, а також обмеження в розумінні контексту – хоча ChatGPT і здатний аналізувати текст, він може неправильно інтерпретувати культурні або професійні нюанси.

Таким чином, використання ChatGPT у навчанні діалогічного мовлення курсантів у вищих військових навчальних закладах є перспективним напрямком, який дозволяє адаптувати навчальний процес до сучасних викликів. Враховуючи переваги та недоліки технології, її інтеграція повинна супроводжуватися професійним керівництвом викладача, щоб забезпечити максимально ефективне навчання. Завдяки ChatGPT курсанти можуть розвивати свою комунікативну компетентність в умовах, максимально наближених до реальних ситуацій, що сприяє їх професійній підготовці та впевненості у спілкуванні.

Література:

1. AI in Language Teaching, Learning, and Assessment. (2024). United States: IGI Global.
2. Innovations in Technologies for Language Teaching and Learning. (2024). Germany: Springer Nature Switzerland.
3. OpenAI. (2025). ChatGPT [Large language model]. <https://chatgpt.com>
4. Transforming the Language Teaching Experience in the Age of AI. (2023). United States: IGI Global.

CHATGPT – ДРУГ ЧИ ВОРОГ ДЛЯ КУРСАНТА?

Оскільки глобалізація та міжнародна співпраця відіграють ключову роль у військовій сфері, знання англійської мови стає необхідністю для військовослужбовців. Англійська є основною мовою НАТО, міжнародних військових навчань та операцій. Теперішні курсанти вищих військових навчальних закладів мають значні перспективи служби в умовах багатонаціонального середовища, а отже повинні оволодіти не лише загальними мовними навичками, але й спеціалізованою термінологією та форматами професійного спілкування. Традиційні методи навчання іноді не враховують індивідуальні потреби курсантів, що може знижувати ефективність опанування матеріалу. У цьому контексті інтеграція сучасних технологій, таких як ChatGPT, відкриває нові перспективи для підвищення якості навчального процесу [1, с. 8; 2, с. 162; 4, с. 46].

Метою цього дослідження є визначення можливостей використання ChatGPT [3] у навчальному процесі з англійської мови професійного спрямування для курсантів. Розглянуто способи інтеграції цього інструменту в освітній процес, його потенціал для розвитку мовленнєвих компетенцій, а також приклади практичного застосування.

ChatGPT може бути цінним помічником для курсантів, надаючи їм змогу отримувати миттєві відповіді на запитання, пояснення складних мовних конструкцій та доступ до інтерактивних завдань. Одна з ключових переваг цієї технології — її здатність адаптуватися до рівня знань користувача та забезпечувати персоналізований підхід до навчання. Одним із прикладів застосування є створення реалістичних діалогів для відпрацювання професійних

ситуацій. Наприклад, курсант може взаємодіяти з ChatGPT у ролі офіцера зв'язку, моделюючи сценарії, пов'язані з передачею інформації під час навчань чи міжнародних операцій. Це допомагає розвивати комунікативні навички, зокрема в умовах стресу чи обмеженого часу.

Ще одним напрямом використання є допомога в опануванні спеціалізованої термінології. Наприклад, курсант може попросити пояснити значення термінів, таких як “Rules of Engagement” або “Operational Readiness,” з відповідними прикладами їх застосування в текстах або діалогах. Це дозволяє закріпити знання не лише через теорію, але й через практичні завдання.

ChatGPT також ефективний у роботі з текстами. Він може аналізувати складні технічні документи, пояснювати їхній зміст простішою мовою або надавати підказки щодо перекладу. Наприклад, курсант може ввести фрагмент інструкції з експлуатації обладнання, отримати спрощений текст бажаного рівня складності, або навіть переклад та уточнення термінів, які викликають труднощі.

У навчанні аудіювання ChatGPT можна використовувати для створення сценаріїв, які курсант буде відтворювати у вигляді аудіозапису. Це дозволяє тренувати сприйняття на слух та покращувати вимову. Наприклад, курсант записує текст, а потім отримує зворотний зв'язок щодо вимови та інтонації.

Щодо підготовки до тестів, ChatGPT здатен генерувати індивідуальні завдання, які відповідають рівню підготовки курсанта. Наприклад, для перевірки граматики можна запропонувати завдання на заповнення пропусків у тексті або формулювання запитань до заданих відповідей. Для розвитку письмових навичок ChatGPT може надати структуру для написання військових рапортів чи есе на задану тему.

Зауважимо, що актуальною постає проблема академічної недоброчесності, зокрема використання ChatGPT для виконання завдань замість самостійної роботи. Для її подолання можна впровадити низку стратегій, спрямованих на виховання етичних принципів, підвищення мотивації до самостійного навчання та адаптацію навчального процесу. Необхідно проводити роз'яснювальні бесіди та семінари, на яких курсанти усвідомлять значення чесності у навчанні та

професійній діяльності. Наприклад, військовослужбовці повинні розуміти, що їхні знання та навички, здобуті власними зусиллями, можуть мати вирішальне значення в реальних ситуаціях. Чітке пояснення ролі ChatGPT як помічника, а не виконавця завдань, допоможе уникнути його зловживання. Наприклад, викладач може рекомендувати використовувати ChatGPT для пошуку додаткової інформації, перевірки правопису чи отримання ідей, але не для виконання завдань повністю. Завдання повинні бути розроблені так, щоб їхнє виконання вимагало аналітичного мислення, творчого підходу та особистого досвіду. Наприклад, написання есе з аналізом конкретної ситуації, пережитої курсантами під час навчання, або виконання практичних завдань, які неможливо виконати лише за допомогою штучного інтелекту. Викладачі можуть використовувати програми для виявлення текстів, створених ШІ. Також ефективними є індивідуальні співбесіди після виконання завдання, щоб перевірити, чи дійсно курсант володіє темою, викладеною у роботі. Викладачі можуть включати використання ChatGPT у навчальний процес, але лише в умовах аудиторії. Наприклад, під час написання есе курсанти можуть використовувати ШІ для створення начерку ідей, але кінцевий текст має бути написаний самостійно. Якщо завдання формулюються так, що процес роботи цінується більше, ніж кінцевий результат, це стимулює курсантів працювати самостійно. Наприклад, оцінювання може враховувати чернетки, структурування думок та етапи підготовки роботи. Курсанти часто вдаються до недоброчесності через брак мотивації чи невпевненість у своїх силах. Важливо створити середовище підтримки, де курсанти отримуватимуть заохочення за зусилля, а не лише за результат.

Таким чином, інтеграція ChatGPT у навчальний процес з англійської мови професійного спрямування має значний потенціал для вдосконалення мовленнєвих компетенцій курсантів. Ця технологія надає можливість індивідуального підходу до навчання, знижує бар'єри у спілкуванні англійською мовою та сприяє практичному застосуванню знань у професійній діяльності. Розв'язання проблеми недоброчесності – це не лише питання контролю, але й

формування у курсантів відповідального ставлення до навчання та професійної підготовки. Інтеграція технологій, таких як ChatGPT, може бути не загрозою, а інструментом розвитку, якщо використовувати їх розумно та етично. Використання ChatGPT дозволяє не лише підвищити ефективність навчання, але й підготувати курсантів до реальних умов служби у багатонаціональному середовищі. Надалі доцільно проводити практичні дослідження для оцінки впливу цього інструменту на успішність навчання та рівень підготовки майбутніх офіцерів.

Література:

5. AI in Language Teaching, Learning, and Assessment. (2024). United States: IGI Global. P. 8.
6. Innovations in Technologies for Language Teaching and Learning. (2024). Germany: Springer Nature Switzerland. P. 162.
7. OpenAI. (2025). ChatGPT [Large language model]. <https://chatgpt.com>
8. Transforming the Language Teaching Experience in the Age of AI. (2023). United States: IGI Global. P. 46

УДК 378.046-021.64:336.71:174(043.3)

*Михайлюк Наталія Володимирівна
доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації,
доктор філософії
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

ДІЛОВІ ІГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З «ФАХОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

Навчальна ділова гра представляє собою практичне заняття, що моделює різні аспекти професійної діяльності студентів і забезпечує умови комплексного використання наявних у них знань предмета професійної діяльності,

вдосконалення їх іноземної мови, а також більш повне оволодіння іноземною мовою як засобом професійного спілкування та предметом вивчення.

В основі навчальної ділової гри лежать загальноігрові елементи: наявність ролей; ситуацій, у яких відбувається реалізація ролей; різні ігрові предмети. Однак на відміну від інших ігор, в тому числі і ігор навчального характеру, ділова гра має, поряд з перерахованими ігровими елементами, індивідуальними, властивими тільки цьому виду навчальної роботи рисами, без наявності яких гра не може вважатися діловою: моделюванням у грі наближених до реальних умов професійної діяльності та самої професійної діяльності студентів (імітуванням їх); поетапним розвитком, у результаті якого виконання завдань попереднього етапу впливає на перебіг наступного; наявністю конфліктних ситуацій; обов'язковою спільною діяльністю учасників гри, які виконують передбачені умовами гри ролі; описом об'єкта ігрового імітаційного моделювання; контролем ігрового часу; системою оцінки ходу та результатів гри; елементом змагання.

Дія у діловій грі проходить в одній із сфер професійної діяльності студентів. У зв'язку з цим моделювання у діловій грі умов професійної діяльності студентів є обов'язковим. Воно передбачає визначення насамперед основних сфер професійної діяльності майбутнього фахівця.

Послідовність розробки ділової гри іноземною мовою включає такі моменти:

1. Визначення проблеми, теми предмета, змісту та навчальної мети гри.
2. Визначення основних ознак професійної діяльності студентів, які підлягають моделюванню.
3. Виділення основних етапів ділової гри, типових проблемних ситуацій, основних факторів, що визначають характер та динаміку гри.
4. Визначення конкретних цілей діяльності у грі, рольової структури гри, функцій її учасників, характеру їхньої міжрольової взаємодії у спільній ігровій діяльності.
5. Підготовка сценарію гри.

6.Визначення правил гри.

7.Розробка системи критеріїв оцінок результатів гри та показників для оцінки ігрових дій.

8.Розподіл ролей між учасниками гри.

9.Складання інструкцій для організатора гри, арбітрів, суддів та гравців; розробка відповідних загальних та індивідуальних робочих матеріалів для учасників гри [1].

Література:

1. Маслико О.А, Бабинська П.К., Будько А.Ф., Петрова С.І. Настільна книга викладача іноземної мови. Мінск, 2005. 522 с.

УДК 378.016:81'243]:004.77

*Карина Молчанова,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету іноземної філології,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
Світлана Лупаренко,
професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки,
доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Характерною особливістю розвитку сучасного суспільства є динамічний інноваційний розвиток у всіх сферах життя, зокрема, у галузі освіти. До ключових цілей нашої країни належить модернізація освітньої системи, що здійснюється шляхом більш інтенсивного впровадження інформаційних

технологій в освітній процес закладів вищої освіти, удосконалення умов для провадження наукових досліджень, а також створення передумов, які сприятимуть нововведенням в освіті.

Процес вивчення іноземних мов позитивно впливає на формування світогляду особистості, формування цінностей, взаємодію не лише в межах однієї країни, а й між представникам різних країн та націй. Важливе значення тут мають інноваційні технології, які впроваджуються у сферу освіти завдяки активним цифровим трансформаціям.

При вивченні англійської мови для професійного спрямування значна увага зосереджується на тому, що є особливо необхідним для здобувачів вищої освіти. Окрім того, важливе значення набуває використання автентичних навчальних матеріалів, а також інформаційних технологій як ефективного засобу опанування іноземною мовою [4].

Е. Арно-Макья зазначає, що вивчення англійської мови з використанням онлайн-ресурсів не обмежується лише її опануванням, а також охоплює культурний контекст й соціальний простір. Окрім того, цей підхід надає здобувачам вищої освіти можливість взаємодіяти та забезпечує природню комунікацію за професійним спрямуванням, що здійснюється з метою забезпечення доступу до найактуальнішої інформації стосовно професійної галузі, а також поширення власних міркувань та пропозицій [3].

Н. Керн стверджує, що в умовах сьогодення інформаційні технології є невід'ємною складовою професійного світу. У наш час інтернет посідає провідну позицію, завдяки чому існує можливість продуктивної взаємодії, формування, поширення та обмін інформацією у професійній галузі. Ці обставини, на думку Н. Керна, ставлять перед викладачами завдання підготувати здобувачів вищої освіти до онлайн-комунікації у глобальних масштабах та до всіх можливих викликів, які можуть виникати під час такої взаємодії [4].

Основна мета вивчення англійської мови полягає у розвитку всіх аспектів та сфер іншомовної взаємодії та когнітивної діяльності: починаючи від навичок усного спілкування до розвитку здатності аналізувати тексти та здійснювати їх

обробку різними способами з метою збору даних. Застосування інновацій під час викладання англійської мови сприяє формуванню мовного середовища, яке можна вважати автентичним. Інформаційні технології мають позитивний вплив на рівень мотивації здобувачів вищої освіти, спонукаючи їх опанувати не одну, а кілька іноземних мов [2].

Є чимало онлайн-ресурсів для вивчення та вдосконалення англійської мови. Прикладом таких інструментів є «Learn English from British Council». Це онлайн-платформа, за допомогою якої можна практикувати не лише письмо та читання, а й аудіювання та мовлення. До того ж, «Learn English from British Council» пропонує своїм користувачам граматичний блок, інформація якого розподілена відповідно до рівнів володіння англійською мовою. Граматичний блок створений так, що до кожної теми користувач має пройти два тести: один – на початку, другий – у кінці. Власне блок насичений ґрунтовними поясненнями певної теми, які проілюстровані яскравими прикладами. Завдяки тесту в кінці навчальної теми здобувач освіти може визначити ефективність засвоєння матеріалу, прослідкувати за прогресом, що підвищує його мотивацію до здобуття знань. З метою ефективного вивчення лексики онлайн-платформа пропонує своїм користувачам лексичний блок, який побудований за зразком граматичного. У ньому представлено чимало аудіо та відеоматеріалів, ігрових вправ з акцентом на лексичний матеріал, що підвищує зацікавленість до використання онлайн-платформи «Learn English from British Council» для вивчення англійської мови, робить процес здобуття знань більш різноманітним і покращує навички використання мови. Варто також зазначити, що ця онлайн-платформа надає можливість не лише вдосконалити мову в контексті повсякденного спілкування, а й – ділового, що є великою перевагою цього ресурсу.

Якщо розглядати онлайн-платформи з точки зору викладачів, цікавою та корисною є платформа Proprofs. Цей сервіс є корисним інструментом для створення тестів різноманітних типів: з вибором однієї або декількох правильних відповідей, заповненням пропусків, наданням відповіді розгорнутого типу. Платформа надає можливість додавати зображення, презентації, текстові та PDF

файли, а також аудіозаписи та відеофайли. Ця платформа є безкоштовно, однак вона має і платні тарифи, які пропонують додаткові можливості. Наприклад, користувач тарифу «Basic» має доступ до всіх головних можливостей цієї платформи та може готувати тестові завдання в такій кількості, яка йому потрібна. Також є тариф «Professional», який надає можливість формувати приватні групи для здобувачів освіти.

Завдяки інформаційним технологіям процес опанування нового матеріалу стає легшим, а власне процес здобуття знань – цікавим та інтерактивним; йому притаманні такі характеристики, як наочність та комунікативність. Використання інформаційних технологій підвищує здатність здобувачів вищої освіти до самостійного опанування матеріалу та спонукає до неперервної освіти, необхідність якої зумовлена інноваційним прогресом сучасного суспільства. Знання стрімко втрачають актуальність, тому вони потребують постійного оновлення. З огляду на це вміння особистості самостійно здобувати знання є ключовим у наш час. Варто зазначити, що це вміння ефективно формується та вдосконалюється під час опанування іноземної мови з використанням інноваційних технологій [1].

Отже, сьогодні активно відбувається процес цифровізації освіти, що сприяє впровадженню різних можливостей і ресурсів інформаційних технологій. Це забезпечує краще засвоєння навчального матеріалу здобувачами освіти, покращенню їхньої академічної успішності, розвитку вміння автономно здійснювати аналіз, оцінку інформації та робити логічні висновки. Завдяки інноваційним технологіям здобувачі освіти можуть втілювати свої творчі ініціативи, реалізовувати проєктну діяльність, що має позитивний вплив на емоційну атмосферу освітнього середовища та ефективність взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Література:

1. Коновалов О. Ю. Internet і його вплив на розвиток закладів середньої, професійної та вищої освіти Америки і Європи. *Нові технології навчання* : наук.-метод. зб. К. : НМЦВО, 2002. Вип. 33. С. 77-88.
2. Подзигун О. А. Інтернет-технології у навчанні іноземних мов. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. Наук. Праць. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. Випуск 39. С. 386-390.
3. Arnó-Macià E. The Role of Technology in Teaching Languages for Specific Purposes Courses. *The Modern Language Journal*. 2012. DOI <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2012.01299.x>
4. Kern N. Technology-integrated English for Specific Purposes lessons: real-life language, tasks, and tools for professionals. *Innovations in learning technologies for English language teaching*. London: British Councils, 2013. Pp. 89-115.

UDC 811:37.013

Liliia Monastyrova

*Senior Lecturer of the Department of Philology,
Translation and Strategic Communications
National Academy of National Guard of Ukraine*

READING ALOUD AS A TOOL TO IMPROVE SPEAKING SKILLS

Reading aloud serves as a bridge between writing and speaking, offering learners a structured method to improve their spoken language skills. This practice is analogous to actors rehearsing their lines before memorizing them, providing a framework where learners can focus on pronunciation and other lower-level features of speech without the additional cognitive load of planning spontaneous utterances. Thus, reading aloud

functions as a form of scaffolding that supports learners in developing their oral skills, with the ultimate goal of fostering independent speaking abilities.

The importance of reading aloud as a pedagogical tool lies in its ability to address multiple dimensions of language learning. It combines elements of reading comprehension, pronunciation practice, and oral fluency development, making it an effective and versatile strategy in the language classroom. Furthermore, reading aloud creates opportunities for learners to build confidence in their speaking abilities, as the reliance on written text reduces anxiety associated with spontaneous speech production. This is particularly beneficial for learners at lower proficiency levels who may find free speaking tasks overwhelming.

Historically, reading aloud faced criticism for its perceived lack of authenticity, as it is rarely required in everyday language use, and for being challenging to listeners when the reader has minimal comprehension of the text. However, these limitations are mitigated when the activity is integrated with familiar texts, such as dialogues or narratives that learners have written themselves. Rehearsing and performing these texts not only encourages memorization but also enhances learners' engagement with language. Additionally, the structured nature of reading aloud helps learners internalize grammatical structures, vocabulary, and pronunciation patterns, which are essential components of effective communication. [1, p. 48]

To maximize the effectiveness of reading aloud, attention must be given to suprasegmental features like stress, intonation, and chunking of phrases. These elements play a crucial role in ensuring intelligibility and listener comprehension. Techniques such as “sound scripting,” developed by educator Mark Powell, emphasize the importance of identifying natural pauses, highlighting stressed words, and modulating delivery to enhance clarity and impact. By practicing these strategies, learners gain insight into the rhythm and flow of fluent speech. Powell's approach to sound scripting includes several steps: learners mark pauses, highlight stress, and adjust pacing in their scripts to align with natural speech patterns. This process not only improves their oral delivery but also deepens their understanding of spoken language mechanics.

Reading aloud also has significant implications for pronunciation teaching. Through the practice of marking stressed syllables and dividing sentences into meaningful chunks, learners become more attuned to the nuances of spoken language. This awareness is crucial for developing clear and intelligible speech. Moreover, reading aloud enables learners to identify and correct common pronunciation errors, thereby improving their overall speaking proficiency. Teachers can enhance this process by providing constructive feedback, focusing on both segmental features (individual sounds) and suprasegmental features (stress, rhythm, and intonation). The sound scripting method, for instance, allows learners to experiment with different delivery styles and adapt their speech to suit specific contexts. These skills are transferable to real-world scenarios, making reading aloud a valuable tool for professional development.

The value of reading aloud extends beyond individual language skills; it also fosters collaborative learning. When learners work in pairs or groups to rehearse and perform texts, they engage in meaningful interactions that promote teamwork and peer learning. Collaborative reading tasks, such as preparing and presenting dialogues or role-plays, encourage learners to negotiate meaning, provide mutual support, and learn from each other's strengths. This interactive aspect of reading aloud contributes to a dynamic and engaging language learning environment.

Despite its benefits, reading aloud should be implemented thoughtfully to avoid potential drawbacks. Teachers must ensure that learners understand the purpose of the activity and provide adequate support to address any challenges. For instance, unfamiliarity with a text can lead to poor performance and reduced motivation. To counter this, teachers can introduce pre-reading activities to build background knowledge and familiarize learners with key vocabulary and concepts. Additionally, incorporating multimedia resources, such as audio recordings, can help learners model their pronunciation and intonation on native speakers. [2, p.70]

Ultimately, reading aloud helps learners internalize the principles of effective communication, emphasizing smooth and measured speech over rapid delivery. It facilitates the development of clear speech patterns, making spoken language more

accessible to listeners and fostering learners' confidence in oral expression. By integrating reading aloud into language teaching practices, educators can provide learners with a comprehensive approach to developing their speaking skills, bridging the gap between written and spoken language. As such, reading aloud is a valuable and multifaceted tool in the pedagogy of teaching speaking, with far-reaching implications for both language acquisition and real-world communication.

Література:

1. Bolito R., Tomlinson B. (2006) Discover English: a language awareness workbook. New Edition. Macmillan Heinemann. English Language Teaching. 122 p.
2. Thornbury S. (2008) How to Teach Speaking. Pearson. 156 p.

УДК 378.147

*Надія Моргунова,
завідувач кафедри мовної підготовки,
канд. психологічних наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

МОЖЛИВОСТІ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У МОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

У сучасному навчальному процесі великого значення набуває пошук нових або реконструкція вже давно відомих у педагогіці методів навчання, які найбільшою мірою забезпечують активність студентів в отриманні знань. Альтернативою традиційним підходам до викладання іноземної мови є вдосконалення ігрових технологій, гейміфікація навчального процесу, що здатна зробити для студентів процес мовної підготовки більш «живим», стимулювати їхню пізнавальну діяльність.

У методиці викладання мов гра позиціонується як педагогічний прийом, який «використовують для активізації мовленнєвої діяльності здобувачів освіти, підвищення мотивації, створення умов для практичного застосування мовних знань, формування уміння поєднувати теоретичні знання із практичною діяльністю» [1, с. 10]. Серед основних функцій ігрових технологій у мовній підготовці іноземних студентів можна виділити комунікативну (оволодіння діалектикою спілкування); навчальну (сприяє запам'ятовуванню лексичних одиниць і невимушеному засвоєнню граматичного матеріалу), спонукальну (підвищення зацікавленості, мотивації); розвивальну (розвиток уваги, пам'яті, сприйняття, мислення та інших психічних якостей); функції самореалізації соціалізації, адаптації; розважальну; діагностичну (виявлення відхилень у знаннях, уміннях та навичках, поведінці); корекційну тощо [1; 2].

Гейміфікація сьогодні є одним з трендів освіти, інноваційним інструментом, спрямованим на модернізацію навчання, а геймінг – інтерактивною освітньою технологією, що базується на принципі включення ігрових стратегій і тактик в освітній процес. Але зазначимо, що невірною буде повна ідентифікація поняття «геймінг» з поняттям «гра», яка, з одного боку, є частиною системи геймінгу, з іншого – семантичний обсяг слова «гра» за певних контекстуальних умов є родовим поняттям по відношенню до геймінгу.

На відміну від ігор взагалі, педагогічна гра має чітко поставлену мету навчання і відповідний їй педагогічний результат, що можуть бути обґрунтовані, чітко виділені і характеризуються навчально-пізнавальною спрямованістю. Більшості ігор властиві чотири головні риси: вільна розвиваюча діяльність, що вживається заради задоволення від самого процесу діяльності; творчий, імпровізаційний, дуже активний характер цієї діяльності; емоційна складова діяльності, суперництво, конкуренція; наявність прямих або непрямих правил, що відображають зміст гри, логічну та тимчасову послідовність її розвитку.

Процес використання геймінгової технології передбачає обов'язкове врахування її інструментарію: системи накопичувальних балів, розвиток за рівнями (базовий, основний, просунутий), виконання місії (досягти певного

статусу, придбати відповідний імідж, стати професіоналом в обраній діяльності та ін.), збір ресурсів, нагороди, укладення союзів з іншими учасниками освітнього процесу та ін. [2, с. 77].

Процес мовної підготовки іноземних студентів з використанням ігрових технологій характеризується певними особливостями. Розглянемо деякі з них.

1. Максимальне наближення модельованих на занятті ситуацій до реальних умов спілкування, наприклад, програвання різнопланових ситуацій реальної взаємодії людей в країні навчання – від знайомства, відвідування магазину, екскурсії до музею до консультацій з викладачем професійних дисциплін.

2. З'єднання теоретичних знань з практичною діяльністю, що передбачає вироблення практичних умінь. Для цього необхідно продумати систему завдань таким чином, щоб теоретична інформація оптимально вписувалася до практичної справи, наприклад, для студентів з низьким рівнем знань можуть бути використані завдання, метою яких є відпрацювання автоматичних структурно правильних відповідей. Далі можна зробити ситуацію більш природньою, а відповіді менш механічними. В цьому випадку у студента з'являється мотивація до вивчення граматики, усвідомлення тісного зв'язку між правильним використанням мови і розумінням партнера по спілкуванню.

3. Психологічно комфортна форма, коли студенти не обтяжені процесом, а зацікавлені в ньому. Зацікавленість у набутті знань грає вирішальну роль у процесі навчання, а геймінг привертає за рахунок змістовної природи самої ігрової ситуації, здатності викликати високе емоційне і фізичне напруження. При цьому в грі значно легше долаються труднощі, перешкоди, психологічні бар'єри.

4. Студенти стають самостійними учасниками навчання, так як вони самі приймають рішення, виробляють стратегію і тактику поведінки. Це важливо, оскільки в сучасному суспільстві у всіх сферах людської діяльності необхідна участь не просто фахівців з певним набором професійних компетенцій, а самостійних, творчих особистостей.

5. Формування навчального співробітництва, розвиток практичних навичок роботи в колективі, розумінням умов і принципів колективної

діяльності. Загальновизнано, що колективні види роботи роблять заняття з вивчення мови більш цікавими і жвавими.

6. Посилення мотивації навчання, тому що ігрова діяльність мотиваційна за своєю природою: вона викликає в учасників ініціативу, наполегливість, творчий підхід, уяву, спрямованість. Завдяки підвищеному інтересу, що забезпечується динамічністю, емоційністю і встановленням сприятливої психологічної атмосфери, геймінг сприяє мовної активності на заняттях.

7. Самооцінка результатів своєї діяльності в умовах ігрових дій, оскільки прийняте гравцем рішення засноване на його власному досвіді. Отже, рефлексія власної мовної та немовної поведінки стає відмітною рисою геймінгу.

На практиці кожному виду мовленнєвої діяльності відповідає певний вид гри. Ігри для навчання читанню та аудіюванню забезпечують студентів засобами та прийомами роботи з текстом, вчать добувати з нього необхідну і важливу інформацію. Вони передбачають роботу з писемним текстом чи аудіотекстом: кодування, ілюстрування, конструювання, прогнозування, перифраз, стискування та розширення, відновлення пропущеного. При цьому, як і у мовних іграх, тут існує взаємодія учасників (співпраця та змагання). Ігри для навчання говорінню та письму пов'язані з формуванням і розвитком вмінь, потрібних для здійснення продуктивних видів мовної діяльності. Здатність гри проілюструвати дію певного мовного явища, можливість відразу ж випробувати його на практиці, а в разі неуспіху повторити його ще до повного оволодіння ним, виправдовують застосування гри і як засобу наочності, і як вправи.

Власний досвід впровадження геймінгу у процес мовної підготовки іноземних студентів технічного університету дає змогу проаналізувати кілька видів ігрових методик. Всі вони за цілями і завданнями навчання можуть бути розділені на мовні (аспектні), мовленнєві (за видами мовленнєвої діяльності) і ті, що мають на меті навчання іншомовного спілкування.

Мовні ігри спрямовані на засвоєння різних аспектів мови (фонетики, лексики, граматики, стилістики). Але слід зазначити, що цей розподіл є дещо умовним, тому що неможливо вивчити лексику без фонетики, а граматику без

лексики. Виділяючи мовні (аспектні) ігри, ми акцентуємо увагу на досягненні конкретних навчальних цілей, що повинна забезпечити певна гра. Але на практиці на етапі контролю мовного матеріалу застосовується і змішані ігри. Найбільш ефективним використання мовних (аспектних) ігор у чистому вигляді виявилось на початковому етапі навчання мови або на етапі введення мовного матеріалу.

Головною метою фонетичних ігор є постановка і корекція вимови, відпрацювання інтонації. Вони відрізняються нетривалістю, будуються, як правило, на основі імітації, можуть містити елемент змагання. Такі види ігор використовуються регулярно на початковому етапі навчання або в межах фонетичної розминки.

Лексичні ігри концентрують увагу студентів виключно на лексичному матеріалі і мають на меті розширення словникового запасу, ілюстрацію і відпрацювання вживання слів у ситуаціях спілкування, а також активізацію мовленнєвої діяльності студентів і розвиток їх мовної реакції. Це можуть бути кросворди, ігри, в яких треба відтворити слово за допомогою додаткових питань, ілюстративний диктант тощо.

Граматичні ігри забезпечують вміння студентів застосовувати на практиці знання з граматики і дозволяють активізувати їх розумову діяльність, спрямовану на використання лексико-граматичних конструкцій у природних умовах спілкування. Граматичні ігри у чистому вигляді застосовуються переважно на початковому етапі. Як показує практичний досвід їх використання на просунутому етапі навчання, вони є найбільш ефективними в тому випадку, коли діяльність навколо певного граматичного явища пов'язана з іншою, наприклад, мовленнєвою (читання, аудіювання, говоріння, письмо) або комунікативною (спілкування, взаємодія) діяльністю.

Стилістичні ігри, що мають за мету навчання студентів орієнтації в різних стилях спілкування, є нечисленними, як чисто стилістичні використовуються на початковому етапі, а на базовому і основному етапах входять до складу змішаних

або мовних і комунікативних імітаційно-модулюючих ігор (наприклад, рольові ігри).

Мовленнєві ігри забезпечують формування умінь використовувати мовні засоби в процесі здійснення мовленнєвого акту (монологічного або діалогічного, письмового або усного). Вони відштовхуються від конкретної ситуації, в якій здійснюється мовленнєвий вплив. На практиці кожному виду мовленнєвої діяльності відповідає певний тип гри: для навчання читання, для навчання аудіювання, для навчання говоріння, для навчання письма. Ігри для навчання читання та аудіювання спрямовані на формування і розвиток відповідних інтелектуальних умінь. Забезпечуючи студентів засобами і прийомами роботи з текстом, ці ігри вчать отримувати з нього необхідну і важливу інформацію. Вони передбачають роботу студентів з письмовим текстом або аудіотекстом: кодування, ілюстрація, конструювання, прогнозування, перифраз, стиснення і розширення, відновлення пропущеного. При цьому, як і в мовних іграх, тут існує взаємодія учасників (співробітництво і змагання).

Оскільки текст (зміст) і його відтворення залежать від конкретних обставин, то найбільш ефективними на основному етапі є рольові, імітаційно-модулюючі ігри (театралізація, інсценівки, ситуаційно-рольові, ділова гра), а також комунікативні ігри взаємодії.

Технологія геймінгу як одна з сучасних навчальних технологій може і повинна активно застосовуватися в процесі мовної підготовки іноземних студентів, тому що дозволяє створити умови, наближені до професійного спілкування іноземною мовою в рамках реальних ситуацій. Успішна інтеграція ігрових методів, принципів та прийомів у процес мовної підготовки іноземних студентів допомагає зробити його динамічним, інтерактивним та захопливим, створює комфортні умови та забезпечує ефективність вивчення української мови як іноземної.

Література:

1. Азарова Л. Є., Горчинська Л. В. Особливості інтеграції ігрових методів на заняттях з української мови як іноземної / Закарпатські філологічні студії. 2024. Вип. 36. С. 9-14.

2. Bouras C., Igglesis V. , Kapoulas V. , Misedakis I. Game-Based Learning Using Web Technologies / International Journal of Intelligent Games and Simulations. 2005. № 3(2). P. 70-87.

UDC 355.02

Vadym Mudryk,

*Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Deputy Head of the Department of Logistics Department of the
National Academy of the National Guard of Ukraine*

USING FOREIGN LANGUAGES IN THE CONDITIONS OF TRAINING STAFF OFFICER

Russia's large-scale invasion of Ukraine once again confirmed that our country needs to stay on course with NATO, because a return to everything Soviet-Russian is nothing more than an all-consuming black hole that destroys our values, traditions and history. And we are no longer talking about gradual steps with the slow introduction of some standards, but about a rapid process during which it is necessary to rebuild systems on the go and at the same time repel Russia's military aggression. In view of this, an important issue is the knowledge of the English language, which is a bridge of understanding with the countries of the Alliance.

Currently, English is necessary for everyone, regardless of military rank, especially with the adoption of the new Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 27, 2024 №1522. For example, for maintenance and use of Western weapons, where all information is written in a foreign language. And you need to understand, at least at a basic level, how a certain type of weapon or equipment

works. After all, in order to understand, there are actually two ways: it is either studying with foreign instructors, or studying materials that are also obviously not written in Ukrainian. If we talk about global aims, then the need to improve language training is caused not only by the war, but also by new requirements, because Ukraine is heading west, in the direction of integration into NATO. And for now, it remains extremely important for Ukraine to finally achieve linguistic compatibility with its partners.

In modern defense operations, effective communication stands as a cornerstone for successful collaboration and interoperability among diverse military units and partner nations, and the pivotal role of promoting English language proficiency as a strategic tool to facilitate seamless coordination and cooperation at both tactical and operational levels within the defense sector. By analyzing the challenges posed by language barriers and the benefits of linguistic competency in joint military endeavors, this study underscores the necessity of prioritizing English language training programs and cultural understanding initiatives. Through a review of relevant literature and case studies, the paper highlights the tangible advantages of investing in language proficiency for improving mission effectiveness, situational awareness, and strategic decision-making capabilities. Moreover, it advocates for a comprehensive approach to language education that integrates linguistic skills with operational training to enhance readiness and adaptability in multinational defense environments. Ultimately, this paper aims to contribute to the advancement of strategies aimed at fostering linguistic competence as a fundamental asset for promoting interoperability and strengthening collective defense efforts on a global scale.

Summarizing, we can say that the knowledge of English and other languages for the Ukrainian military today is an important issue, because the level of their knowledge directly depends on the speed of Ukraine's integration into the NATO Alliance. Realizing this will give a powerful impetus to the study of foreign languages by the Ukrainian military at a sufficient level.

УДК 316.77

Ольга Мудрик,

Викладач кафедри культурології

та образотворчого мистецтва

Комунального закладу «Харківської гуманітарно-педагогічної академії»

Харківської обласної ради

КУЛЬТУРА ЯК ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ

Яким би був світ, якби культури існували в ньому відокремлено одна від іншої і жодних зв'язків між країнами, націями, народами не існувало б? Чи можна уявити собі таку реальність?

Це був би світ без шведського та іспанського одягу, американських та корейських технологій, італійської та японської їжі, німецького друкарства, світ без килимів, чаю та кави, томатів та картоплі, без британської музики та французьких духів, без кінематографа та театру, без західноєвропейської філософії та буддизму, без тих університетських та наукових традицій, які прийшли до нас із Заходу. Що залишилося б у нас? У нас не було б балету, тому що його витоки – в Італії та Франції. Не було б італійської, французької та німецької архітектури. Це був би світ без православної християнської культури, яка прийшла до нас з Візантії. Ці антиутопічні роздуми можна було б продовжувати нескінченно і стосовно будь-якої іншої країни, будь-якої іншої національної культури. При цьому той факт, що все це є частиною нашої культури, в жодному разі не означає відсутність української самобутності. Приймаючи досягнення інших культур, ми не втрачаємо своєї ідентичності, а інтерпретуємо нові феномени, продовжуючи потім, у свою чергу, надавати вплив на інші культури.

Французький антрополог Раймонда Керрол писала про культуру: «Моя культура – це логіка, за якою я впорядковую світ. Цю логіку я засвоювала з моменту мого народження – через жести, слова та поведінку тих, хто мене оточував; через зоровий контакт, висоту їхнього голосу, через шум, кольори,

запахи та фізичний контакт; через те, як мене виховували, хвалили, лаяли, як до мене зверталися, як мене мили та годували; через історії, які мені розповідали, книги, які я читала, пісні, які я співала, на вулиці, у школі, у грі, через стосунки людей один до одного, за якими я спостерігала, через судження, які я чула, через естетику, що була у всьому, у всіх речах і навіть у моїх снах, які я бачила і які навчилася переказувати. Я навчилася дихати цією логікою і забула, що я цьому вчилася. Вона стала бачитися мені природною» (Переклад наш) [1].

Кожна людина має свою особливу, унікальну культуру, свою логіку, за допомогою якої вона структурує і пізнає світ, специфічним набором «природностей» сприйняття. І водночас ми можемо говорити про культуру сім'ї або про культуру школи, про культуру університету, міста, краю, країни. Чи є щось, що ми могли б назвати «українською культурою», якщо культура кожного з нас є індивідуальною? Безперечно.

Всі люди відрізняються один від іншого, від своїх батьків, друзів, однокласників, колег. Але в більшості ситуацій ми здатні мирно співіснувати, не зважаючи на всі відмінності. Ми приймаємо їх, терпимо і чим більше відмінностей зустрічається нам на шляху, тим легше їх приймати, адже різниця перетворюється на чергову природність, різноманіття сприймається як частина нашої індивідуальної культури. Таким чином, співіснування культур відбувається через прийняття їх відмінностей. Наші родичі, друзі та колеги можуть часом через розбіжність наших уявлень про природне виявлятися досить складними у спілкуванні, часом неприємними і навіть нестерпними – як, зрозуміло, і ми для них також. Однак у тимчасовій перспективі ми існуємо все-таки мирно, тому що нас поєднує здатність приймати відмінності.

Чи може культура – будь-яка культура у будь-якому розумінні – існувати в ізоляції? Ні, адже єдиний спосіб присвоїти, засвоїти, прийняти нову культуру чи нову частину культури – це комунікація.

Уявімо для прикладу якогось близького друга. Який шлях пройшла ця людина, щоб стати тим, ким він чи вона є зараз? Чи можемо ми простежити цей шлях хронологічно та ретроспективно, проаналізувати все і зрозуміти?

Людина часто сама не знає свою власну історію. Наша пам'ять – ненадійний оповідач, як і пам'ять інших людей, хто міг вплинути і хто справді вплинув на формування особистості. І якщо культура засвоюється через комунікацію, то нам потрібно було б проаналізувати всі види та способи комунікації, з якими ця людина стикалася протягом усього життя. Це здається неможливим.

Соціолог Талкот Парсонс говорив про появу нових поколінь дітей як про нашестя варварів, що повторюється [4]. Діти не мають культуру при народженні. У них немає уявлення про світ, немає мови, немає моралі. Вони некультурні, несоціальні істоти. Дитині лише доведеться жити і взаємодіяти з культурним контекстом, який чекає на нього. Це називається інкультурація.

Інкультурація – це процес, під час якого індивід засвоює знання, навички, відносини та цінності, що дозволяють йому стати функціонуючим членом суспільства [2].

Інкультурація, як пише Е. Адамсон Хебел, це «усвідомлений і неусвідомлений процес, у якому людина, дитина та людина у дорослому віці, набуває компетенції у своїй культурі, містить у собі культуру і стає інкультурованим» [3].

Ми засвоюємо мрії та очікування, правила та вимоги не тільки всього суспільства, а й конкретні потреби частини цього товариства. Суспільство робить те, що потрібно, щоб допомогти його членам у вивченні правильної та доречної поведінки у заданому соціальному контексті та у подоланні будь-яких пов'язаних з цим складнощів. Інкультурація починається до народження і продовжується після смерті. У ході цього процесу людина починає сприймати свої права, зобов'язання та привілеї, а також права інших.

Мислення, будучи індивідуальним феноменом і суб'єктивним, також є формою культури. Це ментальний процес, який перебуває під впливом процесів інкультурації, адаптації норм та уявлень про природне, нормальне суспільство. Думати іноземною мовою означає дійти у процесі інкультурації до такого рівня, коли структури іноземної мови більше не здаються іноземними, чужими, вони

сприймаються як щось нормальне і сприймаються як природні на несвідомому рівні.

Коли учні у школі починають вивчати, наприклад, англійську мову, вони стикаються з тим, що система часів у англійській мові не відповідає українській/російській. Поділ тимчасових форм на Simple/Indefinite, Continuous, Perfect, Perfect Continuous здається учню чужим, незрозумілим, нелогічним. Але якби ми народилися в Англії, то ми б сприймали англійську систему часів як щось зовсім природне, в той час як штучними та проблемними здавалися б нам тимчасові відносини в українській мові або іншою іноземною мовою.

Інкультурація має на увазі засвоєння всіх мислимих частин культури – зображень, запахів, звуків, поведінки, традицій, мови чи мов. Це шлях до формування власної культурної ідентичності. І подібно до культурної ідентичності індивіда формується та існує культурна ідентичність нації, а пошук цієї культурної ідентичності виявляється непростим процесом.

Література:

1. Carroll Raymonde. Cultural Misunderstandings: The French-American Experience. – University of Chicago Press. – 1990. – 162 p.
2. Grunlan Steven A. Cultural Anthropology: A Christian Perspective // Steven A. Grunlan, Marvin Keene Mayers. – Harper Collins, 1998. – 303 p.
3. Hoebel Edward Adamson. Cultural and Social Anthropology // Edward Adamson Hoebel, Everett Lloyd Frost. – McGraw-Hill, 1976. – p. 42.
4. Parsons Talcott. The Social System. – Glencoe, Ill.: Free Press, 1951. – p. 208.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Сучасна система вищої освіти в Україні стикається з численними викликами, які потребують нових підходів до навчання й виховання майбутніх фахівців. Особливе місце в цьому процесі посідає розвиток мовної компетентності у військових закладах освіти, адже саме вона є ключем до підвищення професійної майстерності військовослужбовців та їхньої здатності ефективно взаємодіяти в багатонаціональному середовищі. Вивчення іноземної мови є важливою частиною професійної підготовки курсантів. У сучасних умовах військові дедалі частіше залучаються до міжнародної співпраці, миротворчих місій та роботи у складі військових коаліцій. Володіння іноземною мовою дозволяє їм швидко адаптуватися до змін, налагоджувати комунікацію з іноземними партнерами й успішно виконувати службові завдання.

Викладання іноземної мови у військових закладах освіти має враховувати специфіку професійної діяльності курсантів. Це означає, що стандартні методики навчання тут не завжди ефективні. Натомість акцент робиться на розширенні професійного словникового запасу, розвитку навичок швидкої та впевненої комунікації в стресових ситуаціях, а також вмінні працювати в багатонаціональних підрозділах.

Основним завданням викладачів стає врахування специфіки військової термінології та реальних ситуацій, які можуть виникнути під час виконання службових обов'язків. Навчальні програми повинні бути не лише теоретично обґрунтованими, а й практично орієнтованими. Їхнє завдання полягає в підготовці курсантів до подолання мовних бар'єрів у професійній діяльності,

забезпечивши їм необхідні інструменти для ефективної роботи в умовах сучасного військового середовища. Зміст матеріалів має охоплювати тематичні блоки, пов'язані з військовою справою, спеціальними операціями, технічною термінологією та процедурними інструкціями.

Викладачі мають інтегрувати у навчальний процес ситуаційні вправи та моделювання реальних сценаріїв, які готують курсантів до реальних викликів їхньої майбутньої служби. Використання рольових ігор, симуляцій та інших інтерактивних методів сприяють розвитку комунікативних навичок, що допомагає закріпити здобуті знання у практичному контексті. Крім того, залучення курсантів до дискусій, дебатів та групових проектів стимулює їх до активного використання іноземної мови [3]. Завдання на кшталт підготовки та проведення брифінгів, перекладу військових документів або написання звітів формують у курсантів компетенції, необхідні для виконання службових обов'язків. Такий підхід дозволяє не лише оволодіти мовою на високому рівні, але й забезпечує впевненість у її застосуванні в умовах реальної професійної діяльності.

Важливим аспектом є організація самостійної роботи курсантів. Це сприяє розвитку навичок самостійного навчання, що є критично важливим для їхньої подальшої кар'єри [4]. Курсанти вчать планувати свій час, визначати цілі навчання та контролювати свій прогрес. Використання сучасних інформаційних технологій, таких як онлайн-курси, електронні бібліотеки та мобільні додатки, розширює доступ до навчальних матеріалів і стимулює автономну роботу.

Особлива увага приділяється мотивації курсантів до вивчення іноземної мови. Викладачі відіграють важливу роль у підтримці інтересу до навчання, забезпечуючи наставництво та індивідуальний підхід. Важливо враховувати різний рівень підготовки курсантів, їхні сильні та слабкі сторони. Індивідуалізація навчання дозволяє досягти кращих результатів і забезпечити ефективний розвиток кожного курсанта [1, 2]. Крім того, постійна адаптація до нових інформаційних технологій і методик є ключовим викликом для викладачів. Інтеграція таких технологій, як інтерактивні дошки та мультимедійні

презентації, значно покращує якість навчального процесу, що безпосередньо впливає на зростання мотивації.

Викладання іноземної мови також передбачає участь курсантів у реальних проектах, наприклад, переклад військових документів, підготовку до міжнародних операцій або дослідження військової термінології. Це сприяє поглибленню знань і формуванню професійних компетенцій. Участь у міжнародних навчальних програмах, обмін досвідом із зарубіжними колегами розширюють можливості для професійного розвитку курсантів і викладачів, підвищуючи якість навчання.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що ефективне викладання іноземної мови у вищих військових навчальних закладах є важливим фактором підготовки сучасних військових фахівців. Використання інтерактивних методів, організація самостійної роботи, впровадження сучасних інформаційних технологій та індивідуальний підхід сприяють формуванню компетенцій, необхідних для виконання службових обов'язків у багатонаціональних військових операціях. Водночас, важливо постійно вдосконалювати навчальні програми та матеріально-технічну базу, щоб забезпечити відповідність сучасним викликам і потребам.

Література:

1. Березнева І. Роль викладача ВВНЗ у вирішенні проблеми формування мотивації в процесі вивчення іноземної мови. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 32. Том 1. – С. 160-164.
2. Калинюк Н., Лемешко О. Розвиток навчальної мотивації курсантів до вивчення іноземної мови. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія педагогічні науки*. Квітень 2022. №28 (1). С.74-89. <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v28i1.957>.

3. Сергієнко О. Сучасні методи викладання англійської мови у вищих військових навчальних закладах. *Академічні візії*, по. 38 (Грудень 9, 2024). Дата звернення Січень 14, 2025. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1535>.

4. Яковенко Н. Теоретико-методичні засади забезпечення самостійної роботи з іноземної мови курсантів вищих військових закладів освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 48. Том 2. – С. 287-292.

УДК 378, 355

Роман Нанівський

*начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу
канд. технічних наук, доцент*

Юрій Пащук

*доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу
канд. технічних наук, доцент*

Національна академія сухопутних військ

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ КУРСАНТАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У контексті повномасштабної війни, розв'язаної Росією проти України, мовна підготовка (МП) курсантів Збройних Сил України (ЗСУ) набуває особливої важливості для забезпечення євроінтеграції, національної безпеки та оперативної взаємосумісності з країнами НАТО. Володіння англійською мовою (АМ) є необхідною для освоєння іноземних зразків озброєння й участі в міжнародних програмах навчання. Стратегічною метою МП у військових вищих

навчальних закладах (ВВНЗ) ЗСУ є досягнення рівня володіння англійською мовою не нижче СМР 2 відповідно до стандарту НАТО STANAG 6001 [1].

Попри збільшення обсягу МП у Національній академії сухопутних військ (НАСВ) з 2021 року до 520 годин практичних занять, її ефективність залишається недостатньою через низький початковий (вступний) рівень мовленнєвих знань і вмінь курсантів, їх недостатню мотивацію до вивчення іноземних мов [2]. Це підтверджується результатами опитувань, за якими лише частина здобувачів освіти (28,7%) вважають вивчення мовних дисциплін пріоритетом, а ще менше (21,4%) готові систематично працювати над підвищенням своєї мовної компетентності [2]. З огляду на поточні воєнні виклики, підвищення ефективності МП, формування належної мотивації майбутніх офіцерів до вивчення АМ стає важливим науково-практичним завданням для ВВНЗ. Для вирішення зазначеної проблематики у низці наукових праць [2–5] обґрунтовано важливість застосування інноваційних методів, спрямованих на покращення мовленнєвих компетентностей курсантів.

На сьогодні українська військова освіта зазнає масштабного реформування й адаптації до сучасних потреб і викликів, головним чином, через триваючу російсько-українську війну (2014–теперішній час) та глобальні процеси цифровізації [3]. Відповідним чином у МП курсантів все більше зростає роль інноваційних навчальних технологій (ІНТ). Наукові дослідження [3–5] підтверджують цю тенденцію, вказуючи на активне впровадження у ВВНЗ процесів конвергенції та синергії сучасних педагогічних методів із новітніми цифровими технологіями (НЦТ) для створення оптимального цифрового навчального середовища, адаптованого до вимог підготовки майбутніх офіцерів. Такі комплексні цифрові засоби та ресурси, зокрема інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), охоплюють як апаратну інфраструктуру (комп'ютери, мережеве обладнання, сервери, мобільні пристрої тощо), так і навчальний контент (програмне забезпечення, бази даних, онлайн-курси, електронні ресурси тощо). Інтеграція цих технологій в освітній процес у різних

комбінаціях сприяє формуванню синтезованих навчальних методик, що підвищують рівень персоналізації й ефективності опанування АМ [3–5].

Попри зростаюче значення ІНТ у МП курсантів, залишаються відкритими такі ключові питання: Як активно ІНТ застосовуються під час практичних і самостійних занять курсантів із вивчення АМ? Які переваги й обмеження має використання НЦТ у мовній підготовці майбутніх офіцерів?

У межах виконання поставлених завдань застосовано загальнонаукові, спеціальні та конкретно-проблемні методи, зокрема, використано алгоритм і методологію стандартизованого двоетапного процесу вивчення та впровадження досвіду ЗСУ. Базовими вхідними даними дослідження були результати опитування серед двох цільових груп: курсантів і викладачів АМ.

Результати анкетування здобувачів освіти у провідних ВВНЗ ЗСУ, виконаного восени 2024 року, свідчать про значну роль НЦТ, передусім інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), у процесі опанування іноземних мов. 42,9% опитаних застосовують ІКТ кілька разів на тиждень і переважна більшість курсантів (85,1%) використовує платні технології. Більше половини респондентів (55,3%) зазначили, що їхні викладачі під час занять часто використовують цифрові засоби та ресурси, серед яких домінують відео- та аудіоматеріали (57,8%). Використання ІКТ позитивно впливає на мотивацію до вивчення АМ: 46% респондентів підтвердили цей ефект, а 47,8% відзначили його часткову дію. Впровадження НЦТ в освітній процес підтримується більшістю курсантів (87,6%), що підтверджує їх готовність до інноваційних методів навчання. Для підвищення ефективності МП викладачам слід адаптувати застосування таких технологій до індивідуальних потреб курсантів, а також частіше використовувати ІКТ для оцінювання знань.

Другим компонентом вхідної інформації дослідження стали результати вивчення у листопаді 2024 року практики реалізації ІНТ викладачами кафедри іноземних мов і військового перекладу НАСВ. Серед основних висновків цього аналізу потрібно виокремити недостатні знання і вміння викладачів щодо інтеграції НЦТ у навчальний процес, зокрема, низький рівень їх обізнаності про

можливості та обмеження цих технологій. Із урахуванням функціонального та цільового призначення, технічних можливостей НЦТ, було сформульовано шість головних аспектів застосування інноваційних навчальних технологій у НАСВ [3–5]:

1) Інтерактивні онлайн-платформи. Гарантують доступ до онлайн-курсів і тренувальних програм, таких як «iSLCOLLECTIVE», «Duolingo», «Babbel», «Roseta Stone» та інших. Вони орієнтовані на структуроване вивчення АМ із використанням інтерактивних ресурсів, що можуть бути ефективно застосовані як під час аудиторних занять, так і самостійних занять. Такі ресурси мають певні обмеження, оскільки потребують стабільного доступу до Інтернету, що може ускладнити їх використання в польових умовах. Також більшість із них платні, а набір на безкоштовні курси є лімітованим.

2) Мобільні додатки. Забезпечують зручний доступ до навчальних матеріалів у будь-якому місці за наявності мобільного зв'язку. Наприклад, завдяки застосункам «Babbel», «BBC Learning English», «Duolingo», «ELSA Speak», «LingQ», «Memrise», «Roseta Stone», курсанти мають можливість займатися інтерактивними мовними курсами навіть у польових умовах. Також інші платформи, такі як «Military English Course» (Trinity Education Group), «Wordwall», «Quizlet», «Military Times», «Military Ethics», успішно застосовуються для МП курсантів. Проте, тільки деякі з цих додатків пропонують безкоштовні можливості («BBC Learning English», «Duolingo», «Wordwall» і «Quizlet»), тоді як їх більшість є платними. Крім того, частина платформ лімітується певними форматами, такими як відео або телевізійні матеріали, що зменшує їх функціональність у навчальному процесі.

3) Дистанційні платформи. Забезпечують комплексне вивчення АМ під час практичних і самостійних занять завдяки інтерактивним вправам, модульному формату навчання та участі у вебінарах. Основними інструментами є спеціалізовані платформи «MOODLE» і «ADL», що, зокрема містять спеціалізовані мовні курси ЗСУ. У цьому напрямі також використовується технологія «BigBlueButton», що підтримує проведення онлайн-конференцій,

дистанційних мовних курсів, інтерактивних клубів та віртуальних занять. Головні обмеження використання таких платформ включають залежність від стабільного доступу до Інтернету та наявність відповідної технічної інфраструктури. Крім того, є необхідність підвищення «цифрової кваліфікації» викладачів.

4) Адаптивні навчальні платформи. Прикладами є «Coursera», «Knewton», «DreamBox Learning» та «Duolingo Max», які ґрунтуються на використанні штучного інтелекту та мультимедійних ресурсів, що дозволяє забезпечувати індивідуалізоване вивчення АМ через персоналізовані підходи. Перспективні системи на основі штучного інтелекту, такі як «EdApp», «Kahoot!+ AI», «Quizizz», «Google Classroom+AI», спрямовані на оптимізацію роботи викладачів. На сьогодні використання цих платформ має значні обмеження. Передусім, підтримка і використання таких систем вимагають суттєвих фінансових затрат, що в умовах триваючої війни не є доступним для ВВНЗ ЗСУ. Незважаючи на лімітований функціонал, варто розглядати більш прості та безкоштовні адаптивні платформи, такі як «ChatGPT» і «Duolingo». Вони дозволяють розвивати граматику, лексику, всі види мовленнєвої діяльності, залишаючись доступними для широкого кола користувачів. Також для викладачів ці технології пропонують безплатні зручні інструменти для організації та проведення занять.

5) Системи віртуальної (VR) та доповненої (AR) реальності. Активно застосовуються для моделювання бойових сценаріїв. У багатьох випадках їх використання передбачає застосування англійської мови, наприклад, у «Системі імітаційного моделювання JCATS», а також в інших симуляторах і тренажерах НАСВ. Основні обмеження: висока вартість обладнання та програмного забезпечення, «цифрова грамотність» викладачів і курсантів.

6) Мультимедійні технології. Включають цифрові ресурси з інтерактивним контентом, зокрема відеоуроки, навчальні та документальні фільми, аудіоматеріали, а також мультимедійні презентації, створені за допомогою програм «Microsoft PowerPoint», «Photodex ProShow» тощо. Особливої уваги

заслугує доступна і безкоштовна платформа «YouTube», де представлена велика кількість відеоматеріалів, зокрема відеоуроки «ENG for UARMY». Ключовими обмеженнями є потреба в стабільному інтернет-з'єднанні, відсутність систематизації навчальних матеріалів.

На основі дослідження розроблено наступні рекомендації з підвищення ефективності застосування ІНТ з метою удосконалення МП у НАСВ:

1) Організувати підвищення кваліфікації викладачів АМ шляхом проведення систематичних заходів із методології використання НЦТ у МП.

2) Провести низку навчально-методичних семінарів із метою покращення «цифрової обізнаності» викладачів, їх знань і вмінь щодо застосування ІНТ у навчальному процесі. У цьому напрямі 21 листопада 2024 року проведено семінар «Використання ІКТ при вивченні іноземної мови».

3) Розробити методичні рекомендації, які систематизують підходи до використання ІНТ у МП курсантів.

4) Регулярно інформувати викладачів, а також і курсантів про переваги, можливості й обмеження застосування НЦТ для вивчення АМ.

5) Організувати проведення відкритих і показових практичних занять із демонстрацією ефективності використання НЦТ у навчальному процесі, спрямованих на заохочення викладачів до впровадження ІНТ у МП.

Література:

1. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України (на 2021-2025 роки). Затверджено Міністром оборони України 1.03.2021 р. 10 с.

2. Пащук, Ю., Гавришків, О. 2023. Оцінювання мотивації військових курсантів до вивчення іноземних мов. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 89 (2023), с. 117-124. <https://doi.org/10.31392/NPU-ps.series5.2022.89.24>

3. Іваненко, Н., Герасименко, Ю., Костенко, В. (2023). Інноваційні

підходи щодо модернізації філологічної освіти та науки України: відповідь на виклики воєнного часу. Академічні візії, (18). URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/281>.

4. Banyoi, V., Kharkivska, O., Shkurko, H., Yatskiv, M. (2023). Tools for Implementing Distance Learning during the War: Experience of Uzhhorod National University, Ukraine. Arab World English Journal. Special Issue on Communication and Language in Virtual Spaces. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4348364>.

5. Пилаєва, Т. 2024. Інноваційні технології у вивченні англійської мови для військових потреб. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 71, том 2, 2024, с. 324-329. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-52>.

УДК 004.8:378.147:17.9

*Світлана Нікіфорова,
канд. Філологічних наук, доцент
Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова*

THE ETHICS OF LANGUAGE IN ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR FOREIGN LANGUAGE TRAINING IN HIGHER EDUCATION

In the rapidly evolving landscape of artificial intelligence (AI), the intersection of language ethics and innovative technologies presents both opportunities and challenges, particularly in the context of foreign language training within higher education institutions. As AI systems increasingly influence communication, education, and information dissemination, it is crucial to examine the ethical implications of their use in language-related applications. This work explores the ethical considerations inherent in AI language models, their impact on foreign language

education, and the innovative technologies that can enhance language training while upholding ethical standards.

The Ethical Landscape of AI in Language

The advent of AI technologies has revolutionized how we interact with language, leading to significant advancements in areas such as natural language processing (NLP), machine translation, and language generation. However, these technologies also raise critical ethical concerns that must be addressed. One of the primary issues is **bias in language processing**. AI models are trained on vast datasets that often reflect societal prejudices, which can result in biased outputs that reinforce stereotypes or marginalize certain groups. This bias not only affects the integrity of the language used but also poses challenges to promoting inclusivity and diversity in educational settings.

Furthermore, the **transparency and explainability** of AI systems are of paramount importance. Users must understand how AI-generated language is produced and the factors influencing its outputs. This is particularly crucial in educational contexts where language models may be employed to assist in teaching or assessment. Ensuring that students and educators can critically evaluate AI outputs fosters a more informed approach to using these technologies and mitigates the risk of blindly trusting AI-generated content.

Moreover, the potential for **misinformation** generated by AI language models cannot be overlooked. The ease with which these models can produce convincing text can lead to the dissemination of false information, particularly in sensitive contexts such as academic research or public discourse. Educational institutions must equip students with the skills to discern credible sources from misleading ones, emphasizing critical thinking and media literacy in the curriculum.

Innovations in Foreign Language Training

Innovative technologies in foreign language training are transforming the educational landscape, providing diverse tools and platforms for learners. AI-driven applications such as intelligent tutoring systems, language learning apps, and virtual language exchanges are gaining popularity in higher education, enhancing accessibility and engagement for students. These technologies offer personalized learning

experiences, allowing learners to progress at their own pace and receive immediate feedback on their language skills.

One notable innovation is the use of **virtual reality (VR)** and **augmented reality (AR)** in language learning. These technologies create immersive environments that enable students to practice their language skills in real-world contexts, enhancing their conversational abilities and cultural competence. For example, students can engage in simulated conversations with virtual characters, providing a safe space to practice and refine their language skills without the fear of making mistakes in front of peers.

Additionally, **AI-powered language assessment tools** are improving the evaluation process for language learners. These tools can analyze pronunciation, grammar, and vocabulary usage, providing detailed feedback to help students enhance their language proficiency. By integrating AI into assessment practices, educators can offer a more comprehensive understanding of student progress and areas for improvement.

Balancing Ethics and Innovation

While the innovative technologies available for foreign language training offer transformative potential, it is essential to prioritize ethical considerations in their implementation. The integration of AI into language education must be guided by principles of inclusivity, fairness, and transparency. Educational institutions should adopt a framework to evaluate AI tools, ensuring they are free from bias and align with the values of diversity and respect.

Furthermore, institutions should focus on **training educators** to effectively use AI technologies in their teaching practices. Professional development programs can equip teachers with the skills to integrate these tools while maintaining ethical standards and promoting critical engagement with AI-generated content.

Collaboration between educators, technologists, and ethicists is vital in developing best practices for using innovative technologies in foreign language training. By fostering interdisciplinary partnerships, higher education institutions can

ensure that the deployment of AI in language education is grounded in ethical frameworks that prioritize the well-being and success of students.

The intersection of the ethics of language in artificial intelligence and innovative technologies for foreign language training presents both remarkable opportunities and significant challenges for higher education. As AI continues to shape the landscape of language processing and learning, it is imperative to address the ethical concerns that arise alongside these advancements. By prioritizing inclusivity, transparency, and responsible use of technology, we can harness the power of AI to enhance foreign language education while ensuring that ethical standards are upheld. The future of language education lies in the harmonious integration of innovation and ethical considerations, paving the way for a more equitable and effective learning experience for all students.

Література:

1. Виклюк А.О. Ключові переваги та недоліки застосування штучного інтелекту в закладах вищої освіти у процесі вивчення іноземної мови / Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки: матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації. Одеса, 2023. С. 51-53.

2. Ключко О.В., Федорець В.М. Використання засобів штучного інтелекту в дослідженні систем розвитку екологічної свідомості студентів закладів вищої освіти / “VinSmartEco”. За науковою редакцією Мудрака О.В. Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (20-21 травня 2021, м. Вінниця, Україна). Вінниця: КЗВО “Вінницька академія безперервної освіти”, 2021. 163 с. С. 36-38.
URL:https://www.researchgate.net/publication/354529019_vikoristanna_zasobiv_stuchnogo_intelektu_v_doslidzenni_sistem_rozvitku_ekologichnoi_svidomosti_studentiv_zakladiv_visoi_osviti

3. Лубкович Н. З., Дудун Ю. Ю. Особливості використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі / Матеріали 63 XII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій». 2023. С. 344-345.
4. Мар'єнко М., Коваленко В. Штучний інтелект та відкрита наука в освіті / Фізико-математична освіта. 2023. Т. 38, № 1. С. 48–53.
5. Москалюк М. М., Москалюк Н. В., Лень А. В. Штучний інтелект в закладах вищої освіти: переваги та недоліки / Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету». 2023. №15. С. 85-96.
6. Штучний інтелект у вищій освіті: ризики та перспективи інтеграції: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 липня – 11 серпня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 328с. URL:https://cuesc.org.ua/images/informlist/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%20advanced_training_OLA.pdf

УДК 372.881.1

Дмитро Одерій

Старший викладач служби мовної підготовки мовного відділу

магістр філології

Національна академія

Національної гвардії України

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

Мета використання іноземної мови в процесі професійної підготовки майбутніх ІТ-спеціалістів полягає в тому, щоб допомогти студентам стати

«дієздатним з іноземної мови за фахом». Під мовною дієздатністю за фахом науковці розуміють «здатність людини, яка навчається, одержувати відповідну інформацію іншою мовою і здатність порозумітися іноземною мовою», що передбачає спроможність одержувати максимум інформації, використовуючи свої мовні засоби і творчі стратегії, однозначно і досить компетентно висловити свою думку засобами іноземної мови.

Проте, як наголошують дослідники [3], на практиці часто спостерігається розбіжність між змістом професійної підготовки майбутніх ІТ-спеціалістів та основними характеристиками використання іноземної мови. Так, викладання іноземної мови, як правило, відокремлено від навчання професійної діяльності студента, а включення в методичні посібники текстів з професійної тематики можна вважати лише зовнішньою реалізацією принципу зв'язку мовного і професійного навчання. Оволодіння іноземною мовою студентами ІТ-спеціальностей обмежується процесом викладання дисципліни «Іноземна мова», тоді як можливості її використання є набагато ширшими: в процесі самостійної і виховної роботи студентів, у процесі викладання загальноправових і спеціальних дисциплін тощо. Як наслідок, яскравим свідченням неефективності використання традиційних методик є нездатність випускників ІТ-спеціальностей до ефективної, повноцінної професійної іншомовної комунікації.

У зв'язку з цим, одним з шляхів вирішення проблеми постає питання про навчання студентів іноземної мови для спеціальних цілей або професійно спрямованої іноземної мови з метою формування вмінь професійного іншомовного спілкування сучасного спеціаліста, «розвитку навичок самостійної роботи, які дозволяють студенту поповнювати знання, вдосконалювати свої особистісні риси, розвивати професійні уміння» вирішенню якого присвячено низку досліджень і публікацій. У них розглядається, зокрема, зміст професійно спрямованого навчання іноземної мови на різних етапах у немовному вищому навчальному закладі, визначаються нові тенденції формування вмінь іншомовного спілкування, порушуються соціокультурний аспект та психологометодичні проблеми, пропонується методика застосування матеріалів

першоджерел. Так, професійно спрямоване навчання іноземних мов в системі вищого педагогічного навчального закладу розглядається як «фахово-педагогічна спрямованість навчання з урахуванням потреби в вивченні іноземної мови щодо особливостей фаху й спеціальності майбутнього педагога».

Слід відзначити, що завдяки підвищенню інтересу до іноземних мов у сучасній життєдіяльності увага наукової спільноти перемістилася від дослідження особливостей літературної іноземної мови до вивчення мови, що використовується в реальному спілкуванні спеціалістів окремої галузі. У зв'язку з цим, науковці наголошують, що сучасним досягненням у галузі методики навчання іноземних мов для спеціальних цілей став такий висновок: оскільки іноземна мова знаходить своє застосування в різних ситуаціях спілкування спеціалістів різних професій і різних спеціалізацій всередині професійної галузі, то, визначивши особливості типових ситуацій спілкування фахівців кожної конкретної галузі, можна моделювати процес їх реальної комунікації, і, відібравши попередньо для цього необхідний мовний та мовленнєвий матеріал, звузити весь широкий діапазон іноземної мови до конкретних потреб спеціалістів і цим полегшити процес оволодіння мовою для спеціальних цілей. Таке рішення, на нашу думку, сприяє значній оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх спеціалістів стосовно опанування іноземної мови й може використовуватися як один з шляхів формування професійної іншомовної компетентності представника юридичної професії.

Висновки Отже, можна стверджувати, що провідним завданням опанування іноземною мовою в вищих навчальних закладах немовного профілю на сучасному етапі є не просто «навчити студентів користуватися нею як засобом спілкування в усіх видах мовленнєвої діяльності в різноманітних ситуаціях» [9, с.241], а використовувати іноземну мову в усіх видах мовленнєвої діяльності в ситуаціях професійної діяльності, оскільки й «ефективність навчання безпосередньо залежить від ступеня наближення процесу передачі знань, формування навичок і вмінь до реальних умов їх практичного застосування».

Література:

1. Александрова В.В. Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови / В.В.Александрова // Іншомовний аспект підготовки фахівців для органів внутрішніх справ України: Матеріали міжнародної практичної конференції, Харків, 20-21 травня 1999 / Ун-т внутр. справ. – Х.: Ун-т внутр. справ, 1999. – С.11-14.
2. Білобородова Л.Д. Комплексне навчання держслужбовців іншомовної комунікації на базі модульно-рейтингової системи // Теорія та практика державного управління: [Збірник] / Нац.акад.держ.упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т [Редкол.: Г.І.Мостовий та ін.]. – Вип.4. Актуальні питання навчання іншомовної комунікації у вищих навчальних закладах: матеріали наук.-практ.конф., 20 травня 2003 р. – Х: Магістр, 2003. – С. 51-54.
3. Бондар С.М., Єгорова Н.Н., Орач Ю.В. Фреймова репрезентація знань як спосіб підвищення ефективності викладання англійської мови для студентів нелінгвістичних спеціальностей // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Між предметні зв'язки: Наукові дослідження. Досвід. Пошуки: зб. наук. пр. / Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна. – Х.: Константа. – Вип.10. – 2006. – С.26-31.
4. Федоренко Ю.П. До питання компетентності і комунікативно компетенції / Ю.П.Федоренко // Педагогічна майстерність як сучасна технологія розвитку особистості вчителя : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конф. 4-6 березня 2002 р. – Полтава: АСМІ, 2002. – С.285-286.
5. Ясперс К. Сенс і призначення історії / Карл Ясперс / Пер. с нім. М.І.Левіной. – [2-ге вид.] – М.: Республіка, 1994. – 527 с

ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩУ ОСВІТУ УКРАЇНИ

Мовна освіта є фундаментальним чинником у формуванні світогляду особистості, розвитку її комунікативних навичок та підготовці до життя у багатомовному середовищі. Україна, як країна з багатою історичною та культурною спадщиною, прагне гармонійно поєднувати навчання державної мови з опануванням іноземних мов. Українська мова, будучи державною, є стрижнем національної ідентичності, і її підтримка залишається одним із ключових завдань освітньої системи. Водночас, з огляду на процеси глобалізації та інтеграцію України в європейський освітній простір, вивчення іноземних мов набуває все більшого значення в системі освіти країни.

Реформа освіти в Україні спрямована на гармонізацію освітнього процесу з європейськими стандартами, що передбачає адаптацію до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR). Важко не відзначити вплив міжнародних стандартів на систему оцінювання знань у сфері іншомовної професійної освіти. В Україні зростає популярність міжнародних мовних іспитів, таких як TOEFL, IELTS, Cambridge English, DELF/DALF, TestDaF, які визнаються у всьому світі та відіграють важливу роль у професійній підготовці фахівців¹.

Переваги впровадження таких іспитів у професійну освіту:

Об'єктивність оцінювання – тестування відбувається за єдиними критеріями, що забезпечує неупереджене визначення рівня володіння мовою.

Підтвердження професійної компетентності – міжнародні сертифікати є вагомою перевагою при працевлаштуванні та вступі до закордонних освітніх установ.

Мотивація до мовного вдосконалення – майбутні фахівці усвідомлюють важливість іншомовної компетентності та мають чітку мету для підвищення свого рівня.[3]

Завдяки міжнародним іспитам українські студенти та професіонали можуть підтвердити свої знання іноземної мови відповідно до міжнародних вимог, що відкриває для них нові кар'єрні можливості. В освітніх закладах активно інтегруються міжнародні стандарти, а професійні мовні програми орієнтуються на рівні CEFR, що сприяє якісній підготовці спеціалістів для глобального ринку праці.

У межах іншомовної професійної освіти стандарти вищої школи передбачають, що здобувачі мають досягти визначеного рівня володіння мовою, найчастіше B2, для успішного завершення навчання. Під час підготовки та сертифікації викладачів також враховується їхній рівень знання іноземної мови, що сприяє гармонізації української професійної освіти з міжнародними вимогами та сприяє інтеграції у глобальний освітній простір.

Однак впровадження міжнародних стандартів супроводжується певними труднощами. Основними викликами є обмежене фінансування освіти, що ускладнює забезпечення навчальних закладів сучасними матеріалами та технологіями, а також недостатня підтримка освітніх реформ.

Перспективи розвитку іншомовної професійної освіти залежать від подолання низки сучасних викликів, серед яких: цифровізація освітнього процесу, баланс між глобалізацією та збереженням національної мовної ідентичності, а також інтеграція інноваційних методів навчання у підготовку майбутніх фахівців.

Для розвитку іншомовної професійної освіти в Україні необхідно враховувати стратегічні напрями вдосконалення мовної підготовки. Одним із ключових напрямів є цифровізація навчального процесу, яка сприяє підвищенню ефективності та доступності освіти. Використання онлайн-платформ, інтерактивних завдань та спеціалізованих додатків дає змогу персоналізувати

навчання, що є особливо актуальним в умовах дистанційної освіти, спричиненої пандемією COVID-19 та повномасштабним вторгненням в Україну.

Сучасна іншомовна професійна освіта також повинна сприяти розвитку багатомовності, інтегруючи в навчальні програми курси з вивчення кількох мов. Важливо розвивати міжкультурну компетентність, яка допоможе майбутнім фахівцям краще розуміти особливості міжнародного професійного середовища та сприятиме ефективній комунікації у глобальному просторі.

Впровадження міжнародних стандартів відіграє значну роль у вдосконаленні професійної мовної освіти в Україні. Вони забезпечують підвищення якості підготовки фахівців, відкривають ширші можливості для працевлаштування та сприяють інтеграції українських спеціалістів у світовий ринок праці. Попри труднощі, цей процес стимулює розробку державних програм підтримки освіти, міжнародну співпрацю та застосування інноваційних технологій у сфері викладання мов [2].

Іншомовна професійна освіта є невід'ємною складовою підготовки конкурентоспроможних фахівців, сприяючи соціально-економічному прогресу України та її міжнародному іміджу. У найближчі роки важливими завданнями стануть:

Зміцнення ролі рідної мови як основи національної ідентичності в умовах багатомовної освіти.

Розширення доступу до якісного вивчення мов у всіх регіонах країни, включаючи сільську місцевість та тимчасово окуповані території.

Впровадження інноваційних технологій, що забезпечують персоналізоване та ефективне навчання.

Удосконалення законодавства для регулювання мовної політики та підтримки професійної мовної освіти.

Розвиток іншомовної освіти відповідно до міжнародних стандартів є стратегічно важливим кроком для підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних успішно працювати у глобальному середовищі.

Література:

1. Дьюї Д. Досвід і освіта; [пер. з англ. Марії Василечко]. Л. : Кальварія, 2003. 84 с.
2. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukraini/zatverdzheni-standarti-vishchoi-osviti>
3. Л. О. Доложевська, А. П. Мартинюк. Викладання іноземних мов в системі освіти України: Національні особливості та міжнародні стандарти. Академічні студії. Серія «гуманітарні науки», вип. 4, 2024
4. Littlewood, W. Developing Context-Sensitive Pedagogy for Communicative Language Teaching. London: Cambridge University Press, 2013. 22 p.
5. Savignon S.J. Interpreting communicative language teaching. Context and concerns in teacher education. Yale University Press: New Haven & London, 2002. 243 p.
6. Common European Framework of Reference for Languages URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

УДК 811:378.147

Pavlova Oksana

*Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages
of the National Academy of the National Guard of Ukraine*

THE ROLE OF MICROLEARNING IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION AT HIGHER PROFESSIONAL INSTITUTIONS

The increasing digitization of Ukrainian society has brought significant changes to social communication, lifestyles, and education. Generation Z, characterized by

unique cognitive traits such as shorter attention spans and a preference for rapid, visually engaging information, presents new challenges and opportunities in higher education. The traditional approaches to teaching foreign languages require adaptation to better align with this generation's needs and learning styles, especially through innovative techniques like microlearning.

Microlearning, as a modern educational approach, breaks down content into small, focused segments designed for short-term learning. Researchers such as Hug T., Souza M.I., and Bruck P.A. emphasize the advantages of this method, including reduced cognitive load, increased learner engagement, and enhanced retention [1, 5, 6]. Microlearning is increasingly associated with mobile and digital learning technologies, making it well-suited for Generation Z, who are adept at using smartphones, social media, and interactive tools for education.

Microlearning relies on microcontent – self-contained, concise units that are easily digestible and promote progressive learning. Studies demonstrate that this approach can transform traditional education, offering a personalized, engaging experience that accommodates diverse learning styles and time constraints [3].

Microlearning provides specific benefits for teaching foreign languages in higher education:

1. Improved Engagement and Retention: Short videos, interactive quizzes, and infographics cater to students' preferences for visual and engaging formats.

2. Adaptability to Short Attention Spans: Information presented in small blocks is easier to retain, aligning with the cognitive characteristics of Generation Z.

3. Gamification and Experiential Learning: Elements like leaderboards, badges, and scenario-based learning motivate students and create a dynamic, enjoyable experience.

4. Immediate Feedback: Interactive tools enable real-time feedback, fostering a collaborative learning environment.

5. Accessibility and Flexibility: Microcontent is accessible through mobile apps, social media, and messengers, enabling learning anytime and anywhere [2].

Microlearning leverages various digital tools and platforms:

- Mobile Apps: Duolingo, Quizlet, Memrise for vocabulary, grammar, and pronunciation practice.
- Microformat Media: Short videos on TikTok, YouTube Shorts, and podcasts offering concise lessons.
- Chatbots and AI: Tools like HelloTalk, Tandem, and ChatGPT simulate conversations and provide grammar explanations.
- Interactive Platforms: Kahoot, Quizizz for engaging quizzes and games.
- AR/VR Technologies: Immersive applications like Mondly VR enhance experiential learning [4].

For microlearning to be effective, it must adhere to key principles: purposefulness, self-sufficiency, clarity, and repetition. Merely providing short videos or lessons is insufficient without a clear focus and structured practice. The content should align with the overall learning objectives and include diverse methods for reinforcing knowledge.

Microlearning is a powerful tool for teaching foreign languages to Generation Z students, addressing their cognitive and behavioral traits. It fosters motivation, confidence, and effective retention while accommodating their preference for interactive, visually engaging content. Future research should explore automated tools for monitoring and analyzing student progress, as well as long-term effects on professional and academic skill development.

Further studies could focus on the integration of microlearning with automated assessment tools and its application in diverse professional and academic contexts. Exploring its long-term impact on foreign language proficiency and career development will provide valuable insights into optimizing educational strategies in higher education.

References:

1. Amaral S., Souza M. Educational Microcontent for Mobile Learning Virtual Environments. *Creative Education*. 2014. #5. Pp. 672-681. DOI: 10.4236/ce.2014.59079.

2. Bryntseva O.V. Monitoring techniques in foreign language learning at engineering universities. Problems of Engineer-Pedagogical Education. Kharkiv: UEPA. №73, 2021. Pp. 104-110.
3. Buchem I., Hamelmann H. Microlearning: a strategy for ongoing professional development. 2010. URL: <https://www.openeducationeuropa.eu/sites/default/files/old/media23707.Pdf>
4. Cao Y., Kovachev, D., Klamma, R., Lau, R.W.H. Enhancing Personal Learning Environments by Context-Aware Tagging. In: Luo X., Spaniol M., Wang L., Li Q., Nejd W., Zhang W. (eds.) ICWL 2010. LNCS, Vol. 6483. Springer, Heidelberg. Pp. 11-20.
5. Hug T. Didactics of Microlearning: Concepts, Discourses and Examples. Münster: Waxmann Verlag. 2007. 424 p.
6. Hug T., Lindner M. & Bruck P.A. Microlearning: Emerging concepts practices and technologies after e-learning In Proceedings of Microlearning. Innsbruck: Innsbruck University Press. 2006.

УДК 81'25:004.8:378.147

Pavlova Sofiia

Second-year Master's student

*Group 012M of the National Academy
of the National Guard of Ukraine*

AI AS A TOOL FOR ENHANCING PROFICIENCY IN TRANSLATING ONOMASTICS

The rapid development of digital technologies and the proliferation of automated tools for text processing have become an integral part of foreign language training in higher education institutions. Special attention is being paid to the application of artificial intelligence (AI) in translation studies, particularly in

translating onomastics, a field highly sensitive to context. This topic has gained significant relevance in the context of European integration and the expansion of intercultural dialogue.

Onomastics is a branch of linguistics that studies proper names (onyms), which hold significant importance for culture, geography, and society. The primary categories of onomastics include toponyms (geographical names), anthroponyms (names of people), ergonyms (names of organizations and businesses), and other types of proper names. Translating these requires a deep understanding of cultural and linguistic nuances, as well as a context-sensitive approach.

AI tools provide new opportunities for overcoming challenges in translating proper names. These challenges often arise from differences in cultural perception, linguistic structures, and the symbolic meaning of names across languages. By leveraging machine learning algorithms and natural language processing (NLP), AI systems can analyze context, suggest culturally appropriate translations, and even adapt names to specific cultural norms.

AI Technologies in Onomastic Translation:

1. **Machine Translation Systems:** AI-powered tools like Google Translate, DeepL, and custom-built neural machine translation systems offer basic solutions for translating proper names. However, they often require human oversight to ensure cultural and contextual accuracy.

2. **Contextual Analysis:** Advanced NLP models, such as GPT-based systems, can analyze broader textual contexts to interpret the function and meaning of onomastic elements, enabling more accurate translations.

3. **Customized Translation Engines:** By training AI systems on specialized corpora of proper names, researchers can create domain-specific translation engines. These systems enhance precision by incorporating cultural and linguistic specifics.

4. **AI-Assisted Databases:** Tools such as automated glossaries and name dictionaries, enriched by AI, can provide translators with real-time suggestions and explanations for translating proper names.

The integration of AI into translation training programs can significantly enhance students' proficiency. By incorporating AI tools into curricula, students can:

- Develop practical skills in using cutting-edge translation technologies.
- Improve their understanding of the cultural and contextual subtleties of onomastic translation.
- Learn to critically evaluate AI-generated translations and refine them for specific purposes.

Moreover, AI tools can simulate real-world translation scenarios, offering students opportunities to practice and hone their skills in a controlled yet dynamic environment.

While AI technologies offer numerous benefits, their application in translating onomastics also poses challenges:

- **Cultural Sensitivity:** Ensuring that AI-generated translations respect cultural norms and avoid misinterpretations.
- **Data Quality:** The accuracy of AI translations depends on the quality and diversity of the training data.
- **Human Oversight:** Translators must remain vigilant to verify and adapt AI suggestions, maintaining accountability for the final translation.

AI represents a transformative tool in the field of onomastic translation, providing innovative solutions for addressing linguistic and cultural challenges. Its integration into higher education not only enhances translation proficiency but also prepares students for the demands of a globalized world. As European integration fosters intercultural communication, the role of AI in translation studies will continue to grow, bridging linguistic divides and enriching cross-cultural understanding.

МЕТОДИ ФОНЕТИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ У НАВЧАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Мова є найважливішим інструментом спілкування, і погана вимова може створити непорозуміння. Незважаючи на те, що фонетика є важливою для комунікаційної компетентності, матеріали, що надаються викладачам, дуже часто є абсолютно безпорадними, а навчання фонетики та просодії мови є викликом. Завдання, що пропонуються, полягають у випадку двох, трьох чи чотирьох заходів, що супроводжуються "порадами", щоб зробити виробництво такого чи іншого звучання. Але зараз можна знайти сайти в Інтернеті, які можуть служити підтримкою викладачів. Вони знайдуть пояснення щодо складності у вимові, що спрямовані на загальну аудиторію. Існують безліч інтернет-джерел екранізацій, слухання пісень; інтернет-навігація для реалізації граматичних вправ, дієвідмінювання, розуміння текстів тощо, а також для викладання/вивчення, як ми робимо в традиційному класі. І якщо учні відвідують сайти, присвячені фонетиці, вони роблять це без втручання вчителя. Але ж дуже багато викладачів навіть не чули про деякі коригувальні методи у фонетиці та фонології, тому ми дозволимо собі узагальнити кожен з них.

Метод артикуляції. В цьому методі, положення, форма всього фонаторного пристрою набуває великого значення. Його правильне використання дозволить учню видавати певні звуки. Таким чином, вчитель покаже, як положення допоможе учню у вимові голосних, і як вібрація вокальних зв'язок допоможе йому вимовити певні приголосні.

Порівняльний метод. З урахуванням різниці та певної подібності між двома фонологічними системами (французької та української мов) ми будемо

використовувати спільні або подібні звуки для просування або виправлення певної артикуляції.

Метод фонологічних опозицій структурної лінгвістики наголошує на важливості заміщення, опозиції звуків та мінімальних пар. Таким чином, розробляються всі види дискримінації та ідентифікації фонем, слів чи речення. Студенти слухають та повторюють списки слів чи речення, де зміна одного звуку приносить зміну значення. Наприклад: «le / les»; «basse / base»; «bon / vont». Однак для учня важливо створити сенс, отже, необхідність контекстуалізації фонетичного факту.

Вербально-тональний метод, підкреслюючи важливість мови як інструменту спілкування, передбачає, що сприйняття є дуже важливим елементом. Дослідження спілкування глухих Петра Губеріни [1, с.35-64] зазначають, що наш мозок структурує складну послідовність, значну одиницю від зменшеної кількості фонем. Це структурування звуків, актуальних у фонемі, проводиться привілейовано кожною мовою відповідно до оптимальних частот цієї мови. Між патологією слуху та вивченням іноземної мови немає відмінностей у природі, а лише її ступень: у першому випадку ми спостерігаємо патологічну глухоту, у другому – фонологічну глухоту. У цього існують психоакустичні основи, тому що сприйняття слуху – це глобальне явище. Наше сприйняття іноземної мови є дефектним (поняття фонологічного екрану). Існує система помилок для кожної мови.

Переважна більшість викладачів мають певну кількість часу, який вони можуть присвятити безперервному професійному розвитку та знайти онлайн-курс, який веде до отримання сертифікату, з практичними робочими таблицями та прикладами вправ, які можна легко використовувати в класі, що могло б вирішити проблему браку досвіду у викладанні фонетики.

Література:

1. Guberina, P. (1965). «La méthode audio-visuelle structuro-globale», *Revue de Phonétique Appliquée*, n° 1, Mons. p. 35-64.

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ СФЕРИ ІТ ЧЕРЕЗ ПРАКТИЧНУ СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ

«Мотивація навчальної діяльності» трактується як сукупність зовнішніх спонукань, індивідуальних прагнень і раціональних доводів, що визначають прийняття людиною аргументованого рішення про продовження навчальної діяльності; персоніфікований процес формування внутрішньої готовності до прийняття такого рішення, обумовленого соціальними обставинами й особистісними якостями людини, що визначає і стимулює її навчально-пізнавальну активність [1]. Мотивація відіграє ключову роль у навчальному процесі, особливо в умовах стрімкого розвитку технологій та зростання вимог до рівня володіння англійською мовою. Вона є рушійною силою, яка визначає зацікавленість студентів у досягненні навчальних цілей і сприяє формуванню стійкого інтересу до дисципліни. Для студентів ІТ-спеціальностей англійська мова є не лише інструментом комунікації, але й основою професійного розвитку, оскільки більшість технічної документації, програмного забезпечення та досліджень представлені саме англійською мовою.

Разом з тим, студенти часто стикаються з викликами у процесі вивчення мови, серед яких — відсутність практичного застосування отриманих знань, монотонність традиційних методів навчання та низька усвідомленість значення англійської для кар'єрного зростання. У цьому контексті практично орієнтоване навчання, яке ґрунтується на реальних завданнях і професійно спрямованих проектах, виступає ефективним інструментом для подолання цих труднощів. Інтеграція практичних методик, що відповідають європейським стандартам освіти, забезпечує студентам змогу застосовувати мовні навички у реальних

ситуаціях, сприяючи не лише підвищенню мотивації, але й професійній готовності до роботи у глобальному середовищі.

Одним із ключових аспектів розуміння мотивації є її поділ на два основних види: внутрішню та зовнішню. Внутрішня мотивація знаходиться в самій людині і є більш значимою, ефективною і необхідною формою мотивації. Зовнішня мотивація виходить від батьків, педагогів, суспільства [2]. Внутрішня мотивація виникає, коли студенти відчують задоволення від самого процесу навчання, тоді як зовнішня зумовлена нагородами чи обставинами, наприклад, оцінками або вимогами роботодавців. Практична спрямованість у навчанні є тим фактором, який значно підсилює внутрішню мотивацію, дозволяючи студентам безпосередньо побачити користь від набутих знань і їх зв'язок із майбутньою професійною діяльністю.

Такий підхід базується на теорії конструктивізму, що наголошує на активній ролі студента у навчальному процесі через вирішення проблем і виконання завдань, наближених до реальних. Наприклад, участь у проектах, пов'язаних із розробкою програмного забезпечення англійською мовою, не лише допомагає студентам засвоїти технічну лексику, але й сприяє розвитку критичного мислення, командної роботи та впевненості у своїх силах. У поєднанні з інноваційними інструментами, такими як віртуальні платформи та інтерактивні симулятори, практично орієнтоване навчання стає не лише ефективним, але й цікавим для сучасних студентів.

Практична спрямованість є потужним стимулом для підвищення мотивації студентів у процесі навчання. Вона дозволяє зробити освітній процес значущим для студентів, допомагаючи їм усвідомити зв'язок між навчальними завданнями та реальними потребами майбутньої професії. Це особливо актуально для студентів ІТ-спеціальностей, які прагнуть не просто вивчати англійську мову, а ефективно використовувати її для створення програмного забезпечення, роботи з технічною документацією та участі в міжнародних проектах.

Одна з ключових переваг практично орієнтованого навчання полягає у його здатності показати студентам, як отримані знання можуть бути застосовані

у реальних ситуаціях. Наприклад, вивчення англомовної технічної лексики набуває сенсу, коли студенти використовують її для аналізу документації API або складання звітів за результатами тестування програмного продукту. Подібна діяльність не лише підвищує мотивацію, а й формує впевненість у своїх професійних навичках.

Для забезпечення практичної спрямованості вивчення англійської мови викладачі можуть застосовувати інтерактивні та проектні методи. Одним із прикладів є організація студентських команд для розробки англомовного додатка з відкритим вихідним кодом. У цьому проекті студенти працюють над завданнями, які передбачають спілкування англійською мовою, написання документації та проведення презентацій. Інший ефективний метод — створення симуляційних бізнес-сценаріїв, де студенти виконують роль IT-розробників, презентуючи свої рішення іноземним замовникам.

Також доцільно використовувати сучасні цифрові платформи, такі як GitHub, які дозволяють студентам навчатися в умовах, максимально наближених до реального професійного середовища. Наприклад, завдання з редагування англомовного README-файлу для проекту чи проведення peer review кодів допомагають інтегрувати англійську мову у повсякденну роботу.

Практично орієнтоване навчання сприяє формуванню стійкої мотивації, адже студенти не лише здобувають знання, але й розуміють їх значущість для майбутньої кар'єри. Це дозволяє інтегрувати навчальний процес у реальне життя, що є ключовим чинником у підготовці успішних IT-фахівців.

Інтеграція інноваційних підходів у викладання англійської мови студентам IT-спеціальностей демонструє значний позитивний вплив на їхні навчальні досягнення та професійний розвиток. Практично орієнтоване навчання, яке поєднує використання сучасних технологій, інтерактивних методик і проектного підходу, сприяє не лише підвищенню академічної успішності, але й формуванню важливих компетенцій для майбутньої професійної діяльності.

Одним із ключових результатів такого підходу є зростання мотивації студентів. Виконання завдань, пов'язаних із реальними викликами у сфері IT,

дозволяє студентам побачити практичну цінність англійської мови. Студенти починають сприймати навчання не як абстрактний процес, а як інвестицію у свій професійний успіх, що значно підвищує їхню зацікавленість та активність у навчальному процесі.

Ще одним важливим досягненням є формування готовності до міжнародного співробітництва. У сучасному світі ІТ-індустрія є глобальною, тому вміння спілкуватися англійською мовою та працювати у багатонаціональних командах стає невід'ємною частиною професійної підготовки. Інноваційні підходи, такі як симуляції міжнародних переговорів, створення командних проектів з англійською документацією та участь у вебінарах із зарубіжними експертами, допомагають студентам адаптуватися до умов роботи у європейських ІТ-компаніях.

Використання цих підходів забезпечує студентам конкурентні переваги на ринку праці. Вони набувають навичок, які виходять за межі технічної спеціалізації, таких як ефективна комунікація, ведення презентацій і робота у команді, що складається з представників різних країн. Таким чином, інноваційні методики сприяють не лише підвищенню рівня володіння англійською мовою, але й формуванню фахівців, здатних інтегруватися у глобальний ринок праці.

Література:

1. Коваленко Н. П., Пономаренко С. В., Поспелова Г. Д., Шерстюк О. Л. Мотивація навчальної діяльності як запорука успішної професійної підготовки студента // Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в контексті підвищення якості вищої освіти : матеріали 50-ї наук.-метод. Конф. Викладачів і аспірантів (Полтава, ПДАА, 26–27 лютого 2019 р.). – Полтава : [б. В.], 2019. – С. 13–16.
2. Коваленко Н. П., Боброва Н. О., Ганчо О. В., Зачепило С. В. Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку // Медична освіта. – 2020. – №

ВИКОРИСТАННЯ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Для кращого засвоєння нового матеріалу, або повторення вже набутих знань, викладач може застосовувати методику впровадження поетичних творів у навчання іноземних мов, адже вони коригують дикцію студентів, розвивають пам'ять, та сприяють розвитку мисленнєвих реакцій. Поетичні твори, як дидактичний матеріал можна використовувати як при вивченні лексичного, так і граматичного та фонетичного матеріалу.

Використання поетичних творів на занятті іноземної мови допомагає вирішенню комплексу важливих методичних завдань. Поетичні твори можуть виконувати різноманітні функції:

1. Використовуються як фонетична зарядка на початку заняття. Поетичні твори сприяють удосконаленню навичок іншомовної вимови та дозволяють викладачу перейти від звуків рідної мови до звуків іноземної мови, тренуючи мовні органи й готуючи їх до більш складної артикуляції. Це може бути і презентація нового звуку чи фонетичного явища.

2. Для закріплення лексичного й граматичного матеріалу. Самостійне визначення студентами правил на основі отриманої інформації. У поетичних творах уже знайома лексика зустрічається в новому контекстуальному оточенні, що допомагає її активізувати. У них часто зустрічаються власні імена, географічні назви, реалії країни мови, яка вивчається. Переклад і тлумачення граматичних явищ у вірші забезпечує також закріплення й узагальнення вивченого на попередньому етапі матеріалу.

3. Як вид релаксації в середині або наприкінці заняття, коли студенти втомилися або потрібна розрядка, що знімає напругу та відновлює працездатність.

Вибір поетичного твору визначається лексичним та граматичним матеріалом, який вивчається на даному етапі, тематикою підручника та мовленнєвою компетенцією студентів. При початковому вивченні доречно пропонувати коротенькі поетичні твори з простою лексикою та синтаксисом, чіткою артикуляцією. Важливо, щоб текст творів був викладений літературною мовою з дотриманням мовних норм (правильний порядок слів, узгодження підмета і присудка тощо). Для середнього рівня підходять складніші твори, які мають розгалужений словниковий склад, який може включати ідіоматичні вирази, досить складні граматичні конструкції. Високий рівень знань передбачає добір поетичних творів з елементами розмовного стилю, якому притаманні переносне значення слів і скорочення, що ускладнює сприйняття лексичних одиниць і граматичних конструкцій [1].

Застосування поетичних творів у процесі вивчення іноземних мов як дидактичного матеріалу має певні переваги, а саме: інтерактивність; доступність; багатство мовного матеріалу; логічність; наявність пізнавального та краєзнавчого матеріалу. Одноманітність стомлює, а поетичні твори не лише урізноманітнюють звичний хід занять, а й дають можливість вивчати правила та виконувати вправи, практикувати використання правил та конструкцій мови, запам'ятовувати шаблони та зразки з гарантією довготривалого зберігання у пам'яті.

Отже, для підвищення якості викладання іноземної мови, для стимулювання пізнавальної та творчої діяльності студентів варто частіше використовувати на заняттях поетичні твори. Це зробить звичні заняття цікавішими, різноманітними, підвищить їх ефективність, дозволить активізувати пізнавальну діяльність студентів, які вивчають іноземну мову.

Література:

1. Василенко О. М. Малі віршовані форми як засобів активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках англійської мови. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2014. Вип. 49. С. 42-47.

2. Поленок З. В. Використання пісенного текстового матеріалу на уроках англійської мови. *Іноземні мови: науково-методичний журнал*. Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ: «Ленвіт», 2009. № 2. С. 9-11.

УДК 378.147:378.046.4 (477)

Наталя Плотнікова
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
канд. Філологічних наук, доцент
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова

TECHNICAL FOREIGN LANGUAGE AS A COMPONENT OF THE SOCIAL-HUMANITARIAN DIRECTION OF THE FUTURE SPECIALIST PROFESSIONAL COMPETENCE

The modernization of higher professional education in Ukraine is aimed at ensuring that the content of education serves as the basis for the formation of professional competence of a future specialist. The modern concept of the technical specialists training is due to significant changes in the socio-economic life of the country, globalization and informatization of the world economy, transformation of professional functions and the status of an engineer in a qualitatively new socio-economic and technical environment.

New living conditions, new requirements for future specialists, and new hiring methods require improved approaches to training modern students. In this context, proficiency in a foreign language, primarily English as the language of international business, becomes a necessity for a person. In this regard, modern higher educational

institutions are tasked with providing specialists with language training adequate to the requirements of a modern economically developed society; developing professionally oriented communication skills of future specialists that will allow them to successfully conduct international business, communicating fluently in a foreign language [4, p. 35].

In recent years, a number of studies devoted to the theoretical and practical aspects of professionally oriented foreign language teaching in the training of specialists of other profiles have been published (V. F. Aitov, Ya. V. Bulakhova, O. V. Zaitseva, L.Yu. Kaplina, O. L. Kosovan, A. I. Nelunov, V. V. Ugolkov, M. O. Khusainova, A.S. Chislova, M. M. Kenning, R. Meyer, D. Chan).

Today, the study of foreign languages contributes to the implementation of such areas of professional activity as familiarization with new technologies, scientific hypotheses and trends, outstanding innovations in the field of technology; establishing contacts with foreign partners, firms, enterprises, educational institutions; increasing the level of professional competence of specialists. Proficiency in a foreign language is no longer a sign of prestige, but an urgent need.

Developing meaningful conditions for future engineers language training requires determining general goals and intermediate learning objectives and selecting appropriate educational material. As a component of professional training, foreign language training for technical specialists is determined by a model of professional foreign language communication, which involves achieving the following main goals:

1. Practical goal: integral formation of the minimum level of maturity of a specialist's professional and linguistic competence.
2. Educational goal: expanding students' worldview in accordance with the principles of humanization and humanitarianization of education, increasing the amount of background knowledge about English-speaking countries, and improving the level of thinking, communication, and speech culture.
3. Developmental goal: stimulating the formation of intellectual, emotional and behavioral components of students' key competencies; forming an individual style and

self-improvement skills; developing psychological mechanisms of perception, attention, memory and thinking.

4. Educational goal: fostering tolerance and respect for the spiritual values of other cultures, developing the ability to overcome intercultural barriers, developing independence, creative activity and personal responsibility for the effectiveness of learning, developing social interaction skills [1].

At the same time, teaching a foreign language in higher education institutions of a technical profile has a number of features and requires reviewing many factors. Unlike linguistic students who choose a foreign language as their main specialty and pay maximum attention to it, students of technical specialties often do not see the point in mastering a foreign language along with their major subjects, and therefore have very low motivation to learn the language. Thus, the search for new effective methods of teaching a foreign language appears as a separate problem, which can be solved by developing and implementing new innovative teaching technologies [2].

It should be noted that knowledge of a foreign language involves not only mastery of vocabulary, grammar, phonetics, but also foreign language culture, which becomes available to students in the process of studying it in all its aspects: educational, cognitive, developmental, and educational. A foreign language for an engineering specialist is a tool with which he must act, persuade, make decisions, create a favorable business atmosphere, and understand the culture of another country and the mentality of its people. Mastering a foreign culture means learning to communicate in a foreign language. This communication has social, linguistic, pedagogical and psychological content [5].

In practical classes in a technical foreign language, much attention is paid to the development of dialogical speech, which corresponds to the communicative focus of the educational process. In the field of business communication, a special place is occupied by presentations and business negotiations, which are an integral part of the communicative aspect. Using appropriate lexical terminology and business style, students present their own company, announce new technical developments, hold a

press conference, compile questionnaires, resumes, conduct business negotiations with foreign partners, draw up contracts, etc.

It is worth noting that group discussion increases the motivation and personal participation of interlocutors in solving the problems being discussed. Here they have to use not only their knowledge of a foreign language, but also formulate their own thoughts and find means to defend their positions. On the one hand, discussion contributes to the development of lexical, grammatical, and logical skills, and on the other hand, it encourages students to listen to expressions, thereby developing listening comprehension skills. Of course, discussion in practical classes on a technical foreign language cannot be compared with discussions on a particular problem in the native language, but it contributes to the formation of the ability to express oneself independently [3].

Technical foreign language is used in a business environment, its concept is formed and gains importance with the deepening of business integration. Thus, teaching English for professional business purposes includes not only providing language knowledge, skills and abilities, but also forming a conscious nature of business communications, mastering the methods of their implementation, cultural awareness, as well as generalizing at a pragmatic level the knowledge and skills acquired by students while studying special, social and humanitarian disciplines.

In the process of training future engineers, it is necessary to identify typical situations of business communication in their professional field and, above all, to formulate practical skills and abilities for understanding business speech. A practical course in technical English will contribute to the development of professional qualities of future engineers, will become a guarantee of free expression of personality in the scientific and official-business spheres of communication, an important stage in the process of forming professionalism, which is an integral part of the competitiveness of a modern engineer.

Лінепамыпа:

1. Гадзевич І. М. Пошуки оптимальних методів та прийомів навчання на заняттях з курсу «Ділова англійська мова» / І. М. Гадзевич. Житомир, 2008. 21 с.
2. Дегтярьова Ю. В. Методика навчання студентів вищих немовних навчальних закладів читання англійською мовою для ділового спілкування. Запорізький національний ун-т. К., 2006. 325 с.
3. Малюська З. В. Типові ситуації ділового спілкування для спеціалістів з економіки. Хмельницький, 2010. С. 26-27.
4. Сініцина В. В., Пікурська Г.В. Розвиток професійно-спрямованих комунікативних навичок студентів у процесі вивчення ділової англійської мови. Донецьк, 2009. С. 35-37.
5. Ходцева А. О. Особливості формування професійних комунікативних навичок у курсі ділової англ. Мови // Інститут педагогіки і психології професійної освіти НАПН України. Київ, 2010. С. 192- 198.

УДК 378.147.88

*Олена Помогайбо,
Викладач англійської мови,
Харківський ліцей «Авторська школа Бойка»*

ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

На сьогодні проблема викладання іноземної мови в школі є актуальною. Перед учителями іноземної мови стоїть завдання сформувати особистість, яка буде здатна брати участь у міжкультурній комунікації. Знання соціокультурного фону дуже значуще, бо без нього неможна сформувати комунікативну компетенцію, навіть в обмежених колах. Тому необхідно мати уявлення про особливості країни мови, що вивчається.

Вивчення культури і мови несе в собі не тільки загальноосвітні ідеї, а й одночасно забезпечує розвиток особистості, підтримує мотивацію учнів. Формування позитивної мотивації відбувається на основі розвитку пізнавальних інтересів учнів, потреби в оволодінні новими знаннями, уміннями, навичками.

Урок іноземної мови має свою специфіку, яку вчитель не може не враховувати. На даний час глобальною метою оволодіння іноземною мовою вважається залучення до іншої культури та участь у діалозі культур.

Ця мета може бути досягнута шляхом формування здатності до міжкультурної комунікації. Саме викладання, організоване на основі завдань комунікативного характеру, навчання іншомовної комунікації є відмінною рисою уроку іноземної мови.

Іншомовна комунікація базується на теорії мовленнєвої діяльності. Учасники спілкування намагаються вирішити реальні та уявні завдання спільної діяльності за допомогою іноземної мови.

Важливою є взаємодія та співпраця учнів. Комунікативне навчання включає формування комунікативної компетенції, тобто внутрішньої готовності та здатності до мовленнєвого спілкування. Для такого навчання характерні насамперед нетрадиційні форми проведення занять.

Нетрадиційні форми уроку іноземної мови реалізуються, як правило, після вивчення будь-якої теми або кількох тем, виконуючи функції навчального контролю. Такі уроки проходять у незвичайній, нетрадиційній обстановці. Подібна зміна звичної обстановки доцільна, оскільки вона створює атмосферу свята під час підбиття підсумків виконаної роботи, знімає психологічний бар'єр, що виникає через страх зробити помилку.

Нетрадиційні форми уроку іноземної мови здійснюються за обов'язкової участі всіх учнів групи (класу), з неодмінним використанням засобів слухової та зорової наочності. На таких уроках вдається досягти найрізноманітніших цілей методичного, педагогічного і психологічного характеру, які можна підсумувати таким чином:

- здійснюється контроль знань, навичок і вмінь учнів за певною темою;

- забезпечується ділова, робоча атмосфера, серйозне ставлення учнів до уроку;

- передбачається мінімальна участь у роботі вчителя.

Для успішності засвоєння знань усіма учнями у своїй роботі необхідно використовувати сучасні освітні технології, які дають змогу підвищити засвоєння знань із предмета, навчити розумових операцій не у випадковому порядку, а в системі найбільш раціональних розумових дій для розв'язання питань типу порівняння, виявлення ускладнень. Учні вільно аналізують, порівнюють. Процес навчання спирається на самостійне дослідження. Для учнів з низьким рівнем навченості доцільно застосовувати такі прийоми, як робота з опорними схемами, таблицями. Застосування проблемних запитань, створення проблемних ситуацій веде до спонукання пошукової діяльності учнів та розвитку їхнього мислення. Використання сучасних елементів освітніх технологій на уроці та позаурочній діяльності дає змогу відкрити нові можливості підвищення якості освіти: підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови, залучити більшу кількість учнів, через науково-дослідницьку та проєктну діяльність, участь в інтелектуальних турнірах і конкурсах. Особливу увагу слід звертати на використання методів психолого-педагогічної діагностики, моніторингу рівня навченості. Організовувати самодіагностику, щоб допомогти знайти учням індивідуальний стиль. Широко застосовувати різнорівневу диференціацію. Використання електронних довідників, словників, підручників дає змогу забезпечити найбільшу ефективність засвоєння навчального матеріалу, підвищити практичну спрямованість предмета іноземної мови. Запорукою успішної мовленнєвої активності учнів є використання нетрадиційних форм уроків, таких як створенні проєктів, проведення екскурсій, свят, відео-уроків, конференцій на різні теми, дискусії, під час яких учні долучаються до культури країн мови, що вивчається, а також розширюють знання про культурну спадщину рідної країни, що дозволяє їм брати активну участь у діалозі культур.

Основою ж виховної діяльності роботи з класом є принцип системно-рольового та соціально-орієнтованого підходів. Роботу з учнями будує за своєю програмою *«Розвиток творчих здібностей»*.

Мета: Розвиток творчої особистості учнів на основі психолого-педагогічної підтримки творчого потенціалу учнів.

Мета досягається за допомогою вирішення таких *завдань*:

1. Психолого-педагогічна підтримка учнів у всіх сферах діяльності.
2. Залучення дітей до проєктної діяльності.
- 3 Використання нестандартних форм колективного пошуку, що вимагають творчого рішення.

Головними елементами механізму виховної системи є використовувані форми, методи і прийоми підтримки особистого саморозвитку учнів.

Використовуються такі педагогічні *засоби*:

- діагностичні (спостереження, бесіди, анкетування, тестування);
- організаційні (організація учнівського самоврядування, регулювання власної діяльності);
- мобілізаційно-спонукальні (актуалізація, переконання);
- комунікативні (взаєморозуміння, злагода, довіра, співпраця та партнерство);
- формувальні (формування свідомості, проєктування ситуацій, проведення рольових ігор).

Що сприяє зростанню власної професійної компетентності.

З метою єдиного підходу у вивченні особистості дитини та класного колективу в школі необхідно проводити один раз на місяць ДРК – День регуляції та корекції.

Завдання:

визначення стану, спрямованості та особливостей особистості учня і класного колективу в цілому;

виділення проблемних зон у розвитку дитини, колективу;

оцінка та визначення подальших дій.

Об'єкт дослідження: учні; шкільний колектив.

Предмет дослідження: оцінка стану та динаміки розвитку особистості та колективу.

Робоча гіпотеза: використання діагностики дасть змогу здійснювати оперативне регулювання проблем здоров'я, навчальної, творчої діяльності, духовно-моральної сфери учнів (поведінки, взаємин тощо).

Методи проведення дослідження: анкетування.

Підсумки ДРК враховуються під час планування виховної роботи.

Це допомагає мені проаналізувати ставлення до здоров'я, найголовніші риси характеру особистості, колективу, мотивацію, міжособистісні стосунки, оцінку та самооцінку, виявити проблемні зони, тобто те, що необхідно для проектування педагогічної діяльності.

Вони можуть бути використані як у навчальній, так і в позанавчальній роботі, як із самими учнями, так і в роботі з їхніми батьками. Виховна робота ґрунтується на аналізі та самоаналізі роботи за попередній рік.

У роботі з класним колективом необхідно використовувати різноманітні нестандартні форми та методи виховної роботи, технологію колективного пошуку, такі як ділова гра «Лабораторія невирішених проблем», круглий стіл «Алкогольна та наркотична агресія», створення проєкту «Підвищимо успішність у класі», проблемний діалог «Моя самооцінка або полюбити себе», проведення конкурсу «У здоровому тілі – здоровий дух», діалог з елементами гри «Як стати щасливим?», класна година-практикум «5 кроків до власної думки», семінар з елементами тренінгу «Будуємо дім свого здоров'я», усний журнал з елементами тренінгу «Можливості людської пам'яті», семінар «Що значить вчитися мислити», диспут «Як досягти успіху в житті».

Нам усім необхідні найрізноманітніші відчуття, емоції. Людина так створена, що вона має постійно пізнавати нове, думати, фантазувати, розвиватися, йти вперед. Цього можна досягти тільки у творчому самовираженні. Таким чином, виховання мистецтвом розкриє здібності та можливості людини в суспільстві, а отже, необхідний розвиток творчих здібностей.

УДК 81'27

*Надія Попова,
професор кафедри менеджменту,
докт. екон. наук, професор
Харківський національний
автомобільно-дорожній університет
Оксана Болотна,
завідувачка кафедри маркетингу,
менеджменту та підприємництва,
канд. екон. наук, доцент,
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна*

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАРКЕТОЛОГІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Одним із напрямків розвитку України, визначений в документі «Стратегія цифрового розвитку інновацій до 2030 року», є міжнародне співробітництво, яке сприяє обміну досвідом та знаннями з передовими країнами світу. В межах стратегії передбачається забезпечення необхідних комунікацій та повне використання можливостей міжнародної співпраці [1]. Реалізація цієї стратегії в умовах євроінтеграції потребує підготовки фахівців, які вільно володіють іноземними мовами.

Іноземна мова сьогодні – це не просто дисципліна в освітній системі, вона стає важливою компетентністю людини в сучасному світі. Це стосується і маркетологів, особливо тих, хто буде працювати в компаніях, які орієнтуються на міжнародні ринки. Їх знання іноземної мови сприятиме ефективним комунікаціям та співпраці з представниками різних країн.

Маркетолог – це професіонал, від якого залежить вміння інтегрувати компанію у світове бізнес-середовище. Він повинен знати специфіку поведінки споживачів у різних країнах, вміти спілкуватися, налагоджувати комунікації з представниками бізнесу та споживачами в різних країнах за допомогою вільного володіння іноземними мовами.

Сьогодні існують різні можливості ефективного вивчення іноземної мови, які сприятимуть якості підготовки маркетологів у закладах вищої освіти. Перш за все, іноземна мова повинна викладатися на протязі всього навчання здобувача, так як це сприяє оновленню та підтримці його знань та умінь. Що стосується напрямків освоєння іноземної мови, то значну увагу потрібно приділяти розмовному процесу, отриманню навичок вільного спілкування, міжкультурної комунікації.

Якщо розглядати сучасні інноваційні підходи та можливості стосовно вивченню мов, то для ефективного засвоєння та практичного використання іноземної мови потрібно впроваджувати симулятори, використовуючи певні професійні ситуації, з якими може стикатися маркетолог, працюючи на міжнародних ринках, що є особливо актуальним в умовах євроінтеграції України.

Ефективним також є проєктний підхід, який базується на роботі здобувачів у командах над певними проєктами, представлення їх іноземною мовою у вигляді презентацій та доповідей. Це надає не тільки можливості здобуття мовленевої компетентності, а й навчає в іншомовному середовищі розвивати логічне мислення, приймати виважені рішення, обмінюватися інформацією, створювати та обговорювати нові ідеї. Такі проєкти можна створювати для різних країн, враховуючи специфіку поведінки споживачів, їх ментальність, комунікативність тощо. Для підвищення мотивації проєкти можна оцінювати і з точки зору володіння мовою, і з точки зору вміння працювати в команді, а також як певні інвестиційні проєкти, де «міжнародні експерти» задають додаткові питання щодо реальності та ефективності представлених проєктів.

Важливим є також застосування сучасних інноваційних можливостей штучного інтелекту, в тому числі програм-перекладачів, різноманітних платформ, які сприяють запам'ятовуванню нових слів і конструкцій через повторення, пропонують технології розпізнавання мови, перевіряють правопис та побудову речення, надають лінгвістичні рекомендації щодо адаптації тексту за заданими параметрами тощо. В процесі навчання потрібно щоб здобувач знав

різні можливості, які допоможуть йому у вивченні мови та спілкуванні. Крім того, штучний інтелект надає можливість створення індивідуальних навчальних планів, які підходять конкретному здобувачу, враховуючи його рівень підготовленості, стиль засвоєння матеріалу та інтереси.

Важливим у вивченні іноземних мов маркетологами є також використання можливостей віртуальної реальності, яка допомагає здобувачам моделювати певні ситуації, в яких вони долають бар'єри в спілкуванні, отримують додаткову мовленеву практику. Це підвищує зацікавленість здобувачів, надає додаткову мотивацію, розвиває навички використання мови в реальних умовах. Для цього можуть бути використані різноманітні VR-додатки, тому числі такі, які допомагають розвивати лексику та розмовні навички, надають можливості в організації зустрічей, виступів і презентацій на основі інтерактивних можливостей для здобувачів [2].

Для маркетологів є дуже ефективним навчання у штучно створеному середовищі за допомогою VR, так як воно надає можливість імітувати реальні умови праці у міжнародному середовищі, створювати симуляції, які імітують спілкування без страху помилок.

Таким чином, актуальність більш інтенсивного вивчення іноземної мови маркетологами на основі застосування інноваційних методів навчання сприятимуть швидкій адаптації випускників до умов міжнародного співробітництва та конкурентоспроможності на ринку праці.

Література:

1. Стратегія цифрового розвитку інновацій до 2030 року. URL: <https://winwin.gov.ua/>
2. Віртуальна реальність у вивченні мов: як використовувати технології собі на благо. URL: <https://smile-school.kiev.ua/virtualna-realnist-u-vivchenni-mov-yak-vikoristovuvati-tehnologiyi-sobi-na-blago/>

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЗВО

Однією з актуальних проблем сучасного етапу розвитку методики викладання іноземної мови у закладах вищої освіти є те, що традиційні види контролю та способи атестації мають певні недоліки, серед яких і недостатня об'єктивність оцінювання, нерідко суб'єктивне ставлення викладача до студента, що може проявлятися при проведенні будь-якого виду контролю. Ці причини викликають необхідність пошуку альтернативних видів оцінювання знань студентів.

Оцінювання в навчанні розуміється як з'ясування всіх обставин протікання дидактичного процесу, точного визначення його результатів. Без оцінювання неможливим є результативне управління освітнім процесом, досягнення необхідних результатів, визначених цілями навчання. Оцінка знань є невід'ємною частиною процесу викладання і навчання «де б не відбувалося навчання, для студента, викладача та інших залучених осіб важливо знати, що відбувається як з точки зору процесу навчання, так і з точки зору очікуваних або непередбачених результатів» [3, с. 43].

Сьогодні велика кількість освітян критикує традиційні підходи до оцінювання знань, зазначаючи, що у цьому випадку навчальна система настільки залежна від іспитів, що мета всього процесу навчання полягає в успішному їх складанні, необхідної для переходу на наступний рівень освіти. Саме тому популярними у методиці викладання іноземної мови стають ідеї альтернативного оцінювання іншомовної компетентності студентів, що є протилежністю

традиційному, стандартизованому оцінюванню, заснованому на нормах та критеріях оцінюванню чи тестуванню.

Важливою вимогою до будь-якої форми контролю є об'єктивність отриманих результатів, що дозволяє дати точну оцінку і визначити рекомендації для корекції навчальної мовленнєвої діяльності студентів. Завдання викладача як організатора процесу оцінювання полягає в тому, щоб не переривати навчальний процес для процедур вимірювання результатів, не відокремлювати зміст контролю від змісту навчання, не обмежувати отримані результати описом прогалин в знаннях студентів, не ігнорувати показники приросту знань за певний період і не підміняти аналіз індивідуальних показників простим порівнянням з програмною нормою. Для того, щоб врахувати усі зазначені вище вимоги, традиційні прийоми контролю, такі як опитування, аудіювання, усний / письмовий переклад, виконання письмових завдань, необхідно доповнювати сучасними альтернативними техніками, що стимулюють студентів до більш активного навчання.

У якості умов, необхідних для ефективного використання альтернативних форм оцінювання рівня іншомовної компетентності студентів можна виділити регулярність їх застосовування, адекватне відображення в завданнях цілей і змісту навчання, різноманітність форм завдань, оптимальний рівень їх складності та забезпечення достатнього часу для їх виконання більшістю студентів, об'єктивність підведення підсумків оцінювання тощо.

Пропонуємо розглянути методичний потенціал альтернативних форм оцінювання знань студентів у навчанні іноземної мови (тестування, анкетування, метод комунікативних завдань, метод пробного іспиту та метод мовного портфоліо), який ми презентуємо, спираючись на досвід їх використання у навчальному процесі закладу вищої освіти.

Перехід освіти на рейтингову систему оцінювання актуалізував такий вид контролю, як тести, що активізують самостійну роботу студентів, роблять її ритмічною і систематичною протягом семестру, сприяють диференціації та оптимізації організації контролю навчальної діяльності студентів. Але, як

зазначає Ю. Лавриш, зараз у системи української освіти «існує певна абсолютизація навчальної функції тестів, що призводить до їхнього «диктату» стосовно змісту навчання, зменшує можливості об'єктивного оцінювання навчальних досягнень студентів» [2, с. 124].

Сучасне тестування науковці визначають як «стандартизований та об'єктивний метод контролю й оцінювання знань, умінь і навичок студентів, що встановлює рівень підготовки та їхню відповідність освітнім стандартам у конкретній галузі знань» [1, с. 38], спеціально підготовлений набір завдань, що дозволяє адекватно оцінити знання учнів за допомогою статистичних методів. Безумовними перевагами використання тестового контролю знань студентів є можливість застосування як засобу всіх видів контролю, а саме базового і початкового, поточного і тематичного, рубіжного і залікового, підсумкового й екзаменаційного, а також самоконтролю; можливість детальної перевірки рівня засвоєння кожного змістовного модуля дисципліни; економія навчального часу під час поточного контролю знань, об'єктивність оцінювання результатів навчання; мінімалізація емоційного впливу викладача на студента; наявність чіткої однозначної відповіді, можливість комп'ютеризованого у локальній мережі та паперового варіанта тестування, урахування індивідуальних особливостей студентів; висока змістова обґрунтованість тестового контролю тощо. Але контроль у формі тесту не позбавлений й певних недоліків. Так, тестування не дозволяє перевіряти і оцінювати високі, продуктивні рівні знань, пов'язані з творчістю, тобто імовірнісні, абстрактні і методологічні знання. Також у тестуванні присутній елемент випадковості. Наприклад, студент, який не відповів на просте питання, може дати правильну відповідь на більш складне. Причиною цього може бути як випадкова помилка у першому питанні, так і вгадування відповіді у другому. Тестові завдання дозволяють перевірити лише обмежену частину знань і не можуть повністю замінити інші форми перевірки, хоча вони й відкривають багато нових можливостей перед викладачем.

Анкетування (*questionnaires*) здійснюється за допомогою анкет тематично обґрунтованої сукупності питань, сконструйованих з метою оперативного

виявлення деяких якісних і кількісних характеристик об'єкта або предмета опитування. Анкети, що застосовуються у процесі навчання іноземних мов, за метою можна розділити на дві групи. До першої відносять анкети, що використовуються для визначення рівня інформованості респондентів, виявлення їх оціночних суджень, думок, відносин. Ці анкети з'ясовують такі, наприклад, питання, як знання студентами країнознавчого матеріалу, структури навчальної діяльності, індивідуальної стратегії засвоєння іноземної мови і т. ін. За допомогою анкет другої групи визначають мотиви вивчення предмета, ставлення до іноземної мови, курсу навчання в цілому або окремих його частин, методики навчання, що використовує викладач. Така анкета може допомогти викладачеві з'ясувати більш детально те, як студенти оцінюють власні знання з іноземної мови, що розглядають у якості слабких і сильних сторін своєї підготовки. Формат анкет також може бути різним: складання списків (*listing*), до яких студенти записують найбільш проблемний для освоєння матеріал; класифікація переваг (*ranking preferences*) – ранжування студентами завдань, які вони обирають у першу чергу; класифікація проблем (*ranking problems*) – виділення таких мовних областей, що є для них важкими; питання множинного вибору (*multiple choice questions*) – студенти відповідають на питання, що стосуються їх звичок тощо. Анкети можуть застосовуватися на різних етапах навчання для контролю навичок, умінь, компетенцій, а також для самоконтролю студентів.

Метод комунікативних завдань (*task-based learning*) широко застосовується для рубіжного контролю, наприклад наприкінці семестру. Наведемо приклад завдання такого типу з досвіду власної роботи. Студенти 2 курсу, які навчаються за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія», отримують завдання: «До вашої проектно-будівельної фірми звернувся клієнт, який хоче замовити проект будинку за певними вимогами. Ваше завдання: розробити проект, дотримуючись таких умов: орієнтація, поверховість, метраж, умови ґрунту, розташування кімнат, енергоефективність». Студенти працюють над проектом протягом семестру, використовуючи свої професійні знання і

вміння, отримані у результаті вивчення спеціальних предметів (розрахунк будівельних конструкцій, механіка ґрунтів і т. ін.). Після закінчення семестру проводиться захист завдань, на який для оцінки професійного змісту проєктів запрошуються не тільки викладачі іноземної мови, а й провідні викладачі фахових дисциплін, які володіють англійською мовою. Всі присутні отримують оціночний лист, у якому фіксуються відмітки викладачів (педагогічний контроль) та інших студентів (взаємоконтроль студентів). Зміст оціночного листа включає такі пункти: підготовка і зміст завдання (параметри оцінювання: розробленість теми; структурованість виступу; пояснення основної ідеї; використання прикладів); презентація (параметри оцінювання: чітке усне мовлення, тобто не читання з листа; зоровий контакт з аудиторією; грамотне оформлення слайдів презентації, легкість сприйняття інформації, грамотне використання ілюстрацій, схем, планів); іноземна мова (параметри оцінювання: правильність граматичних конструкцій; вимова, що не утрудняє розуміння; відповіді на запитання аудиторії).

Метод мовного портфеля (*language portfolio*) є творчим методом діяльності. Портфоліо можна визначити як пакет робочих матеріалів, що представляє результат навчальної діяльності з оволодіння іноземною мовою і дає студенту можливість самостійно або спільно з викладачем проаналізувати та оцінити обсяг виконаної роботи, спектр своїх досягнень у вивченні мови, динаміку оволодіння її різними аспектами. У портфоліо можуть бути внесені роботи різного виду, наприклад, відео та аудіофайли; малюнки та інші продукти творчої діяльності; схематичні зображення цілей, плани по їх досягненню; розроблені студентами комп'ютерні презентації, тести; статті, есе, домашні роботи; оцінки одногрупників тощо. Перевагами використання методу портфоліо при оцінюванні результатів навчання іноземних мов є те, що портфоліо надає детальний звіт про наявний прогрес у навчанні, дає змогу порівняти напрацювання студента з його більш ранніми роботами, на відміну від порівнянь з результатами інших студентів; справляє позитивний вплив на навчальну мотивацію; підвищує навички самооцінювання; розвиває рефлексію,

дозволяє адаптувати процес навчання до індивідуальних особливостей студента. Але разом з цим метод має й певні недоліки: на створення портфоліо, а також його оцінювання витрачається багато навчального часу, тому що кожне портфоліо потрібно представити в аудиторії, спільно обговорити і оцінити; викладач повинен розробити вимоги до складання портфоліо, методи оцінювання та критерії його оцінки. Є певні зауваження і до його достовірності, оскільки портфоліо демонструє лише найкращі роботи студента.

Альтернативні методи контролю здатні не тільки доповнювати традиційні техніки контролю іншомовної комунікативної компетенції студентів, а й виступати у якості складових процесу навчання, служити засобом перетворення ситуації педагогічного вимірювання в навчальну ситуацію, отже вони допомагають студентам самим оцінити результати своєї навчальної діяльності, виявити причини успіхів і невдач, а також використовувати зроблені висновки для підвищення ефективності власного навчання.

Література:

1. Голокоз Н.В. Використання тестових технологій на уроках української мови для підвищення якості навчальних досягнень учнів / Таврійський вісник освіти. 2013. № 2. С. 38-41.
2. Лавриш Ю. Е. Альтернативні методи оцінювання результатів навчальної діяльності студентів при вивченні іноземної мови / Педагогічні науки : збірник наукових праць. 2014. Вип. 119. С. 123-129.
3. Murphy R., Torrance H. (1988). The changing face of educational assessment. Philadelphia: Open University Press, 126 p.

AI-POWERED LANGUAGE LEARNING

Without a doubt, Artificial Intelligence has a profound affect on our lives. More and more people use ChatGPT as well as other resources of generated information. On the one hand, it is beneficial because you can get information at one click of a button and you won't need to go to libraries or other public places. On the other hand, people become lazier, their brains are not developing. People stop thinking and analyzing when they mindlessly copy texts given for example by ChatGPT. This is not just a problem with learning English. This goes beyond just learning foreign languages. People don't want to make efforts. They want quick results easily. Artificial Intelligence was created to help people. Unfortunately, in most cases, it has substituted the work of the brain and caused deterioration of mental activity. Moreover, overreliance on AI can lead to a loss of critical thinking and problem-solving skills. People may become too dependent on AI-powered systems for decision-making.

Let's consider the pluses and minuses of applying AI-driven tools in the process of foreign language learning. AI-driven tools like chatbots and the other virtual tutors enhance foreign language acquisition. AI-powered language learning tools are shaping and reshaping how people study new languages by offering personalized, efficient, and interactive methods. These technologies provide instant feedback, track progress, and enhance engagement, making learning more productive and accessible.

Benefits of AI in Language Learning:

1. Instant Feedback and Assessment

It helps teachers identify and fix mistakes quickly. This feature is particularly useful for grammar, pronunciation, and writing practice.

2. Increased Accessibility

AI-powered applications make language learning available to a broader audience, including those who lack access to traditional language schools or tutors.

3. Enhanced Engagement and Motivation

Through interactive exercises, voice recognition, and gamified elements, AI keeps learners engaged and motivated, reducing the chances of giving up.

4. Cost-Effective Learning

AI-powered tools offer an affordable alternative, allowing learners to study anytime and anywhere.

Artificial intelligence is a powerful technology with numerous benefits, from improving healthcare to enhancing business efficiency. However, it also presents challenges such as job displacement, ethical concerns, and high costs. To maximize AI's advantages while minimizing risks, it is essential to implement ethical guidelines, invest in education, and ensure responsible development of AI systems. AI should be a tool that complements human intelligence rather than replaces it. And we must remember that humans can not be replaced by any technological devices or inventions regardless of how perfect they would be. The most important thing for every person is to be needed, loved and respected as well as to be competent in the sphere of studied subject. Clarity of speech, friendly disposition, smiling face, smooth movements of a teacher help to develop successful interaction. These non-verbal communication skills cannot be replaced by AI tools. Realizing this fact will definitely lead to rethinking the role of new technologies highlighting the role of teachers' professional development.

References:

1. URL:<https://intellias.com/how-ai-helps-crack-a-new-language/>
2. URL:<https://www.heylama.com/blog/best-ai-language-learning-apps>

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING AT SCHOOL

Language, whether native or foreign, serves as a means of communication, allowing people to interact with each other and influence each other in the natural conditions of social life. Much of the success of the work depends on teaching methods. A huge variety of activities of teachers and pupils are teaching methods.

In recent years, more and more attention in pedagogical science and practice has been drawn to the latest teaching methods, which, by their content and methods of implementation, are impossible without a high level of external and internal activity of students. They are usually called ‘active learning methods’. Let’s look at what innovative methods can be used today during a lesson.

1. Digital platforms and applications

- Using educational platforms (Duolingo, Quizlet, Babbel) for interactive learning of vocabulary and grammar.
- Applications with gamification elements to increase students' motivation.

2. Artificial Intelligence (AI) and chatbots

- Introduction of AI assistants for personalised learning and automatic checking of assignments.
- Chatbots to practice speaking and improve communication skills.

3. Virtual and Augmented Reality (VR/AR)

- Creating virtual environments for language immersion (e.g. virtual tours or dialogues with native speakers).
- Using AR to visualise learning material (e.g. interactive cards with 3D objects).

4. Online courses and webinars

- Access to courses from native speakers and international educational platforms (Coursera, edX).

- Webinars with experts for in-depth language learning.

5. Social media and blogs

- Using social media (Instagram, TikTok) to learn modern vocabulary and cultural aspects.

- Creating educational blogs and channels for knowledge sharing.

6. Adaptive technologies

- Programmes that adapt to the student's level of knowledge, providing an individual approach.

- Use of Big Data to analyse progress and adjust the learning process.

7. Mobile learning (m-learning)

- The ability to learn a language anytime and anywhere via mobile devices.

- Integration of microlearning (short lessons) for effective memorisation.

8. Interactive whiteboards and multimedia materials

- Use of interactive whiteboards to visualise material and group work.

- Incorporating audio and video materials (podcasts, films, songs) to develop listening and listening comprehension.

9. Cloud technologies

- Storing learning materials in the cloud for easy access and collaboration.

- Using online documents for group projects and assignments.

10. Robotics in teaching

- Implementing teacher robots for speaking practice and lesson delivery.

- Using robots to create an interactive and engaging learning environment.

11. Feedback and analytics

- Systems to automatically assess student progress.

- Using analytics to identify weaknesses and adjust the curriculum.

12. Cross-cultural projects and collaborations

- Organising online projects with students from other countries for language practice and cultural exchange.

- Using technology for international competitions and Olympiads.

Innovative technologies significantly expand the possibilities of learning English, making the process more engaging, personalised and effective. Their implementation in school education contributes to the formation of key 21st century skills in student.

УДК:371.26:811.111

*Тетяна Радванська,
начальник служби мовного тестування мовного відділу,
Національна академія
Національної гвардії України*

ПРОМІЖНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сфері викладання англійської мови оцінювання відіграє вирішальну роль в оцінюванні прогресу та розуміння студентів. Хоча випускні іспити з оцінкою часто є пріоритетними, проміжне тестування є не менш важливим для забезпечення ефективного навчання. Тести, що проводяться періодично, протягом курсу, дають інформацію про досягнення студентів, що дозволяє викладачам відповідно коригувати свої методи викладання.

Регулярне тестування допомагає закріпити знання та покращити їхнє використання в подальшій діяльності. Дослідження показують, що часте оцінювання підвищує здатність студентів пригадувати інформацію, сприяючи активній взаємодії з матеріалом. Коли студенти проходять періодичні тестування, вони повертаються до раніше вивченого матеріалу, зміцнюють своє розуміння і стають більш впевненими у використанні мови. На відміну від

одноразового фінального іспиту, проміжне тестування показує, що навчання є безперервним процесом, а не зусиллям в останню хвилину.

Однією з ключових переваг проміжного тестування є його здатність виявляти слабкі місця студентів на ранній стадії. Студенти, які вивчають англійську, часто відчують труднощі з різними аспектами мови, такими як граматики, словниковий запас, вимова або навички письма. Проводячи періодичне оцінювання, викладачі можуть визначити, в яких сферах студентам потрібна додаткова підтримка, і надати цілеспрямовані інструкції, щоб подолати ці прогалини. Такий підхід запобігає перетворенню незначних непорозумінь на серйозні перешкоди у навчанні.

На відміну від випускних іспитів, які можуть бути важкими для студентів, проміжні тести пропонують безліч можливостей для вдосконалення. Студенти отримують конструктивний зворотний зв'язок, який дозволяє їм поміркувати над своїми помилками і з часом вдосконалювати свої навички. Цей безперервний цикл оцінювання та зворотного зв'язку сприяє розвитку мислення, заохочуючи студентів залишатися вмотивованими та наполегливими у вивченні мови.

Страх перед іспитами є поширеною проблемою серед студентів, особливо під час вивчення мови. Іспити з високими ставками можуть викликати стрес, що призводить до поганої успішності та розчарування. Однак, проміжне тестування знайомить студентів з форматами іспитів і знижує рівень тривожності, роблячи оцінювання регулярною і невимушеною частиною навчального процесу. Як результат, студенти почуваються комфортніше в тестових ситуаціях і показують кращі результати під час оцінювання з високими ставками.

Для викладачів проміжне тестування слугує потужним інструментом підвищення ефективності викладання. Аналізуючи результати тестування, вчителі можуть оцінити успішність своїх методів викладання та внести необхідні корективи. Якщо більшість студентів не можуть зрозуміти певну концепцію, це сигналізує про необхідність змінити підхід до викладання, запропонувати додаткові практичні вправи або альтернативні пояснення. Така адаптивна

стратегія викладання гарантує, що викладання відповідає потребам навчання студентів.

Часте оцінювання заохочує студентів залишатися зацікавленими та брати активну участь у навчанні. Знаючи, що їхній прогрес регулярно контролюється, студенти з більшою ймовірністю будуть виконувати завдання, брати участь у дискусіях і практикувати мовні навички поза межами аудиторії. Таке активне залучення призводить до кращих результатів навчання та глибшого розуміння мови. Включення регулярного проміжного тестування у процес викладання англійської мови призводить до покращення рівня володіння мовою та формування більш впевненої в собі групи студентів.

УДК 371.3:004.42

*Ірина Радченко,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Український державний університет залізничного транспорту*

ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У XXI столітті технології, зокрема штучний інтелект (ШІ), значно змінюють різні аспекти нашого життя, зокрема освіту. Заклади вищої освіти стикаються з новими викликами, що вимагають адаптації до швидко змінюваного інформаційного середовища. Впровадження ШІ в навчальний процес відкриває нові можливості для персоналізації навчання, автоматизації оцінювання та підвищення ефективності викладання. Однак разом із цими перевагами виникають і нові питання щодо етики, конфіденційності та підготовки викладачів до використання нових технологій. Застосування ШІ в освіті є важливим кроком до розвитку інноваційних підходів у навчанні, що

дозволяє оптимізувати процеси, зменшити навантаження на викладачів і забезпечити більш гнучке і доступне навчання для студентів.

У цьому контексті виникає низка важливих питань: Як саме ІІІ може змінити традиційний підхід до навчання? Які можливості та виклики стоять перед закладами вищої освіти при впровадженні таких технологій? Яким чином можна ефективно інтегрувати ІІІ у навчальний процес, враховуючи особливості сучасних студентів і викладачів?

Ці питання будуть розглянуті в даній роботі, що спрямована на дослідження ролі ІІІ у вищій освіті, аналіз можливих переваг та проблем, пов'язаних з впровадженням таких технологій, а також визначення напрямків для подальших наукових і практичних досліджень.

В умовах цифровізації освіти автоматизація процесу оцінювання знань стає ключовою складовою інноваційних технологій. Зокрема, використання ІІІ у викладанні іноземних мов сприяє підвищенню ефективності, об'єктивності та персоналізації навчального процесу. Це відповідає завданням європейської інтеграції, де пріоритетами є гармонізація освітніх стандартів і впровадження цифрових рішень.

Автоматизовані інструменти оцінювання текстів, такі як Grammarly і ProWritingAid, дозволяють викладачам і студентам ефективно аналізувати письмові роботи. Вони забезпечують перевірку граматики, стилю, логіки, структури тексту та навіть рівня читабельності, що робить їх незамінними в навчальному процесі. Ці інструменти фокусуються на граматичних, пунктуаційних і стилістичних помилках. Пропонують покращення лексики. Надають зворотний зв'язок щодо тону тексту (формальний, дружній тощо). ProWritingAid зосереджений на стилі, структурі тексту та узгодженості. Виявляє зайві повторення, надмірно довгі речення та пасивний стан. Пропонує аналіз лексики за частотою використання. Підходить для творчих текстів і наукових робіт.

Практичне використання:

1. Виправлення граматики та пунктуації

Grammarly: Приклад тексту: «The railway operation needs a efective plan to reduce delays.»

Рекомендація: «The railway operation needs an effective plan to reduce delays.»

Grammarly виправляє орфографічну помилку в слові «efective» та додає артикль «an».

ProWritingAid: Виявляє пунктуаційні помилки в складних реченнях.

Приклад тексту: «Train schedules, especially in peak hours must be adhered to strictly.»

Рекомендація: «Train schedules, especially in peak hours, must be adhered to strictly.»

2. Покращення стилю та структури

Grammarly: Рекомендує уникати занадто формальних або надмірно складних конструкцій.

Приклад тексту: «In order to facilitate optimal train scheduling, it is necessary to analyze passenger flow data continuously.»

Рекомендація: «To optimize train scheduling, passenger flow data must be analyzed continuously.»

ProWritingAid: Пропонує скоротити довгі речення та уникати зайвих повторень.

Приклад тексту: «The new railway policy focuses on improving the speed, reliability, and efficiency of railway operations.»

Рекомендація: «The new policy aims to enhance speed, reliability, and efficiency.»

3. Оцінювання логіки та послідовності

Grammarly: Виявляє логічні помилки в аргументах.

Приклад: У науковій роботі речення суперечать одне одному. Grammarly надає коментарі з приводу логічних нестиковок.

ProWritingAid: Аналізує зв'язність тексту.

Приклад: Виявляє проблеми з абзацами, що не узгоджуються між собою, або занадто швидко переходить між ідеями.

4. Персоналізований підхід для різних рівнів мови

Початковий рівень: Використовується для виявлення базових помилок у граматиці та побудові простих речень.

Наприклад, перевірка правильного використання артиклів або узгодження часів.

Високий рівень: Допомогає удосконалювати текст з точки зору стилю, складності речень, емоційного забарвлення та цільової аудиторії. Наприклад, створення академічних або формальних текстів. Студенти можуть перевіряти свої чернетки, щоб отримати зворотний зв'язок і виправити базові помилки до подачі роботи.

Викладачі можуть використовувати ProWritingAid для аналізу стилістичних аспектів роботи студентів.

Серед переваг використання Grammarly та ProWritingAid в оцінюванні письмових робіт можна назвати швидкість (автоматична перевірка економить час викладачів), об'єктивність (уникнення суб'єктивних оцінок через чіткі алгоритми), зворотний зв'язок (покращення навичок студентів завдяки детальним рекомендаціям), глибока аналітика (аналіз стилю, читабельності й логіки тексту).

Використання Grammarly і ProWritingAid робить процес оцінювання письмових робіт швидшим і ефективнішим, одночасно покращуючи якість письма студентів. Ці інструменти можуть слугувати як допоміжним ресурсом для викладачів, так і засобом для самонавчання студентів.

Перевірка тестових завдань: Інструменти типу Quizlet або платформи на основі Moodle можуть автоматично оцінювати результати тестів з вибором правильної відповіді, заповненням пропусків чи відповідями коротким текстом.

Quizlet є чудовим інструментом для інтерактивного навчання, який можна адаптувати до різних тем, зокрема до Railway Traffic Operation. Ось декілька способів використання Quizlet для цієї теми:

5. Створення флешкарток для термінології

Створюємо набір флешкарток із залізничною термінологією, що включає:

Технічні терміни (e.g., «block signaling,» «switching operations»).

Операційні терміни (e.g., «scheduled maintenance,» «track allocation»).

Скорочення та аббревіатури (e.g., «ETCS» — European Train Control System).

Приклад флешкартки:

Front: «Cab signaling system»

Back: «A train control system that provides continuous information to the train driver about speed limits and track conditions.»

6. Створення вікторин для перевірки знань

Як використовувати:

Використовуйте функцію тестування в Quizlet для створення вікторин, які допоможуть перевірити знання студентів з таких тем:

Основи безпеки на залізничному транспорті.

Процедури управління рухом поїздів.

Системи сигналізації та контролю руху.

Приклад питання: «Which system ensures safe train separation on a single track?»

Варіанти відповідей: Automatic Block System, Token System, ETCS, Cab Signaling

Правильна відповідь: Token System

7. Мнемонічні вправи

Додайте картки для запам'ятовування складних концепцій, використовуючи асоціації або рими.

Front: «Interlocking system»

Back: «A system that prevents conflicting movements through an arrangement of tracks. Think of it as a 'lock' for safe crossings.»

8. Практика реальних ситуацій

Симулюйте реальні сценарії, створивши картки із завданнями:

Front: «What actions should you take if a train is delayed due to a technical fault on a single-track line?»

Back: «Inform the dispatcher, implement emergency signaling protocols, and coordinate rescheduling with adjacent sections.»

9. Порівняння міжнародних систем

Додайте картки, які допоможуть студентам зрозуміти відмінності між системами залізничного руху в різних країнах.

Front: «Difference between ETCS Level 1 and Level 2»

Back: Level 1: Relies on trackside signals and balises.

Level 2: Provides continuous train-to-track communication via GSM-R.

10. Розширення вокабуляру для професійної англійської мови

Створіть набір карток для ключових фраз, необхідних для професійного спілкування:

Front: «Dispatching the train»

Back: «The process of assigning and sending a train on its route.»

Переваги автоматизації для іншомовної підготовки є зменшення впливу людського фактора на оцінювання. Миттєвий зворотний зв'язок для студентів. Рекомендації щодо поліпшення знань відповідно до сильних і слабких сторін кожного студента. Звільнення часу для більш творчих аспектів викладання.

Але впровадження штучного інтелекту (ШІ) у закладах вищої освіти може супроводжуватися різноманітними перешкодами. Ось основні з них:

1. Зниження людської взаємодії: Використання ШІ може призвести до зменшення особистісного контакту між студентами та викладачами. Це може негативно вплинути на емоційний та соціальний розвиток учнів, оскільки вони можуть втратити можливість отримувати наставництво та розвивати комунікативні навички.
2. Пасивність студентів: Залежність від ШІ для виконання завдань, таких як написання есе або вирішення проблем, може призвести до зниження критичного мислення і творчості. Студенти можуть стати пасивними споживачами інформації, що заважає їм розвивати аналітичні навички.
3. Крива навчання для викладачів: Інтеграція нових технологій в навчальний процес вимагає від викладачів додаткового навчання та професійного розвитку, що може бути складним і витратним процесом.
4. Залежність від технологій.
5. Проблеми з даними.

6. Етичні та правові питання.

Ці перешкоди потребують уваги та стратегічного підходу для забезпечення успішного впровадження ІІІ у вищу освіту, щоб максимізувати його переваги та мінімізувати ризики.

Впровадження штучного інтелекту в навчальний процес закладів вищої освіти відкриває нові горизонти для персоналізації навчання, покращення якості освітніх послуг та оптимізації адміністративних процесів. Інтеграція ІІІ дозволяє створювати адаптивні навчальні системи, що відповідають потребам кожного студента, автоматизувати рутинні завдання викладачів, зокрема перевірку та оцінювання письмових робіт, а також аналізувати результати навчання для подальшої корекції освітніх стратегій.

Попри існуючі виклики, потенціал ІІІ для змін в освіті є величезним. У перспективі, розвиток технологій ІІІ в галузі освіти може призвести до значного покращення якості навчання, підвищення доступності освіти та забезпечення більш справедливого та об'єктивного процесу оцінювання знань студентів. Важливим кроком для вищих навчальних закладів є стратегічне планування і поступове впровадження ІІІ в освітній процес для досягнення максимального ефекту.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Процес євроінтеграції, окрім економічної, соціальної, політичної і гуманітарної сфер формує європейську зону вищої освіти, яка визначена географічними та інституційними нормами Європейської культурної конвенції.

Європейські заклади вищої освіти мають на меті завдання та головну роль створення Європейського простору вищої освіти. Україна не може бути осторонь від цього процесу.

Освіта вже стала одним із найважливіших чинників політики. Участь вищої освіти України в Болонських перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не втрату кращих традицій і зниження національних стандартів якості.

В інформаційному суспільстві знання стають безпосередньою продуктивною силою. Це потребує вміння все життя набувати нових знань і застосовувати їх. Оволодівши технологією прийняття рішень, свободою вибору, людина стає здатною адаптуватися в умовах постійних змін.

В умовах євроінтеграції вища освіта має набути інноваційного характеру. Освічена людина повинна бути здатною до інноваційного типу життя й життєдіяльності. Надзвичайно важлива риса способу життя людини у ХХІ ст. – змінність, динамізм. Звідси – необхідність формувати особистість, налаштовану на сприйняття зміни як природної норми.

Реформуючи національну систему освіти, ми передусім маємо відповісти на запитання – чому і як навчати фахівців, щоб вони були здатні забезпечувати

адекватні відповіді на суспільно-політичні, економічні, технологічні виклики, що супроводжують розвиток людства, і при цьому могли сприяти гармонійному розвитку природного та людського потенціалу своїх країн і всього континенту на основі принципів сталого розвитку, що фактично вже стали основою нової парадигми існування цивілізованого світу.

У цьому контексті важливо виділити два фактори.

Перший зумовлений інформаційною революцією та народженням суспільства, побудованого на знаннях. Цей фактор диктує нові вимоги до методологічної, світоглядної, системної підготовки сучасних спеціалістів.

Під час організації такої підготовки слід виходити з того, що у всіх сферах людської діяльності сьогодні суттєво зростає роль системних, міждисциплінарних знань людини, необхідних для раціонального та осмисленого оперування нескінченними потоками різних знань та даних з метою вирішення нових, нестандартних проблем.

За таких обставин головне місце відводиться аналітичним здібностям педагога та вченого, тобто його вмінню шукати та знаходити необхідну інформацію, точно формулювати проблеми та гіпотези, помічати певні закономірності в сукупності, здавалося б, різнорідних даних, знаходити способи вирішення нестандартних міждисциплінарних проблем.

Другий чинник пов'язаний із побудовою національних економік більшості країн світу на основі інноватики. Вони, як було сказано вище, об'єднують такі важливі суспільні складові, як виробництво, науку, освіту та бізнес у єдину інноваційну модель країни, галузі чи компанії. Тому сучасний фахівець повинен мати цілісні знання про ринок, інноваційні механізми та вміти їх застосовувати у своїй практичній діяльності.

Подібні підходи зумовлюють необхідність впровадження в освітню практику сучасних інноваційних технологій передавання знань, основою яких є оволодіння студентами «знаннями-інструментами», а сутністю – ні слово «завчи», а поняття «створи». Тобто потрібно замінити існуючу «репродуктивну» форму освіти на творчо-дослідницьку.

Похідною від цих завдань є і суто методологічні проблеми, які зараз стоять перед вищою школою. Успішне їх вирішення особливо важливе для вищої технічної освіти, в якій компонент «знання» є лише основою для здійснення компонента «уміння». Адже метою технічної освіти є навчити людину створювати щось нове, і цій меті підпорядковані всі завдання, етапи та структура навчання.

Не слід забувати і про те, що в умовах швидкого впровадження нових технологій і навіть появи нових наукових галузей, відчувається все більша потреба в інтеграції цілого ряду дисциплін, які раніше вважалися самостійними і не пов'язаними між собою. У результаті виникають міждисциплінарні та мультидисциплінарні програми навчання. Зрозуміло, що нові форми генерування знань потребують не лише реконфігурації університетських кафедр та факультетів, а й зменшення дистанції між фундаментальними та прикладними дослідженнями та програмами підготовки фахівців, орієнтованими на вирішення складних міждисциплінарних проблем.

Вища освіта у XXI ст. – це не лише надання знань і вихованості особистості. Освіта в добу глобалізації та високих технологій – це чинник соціальної стабільності, економічного добробуту, конкурентоспроможності й національної безпеки.

Головним етапом розвитку вищої освіти є поцінювання гідності педагога, науковця, інтелектуала як єдине з вимог філософії XXI ст.

Отже, важливим напрямом сучасної освітньої парадигми, що зумовлена новою філософією вищої освіти, є підготовка фахівця нової генерації, який би володів достатнім тезаурусом на початковій стадії своєї практичної діяльності й мав належну базу знань для успішної орієнтації у будь-якій ситуації протягом усього періоду активного життя. Визначальними напрямками розвитку вищої школи є моральна довершеність майбутніх фахівців, надійний багаж знань, високий рівень інтелектуального розвитку, володіння методами самостійної пізнавальної діяльності, прагнення досягти успіху й уміння будувати міжособистісні стосунки.

Це має бути фахівець з ґрунтовним багажем знань, практичних умінь, професійних навичок, добре підготовлений до повноцінного виконання посадових обов'язків. Окрім того, випускник має винести зі стін навчального закладу високу культуру, комунікабельність, здатність неперервно поповнювати свої знання самостійно.

Важливим напрямом діяльності вищої школи в умовах євроінтеграції є наявність у випускників прагнення досягти успіху, орієнтація на високі результати, перманентне бажання діяти й досягати мети.

Література:

1. Вища освіта в Україні: навч. Посібник / В.Г. Кремінь, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко та ін. Київ, 2005. 327 с.
2. Закон України “Про вищу освіту”. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html>
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. Посібник. Київ, 2005. 486 с.
4. Рашкевич Ю.М. Болонський процес: історія та перспективи. Освітня аналітика України. 2018. №3. С. 5-15.

МОВЛЕННЄВА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Загальноєвропейські рекомендації Ради Європи зазначають, що метою мовної підготовки спеціаліста є не просто вивчення будь-якої мови, а вільне спілкування цією мовою, тобто формування в студентів іншомовної комунікативної компетентності. Основними факторами, що впливають на формування комунікативної компетентності у студентів, є професійна спрямованість, орієнтація на комунікативну культуру як на професійну цінність. Одним з найважливіших завдань під час роботи з іноземними студентами у технічному вищому навчальному закладі є формування мовленнєвих компетентностей студентів, що є частиною формування творчої особистості фахівця, здатного до самовдосконалення і самоосвіти.

Проблеми організації процесу мовної підготовки іноземних студентів технічних ЗВО були об'єктом дослідження як вітчизняних (А. Алексюк, О. Біда, Н. Бойко, В. Буряк, С. Вітвицька, Л. Волошко, В. Ільченко, В. Кузь, О. Кучерявий, І. Левіна, О. Ляшенко, та ін.), так і зарубіжних учених (Hill, T., Westbrook R., Weilrich H. та ін.). Академік І. Зязюн пояснює взаємозв'язок між компетентністю та самостійністю наступним чином: «Компетентність як екзистенціальна властивість людини є продуктом власної життєтворчої активності людини, ініційованої процесом освіти» [2, с. 11].

Головною метою навчання у сучасному суспільстві є формування компетентної особистості, здатної конструктивно реалізувати власний творчий потенціал.

Аналіз педагогічної та лінгвістичної літератури дозволяє стверджувати, що мовленнєва підготовка іноземних студентів інженерних спеціальностей під час вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна» буде ефективною за таких умов: 1. Усвідомлення іноземними студентами інженерних спеціальностей необхідності формування мовленнєвих компетентностей. 2. Систематичне використання засобів формування мовленнєвих компетентностей.

Останнім часом вчені активно займаються дослідженням особливостей національних картин світу, екстралінгвістичних, вербальних та невербальних засобів спілкування представників різних культур. Вважаємо, що результатами цих досліджень мають скористатися не тільки викладачі, які здійснюватимуть мовну підготовку іноземних студентів і формуватимуть у студентів різних національних груп уміння міжкультурного спілкування, а також викладачі основних дисциплін, оскільки здійснювати професійне спілкування з іноземними студентами має компетентний у плані міжкультурного спілкування викладач.

На нашу думку, важливою умовою формування мовленнєвої компетентності іноземних студентів технічних ЗВО є діалог культур. Врахування культурологічного аспекту у навчанні іноземних студентів допоможе викладачеві обрати такі форми і методи педагогічної діяльності, які б сприяли ефективному професійному спілкуванню.

Репрезентоване дослідження не вичерпує всього кола питань, пов'язаних із проблемами мовленнєвої підготовки іноземних студентів, що викликає необхідність подальших досліджень виокремленої проблеми. Перспективами подальших розвідок у даному напрямі вважаємо розробку технології формування зазначеної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів.

Література:

1. Гриньова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу : сутність і поняттєво-термінологічний апарат. *Рідна школа*. 2016. № 4. С. 20–23.

2. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. Київ, 2005. 234 с.

УДК 378.2

*Алла Савицька,
доцент кафедри авіаційної англійської мови, канд. педагогічних наук,
Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба*

ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНИ «АНГЛІЙСЬКА МОВА. ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНИЙ КУРС» ДЛЯ КУРСАНТІВ ЛЬОТНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХНУПС ІМЕНІ ІВАНА КОЖЕДУБА

Сучасний етап розвитку української військової аеронавігаційної системи, тісна співпраця з іноземними партнерами під час повномасштабного російського вторгнення, навчання українських пілотів управлінню військовими літаками закордонного виробництва висувають нові вимоги до рівня професійної підготовки та сформованості іншомовної комунікативної компетентності членів льотного екіпажу, диспетчерської служби та служб наземного обслуговування. Згідно з «Керівництвом з впровадження вимог ІКАО щодо володіння мовою» (2010) [1], диспетчери повітряного руху та оператори авіаційних станцій повинні вміти спілкуватись англійською мовою та розуміти її на четвертому робочому рівні із шести визначених. Таким чином, володіння англійською мовою військовослужбовцями Повітряних Сил ЗСУ набуло фахової значущості і є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутнього фахівця Повітряних Сил.

Для моделювання процесу навчання, визначення дидактичних засад та форм навчальної роботи необхідно усвідомити специфіку самого предмету навчання, ті характерні риси авіаційної мови радіотелефонного зв'язку [2], що виокремлюють цей кластер мови як особливу категорію авіаційної субмови.

Предметно-тематичні області професійного спілкування окреслюють не тільки об'єм лексичного запасу, а й домінуючі *комунікативні функції* учасників радіообміну, які можна умовно розподілити на чотири категорії у відповідності до ролі, яку вони виконують під час пілотування й управління повітряним рухом: спонукання до дії (вказівки, прохання, дозвіл/схвалення дії; ініціатива); обмін інформацією; управління відносинами 'пілот – диспетчер; управління діалогом (запит/надання дозволу, уточнення, самокорекція тощо). Комунікативні функції, у свою чергу, визначають перелік необхідних та найбільш вживаних *граматичних конструкцій* (базових та складних) для здійснення успішного акту комунікації.

Окреслені вище комунікативні функції авіаційної мови дають змогу стверджувати, що авіаційна мова у військовій сфері має високоспеціалізований характер [3, с. 65]. Така специфічність визначає найбільш доцільні *методико-дидактичні підходи* до викладання авіаційної мови:

- особистісно орієнтоване та контекстне навчання з урахуванням майбутніх професійних потреб (моделювання квазі-професійних завдань, які б відтворювали реальні ситуації професійної взаємодії та комунікативні функції учасників радіотелефонних перемовин);

- застосування комунікативних методик навчання, орієнтованих на формування та розвиток пріоритетних (в контексті авіаційної мови) мовних аспектів – навичок мовлення та сприйняття інформації на слух. З огляду на це доцільним вбачається максимізація розмовної практики з використанням інтерактивного навчання для взаємодії усіх курсантів як учасників процесу навчання з максимальним використанням слухових та візуальних (а не текстових) стимулів, що відтворює умови реальних професійних ситуацій.

Досягненню кінцевої мети – сформованості комунікативної компетентності майбутнього фахівця – підпорядковується і вибір *форм організації навчального процесу*. Пріоритетною залишається традиційна форма *аудиторних занять* за моделлю ‘викладач – група’, особливо з урахуванням необхідності розвитку інтегративних навиків спілкування та темпу мовлення. Більшої ефективності та продуктивності занять можна досягти шляхом застосування *змішаного навчання*. *Комп’ютерне навчання* як його компонент відкриває перед курсантом доступ через пошукові системи до великої кількості навчальних матеріалів у текстовому, аудіо- та відео форматі, а також доступ до *дистанційного навчання* (зокрема на платформі MOODLE), яке дозволяє здійснити частину вивчення курсу поза рамками розкладу аудиторних занять, і надає курсанту можливість працювати у комфортному для нього темпі з приділенням особливої уваги проблемним аспектам мовної підготовки. До того ж, самостійне опрацювання базових умінь (як-то, граматичні конструкції, словниковий запас, сприйняття на слух і, певною мірою, вимова) вивільняє деякий час аудиторних занять для розвитку інтегративних навичок під керівництвом та у присутності викладача.

Запропоновані вище комп’ютерне та дистанційне навчання як форми організації навчального процесу оптимально доповнюють зміст *самостійної роботи*. А *індивідуальним заняттям* з викладачем можна віддати перевагу у випадку корективного навчання або ж подолання індивідуальних складнощів курсанта.

Отже, проаналізовані вище лінгвістичні особливості авіаційної мови, її предметно-тематичні області та комунікативні функції учасників радіообміну дають змогу визначити найдоцільніші методологічні підходи, методи та форми організації навчального процесу для формування комунікативної компетентності як невід’ємної та вагомої частини професійної компетентності майбутнього фахівця Повітряних сил ЗС України.

Література:

1. Doc 9835-AN/453 Manual on the Implementation of the ICAO Language Proficiency Requirements. – Preliminary edition. – 2004. – 162 с.
2. Doc № 4444 «Правила аеронавігаційного обслуговування. Організація повітряного руху» (2016)
3. Кириченко А. Мовні особливості англійського авіаційного радіотелефонного дискурсу. Вісник Львівського університету. Серія «Іноземні мови». 2013. Вип. 21. С. 63-68.

UDC 81'243:37:001.895

*Larysa Sazanova,
a senior lecturer of the Language Training Department
Kharkiv National University of Internal Affairs
Vladyslav Kochyn,
a second-year cadet of the Educational and Research Institute No.4
Kharkiv National University of Internal Affairs*

INTRODUCING INFORMATION TECHNOLOGIES: EXPERIENCE OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES

The integration of information technology and the latest teaching methods is a powerful tool for improving the effectiveness of foreign language classes by adapting them to the requirements of the modern world. The introduction of information technology (IT) into the learning process is becoming an important component of modern education. In foreign language learning, the use of IT helps to increase the effectiveness of learning by providing access to authentic materials, interactive platforms and adaptive learning. In this paper, we will look at the main trends in the development of IT in foreign language teaching, as well as successful experience of their implementation in practice.

In the modern world, the demand for the development of online language learning platforms and applications is growing rapidly. Moreover, the educational audience itself undergoes significant changes and acquires new forms. Thanks to the

development of information technologies, students can communicate with people of different ages, cultures and social status [1, p.42].

There are such online platforms as Duolingo, Babbel and Busuu that have become an integral part of the language learning process. They offer interactive lessons based on game-based techniques that stimulate learners' interest.

In addition, such platforms adapt to the individual needs of users, allowing them to learn a language at their own pace. Universities and language schools are successfully using a blended learning model that combines traditional classes with digital resources. For example, interactive platforms such as Moodle or Google Classroom allow for distance learning and provide convenient access to materials.

The use of platforms (Moodle, Google Classroom, Duolingo, LinguaLeo) for distance and blended learning has become a standard, allowing students to access materials, take tests and practice the language in an affordable and convenient way. The experience of many educational platforms, such as Coursera and EdX, shows that online courses can be just as effective as traditional classes. They provide access to materials from leading universities and teachers.

Equally important is the integration of virtual reality (VR) and augmented reality (AR), where virtual reality allows you to create environments that are as close to real as possible. For example, a student can practice a language by communicating in a virtual café or shop. AR is also used for interactive learning through applications that display information on top of real objects, making the learning process interesting and practical.

VR/AR technologies create an immersive language environment that helps develop conversational skills through simulations of real-life situations. Performing practical tasks (creating presentations, videos or reports) allows students to use the language in real-life situations.

The use of artificial intelligence (AI) to personalize learning is gaining popularity among young people, allowing them to analyze their progress and offer tasks that are appropriate to their level. For example, AI-powered chatbots such as ChatGPT can act as interlocutors, providing real-time practice. Communicating in a

real language environment provided by the Internet, students find themselves in not only real lifelong situations but also some special conditions [2, p. 8].

Many educational institutions are setting up multimedia classrooms with access to online resources such as video, audio and language simulators. This helps to develop students' listening and speaking skills. Thanks to social networks such as Facebook or Telegram, students have opportunities to share experiences, participate in group projects and communicate with native speakers.

And using online communities, students stimulate language practice by creating a comfortable learning environment. The Internet develops social and psychological characteristics of students: their self-confidence and their ability to work as a team, creating a favorable atmosphere for teaching speaking as a means of an interactive approach.

Research shows that the integration of information technology contributes to better learning. Thanks to IT, learners have access to original films, books, articles and news in the language they are learning. This contributes to the development of not only linguistic but also cultural competences. Online simulations, videos, interactive textbooks and tasks provide practice in listening, reading, writing and speaking. Learning through games (Quizizz, Kahoot, Minecraft Education) stimulates motivation and interactivity.

So, information technology is fundamentally changing approaches to learning foreign languages. The use of interactive platforms, artificial intelligence, virtual reality and social media makes learning more effective and interesting. Practice shows that the introduction of IT helps increase students' motivation, develop their language skills and provide access to quality education regardless of geographic location.

“There is one peculiarity of the computer, which is revealed when using it as a device to train others, and as an assistant in the acquisition of knowledge. The machine can “friendly” chat with the user and in some moments “support” him, but it will never show the signs of irritability, and will not make feel that it was bored. In this meaning, the use of computers is perhaps the most useful for the individualization of certain aspects of teaching” [3, p. 38].

References:

1. Zabolotna O. Innovatsiini tekhnolohii vykladannia inozemnykh mov v umovakh internatsionalizatsii osvithnoho prostoru. Porivnialno-pedahohichni studii. № 4(22), 2014. S. 39-51.
2. Momen Yaseen M. Amin. AI and Chat GPT in Language Teaching: Enhancing EFL Classroom Support and Transforming Assessment Techniques. International Journal of Higher Education Pedagogies. Volume 4, Issue 4, 2023. P. 1-15.
3. William R. V. and Mackley C. Computer in school. Oxford University Press, 2000.

УДК 37.378

*Майя Сергієнко,
викладач мовного відділу,
Київський інститут
Національної гвардії України*

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Реалії сучасної України підштовхують педагогів все частіше використовувати презентації на заняттях з вивчення іноземних мов. Причиною такого явища вважаємо кілька факторів, найперше, звісно, це момент візуалізації та структурності. По-друге, презентація допомагає зробити заняття цікавим та інтерактивним, що позитивно впливає на процес засвоєння матеріалу заняття. По-третє, використання презентацій уроку є досить актуальним та доречним через відключення світла, обстріли та неспроможність (з різних причин) бути

фізично присутнім на заняттях. Варто зазначити, що використання мультимедійних презентацій – це прекрасна альтернатива для самостійного вивчення пропущеного чи нового навчального матеріалу.

Звертаючись до поняття «презентація» або «мультимедійна презентація» розуміємо цей термін як «набір кольорових слайдів, підготовлених з використанням інформаційних технологій та призначених для розкриття однієї теми з одночасним використанням різних форм представлення інформації: тексту, графіки, відео-фрагментів, анімації та звуку» [1].

Беручи статистику минулих років, було помічено, що найчастіше презентації були частиною лекційних занять, адже презентація була допоміжним засобом, проте, наразі, презентації частіше використовуються для проведення практичних чи семінарських занять. Явною причиною стало розширення арсеналу додатків для створення презентацій, завдяки можливості озвучування презентацій самим автором, шляхом накладання звуку або інтегрування інтернет-ресурсів. Помічаємо й використання запису стріму у якості презентації, що є чудовою можливістю зекономити час педагогу під час підготовки до наступних занять за темою.

Мультимедійний арсенал, останнім часом, значною мірою розширився, звичайний педагог не має досить часу, щоб самостійно опановувати всі корисні додатки, саме тому серед педагогів набирають популярності різноманітні міні-курси з вивчення конкретних застосунків, які покликані допомогти педагогу зробити заняття більш інтерактивним, живим шляхом комбінування тексту, відео, аудіо чи графічних матеріалів.

Зазвичай, для створення презентацій педагоги використовують такі програми як Canva, Microsoft PowerPoint, SlideDog, FlowVella, OpenOffice.org Impress, PowToon, Prezi чи Piktochart. Вищезазначені програми прості для використання, є безкоштовними, пропонують готові шаблони, стилі для створення презентацій, готові презентації можна скачати на ПК або зберігати на онлайн платформі.

Важливим моментом є той факт, що сучасні платформи для створення презентацій можуть дозволити створювати презентації одразу кільком користувачам, а отже, надають змогу викладачу залучити одразу кількох студентів до роботи над проектом.

Отже, з усього вищезазначеного можемо зробити висновок, що використання презентацій на уроках іноземних мов може бути досить вдалим спираючись на такі позитивні сторони як економність (менше використання роздаткового матеріалу), багатифункціональність, можливість для викладача додатково обдумати план та хід уроку побачивши їх візуально, інтерактивна складова, залучення студентів до активної роботи на заняття, полегшення запам'ятовування необхідного матеріалу, економія часу під час підготовки викладача до наступних занять, можливість вивчення матеріалу з будь-якої точки світу та в будь-який час, залучення до роботи одразу кількох користувачів.

Література:

1. Презентація Мультимедійна презентація як засіб сучасної форми візуалізації освітнього контенту. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-multimediyna-prezentaciya-yak-zasib-suchasno-formi-vizualizaci-osvitnogo-kontentu-374396.html>

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВОГО СЕРВІСУ “QUIZIZZ”, ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасний стан міжнародних зв'язків України, вихід її у європейський та світовий простори, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії вимагають особливого відношення до вивчення іноземних мов у нашій країні.

Сьогодення вимагає від нас бути сучасними викладачами та організовувати освітній процес відповідно до вікових та психологічних особливостей здобувачів освіти. Завдання викладача – це впровадження в свою роботу сучасних методів, які сприяють активізації та активній діяльності на різних етапах викладання англійської мови.

Основною метою викладача є формування та розвиток комунікативних компетенцій, а це означає оволодіння мовою як засобом між культурного спілкування, розвиток умінь використовувати англійську мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Ця мета передбачає досягнення такого рівня комунікативної компетенції, який був би достатнім для здійснення спілкування, спрямованого на усне мовлення (говоріння, аудіювання) та писемне (читання, письмо) формах у межах визначених комунікативних сфер, тематики ситуативного мовлення та на основі вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу.

На рівні з розвитком навичок комунікативних компетенцій, також є важливою перевірка отриманих знань. Тестування є невід'ємною частиною при вивченні англійської мови. Існує багато різних веб-інструментів, що дозволяють забезпечити швидкий зворотний зв'язок. Серед них заслуговує на увагу безкоштовний онлайн-сервіс «Quizizz». Цей сервіс повен переваг: яскравий, соціальний, досить простий для викладача і цікавий для здобувачів

освіти. **Quizizz** – це не тільки інструмент закріплення і перевірки знань , а й прекрасна можливість дистанційного навчання, оскільки дає можливість слухачам виконати тест або опитування як паралельно з усіма, так і в будь-який зручний для нього час. Можна використовувати тести, створені в Quizizz, як домашнє завдання. Всі результати тестів, відображаються в особистому кабінеті викладача. Ще одна перевага цієї платформи полягає в тому, що здобувачі освіти мають можливість відповідати на питання в своєму індивідуальному темпі, оскільки на екрані гаджета з'являються і питання, і варіанти відповідей, і учасник освітнього процесу може переходити до наступного питання, не чекаючи на відповіді інших . Таким чином, цей сервіс допомагає провести аналіз роботи і виявити прогалини в знаннях. Так сервіс дає інформацію викладачу про поточний стан процесу навчання. Виконання тесту, створеного на Quizizz, завжди можна запланувати. Це означає, що такий тест викладач може давати як домашнє завдання. Сучасне проведення тестування саме в такій формі є набагато цікавішими, вони захоплюють усіх учасників навчального процесу та надають можливість самоаналізу. Викладач має змогу отримати миттєвий результат, завантажити і роздрукувати цей результат. Така робота слухачам подобається тому, що вони швидко бачать свої результати . За статистикою такого опитування викладач може швидко бачити повну картину: на які запитання слухачи відповіли краще, а де виникли труднощі. Таким чином викладач може планувати подальшу роботу, на що йому слід звернути увагу. Зареєструватися можна з пошти Google . або електронної пошти. В пошуковій системі на сайті можливо відшукувати уже готові вікторини інших користувачів сайту, бачити вікторини, які є найбільш популярні на сайті. Популярними є якраз ті вікторини, які частіше використовуються. Можливо створювати запитання до вікторин самотійно, імпортувати із файлу, додавати із таблиці Excel та шукати в Інтернеті. Можна створити для вікторини обгортку (певне зображення), дати назву вікторині . Вибираємо також мову, на якій хочемо створити вікторину. Потім встановлюємо параметри вікторини: для публічного або приватного перегляду. Якщо для приватного перегляду, то лише викладач може бачити і

користуватися цією вікториною для своїх учнів. Якщо ж ми встановлюємо як загальне, то всі користувачі сайту зможуть користуватися. Також є перевага в тому, що викладач може створювати ту кількість питань до вікторини, яку він вважає за потрібне. Викладач може сам змінювати текст запитання, тобто розмістити його меншим чи більшим шрифтом, вибирати колір для написання, користуватися різними символами. Також можна вибирати час для відповіді. Вважаю, що це є добрим при врахуванні різних здібностей учасників навчального процесу. Кількість варіантів відповідей викладач сам може вибирати. Доступною є функція копіювання запитань, тому він може копіювати, змінювати запитання або переміщувати в корзину. Також можна додавати зображення із комп'ютера чи за посиланням. Таким чином, запитання може бути із зображенням або без нього. Після завершення створення вікторини пропонується обрати клас, для якого була створена вікторина, предмет, тему або інше.

Отже, використання освітніх платформ при вивченні іноземної мови стало необхідністю в наші дні. Проаналізувавши результати застосування освітньої платформи «Quizizz» під час викладання англійської мови та тестування здобувачів освіти, я дійшли висновків, що використання цієї платформи:

- підвищує мотивацію до навчання, а відтак ефективність навчального процесу;
- забезпечує формування іншомовної лінгвістичної й комунікативної компетенцій студентів;
- допомагає створювати атмосферу співробітництва й комунікації;
- полегшує працю педагогів і навчання студентів;
- створює умови для миттєвого контролю й фасилітативного моніторингу студентів;
- створює умови для актуалізації нових знань.

Література:

1. Інформаційні технології в навчанні. – К.: Видавнича група BVH, 2006. – 240 с.
2. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі [Електронний ресурс] / С. Дишлева. Режим доступу : <http://osvita.ua/school/technol/6804>
3. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Просвіта», «Книга пам'яті України», 2000. – 368 с.
4. Сорока Н.В. Реалізація діяльнісного підходу при комп'ютерному навчанні в умовах оновлення мовної освіти в Україні // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору: Зб. наук. праць / За ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука. – К.: Атіка, 2004.
5. Сутність поняття «Освітні платформи» та їх значення на сучасному етапі модернізації освіти [Електронний ресурс]/ Н.Ю. Фоміних.

УДК 378.147

*Tetiana Serhiiienko,
Associate Professor at the Department of the Foreign Languages
and military translation,
Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Docent,
the National Army academy named after hetman Petro Sahaidachnyi*
*Roman Serhiiienko
Professor at the Artillery reconnaissance systems department
of the Field Artillery faculty,
Candidate of Technical Sciences (PhD), Docent,
the National Army academy named after hetman Petro Sahaidachnyi*
*Marta Dikhtiaryk,
Academic group leader of the Field Artillery faculty, sergeant
the National Army academy named after hetman Petro Sahaidachnyi*

ON THE ISSUE OF IMPROVING SPOKEN ENGLISH THROUGH INNOVATIVE TOOLS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO SIMULATE REAL-LIFE INTERACTIONS

The use of Artificial Intelligence (AI) is becoming more and more commonplace in our lives and in various fields of activity and is no longer the prerogative of certain professions or segments of the population. In particular, the accessibility of AI technologies contributes to their active implementation in the educational process. As the modern world is changing rapidly and requires adaptation to current trends, this creates a number of opportunities and challenges for participants in the educational process. To understand the potential of AI and turn the educational process into an interesting and exciting game, all participants of the educational process, first of all teachers, should improve their competence in the field of modern technologies.

Foreign language learning offers a wide field for the application of AI. It should be noted that until recently the development of speech and human response to being addressed in a foreign language was defined as a problematic issue. This required a long period of training with a tutor or teacher, which is not always possible due to time constraints etc. Today, AI makes it possible to train your language skills at a time that is convenient for you.

Artificial intelligence plays a key role in improving a user's spoken English by providing innovative tools that simulate real-life communication in a foreign language. The following web platforms are examples of tools that simulate such real-life interactions. The web application TalkPal uses AI to create personalized conversation scenarios, allowing learners to practice speaking in different situations without the psychological pressure of being judged poorly on their communication skills by a real person. Another example is Duolingo, a language learning app that uses AI to adapt the learning process to the user's level, providing interactive exercises and conversation practice. The Babbel web app uses AI algorithms to analyze progress and provide personalized feedback, selecting exercises that best suit a particular user's needs.

In addition to the aforementioned apps that simulate real-life situations, there are a number of apps that use AI to analyze and improve pronunciation, particularly in English. Among these tools is ELSA Speak: an app that uses AI to analyze a user's pronunciation, detecting even the smallest mistakes and giving precise recommendations on how to correct them. Another AI-powered platform, Pronounce, also specializes in improving pronunciation, fluency and general oral skills by providing personalized feedback and interactive language practice opportunities.

By using these tools, learners can effectively improve their speaking and pronunciation skills in preparation for real-life communication situations in different areas of communication.

One of the biggest challenges learners face is the fear of revealing their lack of fluency in English. This psychological barrier cannot be reduced without constant practice and positive reinforcement by demonstrating fluency to oneself. Tools that provide an impartial communication platform, such as Talkpal's AI, can be particularly effective in overcoming this barrier.

For example, let's look at a learner's step-by-step interaction with the ELSA Speak app mentioned above, which is designed to help improve English pronunciation by analyzing speech and providing personalized recommendations. After downloading

and registering the app, the learner selects the purpose of their training: military training, military negotiations, general communication, etc.

Next, the app conducts a diagnostic pronunciation test, offering a series of test phrases for repetition. The AI then analyses the pronunciation at the phonetic level and determines the percentage of correct pronunciation and weaknesses. The programmer selects interactive exercises that focus on the pronunciation of specific sounds, words and phrases, intonation and stress, and speaking speed.

It should be noted that the app provides immediate feedback: mistakes are highlighted in red, a slow playback of the correct version is offered, and even tips on articulation (for example, how to position the tongue correctly when pronouncing the [θ] sound in the word 'think'). In our opinion, this is very important in the case of pronunciation practice: firstly, personalized recommendations for correcting mistakes, for example: “Try to pronounce “R” with rounded lips”; secondly, selection of practical exercises to repeat problematic sounds in different words; and thirdly, playing sounds to compare the incorrect and correct sound.

It should be noted that to become more like a native speaker in oral communication, you also need to understand and incorporate culturally specific phrases into your vocabulary. This requires not only memorizing these phrases but also understanding the context in which they are used. You need to practice using them in simulated conversations or directly with native speakers to improve the authenticity of your spoken English.

To achieve this goal, the app offers dialogue simulations (e.g. communicating with a NATO officer by creating a training dialogue that demonstrates realistic interactions during a training exercise). Such simulations help military students to practice their English language skills in a military context, using formal addresses, clear questions and answers, and following the command hierarchy and communication protocol.

It is worth noting that there are many realistic military scenarios available in this application that will help you practice professional English.

In conclusion, ELSA Speak allows military students to effectively analyze and improve their pronunciation in a stress-free manner using AI technology. This app is an effective tool for improving the spoken English skills of military personnel.

References:

1. Jackson, G. (2022). The Role of Artificial Intelligence in Language Learning. *International Journal of Technology-Enhanced Learning*.
2. Rusmiyanto Rusmiyanto, Nining Huriati, Nining Fitriani, Novita Kusumaning Tyas (2023). The Role Of Artificial Intelligence (AI) In Developing English Language Learner's Communication Skills. *Journal on Education V 06(01)*, p. 750- 757
3. Duolingo. (2022). Learn a Language for Free. <https://www.duolingo.com>
4. Babbel. (2022). Speak a New Language with Confidence. <https://www.babbel.com>
5. Serhiienko R.V. Serhiienko T.M. Особливості використання штучного інтелекту у навчальному процесі ВВНЗ під час вивчення дисциплін професійного спрямування. *Системи і технології зв'язку, інформатизації та кібербезпеки: актуальні питання та тенденції розвитку: збірник тез доповідей IV міжнародної науково-технічної конференції*, Київ: ВІТІ ім. Героїв Крут, 2024 – С. 178 – 180.

АНАЛІЗ СТРУКТУРНОЇ МОДЕЛІ ПОЛІМОВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Процес формування полімовних здібностей курсантів вищих військових навчальних закладів є важливим елементом їх ефективної професійної діяльності в сучасних умовах багатомовного, полікультурного світу. Для зміцнення інтеграційних зв'язків між Україною та Європою та входження в європейський освітній простір сучасному військовослужбовцю необхідно активніше використовувати систему мовної освіти. Модель багатомовної освіти курсантів ВВНЗ включає не лише інтеграцію змістовно - педагогічних і методичних елементів навчального процесу, а й процедурних елементів, таких як: визначення єдиних концептуальних понять, уніфікація термінології, критерії оцінювання, створення сприятливого багатомовного освітнього середовища, синхронізація позакласної діяльності, співпраця викладачів мовної і немовної галузі.

Використання методів і прийомів навчання залежить від версії багатомовної моделі навчання, обраної ВВНЗ, а також від лінгвістичного та педагогічного статусу мов, які вивчаються.

Роботи таких вчених, як С. Іваненко, С. Боднарюк, М. Бауер, У. Маккі, Т. Морелл, К. Хайленд, К. Хакута, здійснили величезний внесок у концепції багатомовного навчання.

Багатомовність – це насамперед індивідуальний феномен. Е. Хауген пропонує називати мультилінгвальною ту людину, яка крім своєї першої мови порівняно тією ж мірою компетентна в інших мовах, здатна зі схожою ефективністю користуватися в будь-яких обставинах тією чи іншою з них. [8, с.100]

Іншим аспектом уваги до багатомовності є необхідність прийняття цілісного погляду на всі мови, якими розмовляють мультилінгви, а не зосереджуватися на одній. Важливим моментом цього погляду є кордони між мовами. Для того, щоб посилити багатомовність в освіті, іноземні мови слід запроваджувати як загальні курси та/або як засіб навчання для викладання спеціалізованих дисциплін.

Полімовність відрізняється різними рівнями розвитку навичок аудіювання, читання, усного та письмового висловлювання, що визначається цілями навчання, соціолінгвістикою та статусом мови, наявністю мовного середовища курсантів та їх індивідуальною мотивацією. У процесі вивчення двох або більше іноземних мов, курсанти можуть спонтанно плутати їх під час спілкування. Для запобігання змішуванню мов використовується процедура перемикання мовних аббревіатур. Викладачі мають контролювати цей процес. («А тепер сформулюйте своє запитання німецькою», «Напишіть це англійською/французькою»), «Як це підтвердити?», «Давайте перейдемо до спілкування українською мовою» тощо). Таким чином курсанти можуть навчитися свідомо переходити з однієї мови на іншу.

Одним із необхідних елементів методики навчання є закріплення вправ, як на практичних заняттях, так і при самостійному навчанні курсантів. Деякі з найбільш ефективних методів включають:

- 1) Підбір вправ, що підвищують інтелектуальну активність курсантів при виконанні навчальних завдань. Кожна вправа має бути спрямована на опрацювання мовного матеріалу і сприяти формуванню різноманітних асоціативних зв'язків, розвитку мислення, уваги та пам'яті.

- 2) Співвідношення вправ різного змісту для відпрацювання двох мовних елементів в одній вправі.

- 3) Збільшити кількість вправ для активізації мовних одиниць мови.

- 4) Раціональне використання технічних матеріалів і можливостей комунікаційних технологій при роботі з мовними матеріалами.

5) Послідовне формування специфічного комплексу компетентностей у процесі навчання здійснюється на основі інтегративного, комунікативно-когнітивного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого, міжкультурного, текстоцентричного освітніх підходів.

Як висновок, слід зазначити, що розвиток мультилінгвального навчання у ВВНЗ є спробою створення нових освітніх стандартів у даного виду закладів, поява яких зумовлена, з одного боку, об'єктивними умовами розвитку іншомовної освіти, а з іншого боку сучасними інтеграційними процесами. Вивчення двох, або більше іноземних мов майбутніми офіцерами формує не лише їх комунікативну компетентність, а відкриває їм нову соціальну можливість стати учасником процесу міжкультурної комунікації, та продемонструвати важливості вивчення двох, або більше мов як засобу спілкування в сучасному мультилінгвальному та полікультурному світі.

Література:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Ленвіт. Київ, 2003. 273 с.
2. Козак Т. Можливості мови всесвітнього спілкування у збереженні етнокультурної ідентичності. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2012. № 30. С. 140–146.
3. Теляшенко В.Л. Професійно орієнтоване навчання студентів іноземної мови в немовному вузі: Актуальні питання навчання іншомовної комунікації у вищих навчальних закладах: матеріали наук.практ. конф., Вип. 4. 2003 р. С. 78-81.
4. Фідкевич О. Л. Концепція моделі багатомовної освіти в закладах загальної середньої освіти з навчанням мов корінних народів і національних меншин з урахуванням завдань європейської інтеграції України; НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України. Відділ навчання мов нац. меншин та зарубіж. літ. Київ, 2023. 44 с.

5. Цвяк Л.В. Формування культури спілкування іноземною мовою офіцера як педагогічна проблема. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». Ужгород, 2011. С. 210-212.

6. Albert M.L., Obler L.K. The Bilingual Brain. Neuropsychological and Neurolinguistic Aspects of Bilingualism. Academic Press, New York, 1978. 302 p.

7. Byram M. The Intercultural Speaker and the Pedagogy of Foreign Language Education. The SAGE Handbook of Intercultural Competence / ed. D. K. Deardorff. Thousand Oaks, CA: Sage, 2009. P. 321–332.

8. Haugen, E. The Analysis of Linguistic Borrowing. The Ecology of Language. Stanford: Stanford University Press, 1972. P. 99–102

УДК [37.018.43:004]:81'243

Oksana Skyba

*Senior Teacher of the Language Training Department
Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine*

USING AUGMENTED REALITY TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING

The integration of innovative technologies into the educational sphere is a key factor in enhancing learning processes, particularly within the context of European integration. In recent years, the integration of technology into education has revolutionized traditional teaching methodologies. Among these technological advancements, Augmented Reality (AR) has emerged as a powerful tool with the potential to transform foreign language training in higher education institutions. AR blends the real world with virtual elements, creating an interactive environment that fosters active engagement and improves the effectiveness of learning.

Augmented Reality (AR) is a technology that superimposes computer-generated images, sounds, or other sensory enhancements onto the real world. Unlike Virtual Reality (VR), which creates a completely artificial environment, AR enhances the real world by adding digital elements to it. In education, AR can provide interactive and engaging learning experiences, making complex concepts easier to understand and retain.

AR can make language learning more engaging by providing interactive and immersive experiences. For instance, AR applications can create virtual scenarios where learners can practice conversational skills with virtual characters. This interactive approach can significantly increase learners' motivation and interest in the language. AR technologies can be tailored to meet individual learners' needs, providing personalized learning experiences. Adaptive AR applications can adjust the difficulty level based on the learner's progress, ensuring that they are neither overwhelmed nor under-challenged.

One of the key challenges in learning a new language is the lack of immersive environments that facilitate practical usage. AR bridges this gap by creating interactive, real-world scenarios where learners can engage with the language in meaningful ways. For example, AR applications can overlay foreign words on everyday objects, allowing users to associate vocabulary with visual and contextual cues. This real-time interaction enhances memory retention and makes language learning more engaging compared to traditional textbook methods.

Pronunciation is a crucial aspect of language learning, and AR can provide real-time feedback and assistance. Some AR applications incorporate speech recognition and AI-driven analysis to help learners perfect their pronunciation. Through virtual conversations with AI-powered AR avatars, learners can practice dialogues in a stress-free environment, improving their speaking and listening skills. This personalized approach caters to individual learning paces and enhances confidence in language use.

Gamification has become a very popular trend in the process of foreign language learning. It may as well be considered as another powerful way AR enhances foreign language training. By incorporating elements of competition, rewards, and interactive storytelling, AR-based language learning apps keep learners motivated and engaged. Applications such as AR treasure hunts, where users follow clues in a foreign language to find virtual rewards, make learning fun and encourage consistent practice. Such gamified experiences can significantly boost language acquisition rates compared to passive learning methods.

Traditional language learning methods often emphasize grammar and vocabulary memorization without sufficient real-world application. AR provides an opportunity to practice language skills in authentic contexts. For example, an AR app could simulate ordering food in a restaurant, navigating a foreign city, or conducting a business meeting in another language. These real-world simulations allow learners to apply their knowledge practically, reinforcing their understanding and increasing fluency.

The immersive nature of AR can enhance memory retention and recall. Studies have shown that learners who use AR technologies tend to retain information better than those who use traditional methods. The multisensory experience provided by AR, which includes visual, auditory, and sometimes even tactile elements, reinforces learning and aids in long-term retention.

Nowadays AR is being increasingly integrated into language learning, offering innovative and immersive ways to engage learners. AR apps are among the most accessible and widely used tools for language learning. These apps leverage AR to create interactive and immersive experiences that enhance vocabulary acquisition, pronunciation, and conversational skills. For example, the *Mondly* app uses AR to create immersive language learning experiences. Using this app learners can practice speaking with AR-powered chatbots that simulate real-life interactions, interact with virtual characters and practice their language skills. The app uses AR to provide real-time feedback on pronunciation, helping learners improve their speaking skills as well

[2]. Another example of AR technology is Google Translate's AR feature, known as *Word Lens*, which allows users to point their smartphone camera at text in a foreign language and see an instant translation overlaid on the screen. Learners can use this feature to read signs, menus, or documents in a foreign language, making it a practical tool for travelers and language learners. By seeing translations in real-world contexts, learners can better understand how words and phrases are used. This tool is particularly useful for learners who need immediate assistance with reading comprehension in a foreign language [4]. AR is being used to transform traditional learning materials like textbooks and flashcards into interactive tools. For example, *Popar* produces AR-enhanced books that bring static images to life. For language learning, these books can include vocabulary lessons where learners point their device at a page to see 3D animations and hear pronunciations. Words and images on the page are augmented with animations, audio pronunciations, and translations. Some AR books include quizzes and games to reinforce learning. This approach makes learning more engaging, especially for younger learners, by combining visual, auditory, and kinesthetic elements. [3].

Research has shown promising results for the use of AR in language training. A study conducted by R. Yilmaz and Y. Goktas (2017) found that AR-based language learning activities significantly improved students' vocabulary acquisition and retention compared to traditional methods [6, p. 84]. Another study by C. Chen and Y. Tsai (2012) demonstrated that AR-enhanced language learning environments increased students' motivation and engagement [1, p. 647].

Despite its potential, AR technology is not without its challenges. The adoption of Augmented Reality in classrooms faces challenges related to both teachers and students. Teachers may resist using AR unless they see clear benefits, as it requires advanced technical skills and familiarity with the technology. For students, AR can be distracting due to moving images and animations, and it may take time to adapt compared to traditional tools. AR is more effective for visual learners, potentially hindering non-visual learners. Technical issues like tracking problems, poor content

quality, and cognitive overload can affect learning efficiency. Additionally, implementing AR demands significant resources, infrastructure, and hardware, making it costly for higher education institutions [5, p. 7]. Hardware limitations, software compatibility, and the need for high-speed internet can also hinder the widespread adoption of AR in language training.

Despite these challenges, the future of AR in foreign language training looks promising, with ongoing advancements in AR technology and increasing interest from educators and learners. As AR devices become more affordable and accessible, their adoption in language training is likely to grow. Additionally, the development of more sophisticated AR content and applications will further enhance the learning experience.

Augmented reality has a great potential to revolutionize foreign language training by providing immersive, interactive, and engaging learning experiences. By enhancing immersion, facilitating pronunciation practice, incorporating gamification, and bridging the gap between theory and practice, AR makes language learning more effective and enjoyable. As technology continues to evolve, AR-based language training will likely become an integral part of educational methodologies, transforming the way people acquire new languages and connect with different cultures.

References:

1. Chen C. M., Tsai Y. N. Interactive augmented reality system for enhancing library instruction in elementary schools. *Computers & Education*. 2012. Vol. 59(2), P. 638–652.
2. Mondly. Learn languages online in a fun and effective way. URL: <https://app.mondly.com/> (дата звернення: 06.02.2025).
3. Popar Smart Bags, Toys, Books, Puzzles, Charts & Mats. URL: <https://popartoy.com/> (дата звернення: 06.02.2025).
4. Word Lens Translator for Android. URL: <https://word-lens-translator.en.uptodown.com/android> (дата звернення: 06.02.2025).

5. Schorr I., Plecher D., Eichhorn C., Klinker G. Foreign language learning using augmented reality environments: a systematic review. *Frontiers in Virtual Reality*. 2024. Vol. 5. P. 1–15.

6. Yilmaz R., Goktas, Y. Using augmented reality technology in storytelling activities: examining elementary students' narrative skill and creativity. *Virtual Reality*. 2017. Vol. 21(2). P. 75–89.

УДК 378.147:811.11-057.36

Oksana Skyba

Senior Teacher of the Language Training Department

Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine

Yuliia Kurilova

Associate Professor of the Foreign Philology and Translation Department

Kyiv International University

PROBLEM-BASED LEARNING AS AN EFFECTIVE MEANS OF DEVELOPING LANGUAGE SKILLS IN FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS

In today's complex and interconnected world, law enforcement officers are expected to possess not only specialized professional expertise but also advanced communication skills, particularly in foreign languages. The ability to communicate effectively across diverse linguistic and cultural contexts has become a fundamental requirement for professionals engaged in maintaining public safety, conducting investigations, fostering international collaboration, and managing community relations. This competence extends far beyond basic conversational abilities, encompassing the nuanced language skills required to navigate legal procedures, diplomatic engagements, crisis response situations, and sensitive intercultural interactions.

Traditional methods of language instruction, which often rely heavily on rote memorization, repetitive drills, and decontextualized grammar exercises, have proven insufficient in preparing future law enforcement officers for the dynamic and multifaceted communication challenges they will face in the field. These conventional approaches tend to emphasize theoretical knowledge over practical application, leaving learners ill-equipped to respond effectively in real-world scenarios where clarity, accuracy, and cultural sensitivity are paramount. In contrast, Project-Based Learning (PBL) has emerged as a transformative educational methodology that addresses these gaps by providing immersive, context-driven, and collaborative learning experiences. PBL fosters not only linguistic proficiency but also critical thinking, problem-solving, and professional competencies essential for law enforcement practice.

At its core, Project-Based Learning is a student-centered approach that engages learners in meaningful projects designed to reflect real-world situations. Rather than passively absorbing information, students actively construct knowledge through inquiry, exploration, and practical application. In the context of language education for law enforcement officers, this approach allows learners to develop their skills within authentic professional environments, simulating tasks such as drafting incident reports, conducting suspect interviews, participating in cross-border investigations, and negotiating with international partners. By anchoring language learning in real-life scenarios, PBL enhances both the relevance and retention of knowledge, ensuring that students can apply what they have learned with confidence and precision in high-stakes situations.

The importance of language skills in modern law enforcement cannot be overstated. Officers frequently operate in multicultural, multilingual environments where effective communication is critical to building trust, de-escalating conflicts, and ensuring public safety. In community policing, for instance, the ability to engage with diverse populations in their native languages fosters stronger relationships, enhances mutual understanding, and promotes cooperative problem-solving. During criminal investigations, officers often encounter witnesses, victims, and suspects who speak different languages, making it imperative to overcome language barriers to obtain

accurate and reliable information. International cooperation, particularly in the context of combating transnational crime and terrorism, requires proficiency in common languages such as English to facilitate seamless collaboration with foreign law enforcement agencies, international organizations, and judicial bodies. Moreover, in crisis situations – whether responding to natural disasters, terrorist attacks, or large-scale public events – clear and precise multilingual communication can be the difference between effective crisis management and operational failure.

Given these critical demands, language training for law enforcement officers must extend beyond the acquisition of basic vocabulary and grammatical structures. It must focus on developing practical, context-specific communication skills tailored to the unique challenges of law enforcement work. Project-Based Learning offers a pedagogical framework well-suited to this objective, as it immerses students in scenarios that closely mirror the realities of their future roles. For example, a project might involve simulating an international human trafficking investigation, where students must analyze case files, conduct interviews with role-playing informants, draft formal reports, and present their findings – all in a foreign language. Through such immersive projects, learners not only acquire the technical vocabulary and communication strategies relevant to law enforcement but also develop the ability to think critically, adapt to new information, and make sound decisions under pressure.

One of the defining strengths of PBL is its ability to integrate language development with the cultivation of broader professional competencies. In collaborative projects, students practice all four language skills – reading, writing, speaking, and listening – in a cohesive and interdependent manner. For instance, a project focused on community outreach might require students to research public safety issues affecting diverse populations, draft multilingual educational materials, deliver presentations to simulated community groups, and engage in reflective discussions to evaluate the effectiveness of their communication strategies. This holistic approach ensures that language learning is not an isolated activity but an integral part of professional growth.

Moreover, PBL fosters essential soft skills that are indispensable for law enforcement officers. The process of working in teams to complete complex projects mirrors the collaborative nature of police work, where officers must coordinate efforts, share information, and support one another in high-pressure environments. Through these collaborative experiences, students develop strong interpersonal communication abilities, leadership qualities, and conflict-resolution strategies. Additionally, projects that involve interacting with culturally diverse groups help students build cultural competence, enhancing their ability to navigate cross-cultural interactions with sensitivity and respect – an increasingly important skill in the globalized landscape of modern policing.

The integration of technology further enhances the effectiveness of Project-Based Learning in law enforcement education. Digital tools and platforms provide students with access to a wealth of resources, facilitate collaboration across geographical boundaries, and create immersive learning environments. For example, virtual reality (VR) and augmented reality (AR) technologies can simulate realistic operational scenarios, allowing students to practice language skills in lifelike contexts without the constraints of traditional classroom settings. Online collaboration tools such as Microsoft Teams and Google Workspace enable students to work on projects remotely, fostering digital literacy alongside language proficiency. Additionally, language learning applications like Duolingo, Quizlet, and Babbel can supplement PBL activities by providing targeted practice in vocabulary acquisition and grammar reinforcement.

Assessment in Project-Based Learning differs significantly from traditional language evaluation methods, which often rely on standardized tests and isolated skill assessments. In PBL, assessment is an ongoing, formative process that measures both language proficiency and the development of professional competencies. Authentic performance tasks, such as presenting case studies, conducting mock interviews, or participating in simulated crisis response exercises, allow instructors to evaluate students' abilities in real-world contexts. Rubrics with clearly defined criteria help assess not only linguistic accuracy but also critical thinking, problem-solving,

teamwork, and presentation skills. Furthermore, incorporating peer and self-assessment encourages students to reflect on their own learning processes, identify areas for improvement, and develop a growth-oriented mindset.

While the benefits of Project-Based Learning are numerous, its implementation in law enforcement education is not without challenges. One of the primary difficulties lies in balancing the dual objectives of language acquisition and professional knowledge development. Designing projects that effectively integrate both components requires careful planning, interdisciplinary collaboration, and a deep understanding of the specific needs of law enforcement training. Additionally, some students may struggle with the autonomy and complexity inherent in PBL, particularly if they are accustomed to more traditional, instructor-led learning environments. To address these challenges, educators can provide scaffolding through structured guidelines, mentorship, and explicit instruction in project management and teamwork skills. Gradually increasing the complexity of projects over time helps build students' confidence and competence in managing their own learning.

Several real-world examples illustrate the successful application of PBL in law enforcement training. The European Union Agency for Law Enforcement Training (CEPOL), for instance, has incorporated PBL into its curriculum through the use of simulations and role-playing exercises that develop both language skills and professional competencies. Officers participating in CEPOL's programs engage in realistic scenarios, such as cross-border investigations, where they must communicate effectively in English and other languages, analyze evidence, and collaborate with international partners. Police academies in various countries have also adopted PBL approaches, implementing projects that focus on community policing, crime prevention, and public outreach. These initiatives often involve designing multilingual safety campaigns, conducting community engagement activities, and participating in joint training exercises with foreign law enforcement agencies.

In conclusion, Project-Based Learning represents a powerful and forward-looking approach to language education for future law enforcement officers. By immersing students in authentic, real-world tasks, PBL bridges the gap between

theoretical language instruction and practical professional application. It prepares officers to communicate effectively in diverse, complex, and high-stakes environments, enhancing their ability to perform critical functions with competence and confidence. While the successful implementation of PBL requires thoughtful planning, resource investment, and pedagogical innovation, its benefits – including improved communication skills, professional development, cultural competence, and learner motivation – make it an invaluable tool for modern law enforcement education. As the demands on law enforcement officers continue to evolve in response to global challenges, PBL offers a dynamic and adaptable solution to equip them with the language and professional skills necessary to thrive in an increasingly interconnected world.

References:

1. European Police College (CEPOL). Online Course 1/2021: Police English Language. URL: <https://www.cepol.europa.eu/training-education/online-course-1-2021-police-english-language> (дата звернення: 09.02.2025).
2. Song X., Razali A. B., Sulaiman T., Jeyaraj J. J. Impact of Project-Based Learning on Critical Thinking Skills and Language Skills in EFL Context: A Review of Literature. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 14(5). P. 402-412.
3. Winder G. Problem-Based Learning: Revolutionizing Law Enforcement Training. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/problem-based-learning-revolutionizing-law-training-gracie-winder/> (дата звернення: 09.02.2025).

УДК 378.091.313

*Оксана Совгар,
професор кафедри іноземних мов та військового перекладу,
канд. Педагогічних наук, доцент
Національна академія сухопутних військ імені гетьмана
Петра Сагайдачного
Ганна Совгар,
викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу
Національна академія сухопутних військ імені гетьмана
Петра Сагайдачного*

IMPLEMENTATION OF CLIL METHODOLOGY INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING

The growing role of foreign languages in the modern globalized world necessitates a review of learning outcomes and approaches to their teaching. Currently, the preparation of students for participation in communicative situations of everyday life is considered insufficient. One of the trends that is clearly visible today is the strengthening of the professional and academic orientation of the content of foreign language education. In fact, modern methodology sets an ambitious goal – to aid students in forming such a level of proficiency in a foreign language that they can express themselves on any topic, including trade related, equally well in native and foreign languages. According to methodologists, content and language integrated learning (CLIL) technology should serve this purpose.

CLIL, the essence of which lies in the simultaneous mastery of the language and a certain subject content, has gained certain popularity abroad. In domestic methodological science, CLIL technology has not yet received sufficient coverage, but foreign experience allows us to make assumptions about its relevance and prospects for the domain of foreign language teaching in Ukraine. In foreign methodology, the expediency of integrating CLIL as a component of professionally oriented language teaching was advocated by D. Coyle [4], D. Marsh [5], and D. Wolff [6]. The developers of CLIL technology substantiated the model of four Cs (content, cognition,

communication, culture), by which the following four aspects of language learning can be covered:

- mastering the content of a certain subject area (content);
- the socio-cultural aspect associated with it (culture);
- activation of students' cognitive processes (cognition) [4, p.132].

An analysis of scientific resources shows the existence of 2 different CLIL models: from total immersion, when the entire curriculum is built on the basis of CLIL, to fragmentary integration of CLIL into a general education course of foreign language training. The second approach is easier to implement as it makes it possible to integrate CLIL into the structure of the language course, largely without violating its integrity and does not require a radical revision of the program requirements. The priority of the general education course is mastering the language and the ability to use it appropriately in typical situations, while CLIL is oriented towards mastering the content of the subject area through the use of scientific or academic terminological and conceptual apparatus, which is not inherent in everyday use. However, the integration of subject content (which goes beyond everyday topics) leads to significant changes. Offering students a wide range of topics that are practically oriented or related to their future profession, this content has a high motivational potential, since:

- it involves familiarization with a certain subject matter that goes beyond the so-called language learning for general purposes but instead brings students closer to meeting their professional needs;

- familiarization with a new subject area contributes to the implementation of the so-called lexical approach, when students enrich their own "tool box" for describing objects and phenomena of the surrounding world;

- there is immersion in the language environment and awareness of students' own achievements [1, p.137].

The use of CLIL technology in educational institutions as one of the most pronounced competence-oriented approaches to language learning is recommended by a number of normative documents of the Council of Europe. A number of projects implemented with the support of the Council of Europe demonstrate that CLIL can

contribute to the formation of not only the subject (or professional) competencies of the student, but also to the deepening of their socio-cultural preparation and competence, since the content of any discipline or subject area is not culturally neutral – instead, it has its specific rules and norms.

An essential element of the CLIL block is usually a specially prepared educational text, which can be accompanied by illustrative materials, as well as video or audio recordings (this is important given that it is often necessary to visualize and explain the meaning of terms or explain the specifics of the processes). It is through the text that the student becomes acquainted with a certain fragment of reality. A characteristic feature of CLIL is its orientation towards the simultaneous mastery of language (language part) and a certain subject area (content part). Therefore, the activities and tasks can either have a clear orientation towards assessing the quality of language mastery and speech material (the so-called soft or weak-CLIL) or with an emphasis on the subject aspects of a specific subject area (strong or hard CLIL) [2, p.35; 3, p.54]. At the same time, according to researchers, whatever model is used, it inevitably contributes to the formation of both subject knowledge and language skills, albeit to a lesser extent. What to choose as a priority is determined by the developers of the educational programs.

Since CLIL materials are presented in the foreign language, all of them to a certain extent satisfy the linguistic and regional aspect of foreign language training. Thus, getting acquainted with a certain fragment of reality, students have the opportunity to analyze language items, in particular terminology, non-equivalent vocabulary, idioms, specifics of a particular language, as well as the features of its functioning in a particular discourse. However, in order for CLIL materials to fully satisfy the requirement of socio-cultural compliance, their mere presentation in a foreign language is not enough. Instead, they need to have an actual “link” to the realities of the country whose language is being studied; describing what is or was characteristic of this culture.

According to D. Coyle [4, p. 25] the following parameters should be used as the basis for determining didactic goals: parameterizing the content of a particular subject

area; stimulating foreign language communication within a specific subject and field of knowledge; forming students' sociocultural competencies. Therefore, the systematic use of elements of subject-language integrated learning in the educational process can contribute to increasing motivation, activating the processes of teaching and learning a foreign language by students of various specialties. Professionally-oriented topics of classes meet the needs of students, which in practice contributes to the qualitative assimilation of new knowledge. Future specialists develop the ability to communicate in a foreign language in a professional domain.

In general, with this approach to organizing the educational process, the level of training and interest of students in the field of a foreign language increases. So, by combining the two vectors, a unique learning situation is formed – mastering a specialized subject matter in a foreign language and developing the ability to use important language resources and tools (grammar structures, vocabulary, stylistics, etc.; active use of communicative methods of teaching a foreign language within the lessons). All of the above factors make it possible to modernize and improve curricula, educational process, and approaches to the formation of students' professional competencies.

Literature:

1. Пасічник О., Пасічник О. Технологія CLIL як засіб поглиблення компетентнісної спрямованості змісту навчання іноземних мов: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії / Проблеми сучасного підручника. 2023. № (30), С. 134–148. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2023-30-134-148>
2. Ball, P. (2009). Does CLIL work?, in D. Hill and P. Alan (eds.), *The Best of Both Worlds?: International Perspectives on CLIL*. (32–43). Norwich Institute for Language Education, Norwich.
3. Bentley, K. (2010). *The TKT Course: CLIL Module*. Cambridge University Press, Cambridge
4. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL Content and Language Integrated Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.

5. Marsh, D. (2001). Profiling European CLIL Classrooms: Languages Open Doors. Jyväskylä: University of Jyväskylä, 253 p.
6. Wolff, D. (2003). Integrating language and content in the language classroom: Are transfer of knowledge and of language classroom ensured? *Pratiques et recherches en Centres de langues*. (41–42), 35–46. Doi: <https://doi.org/10.4000/asp.1154>

УДК 378.147:811.11

Tetiana Spilnyk

*PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Philology, Translation and Strategic Communication,
National Academy of the National Guard of Ukraine*

ON THE ISSUE OF USING MOBILE DEVICES IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES

The rapid development of the latest technologies affects all areas of our lives. Higher education is no exception. Today, it is hard to imagine a class in general, and a foreign language class in particular, that does not use the power of digital technology. One of the most important tools used in the classroom is the smartphone. This raises the question of how to use smartphones and tablets in a foreign language classroom in a rational and effective way.

Studies show that the use of mobile devices in foreign language classes helps to increase students' motivation and organize autonomous learning.

Smartphones provide many opportunities for creative organization of foreign language classes. By complementing the work with a textbook, they improve traditional forms of learning. Changing classroom activities using mobile devices can have a positive impact on student motivation.

Smartphones are good assistants in organizing work in groups and individual work of students both in class and outside the classroom. Mobile devices also help to apply a differentiated approach to teaching. In particular, it means that students receive assignments depending on their individual characteristics and according to their level of foreign language proficiency. Completing these tasks using smartphones allows them to work at their own pace, which, in turn, helps to remove the psychological barrier and increases their interest in learning a foreign language.

The possibilities of using mobile devices in a foreign language class are very diverse. At the same time, such lessons should be carefully planned. First of all, it should be determined for what purpose smartphones and tablets will be used in the lesson and what competences will be formed when performing the proposed tasks.

Working with smartphones in a foreign language class allows you to work with authentic materials, encourages students to be creative, mobile, and flexible in their thinking. Tasks that involve the use of mobile devices contribute to the development of communicative, intercultural, linguistic, informational, cognitive, and social competencies. However, despite all this, mobile devices cannot replace either a textbook or a teacher's explanation.

Thus, working with mobile devices in the foreign language classroom contributes to the introduction of innovative forms of teaching and, so to speak, didactically expands traditional forms of learning. In other words, it is worth combining the use of mobile devices with established teaching methods in the classroom.

МЕТОДОЛОГІЯ ДІАГНОСТИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

***Анотація.** У статті розглядається методологія діагностики готовності майбутніх офіцерів Збройних Сил України до міжнародної комунікації. Визначено чотири основні критерії готовності: когнітивно-лінгвістичний, операційно-діяльнісний, мотиваційно-ціннісний та рефлексивно-оцінний. Для кожного з критеріїв запропоновано відповідні інструменти діагностики, що забезпечують комплексну та об'єктивну оцінку. Розроблена методологія може бути використана для вдосконалення системи мовної підготовки у військових навчальних закладах.*

***Ключові слова:** міжнародна комунікація, офіцери ЗСУ, діагностика готовності, методологія, критерії оцінювання.*

***Вступ.** Сучасний етап розвитку системи військової освіти України, особливо в умовах воєнного стану та євроінтеграційних процесів, супроводжується новими викликами, що зумовлені необхідністю підготовки офіцерського складу до міжнародної комунікації. Активна участь українських військовослужбовців у міжнародних операціях, спільних навчаннях та програмах співпраці з НАТО висуває нові вимоги до рівня їхньої іншомовної компетентності, яка включає володіння професійною термінологією, здатність до міжкультурної взаємодії та ефективного інформаційного обміну в багатонаціональному середовищі.*

Одним із ключових етапів формування такої готовності є діагностика рівня підготовленості майбутніх офіцерів Збройних Сил України (далі – ЗСУ) до

міжнародної комунікації. Вона дозволяє не лише оцінити рівень їхнього іншомовного професійного спілкування, а й визначити оптимальні освітні траєкторії та технології навчання. Комплексний підхід до діагностики забезпечує об'єктивність оцінювання та дає змогу коригувати підготовку відповідно до сучасних викликів військової сфери. Враховуючи зростаючу роль цифровізації освіти та розширення можливостей дистанційного навчання, актуальним є створення інноваційної комплексної системи оцінювання, яка відповідає б сучасним міжнародним стандартам мовної підготовки військових фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значну увагу науковців до проблеми підготовки військових кадрів до міжнародної комунікації. Зокрема, дослідження теоретичних та методичних засад професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО проводила О. Канова, яка у своїй дисертації акцентувала увагу на необхідності адаптації навчальних програм до вимог Альянсу [1]. О. Войтех обґрунтовує методологічні засади такої підготовки, підкреслюючи важливість міжкультурної комунікації та володіння іноземними мовами [2]. Зі свого боку Л. Нанівська та П. Лозинський аналізують підготовку майбутніх офіцерів сухопутних військ до міжкультурної комунікації у професійній діяльності, визначаючи ключові характеристики та перспективні напрями інновацій у цьому процесі [3]. Дослідження шляхів підвищення ефективності мовної підготовки офіцерів ЗСУ проводили також інші науковці, зокрема, Ю. Пащук та М. Торська розглянули стратегії вдосконалення мовної підготовки військовослужбовців [4]. Безумовно вагомим є внесок Л. Гребенюк, яка дослідила формування готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до професійної взаємодії у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки [5]. Згадані та інші дослідження у цій сфері підкреслюють важливість комплексного підходу до формування та діагностики готовності офіцерів до міжнародної комунікації, враховуючи як мовні, так і міжкультурні аспекти, однак вони здебільшого зосереджені на окремих аспектах підготовки, таких як мовна компетентність або міжкультурна взаємодія. Водночас питання розробки цілісної методології оцінювання готовності майбутніх офіцерів до

міжнародної комунікації залишається недостатньо вивченим, що обґрунтовує наукову новизну та актуальність даного дослідження.

Мета статті. Метою статті є розробка методологічного апарату для діагностики готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до міжнародної комунікації шляхом визначення критеріїв та відповідних інструментів оцінювання.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Для ефективної діагностики готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до міжнародної комунікації важливо чітко визначити сутність та структуру цього феномену, спираючись на нормативні документи та стандарти, які регламентують вимоги до професійної компетентності військових фахівців у цій сфері.

Розгляд сутності та структури готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до міжнародної комунікації потребує врахування стандартів, які регламентують вимоги до їхньої професійної компетентності у цій сфері. Так, стандарт вищої освіти України для підготовки офіцерів тактичного рівня серед програмних результатів навчання визначає здатність ефективно спілкуватися іноземною мовою за професійним спрямуванням та здійснювати комунікацію з представниками різних професійних груп, включаючи військовослужбовців з інших країн [6]. Політика Міністерства оборони України у сфері військової освіти одним з пріоритетів визначає досягнення військовослужбовцями рівня володіння іноземною мовою не нижче СМР 2 за стандартом НАТО STANAG 6001, необхідного для впровадження стандартів НАТО, участі у міжнародних заходах та операціях [7, с. 6]. Каталог військово-професійних компетентностей офіцерів тактичного рівня також включає здатність спілкуватися іноземною мовою та здійснювати професійну діяльність спільно з представниками держав-членів НАТО [8]. Отже, нормативна база підкреслює важливість іншомовної комунікативної компетентності як невід'ємної складової професійної готовності офіцерів ЗСУ.

Ці нормативні вимоги підтверджують, що формування іншомовної комунікативної компетентності офіцерів є не лише освітньою, а й стратегічною необхідністю. Відповідно, методологія діагностики рівня їхньої готовності до

міжнародної комунікації має враховувати як вимоги стандартів військової освіти, так і реальні професійні ситуації, що виникають під час міжнародної взаємодії.

Розробка ефективної методології діагностики готовності офіцерів до міжнародної комунікації потребує чіткого визначення структури та критеріїв цієї готовності. У межах авторського дослідження на тему «Формування готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до міжнародної комунікації у професійній діяльності» (спеціальність 015 Професійна освіта) визначено, що готовність до міжнародної комунікації є складною багатовимірною характеристикою, яка включає когнітивні, діяльнісні, мотиваційні та рефлексивні компоненти. На основі аналізу наукових джерел, військових стандартів та особливостей підготовки офіцерів ЗС України виокремлено чотири основні критерії готовності:

1) когнітивно-лінгвістичний, який охоплює рівень володіння іноземною мовою (відповідно до STANAG 6001), розуміння особливостей міжкультурної комунікації, вміння обробляти іншомовну військово-професійну інформацію;

2) операційно-діяльнісний, котрий включає здатність здійснювати ефективну комунікацію в міжнародному середовищі, вміння вирішувати професійні завдання засобами іноземної мови, здатність до командної роботи в міжнародному контексті;

3) мотиваційно-ціннісний, котрий оцінюється за такими показниками, як цілісність професійно-особистісних якостей, прагнення до професійного саморозвитку, ціннісне ставлення до міжкультурного діалогу та взаємодії;

4) рефлексивно-оцінний, до якого належать здатність до адекватного самоаналізу та самооцінки, критичне мислення, здатність до самовдосконалення.

Кожен критерій має три рівні сформованості (високий, середній, низький), що дозволяє здійснювати всебічну оцінку рівня готовності офіцерів.

Для обґрунтування вагомості кожного критерію було проведено експертне опитування за участю 13 висококваліфікованих фахівців військової сфери (науково-педагогічні працівники ВВНЗ, офіцери з досвідом міжнародних операцій, мовної підготовки та наукової діяльності). Результати ранжування

засвідчили високу узгодженість оцінок експертів (коефіцієнт конкордації Кендалла $W = 0.967$, $p < 0.001$), що підтверджує валідність вибраних критеріїв. Найбільшу вагу мають когнітивно-лінгвістичний (35%) та операційно-діяльнісний (35%) критерії, що підкреслює їхню ключову роль у формуванні готовності офіцерів до міжнародної комунікації. Мотиваційно-ціннісний (20%) і рефлексивно-оцінний (10%) критерії отримали нижчі оцінки, проте залишаються важливими і мають бути враховані. На підставі отриманих результатів розроблено формулу інтегрального показника готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до міжнародної комунікації у професійній діяльності:

$$R = 0.35 \times K + 0.35 \times O + 0.20 \times M + 0.10 \times P,$$

де K , O , M , P – оцінки за 100-бальною шкалою за когнітивно-лінгвістичним, операційно-діялісним, мотиваційно-ціннісним і рефлексивно-оцінним критеріями відповідно. Когнітивно-лінгвістичний критерій визначається через стандартизовані тести за STANAG 6001 та завдання з обробки іншомовної інформації; операційно-діялісний – через симуляції реальних ситуацій міжнародної взаємодії та практичні завдання; мотиваційно-ціннісний – шляхом психологічного тестування та анкетування щодо професійних цілей; рефлексивно-оцінний – через самооцінювання та аналіз портфоліо досягнень.

Інтегральний показник готовності (R) інтерпретується відповідно до стандартизованої 100-бальної шкали, що застосовується у ВВНЗ для оцінювання навчальних досягнень здобувачів [9]. Використання цієї уніфікованої шкали гарантує єдиний підхід до оцінювання та забезпечує зрозумілу інтерпретацію результатів діагностики всіма учасниками освітнього процесу.

Функціональний (високий) рівень ($0.8 \leq R \leq 1.0$) відповідає оцінкам «відмінно» (90-100 балів) та «дуже добре» (80-90 балів). Офіцери цього рівня впевнено володіють іноземною мовою, розуміють міжкультурні особливості та ефективно застосовують комунікативні стратегії, що дозволяє їм успішно виконувати професійні завдання в міжнародному середовищі.

Адаптивний (середній) рівень ($0.5 \leq R < 0.8$) відповідає оцінкам від «достатньо» до «добре» (50-79 балів). Військовослужбовці на цьому рівні мають базові навички міжнародної комунікації, які забезпечують ефективне спілкування у стандартних ситуаціях, проте можуть стикатися з труднощами в умовах підвищеної складності.

Базовий (низький) рівень ($R < 0.5$) асоціюється з оцінкою «незадовільно» (менше 50 балів). Офіцери цієї категорії мають обмежену готовність до міжнародної комунікації та потребують значного вдосконалення мовної підготовки, міжкультурної компетентності та комунікативних навичок. Запропонований підхід до диференціації рівнів готовності є логічно обґрунтованим та узгоджується зі стандартами військової освіти. Він забезпечує об'єктивність оцінювання, дозволяє чітко ідентифікувати сильні та слабкі сторони кожного офіцера та приймати обґрунтовані рішення щодо подальшої підготовки.

Висновки. Розроблена методологія діагностики готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до міжнародної комунікації є ефективним інструментом удосконалення їхньої професійної підготовки. Вона ґрунтується на чотирьох ключових критеріях: когнітивно-лінгвістичному, операційно-діяльнісному, мотиваційно-ціннісному та рефлексивно-оцінному, що забезпечує комплексну оцінку рівня сформованості необхідних знань, умінь і навичок. Валідність запропонованих критеріїв підтверджена експертним опитуванням, а формула інтегрального показника забезпечує об'єктивність оцінювання.

Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення освітнього процесу за кількома напрямками. Зокрема, визначення індивідуальних профілів готовності курсантів дозволяє адаптувати навчальні програми та методики відповідно до їхніх потреб. Крім того, діагностичні дані можуть слугувати основою для коригування робочих програм навчальних дисциплін і навчальних планів, посилюючи ті аспекти підготовки, які виявилися недостатньо розвиненими. Регулярне проведення діагностики на основі запропонованої методології забезпечує можливість відстежувати динаміку готовності курсантів

і оцінювати ефективність впроваджених освітніх заходів, що сприяє підвищенню якості військової освіти.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на апробацію методології у військових навчальних закладах з подальшою адаптацією інструментів діагностики до специфіки підготовки офіцерів різних родів військ. Доцільним є вдосконалення діагностичних методик, що враховуватимуть професійні вимоги до військовослужбовців залежно від їхньої спеціалізації, а також інтеграція сучасних цифрових технологій для підвищення точності та надійності оцінювання. Особливої уваги потребує дослідження зв'язку між рівнем готовності офіцерів до міжнародної комунікації та їхньою успішністю у професійній діяльності.

Практичне впровадження розробленої методології діагностики, включно з її пілотним тестуванням у Військовій академії (м. Одеса), дозволить системно відстежувати динаміку готовності майбутніх офіцерів до міжнародної комунікації, оперативно коригувати навчальний процес та забезпечувати його відповідність індивідуальним освітнім траєкторіям курсантів. Це, у свою чергу, сприятиме формуванню висококваліфікованого офіцерського корпусу, здатного ефективно діяти в багатонаціональному середовищі та посилювати обороноздатність України.

Література:

1. Канова Л. П. Теоретичні та методичні засади професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2024. 523 с.

2. Войтех О. Принципи та підходи до підготовки національного персоналу Збройних Сил України до участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. *Військова освіта*. 2019. № 1. С. 93–101. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vios_2019_1_10 (дата звернення: 10.02.2025).

3. Нанівська Л. Л., Лозинський П. І. До питання підготовки майбутніх офіцерів сухопутних військ до міжкультурної комунікації у професійній

діяльності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2022. Вип. 90. С. 98–102. URL: <https://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/90/20.pdf> (дата звернення: 10.02.2025).

4. Пащук Ю., Торська М. Дослідження шляхів підвищення ефективності мовної підготовки слухачів інтенсивних курсів іноземних мов Збройних Сил України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : педагогічні науки*. 2021. № 1(24). С. 336–352. DOI: 10.32453/pedzbirnyk.v24i1.648 (дата звернення: 10.02.2025).

5. Гребенюк Л. В. Формування готовності майбутніх офіцерів Збройних сил України до професійної взаємодії у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2019. 264 с.

6. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.10.2018 № 1168. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/253-Viysk.upr-bak.31.01.22.pdf> (дата звернення: 10.02.2025).

7. Політика Міністерства оборони України у сфері військової освіти. 2021 р. URL : https://www.mil.gov.ua/content/education/politika_mou_osvita.pdf (дата звернення: 10.02.2025).

8. Про організацію підготовки офіцерського, сержантського і старшинського складу у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та закладах фахової передвищої військової освіти : наказ Міністерства оборони України від 20.06.2024 № 405/нм. URL : https://www.mil.gov.ua/content/education/03_10_PDF%20_1.pdf (дата звернення: 10.02.2025).

9. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах

фахової передвищої військової освіти : наказ Міністерства оборони України від 15.02.2024 № 120. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-24#Text> (дата звернення: 10.02.2025).

УДК 371.3

*Юлія Твердохліб,
викладач кафедри іноземних мов та
військового перекладу, к.політ.н.,
Національна академія сухопутних
військ імені гетьмана Петра Сагайдачного*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ КУРСАНТАМ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ГРУПАХ ПОВНОГО СКЛАДУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ

Наказ Державної служби якості освіти № 01-10/61 від 30.03.2023 року [3] встановлює обов'язкову вимогу щодо поділу академічної групи на дві підгрупи для проведення практичних занять з іноземної мови, проте в умовах правового режиму воєнного стану забезпечення виконання даної норми законодавства під час підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів не завжди є можливим, що стає викликом для викладача та спонукає його до пошуку інноваційних підходів у викладанні. Нищення матеріально-технічної бази та навчальних корпусів ВВНЗ ракетами та БПЛА ворога утруднює можливість поділу курсантів на підгрупи і досить часто викладач іноземної мови вимушений працювати з немонолітним рівнем знань курсантів у повній академічній групі в умовах відсутності доступу до ІКТ, мультимедійних дошок, інтернету та достатньої кількості навчальних посібників. Проте вимогою часу та національної безпеки України є закріплений у Конституції України курс на євроінтеграцію та вступ до НАТО, і, відповідно, Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки

у Збройних силах України на 2021-2025 р.р. [2], з 2025 року вимагає досягнення курсантами функціонального рівня володіння англійською мовою відповідно до вимог STANAG 6001 SMP 2.2.2.2 (у той час, як до 2024 року досягнення SMP 1.1.1.1 було достатнім), що стає серйозним викликом для викладача, адже відтепер за 2 академічні години викладач повинен приділити увагу удвічі більшій кількості курсантів та у кінцевому результаті досягнути удвічі вищого рівня їхніх знань.

Зважаючи на складні умови, в яких перебувають викладачі іноземних мов у вищих військових навчальних закладах під час воєнного стану, та на вимоги до рівня мовної підготовки курсантів, що постійно зростають, можна запропонувати кілька інноваційних підходів і стратегій, які можуть сприяти викладачеві у забезпеченні досягнення необхідних результатів.

1. *Гнучка організація навчального процесу з застосуванням диференційованого підходу шляхом поділу курсантів на 2-3 підгрупи за рівнем знань в межах академічної групи*, що передбачає підготовку викладачем різнорівневих завдань для різних (умовно визначених за рівнем знань) підгруп на одне й те ж заняття та поділ заняття на часові інтервали таким чином, що спочатку заняття викладач дає завдання для самостійного виконання сильнішій підгрупі і в той час пояснює матеріал та працює зі слабшими, а коли самостійно працює слабша підгрупа, викладач перевіряє результат самостійної роботи сильніших. Такий підхід дозволяє забезпечити належну підготовку курсантів у відповідності до їхнього рівня володіння іноземною мовою і дозволяє уникнути ситуації, коли викладач готує матеріал одного рівня для усієї групи, що є або заслабким для сильніших, або занадто складним для слабших, що в подальшому, спричиняє психологічний спротив та демотивацію до вивчення іноземної мови у слабших, або зниження уже досягнутого рівня володіння мовою у сильніших.

2. *Застосування мультирівневих завдань на самостійну підготовку та контрольні заходи для кожного рівня з умовним поділом на 2-3 підгрупи за рівнем знань в межах академічної групи*. Розробка та застосування завдань для роботи на занятті для кожної підгрупи в залежності від їхнього рівня вимагає

застосування такого ж підходу під час самостійної підготовки курсантів та зрізу їхнього рівня знань.

3. *Застосування інкрементального навчання для курсантів з нижчим рівнем знань з поступовим нарощенням рівня складності завдань [1].*

4. *Запровадження «менторства» шляхом залучення курсантів з вищим рівнем знань до наставництва над курсантом з нижчим рівнем володіння мовою. На практиці це досягається наступним чином – викладач задає завдання для самостійної підготовки, та за одним курсантом з вищим рівнем знань закріплює одного курсанта з нижчим рівнем володіння, якщо ж ментор досягнув мети і слабший курсант демонструє відмінне або добре володіння матеріалом, викладач заохочує ментора відмінною оцінкою. Даний підхід дозволяє виконати відразу кілька задач – підвищення мотивації до навчання, повторення та вдосконалення знань сильнішим, підвищення рівня володіння слабшим.*

5. *Оцінка та моніторинг прогресу (індивідуального та академічної групи в цілому).* Оскільки вимоги до рівня знань англійської мови є досить високими, важливо впровадити постійний моніторинг прогресу курсантів за допомогою регулярних тестувань та оцінювання, що дозволить викладачам оперативно коригувати методи навчання та сприяти досягненню необхідного рівня володіння мовою. Використання різноманітних формативних оцінок (наприклад, тестів, усних відповідей, контрольних завдань) дозволить краще відстежувати індивідуальний прогрес курсантів, а досягнення вищого рівня знань найкращим курсантом з слабшої підгрупи дозволяє викладачеві в кінці навчального семестру «перевести» курсанта із слабшої підгрупи до сильнішої і таким чином мотивувати курсантів слабшої групи до наполегливішого навчання.

6. *Заохочення курсантів до самостійного вивчення мови в позаурочний час.* Важливо викладачеві усіляко заохочувати курсантів до самостійного вивчення та застосування іноземної мови у позаурочний час, надаючи їм ресурси для самоосвіти, організовуючи мовні клуби чи обговорення з носіями мови (або без них), що дозволить курсантові неупинно практикувати навички усної та/або письмової комунікації, зменшить психологічні страхи та бар'єри перед

застосуванням мови з іноземцями, додасть особистої впевненості та мотивації для подальшого удосконалення рівня володіння мовою.

Література:

1. Костенко В.Г., Сологор І.М., Знаменська І.В. Інтерактивне навчання іноземній мові за професійним спрямуванням. Полтавський державний медичний університет.
2. Міністерство Оборони України. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України (на 2021-2025 роки). URL: https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf (дата звернення: 02.02.2025)
3. Наказ Державної служби якості освіти № 01-10/61 від 30.03.2023.

УДК 371.3

*Юлія Твердохліб,
викладач кафедри іноземних мов та
військового перекладу, к.політ.н.,
Національна академія сухопутних
військ імені гетьмана
Петра Сагайдачного
Анна Жукова,
доцент кафедри іноземних мов та
військового перекладу, к.політ.н.,
Національна академія сухопутних
військ імені гетьмана
Петра Сагайдачного*

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ КУРСАНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Навчання іноземних мов у вищих військових навчальних закладах має на меті забезпечити курсантів не лише знаннями, а й навичками, які дозволять ефективно використовувати мову в реальних комунікаційних ситуаціях. Це

вимагає від викладачів комплексного застосування сучасних методів і технологій, орієнтованих на підвищення комунікативної компетентності курсантів. Використання сучасних методів та технологій викладання та навчання дозволяє зробити навчання ефективнішим та більш адаптованим до специфіки військових професій.

Оскільки курсантам потрібно знати мову не лише для навчальних цілей, але й для виконання конкретних завдань у реальних умовах служби, надзвичайно важливо забезпечити ефективне застосування мовних навичок у ситуаціях, що відповідають їх професійним вимогам.

Для досягнення цієї мети викладач може застосовувати наступні технології та методи:

1. Комунікативно-орієнтоване навчання

Одним із ключових напрямків у викладанні іноземних мов є комунікативно-орієнтований підхід, який має на меті розвиток мовленнєвих навичок через практичне використання мови. Цей підхід полягає у максимальному наближенні навчального процесу до реальних умов, коли курсантам потрібно не лише знати граматичні правила, а й володіти спеціальною військовою термінологією, уміти чітко виражати власні думки, брати участь у дискусіях та взаємодіяти з іншими людьми з питань організації та проведення міжнародних навчань, ведення радіокомунікації, планування та ведення бойових дій, управління повсякденною діяльністю, тощо. Використання викладачем ситуаційних вправ, рольових ігор, тренувальних діалогів, слухання автентичних діалогів є важливими інструментами для розвитку таких навичок.

2. Інтерактивні технології та мультимедійні засоби навчання

Використання інтерактивних технологій (онлайн-платформ, мобільних додатків) дозволяє цікаво та ефективно організовувати навчання та надає доступ до широкого спектру матеріалів для самостійної роботи курсантів. Використання інтерактивних тестів, відеоматеріалів, віртуальних симуляцій сприяє кращому засвоєнню лексико-граматичного матеріалу та підвищенню мотивації до навчання. Відео- та аудіо матеріали, створені за допомогою сучасних технологій,

дозволяють курсантам краще освоїти акценти, інтонації та помістити їх у штучно створені, але такі, які будуть ними сприйматися, як реальні, ситуації спілкування, що характерні для військової професійної сфери. Для курсантів, які проходять підготовку за немовними спеціальностями, такі матеріали є важливими для формування правильного сприйняття мови в різних контекстах (офіційна мова, військова та військово-технічна термінологія, військовий сленг). Використання мультимедійних засобів дозволяє створити умовно реалістичні ситуації для практики, наприклад, симулюючи радіопереговори, тактичні операції, комінкацію з представниками іноземних армій, тощо.

4. Індивідуалізація навчання

У зв'язку з різною базовою мовною підготовкою курсантів та їхньою різною спеціалізацією, важливим є підхід до індивідуалізації навчання. Для цього використовуються адаптивні системи, які дозволяють кожному курсанту працювати з матеріалом, що відповідає його рівню знань і професійним потребам. Такі системи можуть включати в себе дистанційні мультирівневі курси, завдання та тести, які з урахуванням прогресу кожного студента поступово збільшують складність завдань.

5. Використання соціальних мереж та онлайн-спільнот

Використання соціальних мереж та онлайн-спільнот для спілкування з носіями мови або з іншими курсантами з інших країн дає можливість покращити практичні навички мовлення. Онлайн-дискусії, тематичні форуми є чудовою практикою для розвитку усного мовлення, а також для навчання в режимі реального часу.

6. Гейміфікація навчання

Застосування елементів гейміфікації в навчальному процесі допомагає значно підвищити мотивацію курсантів, роблячи процес вивчення іноземної мови більш цікавим, активним та захоплюючим. Використання ігрових методів дозволяє забезпечити не лише розвагу, але й досягнення конкретних навчальних результатів. Завдяки гейміфікації, курсанти можуть розвивати свої мовні навички, проходячи квести, виконуючи мовні завдання в ігрових умовах, що дає

змогу поєднати навчання і розвагу, а наявний елемент здорової конкуренції сприяє розвитку мотивації до навчання.

7. Мовні лабораторії та віртуальні класи

Використання мовних лабораторій і віртуальних класів надає можливість для колективного та індивідуального навчання в реальному часі з підтримкою зворотного зв'язку від викладача. За допомогою таких платформ курсанти можуть практикувати мовленнєві навички, отримувати корекцію помилок у реальному часі, брати участь у групових обговореннях та презентаціях.

8. Застосування спеціальної військової термінології у вивченні іноземної мови

Особлива увага при викладанні іноземної мови для курсантів немовних спеціальностей повинна бути приділена технічній та бойовій термінології, яка є необхідною для їхньої подальшої служби. Важливо створювати навчальні програми, навчальні (навчально-методичні) посібники та навчально-методичні матеріали, що включають завдання, які безпосередньо стосуються специфіки військової справи, а саме: терміни з тактики, топографії, планування дій та видання наказу, тактичної медицини, застосування техніки та озброєння, міжнародних стандартів і протоколів взаємодії між арміями різних країн. Прив'язка до реальних військових ситуацій забезпечує не лише мовну підготовку, але й сприяє закріпленню знань з профільних дисциплін та підвищує рівень готовності курсантів до використання іноземної мови у реальних службових ситуаціях.

9. Міжнародний досвід та обмін знаннями

Інтеграція міжнародного досвіду в навчальний процес є важливим елементом підготовки курсантів. Спільні навчання (в тому числі і польові), участь у міжнародних форумах, семінарах, конференціях та навчальних заходах дають можливість курсантам не тільки покращити мовленнєві навички, але й перейняти досвід партнерів. Викладачі іноземної мови самостійно можуть організовувати відео-конференції, онлайн-курси з представниками іноземних навчальних закладів, або ж подавати курсанта на розгляд керівництва для

проходження ним навчання у ЗВО країн-партнерів або участі у міжнародних польових навчаннях.

Вищевказані сучасні методи та технології викладання іноземних мов для курсантів немовних спеціальностей дозволяють створити максимально ефективні умови для їхньої мовної підготовки. Використання інноваційних технологій, індивідуалізація навчального процесу та орієнтація на реальні ситуації сприяють розвитку комунікативної компетентності, що є необхідною умовою для успішної професійної діяльності курсантів у військовій сфері.

Література:

1. Альошина О.М., Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у ВНЗ. *Особливості підготовки сучасного фахівця*. 2012. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. С. 242–247.
2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. – *Педагогічна преса*, 2003. – С. 3-18.
3. Левіщенко Марія Саргіївна. Комунікативні методики викладання англійської мови для юридичних спеціальностей. URL: <https://elar.naiau.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/520bff20-a1da-49c0-be21-4849de155172/content>.
4. Мірошник С.О. Особливості викладання другої іноземної мови у вищих навчальних закладах. *Інноваційна педагогіка*. 2019. С. 132–135.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО СКЛАДАННЯ ТЕСТУ НА ВИЗНАЧЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО РІВНЯ СМР

У контексті повномасштабної війни Росії проти України, курс на євроінтеграцію та вступ до НАТО, закріплений в Конституції України, є невідкладною вимогою для забезпечення національної безпеки. Повна реалізація цього курсу можлива лише за умови належної взаємосумісності підрозділів Збройних Сил України з підрозділами держав-партнерів, що неможливо без досягнення військовослужбовцями ЗСУ необхідного рівня володіння англійською мовою відповідно до стандарту STANAG 6001 – СМР 2. З цієї причини, з 2025 року, Дорожня карта щодо вдосконалення мовної підготовки на 2021-2025 роки встановлює вимогу для випускників вищих військових навчальних закладів володіти англійською мовою на рівні не нижче СМР 2 на момент завершення навчання. Крім того, Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1522 «Про переліки посад військовослужбовців офіцерського складу, сержантського складу, кандидати на зайняття яких з числа військовослужбовців за контрактом зобов'язані володіти англійською мовою» визначає конкретний перелік офіцерських посад, для зайняття яких володіння англійською мовою на рівні СМР 2 є обов'язковою умовою.

Враховуючи вищезазначені обставини та вимоги, питання підготовки курсантів до складання тесту на визначення мовленнєвого рівня відповідно до STANAG 6001 є надзвичайно важливим та складним, особливо, якщо мова йде про підготовку курсантів немовних спеціальностей, для яких англійська мова не

є профільним предметом. Беручи до уваги той факт, що англійська мова не є обов'язковим предметом для вступу на бойові спеціальності та рішення BILC (Bureau for International Language Coordination), відповідно до якого загальний фактичний рівень володіння іноземною мовою визначається за найнижчим СМР одного із чотирьох видів мовленнєвої діяльності, які складають стандартизований мовний профіль, дана ситуація створює багато викликів для викладачів та курсантів. Досить часто викладач зіштовхується з ситуацією, коли курсант першого року навчання не володіє мовою взагалі, а програма закладу вищої освіти не передбачає відведення годин на розвиток навичку читання іноземною мовою взагалі. Інша проблема – це те, що курсанти, які не вивчали мову у школі взагалі та ті, які вивчали, навчаються у одній групі за однією ж програмою, що фактично унеможливорює здійснення якісної підготовки обох категорій. Третя, не менш гостра проблема – це те, що робочі навчальні програми не виділяють достатньо або ж не виділяють взагалі часу на ознайомлення курсантів зі складовими тесту СМР, вимогами до його складання та на відпрацювання цих тестів на практиці. Окрім того, досить проблемним лишається питання зовнішньої та внутрішньої мотивації курсантів до вивчення іноземної мови. В умовах, коли курсант не вивчав мову у школі, коли відсутній адекватний та необхідний поділ на підгрупи за рівнем знань і викладач вимушений у відповідності до навчальної програми орієнтуватися на сильніших та рухатися вперед, в умовах відсутності достатньої кількості часу на самостійну підготовку та свідоме виділення курсантом цього часу на профільні предмети, бо цього вимагають умови воєнного стану, значна частина курсантів демонструють психологічний спротив до вивчення англійської мови, що негативно відзначається на результаті мовної підготовки.

З огляду на це, рекомендую наступні рішення даних проблем:

1. Здійснювати якісний розподіл курсантів при вступі по академічних групах за рівнем знань з іноземної мови в межах факультетів (інститутів), і на основі цього розподілу формувати академічні навчальні групи на факультеті (в інституті). Це дозволить створити групи за рівнями знань: А — для тих, хто

вивчав мову в школі та володіє високим рівнем, В — для тих, хто має базові знання, та С — для тих, хто не має знань або має дуже обмежені знання. І, відповідно, якісне навчання кожної категорії курсантів вимагає використання окремого посібника та окремої спеціально розробленої навчальної програми: А – посібники рівня Elementary; В – посібники рівня Pre-Intermediate, С – посібники рівня Intermediate (Upper-intermediate).

2. Приділити увагу вивченню суспільно-політичної лексики. Оскільки блок читання 2-го рівня СМР включає значну кількість термінів суспільно-політичної тематики, а програма першого курсу охоплює лише термінологію рівня Elementary, а з 2-го по 4-й курс основний акцент робиться на військовій термінології, пропоную, щоб курсанти готували короткий огляд новин із вивченням активної лексики, або ж викладач готував додаткові матеріали та списки ключових слів для вивчення.

3. При розробці робочих програм навчальних дисциплін на останньому семестрі вивчення іноземної мови виділити щонайменше 1 кредит ЄКТС навчального навантаження для ознайомлення курсантів з тестом, вимогами до його складання, критеріями оцінювання та особливостями самостійної підготовки до складання цього тесту (якщо можливо, то варто виділити для цього бюджет часу у кінці кожного семестру).

4. Запровадити контроль рівня об'єктивності оцінювання курсантів викладачем та мотиваційно-рейтингову систему успішності курсантів з іноземної мови. Перегляд залікових та екзаменаційних відомостей керівництвом на відповідність списку відмінників списку курсантів, які залучаються до заходів лінгвістичного супроводу підготовки підрозділів, міжнародних навчань або інших заходів за участі іноземців сприятиме об'єктивному оцінюванню знань курсантів.

5. Забезпечити кожного курсанта власним комплектом навчальних посібників або ж їх електронною версією.

6. Створити онлайн-платформи для дистанційного самостійного тестування курсантів на відповідність рівню STANAG, з можливістю самоконтролю та самооцінки.

7. Регулярно проводити навчання та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників за програмами країн-партнерів для підвищення якості викладання іноземної мови.

8. Запровадити регулярні розмовні гуртки з іноземними військовослужбовцями (онлайн у випадку воєнного стану), щоб курсантам було легше адаптуватися до живого мовлення.

Література:

1. Міністерство Оборони України. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України (на 2021-2025 роки). URL: https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf (дата звернення: 02.02.2025).

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 року № 1522 «Про переліки посад військовослужбовців офіцерського складу, сержантського складу, кандидати на зайняття яких з числа військовослужбовців за контрактом зобов'язані володіти англійською мовою». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1522-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.02.2025).

EDUCATION UNDER MARTIAL LAW: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN TERMS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Education during war, especially in conflict zones or areas affected by violence, is often disrupted or inaccessible due to the volatile and dangerous nature of the environment. However, providing education during war is important for ensuring the continuity of learning, promoting resilience, and fostering a sense of normalcy for individuals, especially children and youth [5, c. 6].

Ensuring accessibility to language learning under martial law is crucial for promoting communication, fostering understanding, and building bridges across diverse communities in the midst of war. Here are some strategies to enhance the accessibility of language learning during war:

1. **Mobile Language Learning.** Utilizing mobile technology, such as smartphones, tablets, or laptops, can provide individuals in war-affected areas with access to language learning resources, apps, and online courses. Mobile language learning platforms can offer flexibility, convenience, and self-paced learning opportunities for individuals who may be unable to attend traditional classrooms due to conflict-related disruptions [3, c. 74].

2. **Community-Based Language Classes.** Establishing community-based language classes in safe spaces, such as community centers, shelters, or refugee camps, can provide accessible and inclusive learning opportunities for individuals of all ages in war-affected areas. Partnering with local organizations, NGOs, and international agencies to organize language courses tailored to the linguistic and cultural needs of diverse communities can help ensure relevance and effectiveness [4, c. 141].

3. Distance Learning Programs. Implementing distance learning programs, such as virtual classrooms, video conferencing, or online tutoring platforms, can enable individuals in war zones to participate in interactive language lessons from a distance [6, c. 67]. Offering remote access to qualified language teachers, educational materials, and language proficiency tests can provide individuals with the opportunity to continue their language education despite the challenges of war [2, c. 231].

4. Language Exchange Programs. Facilitating language exchange programs, where individuals can learn and practice languages with native speakers from different backgrounds, can promote intercultural dialogue, mutual learning, and language acquisition in war-affected areas. Organizing language exchange sessions, language cafes, or language buddy programs can create safe and supportive environments for individuals to improve their language skills and build cross-cultural connections during war [8, c. 212].

5. Support for Language Teachers: Providing training, resources, and support for language teachers, educators, and facilitators in conflict-affected areas can enhance the quality, effectiveness, and sustainability of language learning initiatives during war [7, c. 240]. Offering professional development opportunities, mentoring, and pedagogical support to language instructors can help strengthen their capacity to deliver language education in challenging and resource-constrained environments [1, c. 45]. By implementing these strategies and prioritizing the accessibility of language learning initiatives, individuals in war-affected areas can have the opportunity to acquire language skills, enhance their communication abilities, and foster understanding and cooperation across linguistic and cultural divides, even amidst the chaos and disruptions of war.

Література:

1. Гнатишева О.О. Вивчення іноземних мов в умовах воєнного стану: пошук методів зниження стресу серед учнів. Теорія та методика навчання (з галузей знань). Випуск 47. 2022. С. 43-47. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/47.7>

2. Сорокіна Г.М., Краснова Н.В. Викладання іноземної мови в умовах дистанційного та онлайн навчання. Scientific collection “InterConf”, (51): with the Proceedings of the 9th International Scientific and Practical Conference “Science and Practice: Implementation to Modern Society” April 18–19, 2021. Manchester, Great Britain : Peal Press Ltd., 2021. P. 229–234.
3. Ткаченко Я.А. Особливості викладання іноземних мов в умовах воєнного стану. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: 72 Актуальні проблеми розвитку українського суспільства, № 1 2022. С. 72-75. DOI: 10.20998/2227-6890.2022.1.12
4. Чернова Ю.В. Вивчення англійської мови в Україні під час війни: перепони та актуальність. Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 141-142.
5. Щеголева Т.Л. Актуальні проблеми викладання дисципліни «іноземна мова за професійним спрямуванням» в умовах воєнного стану. Академічні візії. Секція: Освіта/Педагогіка. Випуск 17, 2023. С. 2-7. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7998225>
6. Holubnycha, L., Kostikova, I., Kravchenko, H., Simonok, V., & Serheieva, H. (2019). Cloud Computing for University Students’ Language Learning. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 11(4), 55-69. doi:<http://dx.doi.org/10.18662/rrem/157>
7. Kostikova, I., Miasoiedova, S. (2019). Supporting Post-Graduate Students Writing Skills Development with the Online Machine Learning Tool: Write & Improve. Information Technologies and Learning Tools, 74(6), 238-249. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v74i6.2600>
8. Scrivener J. (2011). Learning teaching. Vol. 2. Oxford: Macmillan, 414 p. Retrieved from: https://www.academia.edu/34741570/Learning_teaching_3rd_edition_2011_by_jim_scrivener

ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE ФОРМ В ЯКОСТІ ДІЄВОГО ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ ОРГАНІЗАТОРА КОНФЕРЕНЦІЇ

Організація конференції – це завжди серйозний виклик, адже потрібно не лише зібрати заявки від учасників, а й забезпечити порядок у реєстрації, контроль дедлайнів і зручність взаємодії для всіх сторін. Раніше для цього використовували паперові анкети, нескінченні електронні листування або таблиці, що потребували ручного введення даних. Проте з появою Google Форм цей процес став набагато простішим, швидшим та ефективнішим. Завдяки цьому інструменту організатори можуть автоматизувати багато рутинних завдань, мінімізувати людські помилки та значно покращити досвід учасників.

Google Форми – це не просто зручний спосіб збору інформації. Це інструмент, що допомагає організаторам конференцій працювати більш ефективно, автоматизуючи процеси та зменшуючи навантаження на команду. [1, р. 14]. Однією з найважливіших переваг Google Форм є можливість створення обов'язкових полів. Наприклад, під час реєстрації організатор може встановити, що без заповнення полів «Ім'я», «Прізвище», «Електронна адреса» або «Тема доповіді» форма не буде відправлена. Це допомагає зібрати всю необхідну інформацію одразу, без додаткового уточнення через листування.

Обов'язкові поля в реєстраційних формах значно зменшують кількість помилок у даних і знижують навантаження на організаторів, адже їм не доводиться вручну доповнювати чи перевіряти інформацію.

Крім того, Google Форми дозволяють додавати випадючі списки, множинний вибір та умовні розділи, що змінюються залежно від відповіді учасника. Наприклад, якщо людина обирає статус «Доповідач», їй відкриваються

додаткові поля для завантаження тез, зазначення технічних вимог (проектор, мікрофон тощо) або вказівки бажаного часу виступу. Така функціональність дозволяє значно підвищити якість зібраних даних і зробити процес реєстрації більш персоналізованим.

Ще один важливий аспект використання Google Форм – це їхня інтеграція з іншими цифровими сервісами. Всі відповіді автоматично зберігаються у Google Таблицях, що дозволяє швидко аналізувати дані, сортувати їх за категоріями та створювати звіти. Інтеграція Google Форм із Google Таблицями значно спрощує процес аналізу даних, адже дозволяє організаторам бачити всю інформацію в одному місці, фільтрувати її та легко експортувати у зручному форматі.

Крім цього, Google Форми можна поєднати з Gmail, що дає можливість автоматично надсилати учасникам підтвердження реєстрації. Наприклад, одразу після заповнення форми людина отримує лист із деталями конференції: місце, дата, час початку та інші важливі деталі. Це допомагає уникнути плутанини та підвищує рівень комунікації між організаторами та учасниками. «Завдяки швидкому збору й аналізу відгуків організатори можуть оперативно впроваджувати зміни, що підвищують якість заходів». [4, р. 52].

Ще один цікавий варіант інтеграції – зв'язок Google Форми з Google Календарем. Якщо додати цю функцію, кожен зареєстрований учасник може автоматично отримати подію в свій календар із нагадуванням про конференцію. Це особливо корисно для ділових заходів, де учасники часто мають насичений графік.

Для організаторів конференцій важливо не тільки зібрати дані, а й чітко контролювати дедлайни. Google Форми дозволяють встановити дату й час автоматичного закриття реєстрації, що усуває проблему запізнілих заявок. Наприклад, якщо реєстрація триває до 10 березня, то після цієї дати форма просто перестане приймати відповіді. Функція обмеження термінів подачі заявок значно спрощує організаційний процес, дозволяючи уникнути хаосу в останні дні перед заходом.

Крім того, Google Форми можна налаштувати так, щоб після набору певної кількості учасників вони автоматично закривали реєстрацію. Це особливо важливо для конференцій з обмеженою кількістю місць. [2, р. 23].

Після завершення конференції організатори можуть використовувати Google Форми для збору відгуків від учасників. Це допомагає визначити, що сподобалося людям, які моменти варто покращити, і загалом оцінити рівень проведеного заходу.

Google Форми – це потужний інструмент, який значно спрощує процес організації конференцій. Вони забезпечують чітку структуру реєстрації, допомагають автоматизувати взаємодію з учасниками, інтегруються з іншими сервісами та дозволяють ефективно контролювати дедлайни. Крім того, завдяки Google Формам можна легко збирати зворотний зв'язок, що сприяє постійному вдосконаленню заходів.

Використання цифрових технологій у сфері організації подій не лише спрощує роботу організаторів, а й покращує загальний досвід учасників, роблячи конференції більш доступними, ефективними та добре організованими.

Література:

1. Barton L. (2023). Digital Event Management: Tools for Efficiency. London: TechPress. P. 14.
2. Ford D. (2022). Automation in Online Registration Systems. Event Management Journal, 5(3). P. 23.
3. Lewis S. (2023). Smart Integrations for Seamless Event Management. Digital Trends in Conferences.
4. Johnson R. (2023). Post-Event Feedback: Best Practices with Google Forms. Journal of Event Analytics, 8(4). P. 52.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

Європейська академічна мобільність стала важливим інструментом інтеграції освіти в єдину європейську систему. Програми академічної мобільності, зокрема через програми як Erasmus+, дозволяють студентам та викладачам отримати досвід навчання в різних університетах, ознайомитись з новими освітніми методиками та мовами. Одним із важливих аспектів є навчання іноземним мовам, яке відіграє ключову роль у забезпеченні успішної академічної мобільності. Сучасні підходи до викладання іноземних мов з урахуванням мобільності мають на меті підготовку студентів до культурної та мовної адаптації в європейському академічному середовищі.

Одним із провідних підходів до викладання іноземних мов є застосування змішаного навчання, яке поєднує традиційні методи навчання з використанням цифрових технологій. Для студентів, які беруть участь у програмах академічної мобільності, цей підхід має особливе значення, оскільки забезпечує доступ до навчальних матеріалів незалежно від часу та місця перебування.

Змішане навчання дає можливість поєднувати різноманітні онлайн-ресурси, платформи для дистанційного навчання, зокрема Moodle, Blackboard або інші платформи, з традиційними заняттями. Викладачі можуть створювати інтерактивні курси, де студенти отримують теоретичні знання через онлайн-лекції, а практичні навички – під час очних занять, що дозволяє ефективно інтегрувати навчання з культурною практикою та живою комунікацією.

Європейська академічна мобільність не обмежується лише мовними знаннями, але й передбачає розвиток міжкультурної компетенції. Вивчення

іноземних мов в умовах мобільності повинно враховувати культурні особливості та традиції різних країн. Це дозволяє студентам не лише освоїти мовні структури, а й адаптуватися до культурних норм та соціальних реалій іншої країни.

Інтеркультурний підхід передбачає включення в навчальний процес завдань та вправ, що дозволяють студентам порівнювати культурні контексти, аналізувати культурні відмінності, розвивати здатність до міжкультурного спілкування. Таким чином, мовне навчання стає не лише засобом спілкування, а й способом розширення світогляду та поглиблення розуміння європейської ідентичності.

Оскільки одна з основних проблем студентів, які перебувають на мобільності, – це мовний бар'єр, важливим аспектом є використання сучасних технологій для розвитку мовної практики. Використання мобільних додатків для вивчення мов, таких як Duolingo, Memrise, Babbel, а також онлайн-ресурсів для перегляду відео, прослуховування подкастів і записів лекцій, сприяє активному розвитку мовної практики поза межами аудиторії.

Інтерактивні платформи, де студенти можуть практикувати мову з носіями через чат-боти або відеодзвінки, є важливими для поглиблення мовних навичок. Таким чином, технології дають можливість студентам не лише оволодіти граматиною та лексиною, а й активізувати мовне середовище через практичні заняття.

Завдяки розвитку інформаційних технологій можна здійснювати персоналізацію навчання, що є одним із основних трендів у сучасній освіті. Мова йде про створення індивідуальних траєкторій навчання для кожного студента, що дає змогу враховувати особливості його навчальної потреби, рівень знань і темп освоєння матеріалу.

Персоналізація дозволяє також створювати адаптивні курси, які автоматично підлаштовуються під рівень знань студента, допомагаючи йому засвоїти матеріал на його темпі, що є надзвичайно корисним для студентів, які перебувають за кордоном і мають обмежений доступ до традиційних мовних курсів.

Сучасні підходи до викладання іноземних мов в рамках європейської академічної мобільності спрямовані на інтеграцію новітніх технологій, інтеркультурних практик та персоналізованих методик, що дозволяє підготувати студентів до життя в єдиному європейському освітньому середовищі. Ці підходи сприяють не лише покращенню мовних навичок, а й розвитку міжкультурної компетенції, що є важливим аспектом для успішної академічної мобільності та інтеграції студентів у міжнародну академічну спільноту.

Література:

1. Швидун Л. Освітня мобільність у просторі глобалізованого світу. Грані. 2021. Т. 24. № 5. С. 27-34. DOI: <https://doi.org/10.15421/172152>.
2. Загородня А. Академічна мобільність як засіб забезпечення якості професійної підготовки фахівців економічної галузі України. World Science. 2018. Т. 7. № 4(32). С. 42-46.
3. Mobility in higher education. URL: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/nationaleducation-systems/sweden/mobility-higher-education> (дата звернення 18.02.2023).
4. Заячук Ю. Освітні програми ЄС та можливості для викладача українського університету. Український педагогічний журнал. 2021. № 2. С. 5-19. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-2-5-19> (дата звернення 18.02.2023).

EXPERIENTIAL LEARNING IN TEACHING ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE TO THE CADETS OF HIGHER MILITARY EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

One of the most complicated things about learning the English language is creating steady motivation for learning. Cadets experience many challenges, such as a stressful lifestyle and both physical and mental overloads during service, which reduce their focus and productivity. Experiential learning is a way to immerse cadets into the English learning process by letting them feel close to real-life circumstances and make practice more interactive. Experiential learning incorporated into a classroom-based curriculum has proven to expand student learning capacity by focusing on a learner-centered model of dispensing knowledge [3]. It refers to the organization of the learning process based on the pedagogical principle of ‘learning by doing’ where the skills are mastered via performing the new actions from scratch [4, p. 32].

Experiential learning has four components:

- Experience – the situation applied at the lesson should accurately correspond to the lesson goals preplanned by the teacher and might either be real or artificially designed.
- Reflection – cadets are required to have further reflection on the experience they have gone through during the lesson summing up the skills and knowledge obtained.
- Conceptualization – the teacher must lead the students in a conceptualization process which means a comparison of the practical experience and the theoretical material.
- Application – the skills and knowledge received should be applied to similar cases or problematic areas in the sphere to introduce some improvements.[1]

Taking a cadet at a military educational establishment as a target of experiential learning, it is possible to introduce project work on specific topics, hold practical workshops with the equipment cadets might work on, and carry out role-plays and simulations [5].

References:

1. Gárate, M. (2023). What is experiential learning and why is it crucial in today's world? Times Higher Education. URL: <https://www.timeshighereducation.com/campus/what-experiential-learning-and-why-it-crucial-todays-world>
2. Kolb, D. A. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
3. Kolb, D., et al. (1999). Experiential learning theory: Previous research and new directions, perspectives on cognitive, learning and thinking styles. NJ: Lawrence Erlbaum
4. Kotti, D. (2008). Experiential learning from theory to practice. Adult Education, 13, 35-41.
5. Tiwari, W. 10 Types of Experiential Learning: Unlocking the Power of Hands-On Education. URL: <https://jumpfoundation.org/10-types-of-experiential-learning-unlocking-the-power-of-hands-on-education/>

ЧИТАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ВИД САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Закон України «Про застосування англійської мови в Україні» закріплює статус англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування в Україні. Закон має на меті підвищити рівень конкурентоспроможності держави, зростання її інвестиційної та туристичної привабливості, розширення застосування англійської мови в публічних сферах суспільного життя та створення сприятливих умов для її опанування українцями. Тому включення англійської мови в закладах вищої освіти (далі – ЗВО) до обов’язкових освітніх компонентів саме є дотриманням норм діючого законодавства, так як успіх фахівця майже у всіх видах діяльності залежить і від рівня володіння ним іншомовною професійною комунікативною компетенцією, яка є частиною професійної компетенції фахівця.

Метою навчання англійської мови у ЗВО в залежності від спеціальності є формування професійної компетенції, що базується на оволодінні професійними і мовними засобами, характерними для даної спеціальності фахівця і розвитку на цій основі навичок і вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності: читанні, говорінні, письмі, аудіюванні та переказі як його особливого виду.

Формуванню комунікативної компетенції сприяє самостійна робота студентів, що є складовою частиною навчального процесу. Вона допомагає більш глибокому і ефективному освоєнню досліджуваного матеріалу, розвиває пізнавальні та професійні здібності, виявляє їх творчий потенціал.

Важливе значення має також і мотивація самостійної діяльності студентів у вивченні англійської мови, тому вона повинна підтримуватися і розвиватися

через особливу організацію навчального матеріалу, засобів і прийомів його викладання і закріплення, а також форм групової взаємодії.

При діяльнісному підході до навчання англійської мови в першу чергу виділяються вміння і навички, необхідні для здійснення мовленнєвої діяльності, які в той же час були б і професійними вміннями та навичками. Тобто зміст курсу навчання визначається цілями, які ставить перед собою навчається для виконання певної соціальної ролі.

Збір інформації, як правило, відбувається при читанні текстів різних жанрів і функціональних стилів, використання інтернет-ресурсів, аудіо- та відеоматеріалів. Для обробки отриманої інформації необхідно володіти всіма видами читання (ознайомчим, переглядовим, пошуковим).

Щоб зрозуміти текст, недостатньо тільки знання мови. Читаючи або сприймаючи на слух якийсь текст, необхідно сприймати і аналізувати його, робити висновки або приходити до певних логічних висновків на підставі передбачень, досвіду або інформації, знайденої в тексті. Навчання читанню має розвивати у студентів вміння передбачати, про що може йти мова в творі, формулювати свої думки, відштовхуючись від уявлення про світ і свого власного досвіду. Тому, щоб викликати інтерес і вмотивованість до читання, потрібно пропонувати такий матеріал, сприйняття якого базувалося б на чомусь знайомому для них.

На заняттях читання використовується з різних причин: щоб знайти в ньому певну інформацію, або щоб передати загальний зміст, використовувати читання як джерело інформації для інших видів мовленнєвої діяльності, таких як говоріння та письмо, або в лінгвістичних цілях.

Робота над ознайомчим і переглядовим читанням повинна бути аудиторною самостійною роботою, хоча і керованою викладачем.

При недостатності аудиторного часу і тривалості навчання англійської мови великого значення набуває також робота над індивідуальним читанням. Індивідуальне читання орієнтується на особистісні особливості студентів.

Матеріал підбирається в залежності від їх інтересів і рівня підготовки.

Студенти самі вибирають темп роботи і використовують свої навчальні стратегії в читанні. Використання автентичних матеріалів і розроблений комплекс вправ, що сприяють розвитку і вдосконаленню навичок і умінь в індивідуальному читанні, може зробити таке читання цікавим і дієвим процесом.

Отже, в навчанні англійській мові читання займає особливе значення, так як є основою для розвитку умінь і навичок в інших видах мовленнєвої діяльності. Крім того, читання, в певній мірі, є самостійним процесом, що сприяє розширенню кругозору студентів, їх лексичного запасу, розвитку усного та писемного мовлення, підтримці інтересу і здатності постійно підвищувати рівень володіння англійською мовою.

Література:

1. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти. К. ВВП Компас, 1997. 64 с.
2. Калашник Н. Г. Самостійна робота – потужний засіб сучасної освіти і виховання. Запоріжжя. ЗНУ, 2005. 326 с.

ДИДИКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ТА ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У немовних закладах вищої освіти традиційне викладання іноземної мови здебільшого зосереджене на вивченні синтаксичних особливостей наукового стилю, читанні, розумінні та перекладі спеціалізованих текстів. Водночас сучасний освітній процес вимагає акценту на розвиток комунікативних навичок у контексті професійної тематики. Слід зазначити, що у навчанні повинні широко використовуватися сучасні дидактичні принципи наочності, застосовуватися аудіо- та мультимедійні засоби. Якщо говорити про систему вправ, які готують курсантів до усного спілкування, то викладачеві слід пам'ятати про їх загальну побудову та дозування складності: від наявності однієї проблеми в одній вправі до розпізнавання подібних проблем у майбутньому, доведення навичок до рівня автоматизму, про ступінь ускладнення вправ. Але головною та обов'язковою умовою повинна залишатися постійна комунікативна орієнтація цих вправ на усне мовлення в межах конкретних мовленнєвих ситуацій.

Важливим аспектом є мультисенсорний підхід, який передбачає інтеграцію візуальних, аудіальних та кінестетичних елементів. Такий підхід сприяє кращому навчанню, адаптації до реальних умов служби та розвитку критичного мислення. Зокрема, використання відео- та аудіоматеріалів з реальних переговорів дозволяє курсантам отримати практичний досвід спілкування в стресових умовах [1, с.167].

Викладач іноземної мови у навчальному закладі із специфічними умовами навчання повинен достатньо добре знати особливості наукових і технічних текстів за спеціальністю та знайомити з ними курсантів. **Комунікація під час викладання** виходить зі спеціалізованих текстів і збігається з елементами та структурами мислення, якими володіють слухачі відповідної спеціальності. Особливими елементами спеціальності є технічні, тобто фахові терміни. Під структурами мислення за спеціальністю розуміють певні конвенціоналізовані, логічні операції, які в свою чергу визначені винахідницьким та пізнавальним інтересом до даної спеціальності, що реалізується в специфічних інформаційних структурах. Тільки маючи у розпорядженні відповідні елементи, структури мислення і комунікації, можна гарантувати предметну систематизацію. Виходячи з цього, викладання повинно включати необхідні морфологічні, лексичні, синтаксичні і структурні заходи. При цьому передусім потрібно правильно розробити стратегію викладача, направлену на чітку постановку цілей перед слухачами, які відповідали б рівню їх підготовки. [2]

Іншомовні тексти служать основою навчання в немовному середовищі. Викладач повинен відібрати такі різновиди та типи текстів за спеціальністю, які б допомогли курсанту реалізувати комунікативні можливості говоріння.

Крім того, професійно значущий матеріал для опрацювання слід підбирати з урахуванням попередніх мовних та фахових знань студентів, віку, мети спілкування, виду спілкування, освітнього рівня тощо. Після завершення етапу відбору словотворчих, лексичних і граматичних структур, що є необхідними для опанування навчальних текстів, розпочинається етап їх практичного опрацювання.

Діяльність викладача значно спрощується завдяки тому, що таке мовлення може за багатьма параметрами відповідати навчальному тексту, який є основою процесу навчання, і характеризуватися обмеженою кількістю ситуативних варіантів. Багато життєвих ситуацій можна моделювати в аудиторії під час переходу від тренувальних вправ до діалогічного мовлення. Це передбачає

прослуховування, читання, запам'ятовування, переказ діалогів, їх завершення відповідно до заданої ситуації чи мовного матеріалу, а також вільне зіставлення за певними принципами. Головне завдання – досягти уміння вичленити основну тему проблеми, уміння правильно описувати, формулювати власне висловлювання, заперечувати, шукати причину, тощо. Під час розвитку та удосконалення навичок усного мовлення іноземною мовою за спеціальністю необхідно пам'ятати, що монологічний її елемент не поступається діалогічному. Тому надалі слід збільшувати обсяг монологічної репліки в діалозі, а потім переходити до виключно монологічної форми усного мовлення: резюме, реферування, анотування, опису схеми, явища або процесу.

Природно, що поставленої мети можна досягти лише на основі комунікативно-орієнтованих підручників та навчальних матеріалів. На заняттях з іноземної мови відпрацьовується основна навичка усної комунікації, яка може також бути реалізована в повному обсязі в житті. Інші ж види мовленнєвої діяльності тренуються подібним же чином, оскільки вони виступають в якості підґрунтя для розвитку навичок усного мовлення.

Новітні введення стосуються найрізноманітніших аспектів навчального процесу, починаючи із зміни організації простору в аудиторії, забезпечення навчальних приміщень сучасними технічними засобами, і закінчуючи апробацією новітніх освітніх технологій на практичних заняттях та під час самостійної підготовки курсантів із використанням великої кількості он-лайн компонентів та Інтернет ресурсів. Таким чином, інноваційні технології викладання іноземних мов у неможовному вищому навчальному закладі полягають у поєднанні традиційних та інтенсивних методів навчання, які ґрунтуються на функціонально- комунікативній лінгводидактичній моделі мови та розробці цілісної системи навчання курсантів мовленнєвому спілкуванню на професійні теми.

Отже, концепція розвитку та постійного вдосконалення системи військової освіти повинна відповідати тим загрозам, що стоять перед державою та

здійснювати якісну підготовку професійних військових і зумовлена підтриманням єдиних принципів, поглядів і стандартів державних органів сектору безпеки та оборони. Міжнародне співробітництво є важливим напрямком діяльності Національної гвардії України та ефективним інструментом на шляху реформування і розвитку, завдяки якому існує можливість не тільки вивчати й ефективно впроваджувати найкращий світовий досвід у діяльність структури, але й залучати матеріально-технічну допомогу від іноземних партнерів для вдосконалення матеріально-технічної бази, розвитку спроможностей.

Перед викладачами іноземних мов у немовних вишах завжди стояло складне завдання: викликати інтерес у курсантів до свого предмету, оскільки у більшості курсантів непрофільюючі дисципліни не є пріоритетними.

Після завершення вивчення дисципліни курсант повинен вільно спілкування усно і письмово іноземною мовою з професійних питань, правильно вживаючи військову та правничу термінологію, сформувати загальні та професійно орієнтовані комунікативні компетентності (лінгвістичну, соціокультурну, прагматичну) на рівні, який є адекватним стандартизованому мовленнєвому рівню СТАНАГ–6001 СМР–2 (функціональний), розвинути здатність до самостійного вивчення іноземної мови для виконання військово-професійних завдань.

Слід підкреслити роль викладача в розвитку мотивації у курсантів. Викладач відіграє ключову роль у створенні умов для формування та розвитку мотивації. Краще спиратися на позитивну мотивацію, пов'язуючи процес вивчення іноземної мови з позитивними емоціями. Не менш важливим є вибір ефективних форм, методів і засобів для вивчення іноземної мови. Використання індивідуального підходу до кожного курсанта допоможе залучити до роботи всю групу і отримати продуктивніший навчальний результат. Проектна діяльність, рольові та ділові ігри, презентації й дискусії належать до активних методів навчання, орієнтованих на розвиток комунікативних навичок. Сучасні засоби

навчання такі як інформаційно-комп'ютерні технології, мультимедійні технології, електронні освітні ресурси допомагають підвищити мотивацію до вивчення нової мови.

Література:

1. Лунячек В.Е., Міршук О.Є. Педагогічні технології компетентнісного підходу у ВВНЗ // Монографія. – Київ, 2019. – 250 с.
2. Юцкевич О. П. Проблеми викладання англій-ської мови професійного спрямування [Електронний ресурс]. URL: <http://studentbooks.com.ua/content/view/144/46/1/35>.(дата звернення: 23.01.2025).

УДК 81-139
Svitlana Ushakova,
senior lecturer,
Olexandr Rachkovskiy,
cand. of Techn. Sciences, Associate Professor,
Department of Foreign Philology and Translation,
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

THE MAIN ELEMENTS OF LANGUAGE GAME IN MODERN COLLOQUAL LANGUAGE

The attitude of linguists to the language game is contradictory. There is an opinion that this phenomenon is not worthy of attention, since it does not contain anything aesthetically valuable, it is based on stencils and templates. But there is another opinion of linguists. Recognizing that the very conditions of the course of spoken language - its unpreparedness and ease - will determine the unpretentiousness of many phenomena of the language game, they believe that in the language game the well-known patterning is combined with creativity. There are favorite examples of

language games operating in society at one time or another, along with which rare techniques that bear the stamp of individuality [1, p. 32]. The establishment of the most typical, stencil techniques of the language game, and the identification of those speech means that serve as material for them are still of particular interest. Their description and characteristics make it possible to reveal the mechanism of linguistic comedy, its national originality, as well as its specificity in certain periods of language development.

In modern colloquial language, cases when the speaker consciously implements an attitude to a comic effect are not uncommon. The proof of this is the informative emptiness of such speech, and the evidence of a conscious attitude to an unusual form is special prosodic indicators: intonation highlighting, slowing down the tempo, emphasis, highlighting individual syllables [2, p. 34]. In such cases, speech is playful.

As for the language game, in colloquial language it can be considered as the implementation of the poetic function of language. When playing, the speaker pays great attention to the form of speech. And the focus on the message as such is a characteristic feature of the poetic function of language. Thus, the game function of language is one of the special types of poetic function.

From the above, we can conclude that the language game consists of two different elements – chitchat, not related to the transmission of the content of speech, which are rooted in the phenomena of folk laughter culture and ingenuity, when an unusual form of expression is associated with a deeper expression of the speaker's thought and with more figurative, expressive transfer of the content.

The techniques of the language game can be characterized in the most general form as follows:

1. The choice of means of expression that are alien to the spoken language, unusual for it.
2. Construction of peculiar units: 1) by form, 2) by meaning, 3) by form and meaning.

The following techniques of speech play are distinguished: chitchat, ingenuity, violation of the laws of word compatibility, metaphorical nominations, the technique

of ironic exaltation or humiliation, techniques of metonymic concretization and generalization, colloquial comparisons, the reception of quotations, puns and paronymic attraction.

The aesthetic value of language game techniques and their specific content is different. These techniques give rise to both aesthetically expressive phenomena and unpretentious jokes that are stereotyped. In this respect, the speech game of spoken language does not differ sharply from the language of fiction, in which the very presence of means of artistic expression does not at all indicate the artistic value of the work. The aesthetic value of expression depends on the talent of the creator (whether it is a writer or an ordinary speaker), on the appropriateness of the technique, on its correspondence to the entire linguistic work.

In the humor world, two directions are clearly traced, which are inherent in the comic effect of many countries and peoples. These are chitchats and witticisms. The first direction is based on folk humor culture. It includes various kinds of reversal of words, rhyming techniques, macaronic manner of speech (introduction of foreign words into a naturally everyday text).

The listed language game techniques can serve to compare the spoken language of different languages. This is important both for identifying the national specifics of the spoken language of different languages, and for identifying the common things that are characteristic of the linguistic comedy of different peoples.

Studies have made it possible to conclude that comparisons serve to depict an object and the environment more vividly. They help to reveal the feelings, thoughts and sensations of the characters. Successful comparisons serve not only to convey the external data of the character, but also to convey his inner world.

The examples show how writers express their attitude to the characters, reveal hidden or explicit emotions, the mood of the characters with the help of conversational comparisons. Studies of literary sources have also shown that comparison is one of the strongest means of imagery. They can perform an explanatory function in speech, which significantly expands the scope of their application. Comparisons can be used

in different styles of speech. Not only artists of the word, but also scientists and politicians turn to comparisons.

References:

1. Kartseva E. Teaching English: Increasing Learning Motivation. *Topical Issues of Linguistics and Teaching Methods in Business and Professional Communication*. 2020. URL: <https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.12.02.5> (date of access: 01.02.2025).
2. Sun Wencheng. Research on college english language and literature professional teaching methods. *2012 International Symposium on Information Technology in Medicine and Education (ITME 2012)*, Hokodate, Hokkaido, Japan, 3–5 August 2012. 2012. URL: <https://doi.org/10.1109/itime.2012.6291269> (date of access: 01.02.2025).

УДК 378.14

*Віта Филипська,
доцент кафедри мовної підготовки,
канд. педагогічних наук, доцент
Харківський національний університет внутрішніх справ,*

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У стрімкій сфері технологічного прогресу штучний інтелект (ШІ) став інновацією, здійснивши революцію в різних сферах. Однією зі сфер, де його трансформаційний вплив особливо виражений, є вивчення іноземної мови.

У наші дні штучний інтелект трактується як можливість системи автономно підбирати найбільш якісний варіант вирішення проблеми з набору наперед визначеного набору варіантів; як здатність автоматизованої системи або

комп'ютерної програми виконувати функції людини, приймаючи оптимальне рішення на основі аналізу зовнішніх чинників та з урахуванням життєвого досвіду людства; як вміння вирішувати складні завдання; як здатність до навчання, узагальнення і аналогій; як можливість взаємодії із зовнішнім світом шляхом спілкування, сприйняття й усвідомлення сприйнятого, як наука і технологія, здатна відтворити процеси мислення людського мозку та направити їх на створення і обробку різних комп'ютерних програм, а також інтелектуальних машин, здатних повністю замінити та спростити людську роботу [5, с.7].

Використання ІІІ за метою використання у викладанні іноземної мови можна класифікувати на адаптивне, персоналізоване, індивідуалізоване, автоматичне, інтервальне навчання та оцінку викладача.

1. Адаптивне навчання надає можливість відстежувати індивідуальний прогрес кожного здобувача вищої освіти щодо труднощів у розумінні іншомовного навчального матеріалу.

2. Персоналізоване навчання надає можливість кожному здобувачеві вищої освіти обирати темп вивчення іноземної мови, рівень, послідовність виконання завдань, швидкість сприймання, якість уваги (довільної чи мимовільної) [2, с.79]. Такий вид навчання дозволяє здобувачам освіти задовольняти власні інтереси.

3. Індивідуалізоване навчання спрямоване на врахування викладачем індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти.

4. Автоматичне оцінювання надає можливість здійснити аналіз відповіді, надати індивідуальний зворотний зв'язок, створити для кожного здобувача вищої освіти індивідуальний план вивчення іноземної мови.

5. Інтервальне навчання має на меті закріплення навчального матеріалу, що за допомогою ІІІ може бути здійснено поетапно.

6. Оцінювання викладача здобувачами вищої освіти здійснюється на підставі анкетування студентів, в якому виявляється їх відношення до викладачів, що є підставою для одержання відповідної інформації та

коригування дій щодо планування відповідних заходів методичної роботи, нагородження тощо.

Відповідно до цільової аудиторії використання інструментів ІІІ поділяються на ті, що застосовуються викладачами іноземних мов, та ті, що використовують здобувачі вищої освіти.

Серед найпоширеніших інструментів штучного інтелекту для викладачів іноземних мов у закладах вищої освіти є наступні:

1. ChatGPT – чат-бот ІІІ може допомогти у написанні листів електронної пошти, дослідженні та наданні пропозицій щодо покращення матеріалів навчальної дисципліни. Ця програма допомагає створити інтерактивні вправи та дії для студентів, щоб тренувати навички говоріння, аудіювання, читання та письма.

2. Платформа <https://twee.com/> може створити запитання до будь-якого відео YouTube всього за кілька секунд, діалоги, історії, листи чи статті на будь-яку тему та для будь-якого рівня знань, запитання з кількома варіантами відповіді, відкриті запитання та твердження «True/False»; знайти цікаві запитання для обговорення, факти та цитати відомих людей, пов'язані з темою; провести мозковий штурм словникового запасу, пов'язаного з темою; створити вправи для заповнення прогалин і розкриття дужок.

3. Opus.Pro може визначити найкращі частини довгого відео для вирізання та зміни призначення, що полегшує створення коротких кліпів, які викладач можете використовувати в аудиторії або як домашнє завдання.

4. Stable Diffusion – перетворення тексту в фотореалістичне зображення всього за кілька секунд.

5. Quizalize – створення тестів, зберігаючи контроль над матеріалом, який викладач створює для своїх студентів. Програма пропонує миттєвий банк запитань і дозволяє вибрати найкращі запитання для практичного заняття [6, с.126].

Одним із інструментів на основі ІІІ для здобувачів вищої освіти, який пропонує перевірку орфографії та граматики певного тексту є Grammarly

(www.grammarly.com). Цей сервіс надає лінгвістичні рекомендації та адаптує текст відповідно до заданих параметрів, таких як: цільова група (читач), рівень офіційності (неофіційний, нейтральний, формальний), сфера (академічний, діловий, загальний, електронна пошта, випадковий, творчий), тон (нейтральний, впевнений, радісний, оптимістичний, дружній, терміновий, аналітичний, шанобливий), намір (інформувати, описати, переконати, розповісти історію) [3, с.13]. Оскільки здобувач вищої освіти повинен спочатку написати текст, перш ніж його аналізувати, класична навичка продуктивного письма не піддається «загрозі» або замінюється машиною. Адже студенти не лише отримують загальну оцінку за початкову результативність, але й Grammarly пропонує їм пояснення різних лексичних і граматичних явищ, подібні до підручника. Таким чином, ці вузькі штучні інтелекти є парадоксально цілісними інструментами вивчення мови (письма), які зосереджуються не лише на недоліках, але й на потенціалі вдосконалення словникового запасу, засвоєння граматики, а також продуктивних навичок [6, с.125].

Ще одним прикладом використання інструментів ШІ здобувачами вищої освіти є застосування чат-бота Duolingo для вивчення іноземних мов в онлайн-навчанні. ШІ Duolingo персоналізує курси, адаптуючи їх до сильних і слабких сторін, а також, до переваг кожного учня та студента. Штучний інтелект звертає увагу на те, яким словниковим запасом володіють студенти, які приклади граматики є для них складними і який контент їм подобається. ШІ Duolingo також використовує обробку природної мови для створення взаємодії з чат-ботами, надаючи студентам можливість практикуватися в розмові у режимі реального часу. Це дає можливість відпрацювати власні навички і набувати впевненості, перш ніж їм доведеться говорити іноземною мовою на заняттях [2, с.20].

Наразі постає питання добросовісного використання можливостей штучного інтелекту. Оскільки всі вищеперераховані інструменти на основі штучного інтелекту містять абсолютно весь контент із вивчення іноземних мов, від фонетики до синтаксису й стилістики, та пропонують гейміфікований та інтерактивний підхід до вивчення іноземної мови, важливо, щоб використання

ШІ не поставило під загрозу академічну доброчесність і культуру викладача, який бажає цілком повністю залучити до свого заняття вищеперераховані додатки. Адже тоді виникає питання щодо ролі постаті самого викладача у даному процесі, що призведе до низки викликів, які надалі вплинуть на якість навчання, а саме:

- рівень професійності й культури викладача та надання ним якісних знань здобувачам вищої освіти;
- рівень академічної доброчесності спеціалістів, що будуть випускниками університету, може бути на недостатньому рівні для виконання своїх обов’язків;
- можливе погіршення репутації університетів, якщо у роботах будуть знайдені ознаки академічної недоброчесності, зокрема, якщо робота буде написана частково чи повністю штучним інтелектом та видана за авторський матеріал;
- зменшення кількості захищених робіт та додаткові витрати на переперевірку робіт (через повторну перевірку із-за виявлення ознак плагіату) [4, с.40].

Проте, ігнорування інструментів ШІ не є вирішенням питання, важливо зрозуміти, як такі можливості інтегрувати у навчальний процес, не порушуючи принципів академічної доброчесності.

Література:

1. Брода М.В. Методичні шляхи впровадження інноваційних технологій вивчення англійської мови. Педагогічні науки. 2024. № 4 (128). С. 77–81. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/6188/6054>
2. Візнюк І.М., Буглай Н.М., Куцак Л.В., Поліщук А.С., Киливник В.В. Використання штучного інтелекту в освіті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2021. Вип. 59. С. 14- 22. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/3031/2458>

3. Дроздова В. В., Рудніцька К. В., Росквас І. А. Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах зростаючого впливу технологій штучного інтелекту на освітні процеси. Академічні візії. 2023. № 26. С.1–16. URL:<https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/755>
4. Котелевець А., Харитонова Д. Академічна доброчесність vs штучний інтелект у викладанні іноземних мов. Роль штучного інтелекту у вивченні іноземних мов: тези доп. Міжвуз. наук.-метод. семінару (м.Київ, 15 лют. 2024 р.). Київ : Держ. торг.- екон. ун- т, 2024. С. 38– 40. URL: <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/8ec07421aea461af97c7205780d580f8.pdf>
5. Латигіна А., Латигіна Н. Іноземна мова і штучний інтелект: pro et contra. Роль штучного інтелекту у вивченні іноземних мов: тези доп. Міжвуз. наук.-метод. семінару (м.Київ, 15 лют. 2024 р.). Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. С. 6–9. URL: <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/8ec07421aea461af97c7205780d580f8.pdf>
6. Хорошайло О. С., Кочергіна С. С. Використання штучного інтелекту для підвищення якості викладання іноземних мов у вищому закладі освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2023. № 93. С. 123–127. URL: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.93.25>

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

На сьогодні штучний інтелект (ШІ) вже встиг продемонструвати себе як новітній потужний інструмент, корисний у виконанні багатьох різноманітних завдань у широкому колі галузей, включаючи вивчення мов. Викладачі знаходяться у постійному пошуку ефективних методів передачі мовних навичок, тому рішення на основі ШІ виявилися цінним надбанням.

Концепція «освітнього метавсесвіту» набуває популярності у різних куточках нашої планети. Ідея полягає у створенні віртуального світу, де учні та студенти можуть навчатися та взаємодіяти один з одним і з віртуальними вчителями на основі штучного інтелекту [4, с. 8]. Таким чином, технології штучного інтелекту здатні трансформувати традиційні методи викладання іноземних мов і запропонувати нові можливості для їх вивчення.

Ще декілька років тому у Китаї уряд наголосив на важливості інтеграції технології штучного інтелекту в освіту, особливо в контексті вивчення іноземних мов. У 2018 році Міністерство освіти оприлюднило план сприяння інтеграції ШІ та освіти, закликаючи до розробки освітніх ресурсів і додатків на основі ШІ [5, с. 2].

Тим часом у Сполучених Штатах великі технологічні компанії, такі як Google і Microsoft, інвестують значні кошти в освітні технології зі штучним інтелектом. Ініціатива Google «ШІ для суспільного блага» має на меті використання штучного інтелекту для вирішення деяких з найбільших світових проблем, включаючи освіту. Згідно з опитуванням Microsoft, багато організацій вважають, що штучний інтелект сприятиме підвищенню їхньої

конкурентоспроможності, збільшенню фінансування та впровадженню інновацій [3, с. 24], тому корпорація Microsoft, швидко реагуючи на запити суспільства, вже випустила кілька освітніх інструментів на основі штучного інтелекту, таких як Learning Tools for OneNote, що використовує машинне навчання для покращення навичок читання та письма.

Треба зазначити, що у 2024 році МОН України разом із Міністерством цифрової трансформації України виконали роботу з розроблення інструктивно-методичних рекомендацій щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти. Ці рекомендації сформовані на основі актуальних міжнародних практик [1, с.1].

Зокрема, ІІІ відіграє дедалі важливішу роль у викладанні іноземних мов. Технологія розпізнавання мовлення дозволяє студентам практикувати навички говоріння та аудіювання з точним зворотним зв'язком. Технологія машинного перекладу забезпечує миттєвий доступ до іншомовних матеріалів і полегшує спілкування між студентами, які вивчають різні мови. Технологія обробки природної мови допомагає виявляти та виправляти помилки в письмових роботах [7, с.179].

Однак застосування цих технологій також несе в собі виклики і потенційні недоліки. Наприклад, ІІІ не зможе повністю замінити викладачів-людей, особливо в таких сферах, як міжособистісне спілкування [6, с. 454]. Механізованому і стандартизованому стилю викладання ІІІ також може бракувати людського дотику, емпатії з боку викладача та персоналізованого стилю викладання, якого потребують деякі студенти. Крім того, надійність і точність технології ІІІ завжди під загрозою, що може призвести до спотвореного зворотного зв'язку та дезінформації.

Отже, застосування технологій штучного інтелекту у викладанні іноземних мов має як переваги, так і недоліки. Викладачі повинні враховувати обидва аспекти і використовувати технології ІІІ для підвищення ефективності вивчення мови, забезпечуючи при цьому надійний баланс між ІІІ та людськими методами викладання [2, с. 320].

Література:

1. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти: проєкт (24 трав., 2024 р.). Київ: МОН України, 2024. 62 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/36098>
2. Berendt, Bettina, Allison Littlejohn, and Mike Blakemore. “AI in education: Learner choice and fundamental rights.” *Learning, Media and Technology* 45.3 (2020): 312- 324. DOI: 10.1080/17439884.2020.1786399.
3. Guest, Charlotte. The impact of AI on language learning. URL: <https://www.pearson.com/languages/community/blogs/2023/12/ai-and-language-learning.html>
4. Ming Yang, Liu. Application and Research on Foreign Language Teaching in the Context of Digital Transformation [J]. *SHS Web of Conferences*, 2023, 159. DOI:10.1051/SHSCONF/202315901011.
5. Ming Yang, Liu. Exploring the Application of Artificial Intelligence in Foreign Language Teaching: Challenges and Future Development. *SHS Web of Conferences* 168, 03025 (2023) <https://doi.org/10.1051/shsconf/202316803025> CLEC 2023
6. Paiva, Ranilson, and Bittencourt, Ig Ibert. “Helping Teachers Help Their Students: A Human-AI Hybrid Approach.” *Artificial Intelligence in Education*. Eds. Ig Ibert Bittencourt, Mutlu Cukurova, Kasia Muldner, Rose Luckin, and Eva Millán. Cham: Springer Switzerland International Publishing, 2020. 448-459. DOI: 10.1007/978- 3-030-52237-7_36.
7. Schmidt, Torben, and Strasser, Thomas. Artificial Intelligence in Foreign Language Learning and Teaching: A CALL for Intelligent Practice. *Anglistik*, Volume 33 (2022), Issue 1. Universitätsverlag WINTER GmbH Heidelberg. 2022. P. 165-184.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВІЙСЬКОВИХ ЗВО: СИТУАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ, РОЛЬОВІ ІГРИ ТА КРИЗОВІ КОМУНІКАЦІЇ

Викладання іноземної мови у військових закладах вищої освіти вимагає особливого підходу, оскільки майбутні офіцери мають володіти не лише загальною компетенціями, включаючи мовні, а й спеціалізованими комунікативними навичками, що необхідні в умовах реальних бойових або кризових ситуацій. Сучасні виклики, зокрема воєнний стан, зумовлюють потребу в ефективних методах навчання, які сприятимуть швидкому засвоєнню матеріалу та розвитку комунікативної гнучкості.

Метою цього дослідження є проведення аналізу ефективності інтерактивних методів викладання іноземної мови у військових закладах вищої освіти, зокрема ситуаційного моделювання, рольових ігор та кризових комунікацій, для формування професійної іншомовної компетентності курсантів.

Об'єктом дослідження є процес викладання іноземної мови професійного спілкування у військових ЗВО.

Предметом – використання інтерактивних методів навчання для покращення комунікативної компетенції курсантів у військовому середовищі.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що запропоновані методи можуть бути впроваджені у навчальні програми військових ЗВО для підвищення ефективності мовної підготовки курсантів, особливо в контексті

їхньої майбутньої професійної діяльності в міжнародних миротворчих місіях, військових операціях та міжнаціональній комунікації.

Ситуаційне моделювання дозволяє курсантам відпрацьовувати навички комунікації у реалістичних умовах. Наприклад, під час занять з англійської мови вони можуть виконувати завдання, що імітують радіоперемовини, переговори з міжнародними партнерами або координацію дій під час спільних навчань. Одним із ефективних методів є використання 3D-технологій, зокрема віртуального 3D-конструктора CoSpace Edu, який дозволяє створювати інтерактивні ситуації, що наближені до реальних бойових умов. Завдяки цій технології, курсанти можуть змодельовати планування військової операції, обговорити логістику або дати команди англійською мовою у змодельованому просторі [1, с. 117]. Метод рольових ігор сприяє розвитку комунікативної компетенції курсантів у професійному контексті. Наприклад, під час заняття курсанти можуть грати ролі командира підрозділу, прес-офіцера або військового перекладача. Це допомагає їм відпрацьовувати навички ведення переговорів, пояснення бойових завдань іноземним партнерам та реагування на непередбачувані ситуації [2, с. 36]. Завдання можуть включати сценарії міжнародних миротворчих місій, де комунікація англійською є критично важливою.

Курсантів необхідно навчати не лише стандартних мовних конструкцій, а й тактик ефективного спілкування у стресових ситуаціях. Наприклад, вони можуть практикувати спілкування з цивільним населенням у зоні конфлікту, координування рятувальних операцій або переговори з міжнародними організаціями щодо надання допомоги. Для цього під час занять доцільно використовувати платформу Padlet, яка дозволяє створювати інтерактивні дошки для обговорення кризових сценаріїв та обміну стратегіями реагування. На додачу, одним із важливих аспектів викладання є створення дружньої атмосфери під час занять. Надмірна формалізація процесу навчання може негативно впливати на мотивацію курсантів, тому викладачам варто створювати ситуації, у яких курсанти не просто заучують фрази, а обмінюються думками та аналізують

реальні кейси [3, с. 482]. Наприклад, обговорення реальних ситуацій з досвіду міжнародних місій або аналіз помилок комунікації дозволяє курсантам краще засвоювати матеріал у невимушеній формі.

Застосування інтерактивних методів, таких як ситуаційне моделювання, рольові ігри та кризові комунікації, у викладанні іноземної мови у військових ЗВО сприяє підвищенню професійної мовної компетенції курсантів. Використання онлайн-інструментів, таких як CoSpace Edu та Padlet, розширює можливості викладання та допомагає курсантам краще адаптуватися до реальних комунікативних викликів. Водночас, психологічний підхід до навчання сприяє формуванню сприятливого освітнього середовища та підвищенню ефективності засвоєння матеріалу.

Література:

1. Курбанова О. Революція у вивченні мов: дослідження інтеграції технологій віртуальної реальності у філологічну освіту / О. Курбанова // Матеріали збірника «Імпресивні технології в освіті». – Київ: 2023. – С. 116-119.
2. Романюк, В., & Лещенко, А. (2023). Інтерактивні методи навчання у формуванні професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів Національної гвардії України в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*, (1), 34–41. <https://doi.org/10.59226/2786-6920.1.2023.34-41>
3. Шевченко С.П. Застосування інтерактивних методів у процесі викладання курсу професійної англійської мови. *Молодий вчений*. 2020. №4. С.481-483.

**INTERACTIVE LEARNING PROCESS OF EDUCATION FOR
MILITARY PERSONNEL - PEDAGOGICAL CONDITIONS,
WAYS OF IMPLEMENTATION**

The pedagogical conditions of interactive learning of a foreign language are a combination of factors that are identified and understood by the participants in pedagogical interaction, are implemented in the educational process, encourage teachers and students to productive activities and increase the efficiency and effectiveness of learning a foreign language during the different stages of learning and cognitive activity.

On the basis of the analysis of scientific literature, methodological approaches and principles of teaching, and taking into account the peculiarities of military personnel training and education, three main pedagogical conditions for the effective use of interactive learning forms of a foreign language in the course of training might be introduced, namely:

1) the necessity for the integrated use of interactive learning as a form of training (classroom and out-of-classroom), as well as at the stages of their educational and cognitive activity: updating of reference knowledge and motivation of educational and cognitive activity; acquisition of subject and professional competencies; development of independence in gaining new knowledge and experience; control and verification of the quality of the acquired knowledge, realization of correction and reflection;

2) the willingness of teachers and students in the interactive learning a foreign language, consisting of the following components: motivation (interest and positive conscious attitude of teachers and students in the interactive learning, responsibility

for the execution of tasks at a high level); cognitive (knowledge of teachers and students about the key points of interactive learning and especially their use in teaching a foreign language); praxeological (formation of skills for implementing interactive learning in their own learning activities, open-mindedness to pedagogical innovations, the ability to create, professional competence of military personnel);

3) the implementation of interactive learning for foreign language is possible and effective if teachers and students are fully aware of the use of interactive learning forms and apply them in pedagogical and educational activities.

Let us consider the concrete ways of pedagogical conditions realization.

The organization of the educational process in the higher educational institutions is regulated by the current normative documents of Ukraine, the standards of higher education considering the principles of the formation of the European Higher Education Area (EHEA).

The process of studying at a higher school is implemented within the framework of a diversified, integrated system of organizational forms and methods of teaching. The educational process is a system of scientifically substantiated organizational, methodological and didactic measures aimed at the implementation of the content of education at a certain level of higher education in accordance with the state standards of education through the chosen model of its organization.

Among the priority directions of the state policy as for development of higher education in the context of European integration of Ukraine, the problem of constant improvement of the education quality, modernization of its content and forms of the educational process organization was determined. Therefore, the educational process in the higher education institutions ought to be based on innovations (including forms of interactive learning), mechanisms and procedures defined in the EHEA.

Innovation in education is a natural phenomenon, dynamic in nature and developing on the results, their implementation allows to solve the difficulties that arise between the traditional system and the needs for a qualitatively new education. Therefore, innovative forms of learning, including interactive ones, should be used at all stages of educational and cognitive activity, namely: updating of reference

knowledge and motivation of educational and cognitive activity; acquiring professional competencies; development of independence in gaining new knowledge and experience; control and verification of the acquired knowledge and competencies quality, correction and reflection [1].

Let us consider the possible ways of implementing interactive learning in different forms of organization of the educational process, which will be combined in two groups, namely: in classroom and out-of-classroom forms of learning. Besides we will take into consideration some possible ways of interactive learning implementation at different stages of learning and cognitive activity of these organizational forms.

Interactive learning will be effective if it is not just one-sided, but systemic. That is, in the course of studying a foreign language, teachers should apply forms of interactive learning in different types of training sessions (practical classes, individual classes and consultations). It is not always appropriate to conduct each lesson or practical exercise through interactive learning (we suggest using either elements of interactive learning at one of the stages of the classroom activities), but it is useful and interesting to conduct individual classes, or to provide students with counselling using forms of interactive learning.

It is worthwhile to begin to introduce interactive learning during the classroom work gradually. To perform this, it is necessary to consider each type of training session in accordance with the stages of its educational and cognitive activity.

This form of educational process makes it possible to implement interactive learning at any of the stages of educational and cognitive activity.

All types of training sessions can be accomplished by using distance learning, the elements of which are inherent in interactive learning. In accordance with the regulatory framework for the introduction of distance education for the acquisition of learning materials, communication between subjects of distance learning during sessions is provided by the transmission of video, audio, graphic and text information in synchronous or asynchronous mode.

Individual training is carried out by creating an indispensable environment for identifying and realizing the creative abilities of cadets through individualized

development of their abilities, research work and creative activity. Such classes differ in their content depending on its purpose. Individual classes may relate to both classroom and out-of-classroom activities, depending on the place, time, and purpose. Considering the organization of interactive learning by means of individual lessons in extracurricular work, it should be mentioned that such classes could be conducted for students who have high achievements in learning and wish to receive additional knowledge, as well as for students who have certain problems in mastering the new educational material. If the lesson is aimed at working with students who wish to receive additional knowledge of the subject, then they obtain the following information from the material, which is not included in the program. That is why it is necessary to organize such classes with the help of such forms of training that would encourage students to search for certain information [2].

The development of information and communication technologies, the widespread use of the Internet allows to provide students' individual training, regardless of their location. These classes are supported by e-mail, the Moodle platform, social networks. Besides, consultations might be given in the same way.

If we consider individual training and counselling, then, in these types of training sessions, interactive learning is implemented at the stages of updating background knowledge, acquisition of subject and professional competencies, development of self-sufficiency in gaining new knowledge and experience.

Independent work of students might be carried out both during the classroom and out-of-classroom activities. The content of students' independent work is determined by the curriculum of the discipline. If we consider this form of work during out-of-classroom activities, then we believe that it has to be conducted in an interactive form.

Independent work requires the development of a comprehensive methodological support, as well as a system of stage-by-stage control of its results. In the process of working out tasks for independent work it is necessary to take into account the level students are studying: the purpose of independent work for elementary level is to consolidate the knowledge and skills acquired in practical

classes, whereas pre-intermediate and intermediate levels are aimed to stimulate the creative potential of students and develop their professional skills. Regarding the forms of independent work, they need to be graduated depending on the level of self-sufficiency while doing the tasks and leadership of the teacher. Thus, the main task of the teacher is to provide students with methodological materials, tasks and instructions, as well as to choose the forms of organization of its conducting, depending on the participants of the educational process.

We submit to organize students' independent work in individual and group forms, and monitor its process by means of self-control, group control, as well as control by the teacher. Thus, the organized students' independent work will ensure the formation of professional competence and all its components. This form of educational process enables the implementation of interactive learning at all stages of educational and cognitive activity, since it is necessary to motivate students to work independently and to update the knowledge in order to acquire subject and professional competencies while working on the relevant topic.

Integrated use of interactive learning in all forms and stages of the educational process will ensure the effectiveness of training and will contribute to improving the quality of knowledge and enhance the educational and cognitive activity of students.

The motivational component is the core around which the main qualities of the future professionals and their professional skill are constructed. The nature of their participation in innovation processes depends on how and in what way both the teacher and the students motivate their readiness for innovative activity. Often the leading motive of innovative activity is cognitive interests. The cognitive interests of a teacher are focused on the need for a scientific understanding of various aspects of personal orientation of education, on the understanding of own experience, the degree of effectiveness of pedagogical activity, the formation of position regarding changes in the education space, and the use of new knowledge in own practical activities [3].

From the areas of implementation of interactive training for the purpose of formation and maintaining of motivation, let us focus on control measures. The use of forms of interactive training significantly increases the effectiveness of formative

control: for instance, when checking homework, using information and communication technologies to carry out test control of students both in the on-line mode and for self-testing, checking individual tasks that can be organized in the form of a peer review, etc.

The teacher's positive motivation for interactive activities provides the satisfaction of personal and professional needs, such as the creation and application of new things, improvement of pedagogical skills, overcoming professional difficulties.

Thus, the teachers, who introduce interactive learning into the educational process of a higher school, with the aim of forming and maintaining the motivation of students to learn a foreign language, needs to master a high culture of cognitive activity, professional skills to predict the educational activity of students. In the process of teaching a foreign language, teachers should take into account the specifics of the audience and be alive to the importance of the matter that they are teaching students not just for the purpose of gaining knowledge but for their confident use of a foreign language in professional life [4].

Analyzing the above, it can be concluded that the integrated use of interactive learning at all stages of the educational process will ensure the effectiveness of education and contribute to the formation and maintenance of the motivation to learn a foreign language, taking into account the peculiarities of the organization of the educational process.

References:

1. Harmer Jeremy. How to teach English. – Pearson Education, 2007. – 288 p.
2. Weimen Maryellen. Learner-centered teaching: five key changes to practice. – Josse Bass higher and adult education series, 2002. – 223 p.
3. Davis Gross Barbara. Tools for teaching. – Josse Bass higher and adult education series, 2009. – 608 p.
4. Darsih E. Leaner-centered teaching: What makes it effective. Indonesian EFL Journal, 4 (1), 2018, pp. 33-42. <https://doi.org/10.25134/ieflj.v4i1.796>.

СПИСОК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ – 2025

1. **Анісенко Олена Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу, Харківський національний університет імені О.М. Бекетова;
2. **Антонян Ірина Михайлівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України;
3. **Бачинська Дар'я Олександрівна**, курсантка факультету забезпечення оперативно-службової діяльності, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького;
4. **Безбавна Галина Іванівна**, старший викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України;
5. **Березнева Ірина Миколаївна**, доцент кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України;
6. **Бойченко Вікторія Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
7. **Божко Юлія Олександрівна**, доцент, кандидат філологічних наук, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди;
8. **Болотна Оксана Володимирівна**, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
9. **Буга Леся Василівна**, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
10. **Величко Вікторія Андріївна**, старший викладач, кафедра авіаційної англійської мови, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;
11. **Ведернікова Тетяна Володимирівна**, кандидат філологічних наук, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди;
12. **Волкова Ірина Валеріївна**, аспірант, старший викладач служби мовного тестування мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України;
13. **Глуховська Марина Сергіївна**, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри авіаційної англійської мови факультету післядипломної освіти, кандидат філологічних наук, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;
14. **Гончарук Олег Миколайович**, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ;
15. **Гризодуб Роман Володимирович**, заступник начальника мовного відділу-начальник служби мовної підготовки, Національна академія Національної гвардії України;

16. **Гуртова Яніна Віталіївна**, кандидат філологічних наук, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди;
17. **Гутник Ольга Євгенівна**, викладач кафедри іноземної філології та перекладу, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова;
18. **Демидюк Оксана Борисівна**, кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова;
19. **Діхтярик Марта Володимирівна**, командир навчальної групи, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
20. **Дзюба Ярина Петрівна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
21. **Драган Оксана Анатоліївна**, старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця;
22. **Єрмоменко Інна Вікторівна**, старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України;
23. **Жук Ірина Ігорівна**, старший викладач кафедри авіаційної англійської мови, Харківський Національний університет Повітряних сил України імені Івана Кожедуба;
24. **Жукова Анна Робертівна**, доктор філософії, доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
25. **Зеленська Олена Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор, кафедра авіаційної англійської мови, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;
26. **Ісаєва Ілона Фадєївна**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького;
27. **Коваль Анастасія Валеріївна**, доцент кафедри авіаційної англійської мови, Харківський Національний університет Повітряних сил України ім. Івана Кожедуба;
28. **Косова Софія Олександрівна**, викладач відділення мовної підготовки мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України;
29. **Кочин Владислав Дмитрович**, курсант другого курсу, Харківський національний університет внутрішніх справ;
30. **Кравченко Наталія Іванівна**, вчитель математики, «Вища категорія», «Старший вчитель», Комунальний заклад «Харківський ліцей 93 Харківської міської ради»;
31. **Крупіцький Дмитро**, студент групи ЕД-22, факультет управління персоналом та економіка праці, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна;

32. **Курілова Юлія Олександрівна**, старший викладач кафедри мовної підготовки, Київський інститут Національної гвардії України;
33. **Кухарська Лілія Василівна**, доктор філософії з менеджменту, доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
34. **Лазаренко Тетяна Василівна**, старший викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця;
35. **Левко Мар'яна Іванівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
36. **Лисичкіна Ірина Олексіївна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України;
37. **Лисичкіна Ольга Олексіївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України;
38. **Лупаренко Світлана Євгенівна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди;
39. **Матіїв Юлія Василівна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
40. **Михайлюк Наталія Володимирівна**, доктор філософії, доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця;
41. **Мельник Олена Сергіївна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
42. **Молчанова Карина Костянтинівна**, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, факультет іноземної філології, 3 курс, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди;
43. **Монастирська Лілія Володимирівна**, старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України;
44. **Моргунова Надія Сергіївна**, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки, Харківський національний автомобільно-дорожній університет;
45. **Мудрик Вадим Геннадійович**, кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри матеріально-технічного забезпечення, Національна академія Національної гвардії України;
46. **Мудрик Ольга Борисівна**, викладач кафедри культурології та образотворчого мистецтва, комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

47. **Мудрик Олена Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України;
48. **Нанівський Роман Антонович**, кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
49. **Нікіфорова Світлана Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова;
50. **Одерій Дмитро Олексійович**, магістр філології, старший викладач служби мовної підготовки мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України;
51. **Олендра Наталія Богданівна**, старший викладач кафедри мовної підготовки, Харківський національний університет внутрішніх справ;
52. **Павлова Оксана Олександрівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії;
53. **Павлова Софія Дмитрівна**, студент магістратури гр.012М, Національна академія Національної гвардії України;
54. **Пантелєєва Олена Яковлівна**, старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України;
55. **Пашук Юрій Михайлович**, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
56. **Пилаєва Тетяна Володимирівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна;
57. **Підлужна Ірина Андріївна**, викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України;
58. **Плекан Наталія Богданівна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
59. **Плотнікова Наталя Володимирівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова;
60. **Помогайбо Олена Володимирівна**, викладач англійської мови, Харківський ліцей «Авторська школа Бойка»;
61. **Попова Надія Василівна**, докт. економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, Харківський національний автомобільно-дорожній університет;
62. **Приходько Станіслава Олександрівна**, канд. педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Харківський національний автомобільно-дорожній університет;

63. **Пряницька Валентина Борисівна**, старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова;
64. **Путівцева Катерина Ігорівна**, викладач англійської мови, Харківський ліцей «Авторська школа Бойка»;
65. **Пуц Богдан**, молодший сержант, курсант 252 навчальної групи КШФ, Національна академія Національної гвардії України;
66. **Радванська Тетяна Ігорівна**, начальник служби мовного тестування мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України;
67. **Радченко Ірина Борисівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Український державний університет залізничного транспорту;
68. **Рачковський Олександр Васильович**, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова.
69. **Романова Оксана Олександрівна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України;
70. **Рязанцева Дар'я Володимирівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки, Харківський національний автомобільно-дорожній університет;
71. **Савицька Алла Петрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри авіаційної англійської мови, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;
72. **Сазанова Лариса Сергіївна**, старша викладачка кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ;
73. **Сергієнко Майя Станіславівна**, викладач мовного відділу, Київський інститут Національної гвардії України;
74. **Сергієнко Ольга Олександрівна**, старший викладач, служба мовної підготовки мовного відділу, Національна Академія Національної гвардії України;
75. **Сергієнко Роман Вікторович**, кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри комплексів та приладів артилерійської розвідки, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
76. **Сергієнко Тетяна Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
77. **Сіренко Анастасія Євгенівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України;
78. **Скиба Оксана Миколаївна**, старший викладач кафедри мовної підготовки, Київський інститут Національної гвардії України;
79. **Совгар Ганна Петрівна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;

80. **Совгар Оксана Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор, кафедра іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
81. **Спільник Тетяна Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент, Національна академія Національної гвардії України;
82. **Суслов Володимир Володимирович**, начальник кафедри іноземних мов, Військова академія (м. Одеса);
83. **Твердохліб Юлія Михайлівна**, кандидат політичних наук, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
84. **Тетеріна Єлизавета Петрівна**, викладач англійської мови, Харківський ліцей «Авторська школа Бойка»;
85. **Тихонова Марина Євгеніївна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»;
86. **Ткаченко Світлана Вікторівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»;
87. **Товарницька Ірена Ростиславна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
88. **Тодорова Ксенія Леонідівна**, викладач кафедри авіаційної англійської мови, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;
89. **Топоркова Марина Миколаївна**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та європейської інтеграції, Державний біотехнологічний університет, м. Харків;
90. **Торська Марина Олексіївна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;
91. **Труш Аліна Віталіївна**, старший викладач, мовний відділ, Київський інститут Національної гвардії України;
92. **Ушакова Світлана Валеріївна**, старший викладач, кафедра іноземної філології та перекладу, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова;
93. **Филипська Віта Іванівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки, Харківський національний університет внутрішніх справ;
94. **Хорошилова Юлія Олексіївна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України;
95. **Шаталюк Юлія Вікторівна**, кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури та урбанізму, Приватний заклад «Інститут «Харківська школа архітектури»;
96. **Шевченко Дмитро Олегович**, викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України;

97. **Шульга Анна Костянтинівна**, молодший науковий співробітник Навчально-наукового центру мовної підготовки, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЇ**

*«Інноваційні технології навчання іношомовної підготовки у
зкладах вищої освіти в контексті європейської інтеграції»*

Відповідальний за випуск: Оксана РОМАНОВА

Комп'ютерна верстка: Юлія ЧЕБАНОВА

Макет: Юлія ХОРОШИЛОВА

Адреса оргкомітету:

61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3

Національна академія Національної гвардії України, кафедра іноземних мов

Матеріали розповсюджуються в електронному вигляді

Тези та статті доповідей відтворені з авторських оригіналів

За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права,
точність цитування, граматичні та стилістичні помилки відповідальність
несуть автори

- ✓ Національна академія Національної гвардії України
- ✓ Київський інститут Національної гвардії України
- ✓ Харківський національний університет внутрішніх справ
- ✓ Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
- ✓ Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
- ✓ Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
- ✓ Військова академія (м. Одеса)

- ✓ Харківський національний університет ім. В. Каразіна
- ✓ Харківський національний університет міського господарства ім. О. Бекетова
- ✓ Харківський національний педагогічний університет імені Г. Сковороди
- ✓ Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця
- ✓ Харківський національний автомобільно-дорожній університет
- ✓ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
- ✓ Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
- ✓ Український державний університет залізничного транспорту
- ✓ Державний біотехнологічний університет
- ✓ Харківський ліцей 93 Харківської міської ради
- ✓ Харківський ліцей «Авторська школа Бойка»